

Arthur D Little

**Předběžné posouzení využití
finančních nástrojů v
Operačním programu Praha –
pól růstu ČR v rámci politiky
soudržnosti pro období
2014 – 2020**

**(verze platná k listopadu 2018,
doplněná v dubnu 2020 o
novou přílohu týkající se
reakce na šíření epidemie
koronaviru)**

Magistrát hl. m. Prahy

15. dubna 2020

Arthur D. Little s.r.o.
Danube House
Karolinská 650/1
186 00 Praha 8
Česká republika

Obsah

1	Manažerské shrnutí.....	8
1.1	Manažerské shrnutí – Česká verze.....	8
1.2	Management Summary – English Version.....	13
2	Důvody aktualizace předběžného posouzení.....	19
3	Metodický přístup ke zpracování ex-ante analýzy.....	21
4	Výchozí podmínky analýzy.....	26
4.1	Principy fungování finančních nástrojů.....	26
4.1.1	Obecné porovnání finančních nástrojů s grantovým financováním.....	26
4.1.2	Možnosti využití typů finančních nástrojů.....	27
4.1.3	Pákový efekt a přidaná hodnota finančních nástrojů.....	28
4.2	Absorpční kapacita finančních nástrojů OP PPR.....	29
4.3	Vymezení aktivit s potenciálem využití finančních nástrojů.....	33
4.3.1	Podpora aktivit ke komercializaci VaV („proof-of-concept“) (aktivita 1.1.1).....	37
4.3.2	Zvyšování kvality a efektivity fungování podpurné inovační infrastruktury (aktivita 1.2.1).....	39
4.3.3	Rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu (aktivita 1.2.3).....	41
4.3.4	Zvyšování energetické efektivity městské veřejné dopravy (aktivita 2.1.1).....	42
4.3.5	Zvyšování energetické efektivity městské silniční dopravy (aktivita 2.1.2).....	44
4.3.6	Pilotní projekty přeměny energeticky náročných veřejných budov (aktivita 2.1.3).....	45
5	Blok I.: Analýza tržní situace.....	48
5.1	Specifický cíl 1.1 – Vyšší míra mezisektorové spolupráce stimulovaná regionální samosprávou.....	48
5.1.1	Úvod do problematiky.....	49
5.1.2	Analýza strany nabídky.....	49
5.1.3	Analýza strany poptávky.....	52
5.1.4	Odhad absorpční kapacity.....	52
5.1.5	Identifikace tržního selhání a suboptimální investiční situace.....	53
5.1.6	Návrh řešení identifikovaných tržních selhání.....	53
5.1.7	Odhad přidané hodnoty FN a dodatečných zdrojů.....	54
5.2	Specifický cíl 1.2 – Snazší vznik a rozvoj znalostně intenzivních firem.....	56
5.2.1	Úvod do problematiky.....	56
5.2.2	Analýza strany nabídky.....	59
5.2.3	Analýza strany poptávky.....	67
5.2.4	Odhad absorpční kapacity.....	71
5.2.5	Identifikace tržního selhání a suboptimální investiční situace.....	74
5.2.6	Návrh řešení identifikovaných tržních selhání.....	77
5.2.7	Odhad přidané hodnoty FN a dodatečných zdrojů.....	78
5.3	Přehled zkušeností s využitím finančních nástrojů.....	79
5.3.1	Zkušenosti s využitím finančních nástrojů v zahraničí.....	79

5.3.2	Zkušenosti s využitím finančních nástrojů v ČR.....	81
6	Blok II.: Strategie řízení a implementace	85
6.1	Návrh investiční strategie	85
6.1.1	Shrnutí závěrů předchozích analýz	85
6.1.2	Preferenční odměňování a kombinace FN s dotační podporou	86
6.1.3	Parametry navrhovaných finančních nástrojů	87
6.2	Prověření možností implementace navrhovaných FN	93
6.2.1	Možnost napojení na připravovaný návrh centrální implementace FN	96
6.2.2	Možnost napojení na Národní inovační fond v gesci MPO	97
6.2.3	Možnost pověření Českomoravské záruční a rozvojové banky	99
6.2.4	Možnost nechat FN spravovat EIB / EIF	100
6.2.5	Možnost ŘO spravovat FN prostřednictvím správce vybraného veřejnou soutěží	102
6.2.6	Shrnutí závěrů analýzy možností implementace FN a doporučení	104
6.3	Akční plán k zavedení finančních nástrojů	108
6.4	Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře	110
6.5	Vymezení očekávaných výsledků	112
6.5.1	Specifický cíl 1.1	112
6.5.2	Specifický cíl 1.2	113
6.6	Další aktualizace předběžného posouzení.....	114
6.6.1	Přezkum či doplnění předběžného posouzení před implementací FN.....	114
6.6.2	Přezkum předběžného posouzení během programového období	115
6.7	Využitelnost prostředků alokovaných do FN po skončení programového období	115
7	Přílohy	116
7.1	Příloha 1 – Výhody a nevýhody jednotlivých typů FN	116
7.2	Příloha 2 – Výsledky dotazníkového šetření	121
7.3	Příloha 3 – Zahraniční zkušenosti s FN	131
7.3.1	Slovensko	131
7.3.2	Bulharsko.....	133
7.3.3	Rakousko.....	135
7.3.4	Německo.....	138
7.3.5	Polsko	141
7.4	Příloha 4 – Podmínky pro využití „správní / horizontální spolupráce“	144
7.5	Příloha 5 – Zkrácené předběžné posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 – 2020 v reakci na koronavirovou nákazu COVID-19.....	147
7.5.1	Úvod	147
7.5.2	Aktualizace SC 1.2 – úvěry a záruky MSP	147
7.6	Shrnutí	153

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Praha – pól růstu ČR

Seznam zkratek

ADL	Arthur D. Little
COSME	Víceletý program pro konkurenceschopnost podniků, s důrazem na malé a střední podniky (2014 – 2020)
ČMZRB	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
EFRD	Evropský fond regionálního rozvoje
EIB	Evropská investiční banka
EIF	Evropský investiční fond
EK	Evropská komise
ESIF	Evropské strukturální a investiční fondy
EU	Evropská unie
FF	Fond fondů
FN	Finanční nástroje
JEREMIE	Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky
JESSICA	Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí
MFČR	Ministerstvo financí České republiky
MHMP	Magistrát hlavního města Prahy
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MSP	Malé a střední podniky
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
NIF	Národní inovační fond
NIF IS	Národnímu inovačnímu fondu, investiční společnosti, a.s. – používáno jako synonymum k NIF
OP	Operační program
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OP PPR	Operační program Praha – pól růstu ČR
OP ŽP	Operační program Životní prostředí
PE	Private Equity
PO	Prioritní osa
PoC	Proof-of-concept
PP	Podprogram
ŘO	Řídící orgán
SC	Specifický cíl
SFŽP	Státní fond životního prostředí
TA ČR	Technologická agentura České republiky
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VaV	Výzkum a vývoj
VC	Venture Capital
VO	Výzkumná organizace
VTP	Vědeckotechnický park

Definice klíčových pojmů¹

Pojem	Definice
Dohoda o partnerství	Smlouva upravující podmínky pro příspěvky z Programu na FN. Tato dohoda upravuje vztahy mezi řídicím orgánem a správcem finančního nástroje, resp. správcem fondu fondů v případě, že je zapojen v rámci implementační struktury. V případě zapojení fondu fondů tato smlouva upravuje vztahy mezi správcem fondu fondů a finančními zprostředkovateli, pokud jsou zapojeni
Finanční produkt	Forma, jakou je z finančního nástroje poskytována podpora konečným příjemcům
Finanční nástroje	Opatření finanční podpory Unie poskytovaná z rozpočtu na doplňkovém základě. Tyto nástroje jsou zaměřeny na plnění jednoho nebo více konkrétních politických cílů Unie, přičemž mohou mít formu půjček, záruk, subvencí úrokových sazeb, kapitálových či kvazikapitálových investic nebo jiných nástrojů ke sdílení rizik a tam, kde je to vhodné, mohou být spojeny s granty
Finanční zprostředkovatel	Subjekt, kterému správce fondu fondů svěřil část provádění fondu fondů
Fond fondů	Fond zřízený s cílem poskytovat podporu z programu/programů několika finančním nástrojům. V případě, že jsou FN implementovány prostřednictvím fondu fondů, je subjekt provádějící fond fondů považován za jediného příjemce
Grant	Nenávratná forma podpory, kterou lze kombinovat s finančními nástroji
Kapitálová investice	Investorem poskytnutý kapitál určitému podniku výměnou za vlastnictví odpovídajícího podílu v daném podniku
Klastr	Soubor regionálně propojených společností a přidružených institucí/organizací, jejichž vazby mohou vést ke zvýšení jejich konkurenceschopnosti
Koinvestor	Právnícká nebo fyzická osoba (ne ale finanční zprostředkovatel), která financuje část soukromého podílu v investici do projektu příjemce podpory
Konečný příjemce	Právnícká nebo fyzická osoba, která dostává podporu z finančního nástroje
Kvazikapitálová investice	Typ financování stojící mezi kapitálovou investicí a dluhem. Tato investice je rizikovější než přednostní pohledávka a méně riziková než kapitálová investice. Tento typ financování může mít podobu dluhu (nezajištěného a podřízeného či mezaninového), který je v určitých případech možné konvertovat na kapitál
Období způsobilosti	Období, v průběhu kterého jsou výdaje způsobilé pro poskytnutí příspěvku z ESIF. Výdaje jsou způsobilé pro poskytnutí příspěvku z ESIF, pokud vznikly příjemci a byly uhrazeny v období ode dne předložení programu Komisi nebo od 1. 1. 2014 (podle toho, co nastane dříve) do 31. 12. 2023
Obecné nařízení	Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006

¹ Při definování jednotlivých pojmů zpracovatel vychází zejména z metodického doporučení MMR-NOK

Pojem	Definice
Pákový efekt	Cílem příspěvku Unie na FN je v souladu s předem určenými ukazateli aktivovat celkovou investici převyšující příspěvek Unie – tzv. aktivace mimorozpočtových zdrojů
Poplatek za správu	Poplatky za správu finančního nástroje nebo fondu fondů dle čl. 42 odst. 1 písm. d) obecného nařízení. Tyto poplatky se skládají ze dvou částí: základní odměny a výkonnostní odměny
Příjemce	Dle čl. 38 odst. 10 obecného nařízení je o subjekt, který provádí FN nebo FF
Řídící orgán	Orgán zodpovědný za efektivní, účelné a hospodárné řízení a provádění operačního programu
Správce finančního nástroje	Subjekt provádějící FN dle Dohody o financování, uzavřené s řídicím orgánem. Jde o subjekt, který je Příjemcem ve smyslu čl. 2 odst. 10 obecného nařízení
Správce fondu fondů	Subjekt provádějící fond fondů dle Dohody o financování, uzavřené s řídicím orgánem. Jde o subjekt, který je Příjemcem ve smyslu čl. 2 odst. 10 obecného nařízení. Tento subjekt může svěřit část provádění fondu fondů finančním zprostředkovatelům za podmínek uvedených v čl. 38 odst. 5 obecného nařízení
Úvěr	Dohoda, která zavazuje věřitele zpřístupnit dlužníkovi předem dohodnutý finanční obnos za předem dohodnutých podmínek (doba splatnosti, výše a typ úrokové sazby, záruky atd.)
Záruka	Písemný závazek, prostřednictvím něhož ručitel přebírá odpovědnost za všechny či některé závazky či povinnosti třetí osoby anebo za úspěšné splnění povinnosti touto třetí osobou, nastane-li událost, která k uplatnění takové záruky vede

1 Manažerské shrnutí

1.1 Manažerské shrnutí – Česká verze

Společnost Arthur D. Little GmbH² (dále jen „zpracovatel“) byla Magistrátem hlavního města Prahy (dále jen „zadavatel“) ve veřejné soutěži vybrána k realizaci zakázky **Aktualizace studie „Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 – 2020“ a konzultační činnost při přípravě a následné implementaci finančních nástrojů.**

Tento dokument (dále jen „studie“) představuje předběžné (dále také „ex-ante“) posouzení finančních nástrojů (FN) v Operačním programu Praha – pól růstu ČR (OP PPR) podle čl. 37 odst. 2 Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013. Studie je základním předpokladem k implementaci FN v programovém období 2014 – 2020 v rámci operačního programu Odboru evropských fondů Magistrátu hlavního města Prahy. Jedná se o **aktualizovanou verzi ex-ante posouzení** nahrazující dokument z 22. května 2017, který vycházel z původní verze ex-ante posouzení z 31. října 2014 vypracovaného poradenskou společností Deloitte. Dokument je průběžně aktualizován tak, aby v souladu s článkem 37 odst. 2 (g) obecného nařízení v maximální míře odpovídal současným tržním podmínkám. Zároveň je aktualizován o poznatky a rozhodnutí, které přímo ovlivňují proveditelnost jednotlivých doporučení vycházejících z vypracovaného předběžného posouzení.

Výchozí podmínky analýzy

Úvod této studie je věnován **obecnému představení FN**, včetně jejich typů, charakteristik a výhod a nevýhod jak v porovnání s grantovým financováním, tak pro jednotlivé subjekty spojené s jejich využíváním. Obecně lze o FN říci, že představují účinnější využívání omezených prostředků Kohezní politiky EU a zajišťují větší míru využití těchto prostředků efektivnějším, prospěšnějším a udržitelnějším způsobem.

Zpracovatel také komplexně a objektivně vyhodnotil aktuální podmínky pro využití FN ve všech prioritních osách a specifických cílech OP PPR. Toto vyhodnocení je postaveno na dvoufázové eliminaci podporovaných aktivit. V prvním „filtru“ jsou aplikovány podmínky potenciálu generovat pozitivní peněžní toky a podmínky finančního rozsahu projektů a jejich investiční charakter. Z celkových 23 prošlo tímto filtrem pouhých 6 podporovaných aktivit z prioritních os 1 a 2. Tyto vybrané podporované aktivity byly následně vystaveny druhému filtru, který byl založen na výsledcích a průběhu výzev OP PPR a podmínek v jiných operačních programech v ČR. Na základě tohoto druhého kola eliminace byly k následnému vyhodnocení potenciálu využití FN vybrány následující podporované aktivity:

- **Aktivita 1.1.1 Podpora aktivit vedoucích ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí ověření proveditelnosti a komerčního potenciálu a jejich zavedení do praxe („proof-of-concept“)**
- **Aktivita 1.2.3 Rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu**

Aktualizace listopad 2018

Závěrem roku 2017 byl vypracován dokument „The Ex-ante analysis update and extension with the best practices from the FINERPOL project and the Action plan development schedule for implementing regional support changes“ (dále jen „FINERPOL“), který analyzoval možnosti podpory zvyšování energetické efektivity budov prostřednictvím finančních nástrojů v rámci prioritních os 1 (specifický cíl 1.2) a 2 (specifický cíl 2.1). Jeho závěrem aplikovatelným pro předběžné posouzení je doporučení, aby

² Od 1. ledna 2017 Arthur D. Little s.r.o.

v rámci aktivity 1.2.3 byly mj. podporovány inovační podniky působící v oblasti energetické efektivity budov.

Podporovaná aktivita 1.1.1

Na základě analýzy strany nabídky a poptávky spatřuje zpracovatel studie **tržní selhání** především v následujících bodech:

- Projekty typu proof-of-concept jsou charakteristické **vysokou rizikovostí**, která je pro většinu soukromých investorů fungujících na tržních principech nepřijatelná
- **Informační bariéra** mezi nabídkou a poptávkou dále odrazuje soukromé investory od financování proof-of-concept projektů
- **Nedostatek veřejných zdrojů** určených pro podporu proof-of-concept projektů
- **Vysoká poptávka** po financování tohoto typů projektů ze strany pražských výzkumných organizací, **kteřá převyšuje plánovanou alokaci**

Velikost poptávky po financování projektů typu proof-of-concept byla odhadnuta na základě průzkumu mezi pražskými výzkumnými organizacemi, které žádaly o financování v rámci již proběhlé 7. výzvy OP PPR. Zpracovatel studie předpokládá **poptávku po financování proof-of-concept projektů značně převyšující odhadovanou alokaci ve výši 562 mil. Kč**. Získané údaje o velikosti poptávky dobrým způsobem indikují absorpční kapacitu projektů typu proof-of-concept aktivit v rámci Prahy. Na základě výše uvedených hodnot lze předpokládat poptávku po financování a absorpci přesahující plánovanou alokaci.

Pro nápravu tržního selhání odhaleného v rámci této podporované aktivity doporučuje zpracovatel studie financování projektů ve formě **kombinace nevratné dotace a kapitálového FN**. Dotace bude určena pro první fázi projektu, během které je prověřena proveditelnost a komercializace předmětu výzkumu. V případě pozitivních závěrů první fáze bude kapitálový tailor-made FN využit pro vstup do nově vytvořené, nebo již existující spin-off firmy, na kterou bude přenesen předmět PoC projektu.

Vzhledem k tomu, že se kvůli značné rizikovosti projektů typu PoC nepředpokládá zapojení soukromých investorů a při zohlednění skutečnosti, že pro hl. m. Prahu jako více rozvinutý region stanovila EU podmínku 50% spolufinancování z národních zdrojů, je **očekávaný pákový efekt roven 2**. Vzhledem k očekávanému spolufinancování ze strany konečných příjemců na úrovni 20 % předpokládá zpracovatel studie **kvantitativní přidanou hodnotu FN ve výši 2,4**.

Prostředky z prodaných podílů v úspěšných podporovaných projektech se budou vracet zpět do fondu stejně jako dividendy z podporovaných projektů. Zpracovatel doporučuje tento FN využít na menší část alokace připadající na podporovanou aktivitu 1.1.1, a to konkrétně finanční prostředky v hodnotě **130 mil. Kč**. Velikost alokace je postavena na expertním odhadu, že pouze 30 % PoC projektů postoupit do druhé fáze, ve které by získaly podporu formou kapitálových vstupů. Případné zvýšení alokace může být navrženo v návaznosti na úspěšnost vyhlášených výzev.

Aktualizace listopad 2018

V průběhu přípravy implementace finančních nástrojů dle doporučení předběžného posouzení došlo k následujícím změnám mimo kontrolu ŘO:

- V rámci aktivity 1.1.1 OP PPR bylo dosaženo cílových ukazatelů
- V rámci OP PPR v současnosti již neexistují volné finanční prostředky na podporu finančních nástrojů v rámci aktivity 1.1.1
- Doporučovaný finanční nástroj v podobě rizikového kapitálu není fakticky možné implementovat s ohledem na neočekávané změny, tj. (1) ukončení projektu Národního inovačního fondu (NIF) usnesením vlády č. 343 a doporučení o využití Českomoravské záruční a rozvojové banky jako

správce finančních nástrojů a (2) odmítnutím spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) Radou hl. m. Prahy usnesením č. 1325 z 22. jednání dne 6. 6. 2017

S ohledem na výše uvedené skutečnosti není v rámci současného programového období nadále možné uvažovat o podpoře aktivity 1.1.1. prostřednictvím finančních nástrojů.

Podporovaná aktivita 1.2.3

Na základě analýzy strany nabídky a poptávky, která zahrnovala také provedení dotazníkového šetření mezi malými a středními podniky (MSP), bylo zjištěno **tržní selhání, respektive suboptimální investiční situace jak v segmentu společností v raných fázích podnikání, tak relativně více etablovaných MSP.**

Segment společností v raných fázích podnikání

Tržní selhání v segmentu společností v raných fázích podnikání je založeno především na následujících bodech:

- **Malá rozvinutost a relativně malý počet investorů** zaměřených na financování společností v raných fázích rozvoje (seed)
- **Vysoká averze investorů vkládat kapitál do značně inovativních, ale rizikových oblastí**, které nejsou pro soukromé investory v současné době atraktivní
- **Informační asymetrie**, která panuje mezi jednotlivými stranami trhu
- **Nedostatečný počet dostatečně kvalitních projektů**, které by splňovaly požadavky soukromých investorů

Velikost absorpční kapacity firem v raných fázích rozvoje byla odhadnuta na základě kvalifikovaných předpokladů od předních českých Venture Capital investorů a zkušeností z jiných zemí EU. Zpracovatel studie odhaduje **velikost absorpční kapacity v rozmezí 467 až 583 mil Kč.**

Pro nápravu tržního selhání odhaleného v rámci tohoto segmentu doporučuje zpracovatel využít **kapitálového tailor-made FN**. Kapitálový FN má potenciál podpořit jak rozvoj podniků samotných, tak také celého trhu rizikového kapitálu. Podmínkou využití tohoto FN je zapojení soukromého kapitálu. **Pákový efekt** navrženého kapitálového FN **je odhadován na hodnotu 3,3**. Vzhledem k očekávanému spolufinancování ze strany konečných příjemců ve výši 10 % zpracovatel studie předpokládá **kvantitativní přidanou hodnotu ve výši 3,7**.

Aktualizace listopad 2018

V průběhu přípravy implementace finančního nástroje dle doporučení předběžného posouzení došlo k následujícím změnám mimo kontrolu ŘO:

- Ukončení projektu Národního inovačního fondu (NIF) usnesením vlády č. 343 a doporučení o využití Českomoravské záruční a rozvojové banky jako správce finančních nástrojů
- Odmítnutí spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) Radou hl. m. Prahy usnesením č. 1325 z 22. jednání dne 6. 6. 2017

Tyto skutečnosti fakticky vylučují využití kapitálového FN vzhledem k absenci vhodného správce investičních prostředků. S ohledem na přetrvávající a v některých ohledech i prohlubující se tržní selhání při získávání finančních prostředků začínajících inovačních firem tak doporučujeme přistoupit k náhradnímu implementačnímu řešení, kterým je využití zvýhodněných úvěrů (popř. doplněných i o finanční příspěvek na umoření úroků u komerčních úvěrů) segmentem začínajících inovačních firem společně se segmentem etablovaných MSP.

Segment etablovaných MSP

V případě segmentu etablovaných pražských MSP nelze přímo hovořit o existenci tržního selhání jakožto o suboptimální investiční situaci, která vychází z následujících bodů:

- **Závěry dotazníkového šetření**, které naznačují omezený přístup pražských etablovaných MSP k potřebnému financování, ačkoliv jsou jejich investiční projekty posuzovány jako životaschopné
- **Závěry dalších analýz**, které podporují existenci suboptimální investiční situace na území celé republiky včetně hl. m. Prahy
- **Celkový vývoj české ekonomiky**, díky kterému lze očekávat oživení investiční aktivity ze strany MSP, což by mohlo dále zhoršit dostupnost externího financování
- **Předpokládaný vývoj na finančních trzích**, díky kterému by mohlo vzrůst procento neúspěšných žadatelů o kapitál

Velikost absorpční kapacity v segmentu etablovaných MSP byla odhadnuta na základě informací získaných v rámci dotazníkového šetření. Dle zpracovatele studie se tak její hodnota pohybuje **v rozmezí 141 až 496 mil. Kč.**

Pro nápravu odhalené suboptimální investiční situace byl doporučen zavedení **úvěrového tailor-made FN**. Podle expertního odhadu zpracovatele studie by navržený úvěrový FN mohl dosáhnout **hodnoty pákového efektu 2,2**. Vzhledem k očekávanému spolufinancování ze strany konečných příjemců ve výši 10 % zpracovatel studie předpokládá **kvantitativní přidanou hodnotu ve výši 2,4**.

Doporučená alokace na oba navržené FN v rámci podporované aktivity 1.2.3 tak dohromady činí přibližně 608 až 1 079 mil. Kč. V porovnání s odhadovanou alokací na aktivitu 1.2.3 v hodnotě 562 mil. Kč tak předpokládaná úspěšnost čerpání alokovaných prostředků dosahuje 108 % až 192 %.

V rámci studie byly také vyhodnoceny zahraniční a domácí zkušenosti s využíváním FN. Především na základě zahraničních zkušeností ze Slovenska, Bulharska, Rakouska, Německa a Polska je možno říci, že zavedení kapitálových FN by do značné míry pomohlo zaplnit mezeru ve financování podniků v počátečních fázích rozvoje, což podporuje návrh využití tyto FN i v rámci OP PPR. Zkušenosti ze zahraničí tedy sloužily jako inspirace pro zpracovatelem navrhované FN.

Aktualizace listopad 2018

Příprava implementace počítá s využitím finančního nástroje ve formě zvýhodněných úvěrů s ČMZRB jako správcem finančních prostředků. V rámci počáteční alokace se počítá s vyhrazením částky 400 mil. Kč (možnost dalšího navyšování) s odhadovaným pákovým efektem 1,9. Tato částka bude k dispozici v rámci celé aktivity 1.2.3, a to jak pro začínající podnikatele, tak pro etablované MSP.

V souladu se závěry analýzy FINERPOL je v rámci aktivity 1.2.3 navíc nově doporučováno mj. zaměření na zvýšení nabídky dostupného financování pro projekty v oblasti energetické efektivity a obnovitelných zdrojů. Tato oblast by měla být zařazena mezi cíle navrhovaného finančního nástroje.

Prověření možností implementace navrhovaných FN

Zpracovatel studie analyzoval následující možnosti implementačního uspořádání navrhovaných FN:

- Možnost napojení na připravovaný návrh centrální implementace FN
- Možnost napojení na Národní inovační fond v gesci MPO
- Možnost pověření Českomoravské záruční a rozvojové banky
- Možnost nechat FN spravovat Evropskou investiční bankou / Evropským investičním fondem
- Možnost ŘO spravovat připravované FN prostřednictvím správce vybraného veřejnou soutěží

Na základě výsledků analýzy **zpracovatel studie navrhuje svěřit implementační úkoly spojené s navrhovanými kapitálovými FN Národnímu inovačnímu fondu, investiční společnosti, a.s. (NIF IS)** a také doporučuje realizaci **fondu fondů**, který by byl zpravován **Evropským investičním fondem (EIF)**. **Pro úvěrový FN** se jako vhodným subjektem, kterému by mohla být svěřena správa tohoto FN, jeví **Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB)**. Hlavním důvodem tohoto implementačního uspořádání je zajištění souladu s Operačním programem Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK), v rámci kterého je navrženo téměř shodné uspořádání.

Na kapitálové vstupy do jednotlivých podniků (NIF) doporučuje zpracovatel využít finanční prostředky v rozmezí **194 až 311 mil. Kč**. Alokaci na horní hranici rozmezí zpracovatel doporučuje rozšířit až v případě ověření úspěšného fungování tohoto FN. Pro **investice do nových nebo již existujících fondů rizikového kapitálu** prostřednictvím fondu fondů ve správě EIF doporučuje zpracovatel studie využít prostředky ve výši **272 mil. Kč** a v případě **úvěrových FN** ve správě ČMZRB zdroje v hodnotě **250 mil. Kč**.

Aktualizace listopad 2018

V průběhu přípravy implementace finančního nástroje dle doporučení předběžného posouzení došlo k následujícím změnám mimo kontrolu ŘO:

- Ukončení projektu Národního inovačního fondu (NIF) usnesením vlády č. 343 a doporučení o využití Českomoravské záruční a rozvojové banky jako správce finančních nástrojů
- Odmítnutí spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) Radou hl. m. Prahy usnesením č. 1325 z 22. jednání dne 6. 6. 2017

V důsledku těchto změn se nadále počítá pouze s využitím zvýhodněných úvěrů v rámci aktivity 1.2.3, jejichž správcem se stane ČMZRB. V rámci první tranše se počítá s alokováním částky 400 mil. Kč (s možností dalšího navyšování).

Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře

Zpracovatel studie doporučuje **pro navržené FN využít buď režim veřejné podpory podle GBER nebo de minimis**. Specificky pro FN určený na projekty typu proof-of-concept (aktivita 1.1.1) režim veřejné podpory podle oddílu 4 GBER a pro FN určený na podporu rozvoje mladých inovačních podniků (aktivita 1.2.3) režim veřejné podpory podle oddílu 3 GBER nebo de minimis. V případě, že by nebyly využity tyto režimy podpory, bylo by třeba navrhované FN notifikovat Evropskou komisí.

Vymezení očekávaných výsledků

Zpracovatel studie doporučil cílové hodnoty stávajících výstupových a výsledkových indikátorů zachovat nezměněné, případně navrhuje jejich upravení v závislosti na úspěšnosti pilotního využití FN.

Ustanovení umožňující přezkum a aktualizaci předběžného posouzení

Při vypracování této studie zpracovatel použil řadu předpokladů, k jejichž stanovení došlo zejména v případech, kdy nebyly dostupné nutné statistické či jiné informační vstupy a také např. v případech, kdy nebyly k dispozici definitivní verze dokumentů upřesňující konečnou podobu jednotlivých variant implementačního uspořádání (viz např. centrální varianta).

V případě, že ŘO usoudí, že ex-ante analýza již přesně nevystihuje aktuální tržní podmínky v době provádění, je nutné tuto ex-ante analýzu přezkoumat a aktualizovat během provádění zpracovatelem navrhovaných FN. V případě, že dojde k výrazným změnám ještě před samotným prováděním FN, je doporučeno předpoklady použité v této ex-ante analýze upřesnit či aktualizovat ještě před samotnou implementací FN. Zároveň je žádoucí, aby docházelo k průběžnému monitoringu, při kterém budou vybrané závěry analýzy konfrontovány se skutečností, popř. s vývojem předpovědí.

1.2 Management Summary – English Version

Arthur D. Little GmbH³ (hereinafter the "Author") was selected in a public tender by the Magistrate of the Capital City of Prague (hereinafter the "Contracting Authority") to realize the assignment of an **Update of a study entitled "Preliminary assessment of the use of financial instruments in the Operational Programme Prague – Growth Pole of the Czech Republic in the cohesion policy for the 2014 – 2020 period" and consulting services for the preparation and subsequent implementation of the financial instruments.**

This document (hereinafter the "study") is a preliminary (hereinafter also "ex-ante") assessment of financial instruments (FIs) in the Operational Programme Prague – Growth Pole of the Czech Republic (hereinafter the "OP Prague") in accordance with Article 37(13) of Regulation (EU) No 1303/2013. The study is a prerequisite for the implementation of the FIs in the programming period 2014 – 2020 within the operational programme of the EU Funds division of the Contracting Authority. This **version of the ex-ante assessment** replaces an older version of the document from 22nd May 2017, which was based on the original study prepared by Deloitte from 31st October 2014. The document is continuously updated in accordance with article 37 paragraph 2 (g) of the General regulation so that it reflects the current market situation to the greatest extent possible. Concurrently, the document is updated to reflect decisions and discoveries which directly bear upon the feasibility of individual recommendations made in the previous versions of the document.

Initial Conditions

The first part of this study is devoted to **general introduction of the FIs**. It focuses on the types of FIs, their characteristics and advantages and disadvantages not only in comparison with grant financing but also for individual entities associated with their use. Generally, FIs are more efficient means of use of the limited resources of EU Cohesion Policy allowing them to be utilized in a more effective, beneficial and sustainable way.

The Author comprehensively and objectively assessed the current conditions for the use of the FIs in all priority axes and specific objectives of the OP Prague. This assessment is based on a two-stage elimination of supported activities. Conditions of the first "filter" are the potential to generate positive cash flows and financial scope investment character of the projects. Only 6 of the total 23 supported activities, all of them from priority axes 1 and 2, successfully passed the first filter. These selected supported activities were then exposed to the second filter, which was based on the results of the OP Prague calls for proposals and conditions in other operational programs in the country. Based on this second round of elimination, the following supported activities were selected for evaluation of the potential to implement FIs:

- **Activity 1.1.1 Support of activities leading to commercialisation of research outcomes through verification of their feasibility and commercial potential and their application ("proof-of-concept")**
- **Activity 1.2.3 Development of innovative companies in the initial stages of their lifecycle**

November 2018 update

Towards the end of 2017, the document "The Ex-ante analysis update and extension with the best practices from the FINERPOL project and the Action plan development schedule for implementing regional support changes" (further simply „FINERPOL“), which analyzed the possibility of supporting increasing the energy efficiency of buildings using FIs as part of the priority axes 1 (SO 1.2) and 2 (SO 2.1), was produced. Its conclusion relevant for this ex-ante analysis is the recommendation to support innovating businesses active in the area of energy efficiency of buildings as part of the activity 1.2.3.

³ From 1st January 2017 Arthur D. Little s.r.o.

Supported Activity 1.1.1

Based on the analysis of the supply and demand side, the Author identifies a **market failure**, particularly in the following points:

- Proof-of-concept projects are characterized by **high risk**, which is unacceptable for most private investors acting upon the market principles
- **Information barrier** between supply and demand further discourages private investors from providing funds to proof-of-concept projects
- **Lack of public funds** devoted to support of proof-of-concept projects
- **High demand for funding** of this type of projects by Prague research organizations, **which exceeds the planned allocation**

Demand for financing of proof-of-concept projects was estimated based on a survey realized among Prague research organizations that applied for funding within the 7th call for proposals of the OP Prague. The Author of the study estimates the **demand for financing of proof-of-concept projects in excess of the estimated allocation of CZK 562m**. The obtained data on the size of the demand indicate the absorption capacity of proof-of-concept projects in Prague. Based on the above mentioned values it can be assumed that the demand for financing and absorption will exceed the planned allocation.

To remedy market failures revealed in the context of this supported activity, the Author recommends **financing proof-of-concept projects in the form of a combination of non-refundable grant and equity FI**. The grant is to be used for the first phase of the project during which the feasibility and commercialization of the research subject is verified. In case of positive findings in the first phase, a tailor-made equity FI will be used for an equity investment in a newly established or already existing spin-off company on which the subject of the proof-of-concept project will be transferred.

Given the high risk of proof-of-concept projects resulting in no involvement of private investors and the condition of 50% co-financing from national sources, the **leverage is expected to reach 2**. In respect to the expected co-financing from final recipients amounting to 20%, the **quantitative value added of this FI is expected to reach 2.4**.

Funds from dividends as well as funds from sale of shares in successful supported projects will be returned to the fund. The Author recommends using this FI on a smaller part of the **allocation** attributable to the supported activity 1.1.1, specifically funds between **CZK 130m**. The size of the allocation is based on an expert estimation that only 30% of proof-of-concept projects will successfully pass the first phase, thus will receive equity financing in the second phase. Potential increase in the allocation can be suggested depending on the success of calls for proposals.

November 2018 update

Over the course of preparing the implementation of FIs in accordance with the recommendations made by the ex-ante analysis, the following changes occurred without influence of the managing authority:

- The KPIs concerning activity 1.1.1 were achieved
- There are no financial resources within OP PPR to support the use of FIs within activity 1.1.1
- It became impossible to implement the recommended capital FI due to unexpected changes, i.e. (1) termination of the NIF by decree no. 343 of the Government of the Czech Republic and its recommendation to use CMZRB as the manager of the financial instruments and (2) rejection of cooperation with the EIF by decree no. 1325 of the Prague City Hall from 6th June, 2017.

Due to these facts, it is not possible to further consider the use of FIs within activity 1.1.1 in the current period (2014-2020).

Supported Activity 1.2.3

Based on the analysis of the supply and demand side, which also included a survey among small and medium enterprises (SMEs), **market failure / suboptimal investment situation was identified in both the segment of companies in initial development stages as well as in the segment of established SMEs.**

SMEs in initial development stages

Market failure in the segment of companies in initial development stages is based primarily on the following points:

- **Underdeveloped and relatively small number of investors** focused on financing of companies in initial development stages (seed)
- **Private investors' aversion to invest in highly innovative but risky segments** that are currently not very attractive to private investors
- **Information asymmetry** that exists between the market parties (supply and demand)
- **Inadequate number of high-quality projects** that would meet the private investors' requirements

The size of the absorption capacity of companies in initial development stages was estimated based on qualified assumptions from leading Czech Venture Capital investors and experience from other EU countries. The Author of the study estimates the **size of the absorption capacity for the programming period in the range of CZK 467 to 583m.**

To remedy the market failure revealed in the context of this SME segment, the Author recommends using a **tailor-made equity FI**. The equity FI has the potential to promote not only the development of innovative companies themselves but also the development of the entire venture capital market. The use of this FI is conditional on the involvement of private capital.

The leverage of the proposed equity FI **is expected to reach 3.3**. In respect to the anticipated co-financing from final recipients amounting to 10%, the **quantitative value added of this FI is expected at 3.7**.

November 2018 update

Over the course of preparing the implementation of FIs in accordance with the recommendations made by the ex-ante analysis, the following changes occurred without influence of the managing authority:

- The project of National Innovation Fund (NIF) was terminated by the decree no. 343 of the Government of the Czech Republic, wherein the recommendation to use the CMZRB as the manager of the FIs was made.
- Cooperation with the EIF was rejected by the City Council of Prague on June 6th, 2017 in its decree no. 1325 on 6th June 2017.

These facts rule out the use of a capital FI as there would be no appropriate manager of investment assets. Taking into account the existing, and in some respects deepening, market failure in obtaining financing for new innovative businesses, we recommend to implement the second-best solution, which is to use preferential loans (potentially accompanied with financial subvention of interest from commercial loans) to support new innovating companies as well as established SMEs.

Established SMEs

In case of the more established SMEs in Prague it is more appropriate to talk about suboptimal investment situation rather than about an actual market failure. The suboptimal investment situation stems from the following points:

- **Questionnaire results** that indicate a limited access to finance from established MSEs in Prague despite the fact that their investment projects are regarded as viable
- **Findings from other analyses** that support the existence of suboptimal investment situation in the Czech Republic, including the City of Prague
- **Overall development of the Czech economy** based on which an increase in investment activity from SMEs can be expected. This could further aggravate the availability of external financing
- **Expected development on the financial markets** which could lead to an increase in the percentage of unsuccessful funding efforts from the established SMEs in Prague

The size of the absorption capacity in the segment of established SMEs was estimated on the basis of information obtained during the questionnaire survey. Its estimated value ranges between **CZK 141 and 496m**.

To remedy the suboptimal investment situation, it was recommended to introduce a **tailor-made loan FI**. According to an expert opinion, the **leverage** of the proposed loan FN **could achieve 2.2**. Given the expected co-financing by final recipients of 10%, the study assumes a **quantitative added value of 2.4**.

The recommended allocation to both proposed FIs within the supported activity 1.2.3 amounts to approximately CZK 608 to CZK 1 079m. When compared to the total estimated allocation to the activity 1.2.3 of CZK 562m, the anticipated success rate of draw of the allocated funds is 108% to 192%.

The study also evaluates foreign and domestic experience with the use of FIs. Experience mainly from other countries, including Slovakia, Bulgaria, Austria, Germany, and Poland proves that the introduction of equity FIs can largely help fill the financing gap for businesses in the initial stages of their development, which supports the proposal to use these FIs within the OP Prague. Foreign experience thus served as an inspiration for the proposed FIs by the Author.

November 2018 update

Preparation of the implementation assumes deploying a preferential loan FI with CMZRB as the asset manager. The amount 400 mil. CZK is assumed to be the initial allocation (with the option to further expand this amount) with an estimated leverage effect of 1,73. This amount will be available within the entire activity 1.2.3 for both new businesses and established SMEs.

In accordance with the conclusions of the FINERPOL analysis, we also newly recommend focusing on increasing the supply of available financing to projects in the area of energy efficiency and renewable resources as part of the activity 1.2.3. This area should be included as one of the goals of the suggested FI.

Verification of the Implementation Possibilities of the Proposed FIs

The Author of the study analysed the following options of the implementation structure of the proposed FIs:

- Connection to the forthcoming proposal of central implementation of the FIs
- Connection to the National Innovation Fund, Investment Company in the responsibility of Ministry of Industry and Trade
- Option to let Czech-Moravian Guarantee and Development Bank to manage the FIs
- Option to let the European Investment Bank / the European Investment Fund to manage the FIs

- Possibility of the Managing Authority to let the entity selected in a public tender to manage the FIs

Based on the analysis results, **the Author of the study proposes entrusting implementation tasks associated with the proposed equity FIs to the National Innovation Fund, Investment Company (NIF IS)**. In parallel, the Author recommends setting up a **fund of funds operated by European Investment Fund (EIF)**. For the loan FI, **Czech-Moravian Guarantee and Development Bank (ČMZRB)** appears to be the appropriate entity to be entrusted with the administration of this FI. The main reason for this implementation arrangement is to ensure alignment within the Operational Programme Enterprise and Innovation for Competitiveness (OP PIK) which proposes an almost identical arrangement.

For **financing of individual projects (NIF)**, the Author recommends allocating funds in an amount ranging from **194 to 311m CZK**. Allocation in the upper limit of the range is recommended only after verification of successful functioning of this FI. For **investments in existing or newly created venture capital funds** in the form of fund of funds managed by EIF, the Author recommends allocating funds in the amount of **272m CZK** and in the case of the loan FN under **ČMZRB** sources, worth **CZK 250m**.

November 2018 update

Over the course of preparing the implementation of FIs in accordance with the recommendations made by the ex-ante analysis, the following changes occurred without influence of the managing authority:

- The project of National Innovation Fund (NIF) was terminated by the decree no. 343 of the Government of the Czech Republic, wherein the recommendation to use the CMZRB as the manager of the FIs was made.
- Cooperation with the EIF was rejected by the City Council of Prague on June 6th, 2017 in its decree no. 1325 on 6th June 2017.

As a result of these facts, we further only assume the possibility of using loan FIs within activity 1.2.3, whose administrator should be CMZRB. We assume the amount of 400 mil. CZK for the initial allocation, with the possibility of further expanding this amount.

Assessment of Compliance with the State Aid Rules

The Author of the study recommends providing **state aid either in accordance with GBER or under de minimis**. More specifically, GBER Section 4 could be used for the FI designed for proof-of-concept projects (activity 1.1.1) and Section 3 for support of young innovative firms (activity 1.2.3). De minimis regime is to be potentially used also in activity 1.2.3. In case these state aid regimes are not used, notification of the FIs from the European Commission will be necessary.

Definition of Anticipated Results

The Author of the study recommends keeping the existing target values of output and result indicators unchanged. Potential adjustment of the indicators is recommended depending on the success of the pilot use of FIs.

Provisions for the Update and Review of the Ex-Ante Assessment Methodology

The Author used several assumptions during the preparation of this study. They were used particularly in cases when necessary statistical or other information inputs were not available and also e.g. in cases when the final versions of documents specifying the final form of the individual implementation options (e.g. central implementation of the FIs).

In case the Managing Authority considers that the ex-ante assessment no longer accurately reflects the market conditions, it is necessary to review and update the ex-ante analysis during the implementation of FIs. In case of significant changes even before the implementation of FIs, it is recommended to refine and update the assumptions used in this study even before the implementation of FIs. . It is also desirable to perform continuous monitoring by which the selected analysis results will be confronted with the reality or eventually with the development of predictions.

2 Důvody aktualizace předběžného posouzení

ŘO OP PPR se v souladu s článkem 37 odst. 2 (g) Obecného nařízení rozhodlo průběžně aktualizovat předběžné posouzení využití finančních nástrojů s ohledem na vývoj tržního prostředí mezi roky 2016 až 2018. Kromě makroekonomického vývoje došlo v tomto období i ke změnám v rámci jednotlivých cílových segmentů pro aplikaci finančních nástrojů. Neaktuálnější verze předběžného posouzení zahrnuje veškeré zmíněné změny a nejlépe tak vystihuje aktuální podmínky na trhu v době provádění.

Vzhledem k aktualizaci předběžného posouzení v průběhu delšího časového horizontu zároveň došlo i k některým podstatným politickým či legislativním změnám, které ovlivňují možnost implementace závěrů předběžného posouzení. V případě těchto změn tak nedochází ke zvýšení či omezení tržního selhání, ani ke změnám v absorpční kapacitě podporovaného segmentu, ale spíše k politickému rozhodnutí o změně způsobu implementace FN. Tyto úpravy jsou do předběžného posouzení doplněny jasně odlišitelnou formou (modrý text) pod jednotlivé úseky textu, kterých se daná změna týká.

Nadto došlo v dubnu 2020 v kontextu šíření koronavirové nákazy k doplnění zkráceného předběžného posouzení využití FN pro snížení ekonomických dopadů státních restrikcí na malé a střední podniky. Toto doplnění slouží jako samostatný blok v rámci přílohy 5 a během jeho doplnění nedošlo k aktualizaci zbývajících částí studie.

V dotčením období tak byly vydány následující verze průběžného posouzení:

Verze předběžného posouzení

#	Datum	Hlavní důvody aktualizace
1.	Říjen 2014	<ul style="list-style-type: none">▪ Původní verze předběžného posouzení zpracována společností Deloitte
2.	Září 2016	<ul style="list-style-type: none">▪ Revize dokumentu s ohledem na aktuální dostupné informace týkající se např. současného stavu nabídky a poptávky po FN, tržních podmínek, legislativy, zkušeností s FN v ČR a zahraničí, metodiky pro implementaci FN, organizační uspořádání poskytování FN apod.▪ Revize klíčových závěrů ex-ante analýzy prostřednictvím využitím alternativních přístupů k analýze vybraných oblastí např. realizace dotazníků a osobních rozhovorů se zástupci potenciálních příjemci v souvislosti s analýzou strany poptávky či definice typových projektů pro účely analýzy strany nabídky
3.	Říjen 2016	<ul style="list-style-type: none">▪ Rekalkulace absorpční kapacity a doporučené alokace v rámci aktivity 1.2.3 s ohledem na nové poznatky z jiných zemí EU, přehodnocení dynamiky růstu nabídky fondů rizikového kapitálu, atd.▪ Implementace rizikového kapitálu v rámci aktivity 1.2.3 kromě NIF doporučena i skrz Evropský investiční fond (EIF)

#	Datum	Hlavní důvody aktualizace
4.	Květen 2017	<ul style="list-style-type: none">▪ Rozlišení mezi firmami v raných fázích podnikání a etablovanými malými a středními podniky na základě nově identifikované existence suboptimální investiční situace v oblasti podpory etablovaných malých a středních podniků na území hl. m. Prahy (MSP) v rámci aktivity 1.2.3▪ Nesoulad dosavadních výsledků finančních nástrojů s očekávanými výsledky vede k rozšíření implementace o další finanční nástroje a finanční zprostředkovatele (jmenovitě např. nástroj zvýhodněných úvěrů spravovaný ČMZRB pro inovační firmy v rámci aktivity 1.2.3)▪ Předpokládaná změna na cílovém trhu (úvěrovém trhu) - s očekávaným navýšením úrokových sazeb je možné, že skončí období relativně snadného přístupu k externímu financování, dále zhoršující možnosti financování pražských MSP
5.	Listopad 2018	<ul style="list-style-type: none">▪ Doplněno o závěry analýzy praktických zkušeností z projektu FINERPOL týkající se podpory zvyšování energetické efektivity budov▪ Doplněny komentáře ohledně dosavadního průběhu implementace vč. rozhodnutí o nepokračování v podpoře aktivity 1.1.1 prostřednictvím FN, zrušení dříve doporučeného správce rizikového kapitálu NIF a politické rozhodnutí o odmítnutí spolupráce s EIF, atd. a nastínění náhradních implementačních doporučení
6.	Duben 2020	<ul style="list-style-type: none">▪ Doplněno o přílohu číslo 5, která slouží jako zkrácené předběžné posouzení využití (realokaci) FN v rámci OP PPR na opatření pro snížení ekonomických dopadů koronavirové nákazy dle Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460 (tzv. „investiční iniciativy pro reakci na koronavirus“)⁴

⁴ Toto doplnění slouží jako samostatný blok v rámci přílohy 5 a během jeho doplnění nedošlo k aktualizaci zbývajících částí studie

3 Metodický přístup ke zpracování ex-ante analýzy

Studie „Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 – 2020“ je v souladu s článkem 37 odst. 2 písm. a) až f) obecného nařízení rozdělena do dvou navazujících bloků:

Obrázek 1 – Rozdělení studie do dvou bloků v souladu s Obecným nařízením

Blok I		Blok II	
1	Analýza selhání trhu	1	Navrhovaná investiční strategie
2	Posouzení přidané hodnoty FN	2	Očekávané výsledky
3	Odhad dodatečných veřejných a soukromých zdrojů	3	Přezkoumatelnost závěrů hodnocení
4	Posouzení zkušeností získaných v minulosti		

V rámci zpracování ex-ante posouzení byly využity různé metodické postupy, s jejichž pomocí bylo možné naplnit požadovanou strukturu studie v souladu s obecným nařízením. Tato studie je aktualizovanou verzí ex-ante posouzení nahrazující dokument z 11. října 2016, který vycházel z původní verze ex-ante posouzení z 31. října 2014 vypracovaného poradenskou společností Deloitte.

Strukturované rozhovory

V průběhu zpracování studie zpracovatel realizoval několik klíčových pohovorů, které mu umožnily získat informace nezbytné pro rozhodování ohledně možnosti využití FN v rámci OP PPR. V následující tabulce je uveden přehled nejvýznamnějších osobních rozhovorů včetně jejich tematického zaměření:

Tabulka 1 – Přehled hlavních rozhovorů a schůzek realizovaných zpracovatelem

Zástupce a společnost	Zaměření pohovoru
Projektoví manažeři PO 1 MHMP	<ul style="list-style-type: none"> Parametry a výsledky aktuálně probíhajících a již ukončených výzev OP PPR Typové projekty v rámci jednotlivých podporovaných aktivit, jejich návratnost a typoví žadatelé
Projektoví manažeři PO 2 MHMP	<ul style="list-style-type: none"> Parametry a výsledky aktuálně probíhajících a již ukončených výzev OP PPR Typové projekty v rámci jednotlivých podporovaných aktivit, jejich návratnost a typoví žadatelé
Silke Horáková Czech Private Equity & Venture Capital Association	<ul style="list-style-type: none"> Zkušenosti s financováním podniků v rozvojové fázi na území hl. m. Prahy Zhodnocení současné situace na trhu PE&VC
Ondřej Bartoš Credo Ventures	<ul style="list-style-type: none"> Zkušenosti s financováním podniků v rozvojové fázi na území hl. m. Prahy Počet transakcí a jejich velikost Možné synergie při využití finančních nástrojů v OP PPR
Renata Nemkyová Business akcelérátor a coworkingové centrum TechSquare	<ul style="list-style-type: none"> Podpora při přípravě a distribuci dotazníku Zprostředkování kontaktu na inkubátory xPORT a PointOne

Zástupce a společnost	Zaměření pohovoru
Jan Dejl / Ondřej Ptáček MPO	<ul style="list-style-type: none">Aktuální stav implementace finančních nástrojů v OP PIKPředpokládané parametry nastavení finančních nástrojůKoordinace obdobných podporovaných aktivit mezi OP PPR a OP PIK
Pavel Laube / Zuzana Krejčová MPO	<ul style="list-style-type: none">Aktuální stav implementace finančních nástrojů v OP PIK a přípravy NIFMožnost využití správní / horizontální spolupráce (inter-administrative cooperation)
Pavel Komárek / Milena Vícenová Technologická agentura ČR	<ul style="list-style-type: none">Zkušenosti s využíváním finančních nástrojů a financováním aktivit v oblasti VaV (TA ČR Gama)
Jan Valeš VD Projekt	<ul style="list-style-type: none">Aktuální stav zpracování studie pilotních projektů inteligentních budov v Praze
Stanislav Richter xPORT (inkubátor VŠE)	<ul style="list-style-type: none">Stanovení potřeb a očekávání mladých inovativních firem z pohledu možného využití finančních nástrojů
Robin Vaudrey, Michal Košina EIF	<ul style="list-style-type: none">Možnosti využití EIB/EIF při implementaci struktur FF v rámci OP PPR
Lubomír Rajdl / Ondřej Ptáček / Michal Pluta ČMZRB	<ul style="list-style-type: none">Možnosti využití ČMZRB při implementaci úvěrových a záručních FN v rámci OP PPR
Andreas von Busch Evropská komise	<ul style="list-style-type: none">Možnosti využití inter-administrativní spolupráce při implementaci FN v rámci NIF

Dotazníkové šetření

Pro účely přesnější identifikace poptávky a potřeb malých a středních podnikatelů se sídlem na území hl. m. Prahy bylo realizováno rozsáhlé **anonymní dotazníkové šetření**. Webový dotazník vytvořený zpracovatelem byl rozeslán na cca 10 tis. kontaktů z řad MSP v Praze s odezvou kolem 3 %. V následující tabulce je uveden přehled zdrojů kontaktů, které byly v rámci dotazníkového šetření využity. Součástí tabulky jsou i subjekty, které neformálně přislíbily distribuci dotazníku, ale zpracovatel studie nemá informaci, zda byl dotazník tímto subjektem skutečně distribuován.

Tabulka 2 – Přehled subjektů, které přislíbily podporu při distribuci dotazníků

Zdroj kontaktů	Kontakty
Databáze kontaktů	Databáze úspěšných a neúspěšných žadatelů o dotaci z řad MSP v rámci OP PK a OP PA (programové období 2007 – 2013)
	Databáze společnosti RegioPartner, která pro MHMP v roce 2013 zpracovala analýzu absorpční kapacity
	Technologický profil (www.techprofil.cz)
Organizace a asociace sdružující MSP a startupy	Sdružení podnikatelů a živnostníků České republiky
	Technologická agentura ČR
	Co-workingové centrum Node5
	Co-workingové centrum ImpactHub
	Business akcelerátor Techsquare
	Podnikatelský inkubátor InovaJet
	Business akcelerátor StartupYard
	Business akcelerátor xPORT
	Podnikatelský inkubátor Point One
Monitorovací výbor OP Praha – pól růstu ČR (MHMP)	

Sekundární data a zdroje

V rámci zpracování studie byly využity relevantní zdroje třetích stran, které jsou uvedeny v následující tabulce.

Tabulka 3 – Přehled hlavních dokumentů použitých při zpracování studie

Název dokumentu	Autor a datum
Analýza absorpční kapacity priorit hl. města Prahy v rámci politiky soudržnosti pro období 2014–2020	RegioPartner, březen 2013
Analýza potenciálu transformace vybraných objektů v majetku hlavního města Prahy na inteligentní budovy v rámci konceptu Smart Prague	Fakulta stavební ČVUT v Praze, leden 2014
Central European Startup Guide, second edition	A. Kiska Jr., 2016
Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period. Enhancing the competitiveness of SME, including agriculture, microcredit and fisheries	EIB, duben 2014
Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period. General methodology covering all thematic objectives	EIB, květen 2015
Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period. Strengthening research, technological development and innovation	EIB, duben 2014
Ex-ante posouzení možnosti využití finančních nástrojů v OPŽP	MŽP, únor 2015
Financial Instrument products – Loans, guarantees, equity and quasi-equity	fi-compass, 2015
Financial instruments in ESIF programmes 2014-2020. A short reference guide for Managing Authorities	Evropská komise, únor 2014

Název dokumentu	Autor a datum
Guidance for Member States on Article 42(1)(d) CPR– Eligible management costs and fees	Evropská komise, listopad 2015
Informace o činnosti Národního inovačního fondu za I. pololetí 2016	MPO, červenec 2016
INOSTART – program záruk za úvěry začínajícím podnikatelům	MPO, květen 2014
Metodické doporučení pro implementaci finančních nástrojů v programovém období 2014 – 2020	MMR, říjen 2014
Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013	Evropský parlament a Rada, prosinec 2013
Nařízení Komise (EU) č. 651/2014	Evropská komise, červen 2014
Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky na léta 2016 - 2020	Úřad vlády České republiky, 2016
Operační program Praha – pól růstu ČR, verze 8.0	Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy, Odbor evropských fondů MHMP, červen 2015
Prováděcí nařízení komise (EU) 2016/1157	Evropská komise, červenec 2016
Předběžné posouzení finančních nástrojů Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020	MPO, říjen 2015
Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 - 2020	Deloitte, říjen 2014
Předběžné posouzení využití finančního nástroje v IROP	MMR, březen 2015
Regionální inovační strategie hlavního města Prahy (pražská RIS3)	IPR Praha, září 2014
Statistiky – věda, výzkum a inovace	ČSÚ, srpen 2016
Struktura ekonomické základny hl. m. Prahy, porovnání některých ukazatelů s regiony a státy EU	IPR Praha, duben 2014
Studie proveditelnosti NIF	MPO, srpen 2015
Úrokové sazby MFI v ČR	ČNB, srpen 2016
Zpráva o vývoji malého a středního podnikání a jeho podpoře v roce 2014	MPO, 2014
Zvláštní zpráva č. 19/2016: Plnění rozpočtu EU prostřednictvím finančních nástrojů – ponaučení z programového období 2007 – 2013	Evropský účetní dvůr, červen 2016

Analýza nejlepší praxe (best practice) a benchmarking

Studie do značné míry vychází z domácích a zahraničních zkušeností s využíváním FN. Při zpracování studie byly respektovány závěry ex-ante posouzení z jiných operačních programů v ČR a doporučení byla založena i na zkušenostech v jiných vybraných zemích v rámci Evropské unie. Významným zdrojem dat a informací v oblasti nejlepší praxe byly webové stránky www.fi-compass.eu.

Posouzení ekonomického dopadu

Zpracovatel při posouzení ekonomického dopadu, tedy především při posouzení přidané hodnoty (kvalitativní i kvantitativní), ale i pákového efektu, vychází zejména z metodických dokumentů EIB, konkrétně z následujících dokumentů:

- Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period. General methodology covering all thematic objectives (dále jen „obecná metodika EIB“)
- Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period. Enhancing the competitiveness of SME, including agriculture, microcredit and fisheries
- Ex-ante assessment methodology for financial instruments in the 2014-2020 programming period. Strengthening research, technological development and innovation

4 Výchozí podmínky analýzy

4.1 Principy fungování finančních nástrojů

Finanční nástroje představují účinnější využívání omezených prostředků Kohezní politiky EU a zajišťují větší míru využití těchto prostředků efektivnějším, prospěšnějším a udržitelnějším způsobem. Nařízení č. 966/2012 Evropského parlamentu a Rady definuje FN jako:

*„Opatření finanční podpory Unie poskytovaná z rozpočtu na doplňkovém základě a zaměřená na plnění jednoho nebo více konkrétních politických cílů Unie. Tyto nástroje mohou mít formu **kapitálových či kvazikapitálových investic, půjček nebo záruk** anebo jiných nástrojů ke sdílení rizik a tam, kde je to vhodné, mohou být spojeny s granty.“*

Hlavní charakteristikou FN je na rozdíl od grantového financování jejich **návratnost**, kdy jsou použité prostředky vráceny formou jistin a úroků z poskytnutých úvěrů, dividendových a úrokových výnosů z investic do vlastního a kvazivlastního kapitálu, jako i v podobě splátek jistin podřízeného dluhu a příjmů z odprodeje části nebo celého podílu na projektu. Takto navrácené prostředky mohou být **znovu využity** pro jakýkoliv FN.

Z výše zmíněné charakteristiky vyplývá, že FN mohou být použity v případě projektů, které jsou schopné dosáhnout **pozitivních peněžních toků, a to buď formou generovaných příjmů, nebo dosažených úspor**, čímž zajistí požadovanou návratnost investice. Obecně lze tedy tvrdit, že FN významně motivují případné žadatele k předkládání udržitelných projektů a tím podstatně snižují „morální hazard“ často spojený s dotační formou pomoci.

V programovém období 2014 – 2020 mohou být FN využity pro všechny tematické cíle.

4.1.1 Obecné porovnání finančních nástrojů s grantovým financováním

Na obecné rovině existuje řada vlastností, kterými se FN odlišují od grantového financování. Mezi ty **nejpodstatnější výhody** patří následující:

- **Návratnost a revolvingový efekt** – vzhledem k návratnému charakteru FN je možno takto alokované finanční prostředky opětovně využívat pro podporu vybraných oblastí a projektů. Článek 45 obecného nařízení udává členským státům povinnost zajistit opětovné využití navrácených prostředků v souladu s cíli programu nebo programů nejméně po dobu 8 let po skončení období způsobilosti, které pro programové období 2014 – 2020 vyprší ke konci roku 2023. Po uplynutí této doby je možno tyto prostředky využít i jiným způsobem než alokací na daný FN (např. k preferenčnímu odměňování soukromých investorů, k úhradě nákladů na správu FN)
- **Pákový efekt** – jednou z žádaných vlastností FN je jejich schopnost přilákat dodatečné zdroje financování, nejlépe soukromé. Jinými slovy, pákový efekt popisuje možnost aktivace mimorozpočtových zdrojů. Pákový efekt tak zvyšuje celkový objem investic do ekonomiky, přispívá k efektivní alokaci kapitálu a stimuluje rozvoj finančních a kapitálových trhů
- **Kombinovatelnost s jinými formami podpory** – pro programové období 2014 – 2020 je možno vzájemně kombinovat FN s granty, subvencemi úrokových sazeb a poplatky za záruky. Pokud jsou takto skombinované zdroje využity pro účely přímo související s FN ve vztahu ke stejným příjemcům, uplatní se na všechny formy podpory ustanovení použitelná pro FN
- **Flexibilita** – FN umožňují nastavit podmínky dle potřeb všech zúčastněných subjektů, tedy poskytovatele, příjemce a případně i spolufinancujícího subjektu. Za předpokladu správné implementace dokáží být FN díky své nižší administrativní zátěži alokovány koncovým

příjemcům rychle a efektivně, čímž se odbourává jedna z hlavních nevýhod dotačního financování z pohledu koncových příjemců

- **Vázanost a objem národních zdrojů** – FN jsou dostupné (certifikované) již před realizací jednotlivých projektů, což je významně odlišuje od grantového financování, které vyžadovalo „předfinancování“ jednotlivých projektů z národních zdrojů
- **Know-how soukromého sektoru** – veřejný sektor s ohledem na své poslání nemá a ani nemůže mít znalost specifických oblastí a způsobů vhodného investování prostředků. Realizace FN umožňuje využít specifické znalosti a know-how soukromého sektoru v rámci investičního procesu
- **Monitoring** – na rozdíl od dotací budou FN po finanční stránce vyhodnocovat jak vstupy, tak výstupy podpořených projektů, což povede k celkovému zlepšení jejich monitoringu
- **Makroekonomické dopady** – FN svým návratným charakterem stimulují koncové příjemce k efektivnímu využívání prostředků a minimalizaci nákladů a na rozdíl od grantového financování nesubvencují zisk z podpořených projektů. Z makroekonomického hlediska tak FN oproti dotacím méně deformují trh a lépe přispívají ke zvýšení ekonomické aktivity prostřednictvím multiplikačního efektu
- **Možnost odpisů** – finanční nástroje umožňují koncovým příjemcům využívat plného daňového odepisování a s tím spojeného tzv. daňového štítu (snižování základu daně o výši odpisů). Zdroje získané formou dotace takto odepisovány být nemohou. Současně je možné hovořit o možnosti kumulovat prostředky na obnovu investice v plné, nikoli pouze nedotované výši

Navzdory výše zmíněným výhodám vykazují FN i určité **nevýhody v porovnání s granty**:

- **Nákladovost správy** – ačkoliv by FN měly být z pohledu koncového příjemce méně administrativně náročné než grantové financování, z pohledu řídicího orgánu jsou s implementací FN spojeny vyšší správní náklady než v případě grantů, a to zejména z důvodu odlišné délky období správy zdrojů

Z výše uvedeného výčtu hlavních charakteristik FN lze vyvodit, že v porovnání s grantovým financováním nabízí FN významné výhody. Shrnutí výhod a nevýhod jednotlivých typů FN jsou součástí příloh studie (*příloha 1 – Výhody a nevýhody jednotlivých typů FN*).

S FN se pojí také řada pozitivních externalit jako např. zvýšení povědomí zahraničních investorů o ČR, rozvoj kapitálového trhu atd. Tato pozitiva, ale také očekávané omezení celkové alokace prostředků z fondů EU v budoucích programových obdobích by měla přimět ŘO českých operačních programů včetně OP PPR k rozšíření FN.

4.1.2 Možnosti využití typů finančních nástrojů

FN lze podle čl. 38 obecného nařízení rozlišovat dle svého způsobu implementace na dva typy:

- **Off-the-shelf** – standardizované nástroje na úrovni EU s již předdefinovanými podmínkami, které mají zajistit rychlou implementaci FN
- **Tailor-made** – na míru připravené nástroje odpovídající specifickým podmínkám a potřebám ŘO

Off-the-shelf finanční nástroje

V době vypracování studie je k dispozici pro implementaci **5 off-the-shelf FN**. Jedná se o následující nástroje:

- **Úvěr se sdílením rizik (Risk Sharing Loan)** – úvěry pro MSP na bázi sdíleného rizika úvěrového portfolia
- **Limitovaná portfoliová záruka (Capped Guarantee Portfolio)** – záruky pro MSP

- **Úvěr na renovaci (Renovation Loan)** – úvěry v oblasti energetické účinnosti a obnovitelných zdrojů v obytných budovách
- **Nástroj pro spoluinvestice (Co-Investment Facility)** – investiční fond pro poskytování kapitálu formou kapitálových vstupů pro MSP a startupy
- **Fond urbanistického rozvoje (Urban Development Fund)** – úvěry v oblasti udržitelného rozvoje měst

Pro každý z těchto FN je definována sada podmínek určujících způsob jeho implementace, způsob poskytování podpory včetně jejich podmínek (např. výše úrokové sazby, délka splatnosti, zajištění, náležitosti Dohody o financování apod.). Výhodou tohoto typu FN je jejich soulad s režimem veřejné podpory, tím pádem nevyžadují notifikaci.

Tailor-made finanční nástroje

Pod pojmem tailor-made se rozumí takové FN, které jsou navrženy tak, aby nejlépe splňovaly specifické požadavky vyplývající z jednotlivých operačních programů, což by mělo vést k maximalizaci pozitivních dopadů jejich realizace. Může se jednat o již existující (zvýhodněný úvěr, záruka, kapitálový vstup) nebo nově vytvořené nástroje.

Možnost využití jednotlivých off-the-shelf nebo tailor-made FN v rámci OP PPR je analyzována v kapitole 6.1.3.

4.1.3 Pákový efekt a přidaná hodnota finančních nástrojů

Mezi hlavní vlastnosti FN patří jejich pákový efekt a přidaná hodnota. Při používání pojmů „pákový efekt“ a „přidaná hodnota“ vycházíme z metodického doporučení MMR-NOK pro implementaci FN a z metodických dokumentů EIB, především z obecné metodiky EIB.

Pákový efekt

Pákový efekt je definován jako příspěvek Unie na FN, který má za cíl aktivovat v souladu s předem vymezenými ukazateli celkovou investici převyšující příspěvek Unie, jinak též aktivace mimorozpočtových zdrojů. Dle této definice se pákový efekt rovná podílu celkového objemu finanční podpory poskytnuté konečným příjemcům a příspěvku, který na daný nástroj poskytla EU prostřednictvím OP. Dle Zvláštní zprávy č. 19/2016 Evropského účetního dvora dochází k umělému navyšování spočítaného pákového efektu, a to z důvodu nezapočítání financování, které je poskytnuté prostřednictvím OP z vnitrostátních veřejných zdrojů do jmenovatele.⁵ Míra pákového efektu se obecně liší dle:

- **Typu FN** (např. očekávaný pákový efekt je nižší u půjček než u záruk)
- **Fáze životního cyklu podporovaného subjektu** (podniky v rané fázi jsou rizikovější)
- **Zeměpisné polohy trhu** (u méně rozvinutých regionů je očekávaná míra pákového efektu nižší)
- **Typu investice** (u rizikovějších investic je očekávaná míra pákového efektu nižší)

Přidaná hodnota

Je rozlišována kvantitativní a kvalitativní stránka přidané hodnoty. Charakteristiky jednotlivých stránek přidané hodnoty jsou rozepsány v následujícím textu.

⁵ Komise i v programovém období 2014 – 2020 považuje vnitrostátní spolufinancování za výsledek pákového efektu financování OP z EU. Alternativní metodika pro výpočet míry pákového efektu byla v roce 2015 navržena Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD). Zpracovatel ale vychází z metodiky Komise.

Kvantitativní stránka vyjadřuje pákový efekt ESIF příspěvku, tj. dodatečné zdroje až po úroveň konečného příjemce. Čím vyšší pákový efekt, tím vyšší přidaná hodnota. Zahrnuje zejména dodatečné zdroje během prvního investičního cyklu. Při výpočtu přidané hodnoty je zohledněna intenzita podpory FN a obrátkový efekt umožňující „protáčení“ prostředků. Dodatečné příspěvky od konečného příjemce se do výpočtu přidané hodnoty započítávají.

Kvalitativní stránka zahrnuje např. přímé a nepřímé ekonomické přínosy v souvislosti s implementací daných FN. Obecně jde v případě kvalitativní stránky přidané hodnoty např. o:

- Podporu budování či posílení kapacity odvětví
- Upřednostnění FN, který poskytuje likviditu v podobě předběžného financování investic
- Poskytnutí FN, který přesně odpovídá tržní mezeře, aniž by došlo k narušení tržního prostředí
- Překonání určitého tržního selhání
- Přilákání dalších zdrojů odborných znalostí a know-how v oblasti poskytování podpory konečným příjemcům apod.

Možné dopady veřejné podpory jsou popsány v kapitole 6.4. Pákový efekt a přidaná hodnota FN, které zpracovatel studie doporučuje k implementaci, jsou zpracovány v rámci kapitoly 5.1.7, respektive 5.2.7.

4.2 Absorpční kapacita finančních nástrojů OP PPR

Magistrát hl. m. Prahy si v **březnu 2013** nechal vypracovat „**Analýzu absorpční kapacity priorit hl. m. Prahy v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 - 2020**“. Ex-ante analýza v rámci OP PPR by měla vycházet ze závěrů vyplývajících z uvedené analýzy. Vzhledem k tomu, že studie absorpční analýzy byla zpracovaná na začátku roku 2013, je pravděpodobné, že některé předpoklady a závěry již nemusí být platné.

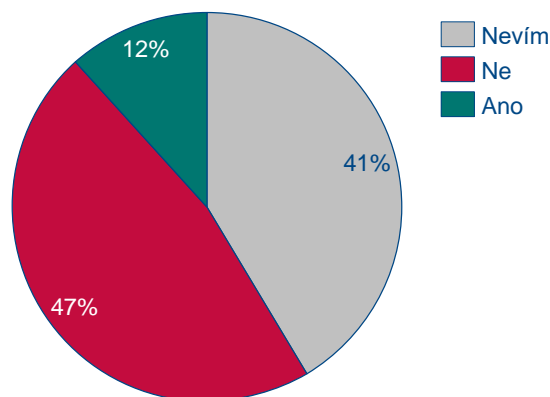
Z výše uvedených důvodů rozdělil zpracovatel studie tuto kapitolu do dvou částí, kdy v první části shrnuje závěry a doporučení z analýzy absorpční kapacity z března 2013 a v druhé části **identifikuje klíčové změny na trhu**, které mohou ovlivnit závěry původní analýzy v oblasti FN a především jejich absorpční kapacitu v rámci OP PPR.

Souhrn hlavních zjištění a doporučení vyplývajících z Analýzy absorpční kapacity

Analýza absorpční kapacity byla zpracovávána za účelem zjištění zájmu potenciálních žadatelů o financování z OP PPR včetně vyhodnocení potenciálu využití FN v programovém období 2014 - 2020. Pro účely zjištění absorpční kapacity bylo uskutečněno dotazníkové šetření spolu s několika setkáními diskuzních skupin. Z analýzy vyplynulo, že **potenciální žadatelé obecně nejeví příliš zájem o zavedení inovativních FN**.

V následujícím obrázku je uveden přehled odpovědí potenciálních příjemců na otázku týkající se zájmu a zavedení FN:

Obrázek 2 – Zájem potenciálních žadatelů o finanční nástroje

Zdroj: RegioPartner, Analýza absorpční kapacity, březen 2013

V rámci dotazníkového šetření zájmu o zavedení finančních nástrojů 47 % respondentů uvedlo, že by nerealizovali plánované inovativní projekty, kdyby jim byla nabídnuta jiná než dotační podpora. Naopak **zájem o realizaci projektů s nedotačním titulem projevilo pouze necelých 12 % dotázaných**. Ostatní dotazované subjekty uvedly, že neví, jestli by měly o FN zájem.

Vysoký počet nerozhodných respondentů byl s největší pravděpodobností způsobem dvěma faktory. Prvním z nich byla pravděpodobně **neznalost fungování finančních nástrojů** a druhým **nespecifikované podmínky**, za kterých by byl zvýhodněný FN nabízen. Původní zpracovatel v závěrech analýzy uvedl, že předpokládá větší zájem o využívání finančních nástrojů, kdyby bylo jejich zavedení spojeno s:

- Rozsáhlou kampaní vysvětlující princip, fungování a rizika spojená s finančními nástroji
- Intenzivní komunikací mezi potenciálními žadateli a poskytovatelem zvýhodněných nástrojů v dostatečném předstihu z důvodu časové a finanční náročnosti přípravy rozsáhlých projektových záměrů

Zájem o FN se také podstatně lišil v rámci různých segmentů dotazovaných subjektů. Ne příliš překvapivě bylo vyhodnoceno, že **největší, i když stále ne příliš velký, zájem projevují soukromé podnikatelské subjekty**, kdy 20 % z nich se vyjádřilo, že kdyby byly FN k dispozici pro jejich oblast působení, měly by zájem jich využít. S nejvíce zamítavým postojem se původní zpracovatelé setkali u veřejných subjektů (veřejné výzkumné instituce, veřejné vysoké školy a veřejnoprávní subjekty), kdy se zájem lišil v rozmezí 3,3 – 5,6 %. Závěry vyplývající z tohoto zjištění jsou opět zkráceny vysokým počtem respondentů, kteří uvedli, že neví, jestli by o FN měli zájem, kdyby byly k dispozici.

Pro potvrzení výsledku dotazníkového šetření a upřesnění určitých aspektů studie byly uspořádány fokusní skupiny, během kterých bylo diskutováno, pro jaké oblasti podpory by bylo vhodné FN zavést a jaké nastavení FN by respondentům nejvíce vyhovovalo. Zpracovatel původní analýzy absorpční kapacity následně definoval hlavní zjištění a doporučení pro zavedení finančních nástrojů v OP PPR:

- Potřeba zřízení seed-fondu v PO 1 a PO 3⁶ dle vzoru OP PI
- Zájem podnikatelských subjektů o poskytnutí zvýhodněných úvěrů, záruk apod., avšak tyto subjekty budou tyto FN vždy posuzovat ve vztahu k aktuální nabídce na trhu
- Městské části FN nevyklučují, např. je lze využít u projektů na údržbu majetku (obecně u projektů, které generují příjem, který se použije na splácení úroků)

⁶ Od doby zpracování Analýzy absorpční kapacity došlo ke změně struktury OP PPR, nyní předchozí prioritní osy PO1 a PO3 spadají do jedné prioritní osy PO1 - Posílení výzkumu a technologického rozvoje a inovací

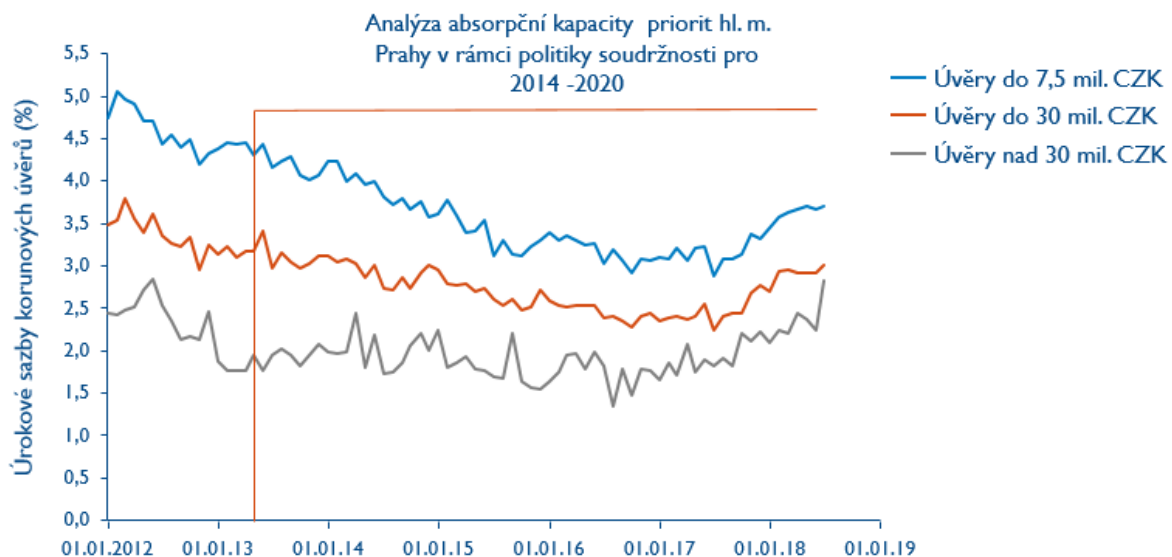
- Nemožnost využití finančních nástrojů (půjček) u projektů na rekonstrukce a zateplení, neboť návratnost těchto projektů je cca 20 let a náklady na půjčky by byly příliš vysoké
- FN mohou mít význam u projektů z oblasti sociálního podnikání
- Odmítnutí finančních nástrojů ze strany národních neziskových organizací a školských zařízení
- Absorpční kapacita OP PPR je velmi vysoká, což vyplynulo nejen z terénního výzkumu, ale i z porovnání s absorpční kapacitou v období 2007 - 2013
- Projektové záměry ve všech prioritních osách mají potenciál převýšit disponibilní alokaci

Identifikace klíčových změn na trhu

Zpracovatel studie respektuje závěry analýzy absorpční kapacity, i když chápe jako významné omezení využitelnosti zjištění především dlouhou dobu od zpracování studie a neurčitost odpovědí z důvodu příliš obecně formulovaných otázek, které byly pokládány i potenciálním žadatelům, kteří nebyli způsobilí pro získání finančních nástrojů.

Od roku 2013, kdy byla zpracovaná Analýza absorpční kapacity, prošly finanční trhy významnými změnami, které by mohly mít značný vliv na vnímání finančních nástrojů potenciálními žadateli. Zpracovatel předpokládá, že nejzásadnější změny se týkaly dostupnosti úvěrových nástrojů nabízených potenciálním žadatelům komerčními bankovními institucemi. V období od března 2013 do poloviny roku 2016 úrokové sazby korunových úvěrů klesaly, tento trend se však v květnu 2016 obrátil. Lze předpokládat, že zvyšování úrokových sazeb snižuje dostupnost komerčních úvěrů a tedy zvyšuje absorpční kapacitu finančních nástrojů.

Obrázek 3 – Vývoj úrokových sazeb korunových úvěrů (2012 – 2018)

Zdroj: ČNB

Dalším významným faktorem, který pravděpodobně ovlivní vnímání finančních nástrojů potenciálními žadateli, je **zvyšující se tlak regulátora na posílení bankovní stability bankovních institucí**, což se projevuje zvýšením ukazatele kapitálového poměru. Tento tlak nevyhnutelně vede k poklesu generovaných výnosů bank a tudíž ke vzrůstající nespokojenosti akcionářů. Dá se proto důvodně předpokládat, že depositní sazby budou v budoucnu růst, aby byla zajištěna dostatečná úroková marže bank. Kromě zvýšení úrokové sazby se předpokládá, že porostou i požadavky bankovních institucí na zajištění úvěru, aby se minimalizovaly ztráty související s případnou insolvenčí žadatele. V konečném

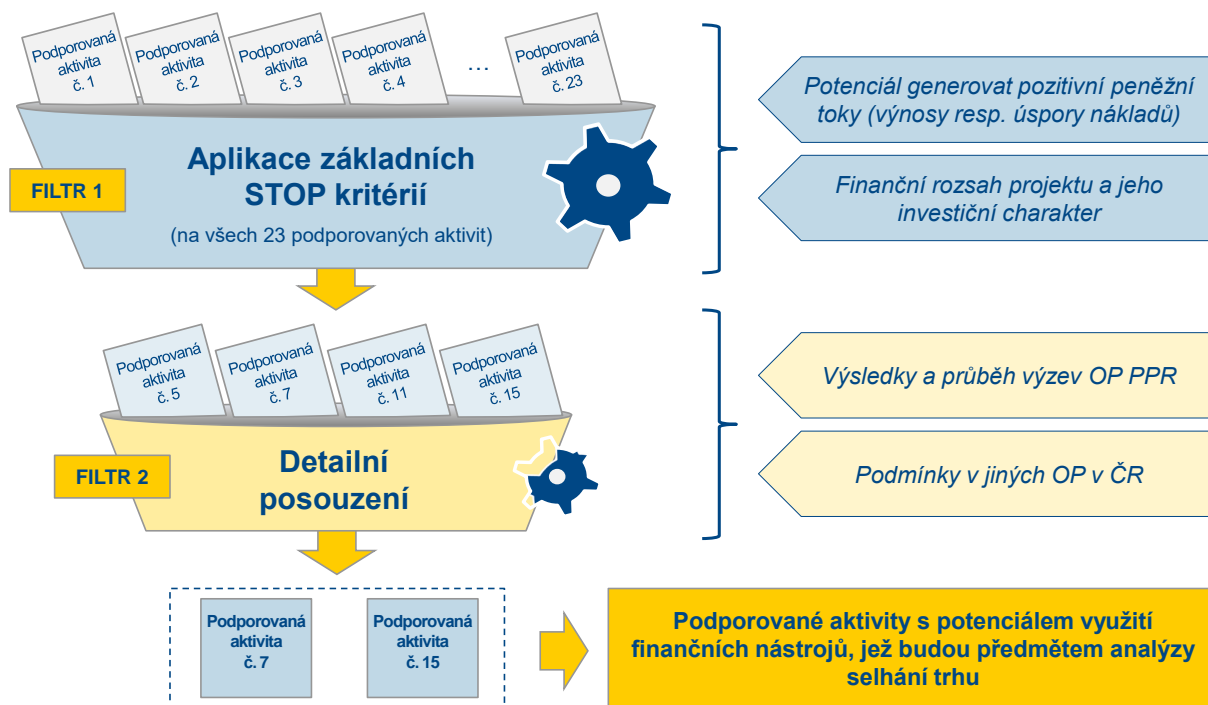
důsledku zajištění bankovní stability vyústí ve zvyšující se procento neúspěšnosti žadatelů o úvěrové FN.

Konečný efekt uvedených faktorů, které by podle zpracovatele studie mohly mít vliv na vnímání finančních nástrojů, budou dále zhodnoceny při kvantifikaci tržního selhání a návrhu vhodného typu finančního nástroje.

4.3 Vymezení aktivit s potenciálem využití finančních nástrojů

Studie „Předběžné posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 – 2020“ si kromě jiného klade za cíl, pokud možno **komplexně a objektivně vyhodnotit aktuální podmínky pro využití FN ve všech prioritních osách a specifických cílech OP PPR**. Uvedená analýza byla provedena ve dvou krocích vyobrazených na následujícím schématu.

Obrázek 4 – Schéma výběru podporovaných aktivit s potenciálem využití finančních nástrojů

Základní podmínkou pro využití FN je schopnost příslušného projektového záměru generovat pozitivní peněžní toky, a to buď ve formě přímých výnosů, nebo alternativně formou úspor nákladů plynoucích z realizace tohoto projektu. Předmětem uvažovaného projektu by zároveň měly být investiční výdaje většího rozsahu (celkové náklady min. 1 mil. Kč). Aplikací výše uvedených „STOP kritérií“ lze provést **první posouzení potenciálu podporovaných aktivit v rámci specifických cílů OP PPR pro účely možného využití FN**.

Operační program Praha – pól růstu ČR je členěn do **4 hlavních prioritních os** a podpůrné prioritní osy Technická pomoc:

- **Prioritní osa 1: Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací**
 - Podpora podnikových investic do výzkumu a inovací a vytváření vazeb a součinnosti mezi podniky, středisky výzkumu a vývoje a odvětvím vysokoškolského vzdělávání, zejména investic v oblasti vývoje produktů a služeb, přenosu technologií, sociálních inovací, ekologických inovací, aplikací veřejných služeb, stimulace poptávky, vytváření sítí, klastrů a otevřených inovací prostřednictvím inteligentní specializace a podpora technického a aplikovaného výzkumu, pilotních linek, opatření k včasnému ověřování produktů, schopností vyspělé výroby a prvovýroby, zejména v oblasti klíčových technologií a šíření technologií pro všeobecné použití

▪ **Prioritní osa 2: Udržitelná mobilita a energetické úspory**

- Podpora energetické účinnosti, inteligentních systémů hospodaření s energií a využívání energie z obnovitelných zdrojů ve veřejných infrastrukturách, mimo jiné ve veřejných budovách a v oblasti bydlení

▪ **Prioritní osa 3: Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě**

- Investice do zdravotnické a sociální infrastruktury, které přispívají k celostátnímu, regionálnímu a místnímu rozvoji, snižování nerovností, pokud jde o zdravotní stav, podporu sociálního začlenění díky lepšímu přístupu k sociálním, kulturním a rekreačním službám a přechodem od institucionálních ke komunitním službám

▪ **Prioritní osa 4: Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti**

- Investice do vzdělávání, odborného vzdělávání, včetně odborné přípravy pro získání dovedností a do celoživotního učení rozvíjením infrastruktury pro vzdělávání a odbornou přípravu
- Omezování a prevence předčasného ukončování školní docházky a podpory rovného přístupu ke kvalitním programům předškolního rozvoje, k primárnímu a sekundárnímu vzdělávání a rovněž možnostem formálního a neformálního vzdělávání, které umožňuje zpětné začlenění do procesu vzdělávání a odborné přípravy

Jednotlivé prioritní osy OP PPR jsou dále členěny do specifických cílů, z nichž každý zahrnuje sadu konkrétních podporovaných aktivit. Výzvy na předkládání žádostí o dotaci jsou následně vyhlášovány na úrovni jednotlivých podporovaných aktivit. OP PPR dnes obsahuje celkem **23 samostatných podporovaných aktivit**, které byly podrobeny aplikaci „STOP kritérií“.

V následujících tabulkách je uvedeno hodnocení podporovaných aktivit pomocí „STOP kritérií“.

Tabulka 4 – Aplikace „STOP kritérií“ na podporované aktivity prioritní osy 1

Prioritní osa 1		Posílení výzkumu, technologického rozvoje a inovací		
Č.	Podporovaná aktivita	Předpoklad návratnosti	Předpoklad investice	Potenciál FN
1.1.1	Podpora aktivit vedoucích ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí ověření proveditelnosti a komerčního potenciálu a jejich zavedení do praxe („proof-of-concept“)	ANO	ANO	ANO
1.1.2	Projekty zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi a inovační poptávky veřejného sektoru	NE	ANO	NE
1.1.3	Projekty spolupráce výzkumného sektoru s aplikační sférou	NE	ANO	NE
1.2.1	Zvyšování kvality a efektivity fungování podpůrné inovační infrastruktury	ANO	ANO	ANO
1.2.2	Vznik a rozvoj kapacit poskytujících progresivní služby pro podnikatele (MSP)	NE	NE	NE
1.2.3	Rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu	ANO	ANO	ANO

V rámci prioritní osy 1 byly vytipovány 3 oblasti podporovaných aktivit, které svým zaměřením mohou mít potenciál pro využití FN. U zbývajících 3 oblastí se převážně jedná o projekty menšího rozsahu, u kterých se obecně nepředpokládá návratnost vynaložených finančních prostředků.

Tabulka 5 – Aplikace „STOP kritérií“ na podporované aktivity prioritní osy 2

Prioritní osa 2		Udržitelná mobilita a energetické úspory		
Č.	Podporovaná aktivita	Předpoklad návratnosti	Předpoklad investice	Potenciál FN
2.1.1	Zvyšování energetické efektivity v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské veřejné dopravy	ANO	ANO	ANO
2.1.2	Zvyšování energetické efektivity v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské silniční dopravy	ANO	ANO	ANO
2.1.3	Realizace pilotních projektů přeměny energeticky náročných veřejných budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie	ANO	ANO	ANO
2.2.1	Realizace záchytných parkovišť systému P+R (park & ride) u stanic a zastávek drážní dopravy, případně včetně doplňkových služeb úschovy jízdních kol B+R (bike & ride)	NE	ANO	NE
2.2.2	Opatření pro preferenci povrchové městské veřejné dopravy v uličním provozu	NE	ANO	NE

I v případě prioritní osy 2 byl u 3 podporovaných aktivit zjištěn potenciál využití FN. Jedná se o projekty, jejichž cílem je realizace úspor energie a tyto úspory by mohly sloužit jako zdroj financování poskytnutého FN. Zbývající dvě podporované aktivity jsou koncipovány jako služby ve veřejném zájmu a nepředpokládají návratnost vložených finančních prostředků.

Tabulka 6 – Aplikace „STOP kritérií“ na podporované aktivity prioritní osy 3

Prioritní osa 3		Podpora sociálního začleňování a boj proti chudobě		
Č.	Podporovaná aktivita	Předpoklad návratnosti	Předpoklad investice	Potenciál FN
3.1.1	Zvyšování kapacit služeb pro bezdomovce a osoby ohrožené bezdomovectvím	NE	ANO	NE
3.1.2	Zvyšování kapacit nízkoprahových a kulturně komunitních center poskytujících kulturně-integrační služby	NE	ANO	NE
3.1.3	Realizace diferencovaných forem sociálního bydlení	NE	ANO	NE
3.2.1	Vznik a rozvoj sociálních podniků poskytujících pracovní příležitosti pro znevýhodněné a obtížně zaměstnatelné skupiny obyvatel v Praze (včetně chráněných dílen)	NE	ANO	NE
3.3.1	Rozvoj kulturně komunitních center a projektů sociálně-kulturní integrace	NE	ANO	NE
3.4.1	Provoz, zakládání a rozšiřování sociálních podniků včetně projektů v oblasti zaměstnávání sociálně ohrožených v rámci kulturně-komunitních center a návazných aktivit	NE	NE	NE

Sociálně zaměřené podporované aktivity v rámci prioritní osy 3 nejsou obecně koncipovány jako návratné a **neexistuje zde potenciál pro využití FN.**

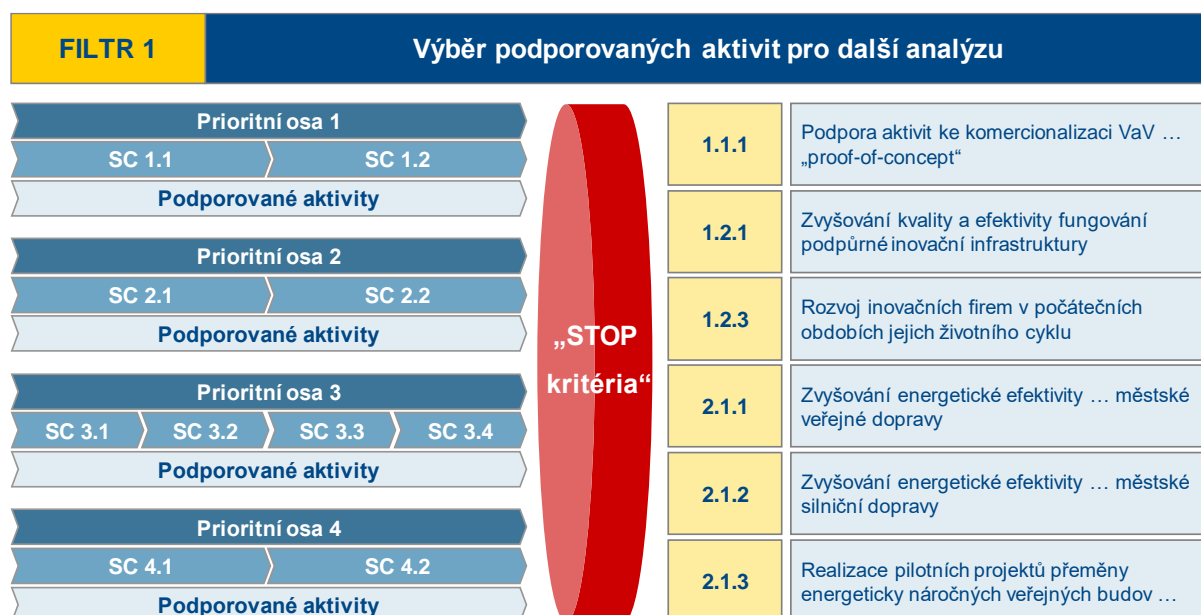
Tabulka 7 – Aplikace „STOP kritérií“ na podporované aktivity prioritní osy 4

Prioritní osa 4		Vzdělání a vzdělanost a podpora zaměstnanosti		
Č.	Podporovaná aktivita	Předpoklad návratnosti	Předpoklad investice	Potenciál FN
4.1.1	Vytvoření nových míst ve stávajících zařízeních pro poskytování péče o děti do 3 let v denním režimu, nebo v objektech mateřských škol	NE	ANO	NE
4.1.2	Podpora alternativní formy nerodičovské předškolní péče (včetně dětí do 3 let)	NE	ANO	NE
4.1.3	Vytvoření nových tříd ve stávajících objektech vzdělávacích zařízení, zejména mateřských a základních škol, za cílem vytvoření nových kapacit vzdělávání dětí zpravidla od 3 let	NE	ANO	NE
4.1.4	Zvýšení kvality vybavení tříd a učeben s důrazem na osobní a inkluzivní výuku v mateřských, základních i středních školách	NE	ANO	NE
4.2.1	Podpora spolupráce vzdělávacích zařízení (předškolních, základních a středních) s neziskovým sektorem, kulturními institucemi a městskou správou na vzdělávání a jejich zapojení do vzdělávacího procesu	NE	NE	NE
4.2.2	Rozšíření vzdělávacích programů o rozvoj sociálních a občanských kompetencí, kompetencí k udržitelnému rozvoji a rozvoj kulturního povědomí a vyjádření ve vzdělávacím procesu	NE	NE	NE
4.2.3	Vzdělávání pedagogických pracovníků pro inkluzivní, inovativní a kvalitní výuku	NE	NE	NE

V rámci prioritní osy 4 jsou předmětem podpory převážně projektové záměry, jejichž cílem není generovat zisk nebo úspory, nýbrž zvýšit kvalitu vzdělávání a podpořit zaměstnanost na území hl. m. Prahy. **Prioritní osa 4 není z pohledu možnosti využití FN relevantní.**

Výsledkem úvodního posouzení všech 23 podporovaných aktivit v rámci prvních 4 prioritních os OP PPR byla identifikace **6 podporovaných aktivit**, které vykazují potenciál pro využití FN. Přehled výsledků úvodní aplikace „STOP kritérií“ je uveden v následujícím obrázku.

Obrázek 5 – Přehled podporovaných aktivit po aplikaci „STOP kritérií“ (FILTR 1)

Použití „STOP kritérií“ umožnilo významně snížit počet podporovaných aktivit, které jsou v dalším kroku podrobeny detailnější analýze vhodnosti pro využití FN (6 podporovaných aktivit z celkem 23). V rámci další analýzy využívá zpracovatel studie pokročilý stav aktuálního programového období 2014 – 2020

a svá doporučení zakládá na zkušenostech OP PPR z již ukončených a probíhajících výzev a také závěrů ex-ante analýz v jiných operačních programech v ČR. **Pro druhý stupeň úvodního hodnocení potenciálu 6 podporovaných aktivit byla využita následující kritéria:**

- **Výsledky a průběh výzev OP PPR**
 - V době zpracování ex-ante analýzy již byly vyhlášeny nebo dokonce uzavřeny první výzvy pro téměř všechny podporované aktivity OP PPR. ŘO již měl k dispozici poměrně detailní informace o typových projektech, typových žadatelích, finančním rozsahu projektů, typech využitého režimu veřejné podpory, absorpčních kapacitách apod., které sloužily jako významný vstup pro další hodnocení potenciálu FN
- **Podmínky v jiných operačních programech v České republice**
 - Zatímco podporované aktivity v rámci OP PPR se zaměřují výhradně na subjekty působící v regionu hl. m. Prahy, jiné operační programy v aktuálním programovém období 2014 – 2020 mnohdy podporují obdobné typy aktivit ve zbývajících regionech ČR. Návrh FN v OP PPR by měl respektovat výsledky ex-ante analýzy a aktuální stav implementace v ostatních OP. Jedná se především o OP PIK (Ministerstvo průmyslu a obchodu) a částečně také OP ŽP (Ministerstvo životního prostředí)

V následující části kapitoly je provedeno hodnocení potenciálu využití FN pro **6 podporovaných aktivit**, které jsou výsledkem prvního stupně úvodního hodnocení potenciálu využití FN.

4.3.1 Podpora aktivit ke komercializaci VaV („proof-of-concept“) (aktivita 1.1.1)

Projekty typu „proof-of-concept“ (PoC) se v OP PPR člení do dvou navazujících fází. V první fázi se ověřuje proveditelnost výzkumu formou mapování aplikovatelnosti, průzkumem trhu a zájmem aplikační sféry. Pokud je první fáze projektu ukončena s pozitivním výsledkem, následuje fáze druhá, jejímž cílem je dotažení výrobku nebo služby do finálního stádia např. vytvoření funkčního prototypu/výrobku, nalezení strategického partnera, patentování výsledků výzkumu a případně založení spin-off firmy. U projektů, u nichž je úvodní fáze ověření ukončena s pozitivním výsledkem lze předpokládat návratnost investice v dlouhodobém horizontu.

Výsledky a průběh výzev OP PPR

V rámci OP PPR již byly vyhlášeny tři výzvy pro podporu projektů typu PoC. První z nich je již uzavřená výzva č. 7 z 13. ledna 2016 s celkovou **alokací 350 mil. Kč**. Bylo předloženo celkem **11 žádostí o dotaci** v celkové hodnotě **167 mil. Kč**. Nízkou absorpční kapacitu (cca 48 % alokace na výzvu) lze přičíst omezující podmínce, kdy bylo každému žadateli povoleno podat **pouze jednu žádost o dotaci**. V rámci výzvy byly předloženy především žádosti od pražských vysokých škol, univerzit a výzkumných ústavů. **Maximální způsobilé výdaje v rámci ukončené výzvy byly omezeny na 30 mil. Kč** na jednu žádost a 4 předložené žádosti o dotaci překročili částku 25 mil. Kč. Z 11 podaných žádostí bylo schváleno 9 projektů v hodnotě 148 mil. Kč.

Druhou výzvou je výzva č. 24 z 29. září 2016 s celkovou **alokací 400 mil. Kč**. V rámci této výzvy bylo do konce února 2017 podáno **21 žádostí** v celkové hodnotě **412 mil. Kč** (alokace překročena o 3 %), přičemž **maximální výdaje v rámci výzvy této výzvy byly navýšeny na 40 mil. Kč**. Tento nárůst zájmu o dotační podporu je možno připsat zrušení výše uvedené omezující podmínky.

Třetí výzvou je výzva č. 32 z 6. září 2017 s celkovou **alokací 300 mil. Kč**. V rámci této výzvy bylo do února 2018 podáno **20 žádostí** v celkové hodnotě **435 mil. Kč**. Z toho **17 žádostí** splnilo formální náležitosti v celkové hodnotě **396 mil. Kč**. V době vypracování studie probíhá vyhodnocení žádostí.

S cílem objektivně vyhodnotit potenciál poptávky po financování projektů typu „proof-of-concept“ **oslovil zpracovatel studie zástupce příjemců**, kteří předložili žádosti o dotaci v již ukončené výzvě

č. 7 OP PPR. Cílem šetření bylo zjistit, jaký počet projektů a v jaké předpokládané hodnotě tyto subjekty připravují a potenciálně můžou předložit v dalších připravovaných výzvách. V následující tabulce je uveden přehled získaných odpovědí:

Tabulka 8 – Odhad poptávky po financování projektů typu „proof-of-concept“

Žadatel	Počet projektů typu PoC	Celkové předpokládané náklady (mil. Kč)
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v. v. i.	5	205
Univerzita Karlova v Praze	20	150
České vysoké učení technické v Praze	7	58
Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.	5	50
Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.	7	37
Česká zemědělská univerzita v Praze	23	90
Celkem	67	590 mil. Kč

Zdroj: Průzkum ADL mezi žadateli v rámci 7. výzvy OP PPR

Na základě odpovědí získaných od potenciálních žadatelů lze konstatovat, že **existuje předpoklad vysoké poptávky po financování**. Je možné, že část projektů uvedených ze strany žadatelů výzvy č. 7 již bylo realizováno v rámci výzvy č. 24. Na základě komunikace s žadateli a dle názoru projektového managementu prioritní osy 1 lze předpokládat, že zájem o financování projektů typu PoC bude i v budoucnu pokračovat. Tento závěr lze také učinit ze skutečnosti, že na září 2017 je plánována další výzva s celkovou alokací 250 mil. Kč. S ohledem na předpokládanou výši poptávky lze o zavedení FN uvažovat.

Podmínky v jiných operačních programech v České republice

Projekty typu „proof-of-concept“ pro subjekty se sídlem mimo území hl. m. Prahy jsou předmětem podpory v rámci **OP PIK, konkrétně v rámci prioritní osy 1, specifického cíle 1.2**. Ex-ante analýza v rámci OP PIK z října 2015 doporučila **využití FN** u projektů typu „proof-of-concept“. Řídící orgán OP, kterým je MPO, předpokládá vyhlášení dvou paralelních výzev na předkládání žádostí, z nichž **jedna bude nabízet financování formou dotace a druhá formou kapitálových vstupů**. Provedený průzkum poptávky mezi žadateli realizovaný ze strany MPO indikoval relevantní zájem jak o financování projektů ve formě kapitálových vstupů, tak i podporu formou dotace. O financování v rámci OP PIK se mohou ucházet pouze entity založené výzkumnými organizacemi – dceřině společnosti (SPV).

Výsledky ex-ante analýzy OP PIK pro projekty typu „proof-of-concept“ mají zásadní význam pro stejné typy podpory zaměřené na subjekty na území hl. m. Prahy v rámci OP PPR. I přesto, že OP PPR je financován z jiných typů veřejných zdrojů než ostatní operační programy (státní rozpočet vs. rozpočet hl. m. Prahy), lze doporučit, aby se financování totožného typu projektů v různých regionech ČR zásadně nelišilo. Na základě historických zkušeností lze předpokládat, že odlišný způsob financování by vedl k odlivu žadatelů a k **vyšší poptávce po financování z programu, který bude nabízet výhodnější podmínky**. Dalším argumentem pro obdobné nastavení podmínek financování je fakt, že většina výzkumných organizací a vysokých škol sídlí právě na území hl. m. Prahy a lze zde předpokládat větší soutěž o prostředky alokované na aktivity typu „proof-of-concept“.

Závěr k využitelnosti FN

Na základě výše uvedených skutečností zpracovatel studie dospěl k názoru, že u podporované aktivity typu „proof-of-concept“ je **vhodné provést důkladně vyhodnocení možnosti využití FN**, a to

prostřednictvím analýzy tržní situace a selhání trhu v následující části tohoto dokumentu. Přehled argumentů pro využití FN je uveden v následujícím obrázku.

Obrázek 6 – Shrnutí argumentů podporované aktivity 1.1.1 pro další analýzu

1.1.1 Podpora aktivit ke komercializaci VaV („proof-of-concept“)	
Kritérium	Argumenty
Výsledky a průběh výzev OP PPR	<ul style="list-style-type: none"> Vzhledem k tomu, že bude zrušena podmínka 1 žádosti na žadatele, v další plánované výzvě se předpokládá poptávka po financování přesahující alokaci na výzvu Průzkum mezi potenciálními žadateli prokázal předpoklad vysoké poptávky po financování v nadcházejících výzvách OP PPR Většina vysokých škol, univerzit a výzkumných organizací sídlí právě na území hl. m. Prahy a lze očekávat vyšší úroveň soutěže o disponibilní finanční prostředky U projektů, u kterých úvodní ověřovací fáze prokáže pozitivní výsledek lze předpokládat úspěšnou komercializaci výsledků a finanční návratnost v dlouhodobějším horizontu
Podmínky v jiných operačních programech v České republice	<ul style="list-style-type: none"> Projekty typu „proof-of-concept“ v OP PIK bude možné financovat ve formě nevratné dotace, ale také formou finančního nástroje (kapitálové vstupy) Lze doporučit, aby pro stejné typy projektů výzkumných organizací byly v jednotlivých operačních programech nastaveny srovnatelné podmínky, jinak by mohlo dojít k odlišné poptávce do regionu s výhodnějšími podmínkami financování

Podporovaná aktivita bude předmětem další analýzy potenciálu využití FN

4.3.2 Zvyšování kvality a efektivity fungování podpůrné inovační infrastruktury (aktivita 1.2.1)

Podporovaná aktivita si klade za cíl zvýšit vybavenost hl. m. Prahy infrastrukturou typu VTP a inkubátorů. Na rozdíl od zbytku ČR, nebyly na území hl. m. Prahy v minulém programovém období tyto typy investic podporovány. Předmětem podpory budou projekty rozšiřování a zkvalitňování prostorových kapacit, specifického zařízení a vybavení pro využití ze strany firem, které si je z důvodů neefektivity provozu ve vlastní režii nemohou pořídit. Předmětem podpory jsou také projekty rozvoje lidských zdrojů VTP při poskytování specializovaných služeb pro firmy, které však nemají investiční charakter.

Výsledky a průběh výzev OP PPR

V období od 13. ledna do 31. května 2016 proběhla výzva OP PPR č. 10, která byla zaměřená na rozvoj existujících vědeckotechnických parků a inkubátorů, případně na vznik nové infrastruktury na území hl. m. Prahy. V rámci uvedené výzvy bylo předloženo celkem **7 žádostí o dotaci v hodnotě 288 mil. Kč při alokaci 250 mil. Kč** na danou výzvu. Poptávka po financování tak pouze o 15 % převýšila disponibilní alokaci. Mezi žadateli figurovaly jak vysoké školy a univerzity, tak soukromé podnikatelské subjekty. **Maximální výše způsobilých nákladů činila 100 mil. Kč** a průměrné náklady na 1 předložený projekt dosáhly částku **41 mil. Kč**. Na základě vyhodnocení výzvy však byla **schválena pouze jedna žádost** v hodnotě přibližně 35 mil. Kč.

Durhou výzvou byla výzva č. 26 z 7. prosince 2016. Pro tuto výzvu bylo celkově **alokováno 400 mil. Kč**. Celkem bylo předloženo 14 žádostí o podporu v objemu **559 mil. Kč**. Překročení plánované alokace je dáno především značným počtem konzultací žadatelů a také změnou výzvy, která oproti výzvě 10. umožňovala kromě podpory investičních projektů do fyzické infrastruktury VTP a podnikatelských inkubátorů také financovat tzv. soft aktivity jako např. poskytování služeb inovačním podnikům či provozování fyzické infrastruktury VTP a inkubátorů.

Třetí výzvou je probíhající výzva č. 39, vyhlášená 17. ledna 2018 s celkovou alokací **600 mil. Kč**. K polovině října 2018 bylo podáno 5 žádostí o podporu v celkové výši **291 mil. Kč**.

Klíčové z pohledu nastavení výzev jsou nabízené režimy veřejné podpory, ze kterých si žadatele o dotaci mohli vybírat. Výzvy využívají následující režimy veřejné podpory:

- **Režim podpory nezakládající veřejnou podporu**
 - Podpora neziskových zprostředkovatelů v oblasti inovací dle bodu 2.1.2 Sdělení Komise - Rámec pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací (2014/C 198/01)
 - V rámci výzvy č. 10 byly v tomto režimu předloženy celkem **4 ze 7 projektových záměrů** a do této kategorie spadaly také všechny velké projekty nad 10 mil. Kč
 - Projekty v tomto režimu veřejné podpory převádí veškeré veřejné financování, jakož i výhodu plynoucí z tohoto financování na konečné příjemce a **nejsou tedy koncipovány jako finančně návratné**
- **Režim veřejné podpory slučitelné s vnitřním trhem bez nutnosti notifikace na VaV projekty**
 - Dle čl. 26 Nařízení Komise č (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy fungování EU prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem
 - V rámci výzvy č. 10 byly v tomto režimu předloženy **2 ze 7 projektových záměrů**, u kterých intenzita podpory nesmí přesáhnout 50 % způsobilých výdajů. Jednalo se o projekty menšího rozsahu s celkovými způsobilými výdaji projektu 8 resp. 9 mil. Kč
- **Režim podpory de minimis**
 - Dle Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 ze dne 18. prosince 2013 o použití článků 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis
 - V tomto režimu podpory kumulovaná podpora příjemce z veřejných zdrojů za poslední 3 po sobě navazující jednoletá účetní období nesmí přesáhnout částku 200 tis. EUR
 - V rámci tohoto režimu veřejné podpory nebyl ve výzvě č. 10 předložen žádný projektový záměr

Zvolený režim veřejné podpory významně ovlivňuje návratnost projektů. V případě projektů v kategorii nezakládající veřejnou podporu, mezi které patří i jediný schválený projekt výzvy č. 10, se krátkodobá návratnost nepředpokládá, jelikož cílem projektu není generovat zisk a benefity projektu jsou přeneseny na uživatele infrastruktury. U projektů v režimu veřejné podpory slučitelné s vnitřním trhem se předpokládá generování provozního zisku. Počet a finanční rozsah projektů je však z pohledu celé výzvy a alokace bezvýznamný. Programový management prioritní osy 1 předpokládá, že v právě probíhající výzvě č. 26 bude opět velká část žadatelů využívat režim podpory nezakládající veřejnou podporu, který bude pravděpodobně kombinován s režimem de minimis⁷. **Celkově je v Praze poptávka po VTP a inkubátorech, které by byly provozovány za účelem generování zisku, zanedbatelná.**

Podmínky v jiných operačních programech v České republice

Výstavba VTP a inkubátorů v regionech mimo území hl. m. Prahy byla významně podporována už v rámci předchozího programového období let 2007 – 2013. V aktuálním programovém období 2014 – 2020 je podpora rozvoje VTP v regionech nadále podporována, avšak v menším rozsahu a **bez použití FN**. Projekty v regionech, kde se prokáže nedostatek vhodné výzkumné infrastruktury pro podnikatelské subjekty, můžou získat nevratnou dotaci až 300 mil. Kč.

⁷ V rámci výzvy č. 26 je režim podpory de minimis podmínkou pro financování provozu inovační infrastruktury VTP a podnikatelských inkubátorů

Z pohledu **přístupu k financování** obdobných typů projektů v jednotlivých regionech ČR by využití FN v případě pražských žadatelů nemuselo být pozitivně přijato a mohlo by vést k zadušení poptávky po financování relevantních aktivit v rámci OP PPR.

Závěr k využitelnosti FN

Na základě výše uvedených skutečností zpracovatel studie dospěl k názoru, že u podporované aktivity zvyšování kvality a efektivity VTP včetně inkubátorů v současné době **neexistuje dostatečný potenciál pro zavedení FN**. Souhrnný přehled argumentů je uveden v následujícím obrázku.

Obrázek 7 – Shrnutí argumentů podporované aktivity 1.2.1 pro další analýzu

1.2.1 Zvyšování kvality a efektivity fungování podpůrné inovační infrastruktury	
Kritérium	Argumenty
Výsledky a průběh výzev OP PPR	<ul style="list-style-type: none"> Finanční objem předložených žádostí v rámci již ukončené výzvy OP PPR jen lehce překročil plánovanou alokaci, což indikuje poměrně nízkou úroveň poptávky a FN by s největší pravděpodobností vedl k dalšímu snižování poptávky Většina projektů byla předložena v režimu veřejné podpory, který nepředpokládá návratnost investic a benefity jsou plně přeneseny na uživatele vzniklé infrastruktury Projekty ve zbývajících režimech veřejné podpory jsou z pohledu počtu a velikosti financování zanedbatelné
Podmínky v jiných operačních programech v České republice	<ul style="list-style-type: none"> Rozvoj kapacit výzkumné infrastruktury včetně VTP je i předmětem podpory v rámci OP PIK, který nabízí nevratné dotace až 300 mil. Kč bez využití finančního nástroje Zavedení finančního nástroje pro obdobné projektové záměry na území hl. m. Prahy může být hodnoceno jako nespravedlivé a bude vést ke snížení poptávky po financování

Podporovaná aktivita nebude předmětem další analýzy potenciálu využití FN

4.3.3 Rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu (aktivita 1.2.3)

Podporovaná oblast se zaměřuje na investiční potřeby MSP především v jejich rozvojové fázi a klade si tak za cíl posílit aktivity v oblasti výzkumu, vývoje a inovací. Podle stručné definice obsažené v programovém dokumentu OP PPR by podpora měla směřovat do výzkumu, vývoje a inovací ve firmách s exportním potenciálem nebo již exportujících, a to v souladu s prioritami stanovenými v národní a regionální strategii pro inteligentní specializaci. Na základě diskusí se zástupci ŘO zodpovědnými za PO 1 nebylo možné cílovou skupinu této podporované aktivity přesněji specifikovat.

Výsledky a průběh výzev OP PPR

Platný programový dokument OP PPR **předpokládá možnost využití FN** právě a výhradně pro podporovanou aktivitu 1.2.3. Dokument uvádí, že za účelem stimulace soukromých výdajů v sektoru inovačních firem bude na základě ex-ante analýzy realizován návratný kapitálový FN, který bude reagovat na zjištěné nedostatky na trhu finančních produktů pro MSP.

V rámci OP PPR zatím **nebyla vyhlášena žádná výzva** zaměřená na podporu aktivit spadajících pod aktivitu 1.2.3. Důvodem odkládání první výzvy je právě neexistence FN, který by bylo možné příjemcům podpory nabízet. Vyhodnocení potenciálu využití FN pro podporovanou aktivitu 1.2.3 a návrh nastavení podmínek a organizace FN je předmětem této studie.

Podmínky v jiných operačních programech v České republice

Inovační aktivity MSP v regionech mimo území hl. m. Prahy jsou předmětem podpory v **OP PIK**, konkrétně v rámci specifického cíle 2.1 – Zvýšit konkurenceschopnost začínajících a rozvojových MSP. Na základě ex-ante analýzy z října 2015 byly pro podporu této cílové skupiny **navrženy FN v podobě zvýhodněných úvěrů a záruk a také kapitálových vstupů ve formě rizikového kapitálu** do firem v raném stádiu rozvoje (např. startupy). V rámci I. výzvy dosud neukončeného programu Expanze evidovala ČMZRB v roce 2017 ze strany MSP průměrně 10,4 žádostí za měsíc, přičemž poskytla průměrně 5,4 úvěrů za měsíc v průměrném měsíčním objemu 40 mil. Kč. Vzdávající zájem MSP o úvěrové financování dokazuje i fakt, že v roce 2018 ČMZRB evidovala měsíčně již 24,1 žádostí o úvěr a poskytla jich měsíčně 14,6 v průměrném měsíčním objemu 96,3 mil. Kč. Pro účely financování podporovaných aktivit v rámci aktivity 1.2.3 lze jednoznačně doporučit zpracování detailní analýzy potenciálu využití FN.

Na základě výše uvedeného se hl. m. Praha může rozhodnout, podpořit probíhající aktivity MPO v rámci OP PIK a umožnit tak nabídnout stejné cílové skupině na území celé ČR obdobné podmínky financování jejich rozvoje a to formou srovnatelného finančního nástroje (např. kapitálových vstupů). Praha ze své pozice kraje tak může **podpořit realizaci celostátní politiky rozvoje začínajících firem**, o kterou v současné době usiluje MPO.

Závěr k využitelnosti FN

OP PPR předpokládá využití FN pro podporu financování rozvoje inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu. I z toho důvodu zatím nebyla vyhlášena žádná výzva na předkládání žádostí o financování v rámci podporované aktivity 1.2.3. V následujícím obrázku je uvedeno stručné shrnutí hlavních závěrů hodnocení.

Obrázek 8 – Shrnutí argumentů podporované aktivity 1.2.3 pro další analýzu

1.2.3 Rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu	
Kritérium	Argumenty
Výsledky a průběh výzev OP PPR	<ul style="list-style-type: none"> OP PPR předpokládá využití finančního nástroje pro podporu financování MSP a vzhledem k neexistenci finančního nástroje nebyla zatím vyhlášena žádná výzva
Podmínky v jiných operačních programech v České republice	<ul style="list-style-type: none"> Podpora rozvojových MSP v regionech mimo území hl. m. Prahy bude realizována v rámci OP PIK a to formou finančních nástrojů – zvýhodněných úvěrů, záruk a kapitálových vstupů (rizikový kapitál)

Podporovaná aktivita bude předmětem další analýzy potenciálu využití FN

4.3.4 Zvyšování energetické efektivity městské veřejné dopravy (aktivita 2.1.1)

Cílem podporované aktivity je realizace energeticky efektivních úsporných opatření v oblasti městské veřejné dopravy, které mají nejen modernizovat důležitá technická zařízení pro zajištění fungování městské veřejné dopravy, ale také umožnit významnější úspory elektrické i tepelné energie, díky kterým dojde nepřímo i ke snížení emisí CO₂ a znečišťujících látek, které při výrobě elektrické i tepelné energie vznikají. Primárním příjemcem podpory je Dopravní podnik hl. m. Prahy, a.s.

Výsledky a průběh výzev OP PPR

V době zpracování aktualizace studie již byla ukončena jedna výzva pro podporované aktivity 2.1.1 a další již byla opět spuštěna. V rámci výzva č. 13 otevřená od 11. ledna 2016 do konce února 2017 Kč

byly obdrženy projekty od DPP, jejichž hodnota o 23 mil. Kč překročila alokaci v hodnotě 500 mil. Kč. V průběhu výzvy mohli oprávnění žadatelé předkládat žádosti o financování projektů zaměřených na zvyšování energetické efektivity v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské veřejné dopravy. Konkrétně se jednalo o následující aktivity:

- Zefektivnění využití rekuperované elektrické energie z kolejových vozidel, využití superkapacitorů
- Výměna nebo renovace eskalátorů
- Výměna přírodních kolejnic v síti metra za energeticky méně náročné
- Renovace soustav a renovace vzduchotechniky
- Instalace vhodných a energeticky efektivních zařízení využívající obnovitelné zdroje energie
- Instalace systémů nuceného větrání s rekuperací odpadního tepla v rámci objektů pro zajištění městské veřejné dopravy

Na tuto výzvu navazuje výzva č. 31 s alokací 300 mil. Kč, jejíž zaměření bude obdobné s výzvou č. 13. Podle zástupců ŘO OP PPR by měly být opět předloženy projekty ze strany DPP.

Již uzavřená a v současnosti probíhající výzva dostatečně vymezila typové projekty, na které lze žádat o finanční podporu. V rámci přípravy studie byla s projektovými manažery OP PPR diskutována předpokládaná návratnost typových projektů spadajících pod podporovanou aktivitu 2.1.1. Typové projekty sice obecně předpokládají rozsáhlou investici v řádu několika desítek milionů korun, **návratnost investice ve formě dosažených energetických úspor je však nepřiměřeně dlouhá, což vylučuje využitelnost FN.** Typové projekty obecně nejsou koncipovány jako krátkodobě návratné a také nepředpokládají realizaci aktivit, které by měly potenciál mobilizovat financování od soukromých investorů.

Podmínky v jiných operačních programech v České republice

Podporované aktivity v oblasti zvyšování energetické efektivity městské veřejné dopravy jsou specifické pro území hl. m. Prahy a v ČR v současné době neexistuje OP, který by podporoval aktivity odpovídající aktivitám 2.1.1 v rámci OP PPR.

Závěr k využitelnosti FN

I přes původní předpoklad potenciálu využití FN analýza typových projektů a jejich návratnosti prokázala **nesplnění základních předpokladů pro využití FN.** V následujícím obrázku je uveden přehled hlavních argumentů.

Obrázek 9 – Shrnutí argumentů podporované aktivity 2.1.1 pro další analýzu

2.1.1 Zvyšování energetické efektivity městské veřejné dopravy	
Kritérium	Argumenty
Výsledky a průběh výzev OP PPR	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Analýza typových projektů prokázala nepřiměřeně dlouhou dobu návratnosti, jelikož projekty obecně nejsou koncipovány jako krátkodobě návratné a dosažené úspory energie nepokryjí náklady rozsáhlých investic
Podmínky v jiných operačních programech v České republice	<ul style="list-style-type: none"> ▪ V programovém období 2014 – 2020 v ČR neexistuje operační program, jehož podporované aktivity by bylo srovnatelné s podporovanou aktivitou 2.1.1 OP PPR

Podporovaná aktivita nebude předmětem další analýzy potenciálu využití FN

4.3.5 Zvyšování energetické efektivity městské silniční dopravy (aktivita 2.1.2)

Podporovaná aktivita si klade za cíl zvýšit energetickou efektivitu v rámci objektů a technických zařízení pro zajištění provozu městské silniční dopravy. Hlavním příjemcem v rámci podporované aktivity je Technická správa komunikací hl. m. Prahy, která zodpovídá za údržbu pražských komunikací a jejich příslušenství, optimalizaci organizace a řízení silničního provozu, systematickou přípravu dalšího rozvoje celé dopravní soustavy v Praze.

Výsledky a průběh výzev OP PPR

V rámci podporované aktivity 2.1.2 byla v době přípravě přípravy studie ukončena výzva č. 14, během které bylo možno předkládat žádosti o podporu mezi 6. dubnem 2016 a koncem roku 2016. Tato výzva umožňovala Technické správě komunikací hl. m. Prahy předkládat projektové záměry v následujících oblastech:

- Snížení energetické náročnosti technických zařízení (např. prosvětlených dopravních značení, výměna sodíkových svítidel v rámci osvětlovací soustavy apod.)
- Úsporné opatření v rámci parkovišť P+R
- Opatření na svislém dopravním značení (velkých dálkových návěstí) a přechodů pro chodce
- Snížení energetické náročnosti světelných signalizačních zařízení

Jediný předložený projekt zaměřený na výměnu osvětlení ve vybraných pražských tunelech nebyl přijat kvůli administrativním nedostatkům. Tento projekt již však nově žádá o podporu v rámci výzvy č. 40 otevřená do konce srpna 2017, která navazuje na výzvu č. 14. Zástupci ŘO očekávají také obdržení projektu zaměřeného na výměnu veřejného osvětlení.

Obdobně jako v případě podporované aktivity 2.1.1 zaměřené na zvyšování energetické efektivity městské veřejné dopravy se ani v případě efektivity městské silniční dopravy **nepředpokládá finanční návratnost projektů**, která je základní podmínkou využití FN. Dosažené **úspory energie nebudou generovat dostatečné peněžní toky** pro financování vratného nástroje v přiměřeném časovém horizontu. Typové projekty zároveň nepředpokládají realizaci aktivit, které by měly potenciál mobilizovat financování od soukromých investorů.

Podmínky v jiných operačních programech v České republice

Podporované aktivity v oblasti zvyšování energetické efektivity městské silniční dopravy jsou specifické pro území hl. m. Prahy a v ČR v současné době neexistuje OP, který by podporoval aktivity odpovídající aktivitám 2.1.2 v rámci OP PPR.

Závěr k využitelnosti FN

I přes původní předpoklad potenciálu využití FN analýza typových projektů a jejich návratnosti prokázala **nesplnění základních předpokladů pro využití FN**. V následujícím obrázku je uveden přehled hlavních argumentů.

Obrázek 10 – Shrnutí argumentů podporované aktivity 2.1.2 pro další analýzu

2.1.2 Zvyšování energetické efektivity městské silniční dopravy	
Kritérium	Argumenty
Výsledky a průběh výzev OP PPR	<ul style="list-style-type: none"> Analýza typových projektů prokázala nepřiměřeně dlouhou dobu návratnosti, jelikož projekty obecně nejsou koncipovány jako návratné a dosažené úspory energie nepokryjí náklady rozsáhlých investic
Podmínky v jiných operačních programech v České republice	<ul style="list-style-type: none"> V programovém období 2014 – 2020 v ČR neexistuje operační program, jehož podporované aktivity by bylo srovnatelné s podporovanou aktivitou 2.1.2 OP PPR

Podporovaná aktivita nebude předmětem další analýzy potenciálu využití FN

4.3.6 Pilotní projekty přeměny energeticky náročných veřejných budov (aktivita 2.1.3)

Cílem podporované aktivity je zvýšit energetickou efektivitu městských objektů ve formě komplexnějších řešení využívajících plný potenciál energetických úspor. V rámci aktivity lze realizovat pilotní projekty proměny energeticky náročných městských budov na objekty energeticky úsporné, a to proměnou těchto objektů v tzv. inteligentní budovy, které zajišťují optimální vnitřní prostředí pro komfort osob prostřednictvím stavebních konstrukcí, techniky prostředí, řídicích systémů, služeb a managementu. Takové budovy jsou efektivní nejen ekonomicky a energeticky ale i z hlediska působení na vnější prostředí a umožňují víceúčelové použití a rekonfigurace. Podporovaná aktivita vysloveně zakazuje financování realizace běžných projektů snižování energetické náročnosti spočívající v ošetření obálky budov a technických systémů.

Výsledky a průběh výzev OP PPR

Výzva č. 12 k předkládání žádosti o podporu pro projekty proměny energeticky náročných veřejných budov byla vyhlášena 11. ledna 2016 a ukončena koncem února 2017. Tato výzva byla koncipována k podpoře projektů realizace **pilotních projektů** přeměny energeticky náročných městských budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie (příp. na budovy v pasivním energetickém standardu) s integrovanými inteligentními systémy, které umožní centralizaci plnohodnotného sledování, ovládání a plánování funkcí zařízení budov – tzv. **inteligentní budovy**. V rámci této výzvy však nebyly obdrženy žádné projektové záměry.

ŘO OP PPR v době přípravě studie připravuje vyhlášení nové výzvy č. 30, která bude na výzvu č. 12 navazovat a bude nově zpřístupněna městským částem a organizacím zřízeným a založeným městskými částmi hl. m. Prahy. Pro účely této podporované aktivity byly zpracovány studie, jejichž cílem bylo identifikovat vhodné městské objekty s potenciálem realizace projektu proměny na budovy s téměř nulovou spotřebou energie. V rámci těchto studií bylo vybráno 7 vhodných objektů především z řad pražských středních škol, od kterých se očekává obdržení projektových záměrů v připravované výzvě č. 30.

Projekty, které mají být podpořeny v rámci připravované výzvy, jsou definované jako **pilotní projekty**. S ohledem na přísné požadavky týkající se rozsahu realizace úspor energie bude proměna objektů na budovy s téměř nulovou spotřebou energie vyžadovat významně vyšší investiční náklady, než je tomu

v případě běžných projektů snižování energetické náročnosti. Vyšší investice prodlouží i návratnost projektů z realizovaných úspor, která se běžně pohybuje v intervalu 30 – 50 let⁸.

Vzhledem ke skutečnosti, že vypracované studie nebyly zaměřeny na analýzu návratnosti projektů, byla proto na základě studie inteligentních budov Stavební fakulty ČVUT v Praze z ledna 2014 provedena **zjednodušená analýza parametrů nákladovosti, úspor a návratnosti vybraných veřejných budov** na území hl. m. Prahy. Pro účely analýzy byly zvoleny školní budovy a budovy sociálních zařízení, kterých bylo v předmětné studii analyzováno celkem 19. **Průměrná doba návratnosti uvedených budov činila 34 let.** Zpracovatel studie vypracoval analýzu citlivosti doby návratnosti pro scénář, kdy by FN (např. zvýhodněný úvěr) byl kombinován s nevratnou dotací. V následující tabulce je uveden přehled závěrů analýzy.

Tabulka 9 – Závěry citlivostní analýzy doby návratnosti „inteligentních budov“ na dotaci

Podíl dotace	0%	10%	50%	60%	70%	80%
Průměrná investice (mil. Kč)	41,9	41,9	41,9	41,9	41,9	41,9
Průměrná úspora (mil. Kč)	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2
Hodnota dotace (mil. Kč)	0,0	4,2	21,0	25,2	29,4	33,6
Hodnota FN (mil. Kč)	41,9	37,7	21,0	16,8	12,6	8,4
Průměrná návratnost	34 let	31 let	17 let	14 let	10 let	7 let

Z analýzy vyplývá, že průměrná hodnota investice činí 42 mil. Kč a roční úspora nákladů na energie cca 1,2 mil. Kč. Až v případě financování projektu dotací odpovídající 70 % celkových nákladů dosahuje návratnost projektu akceptovatelných 10 let. Hodnota zvýhodněného úvěru by v tomto případě činila pouze 30 % celkových nákladů projektu, tedy cca 12,6 mil. Kč. S ohledem na velmi dlouhou dobu návratnosti i v případě spolufinancování projektu formou dotace **nelze realizaci FN pro účely financování inteligentních budov doporučit.**

Případné zavedení FN by u pilotních projektů snižování energetické náročnosti ve formě inteligentních budov **mohlo také vést k zahušení poptávky, a to i s ohledem na alternativní zdroje financování** snižování energetické náročnosti městských budov v Praze nabízených v rámci OP Životní prostředí (viz následující podkapitola).

Podmínky v jiných operačních programech v České republice

Jak již bylo naznačeno, snižování energetické náročnosti veřejných budov je předmětem podpory i v rámci OP ŽP, konkrétně v jeho prioritní ose 5, specifickém cíli – Snižit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie. OP ŽP pro tuto oblast podpory nabízí **financování formou kombinace dotace a zvýhodněného úvěru**, který v paralelní výzvě nabízí SFŽP. Cílem kombinace FN a dotace je nastavit financování tak, aby byla poskytnutím dotace dosažená přiměřená návratnost investice a úspory z realizace projektu příjemci umožnily pokrýt náklady zvýhodněného úvěru např. v horizontu 10 let.

V rámci OP ŽP mohou o financování žádat i městské objekty na území hl. m. Prahy, i když mohou získat nižší procento dotace než subjekty v ostatních částech ČR. **OP ŽP na rozdíl od OP PPR nevyžaduje realizaci projektů s téměř nulovou spotřebou energie**, což vede k nižším celkovým nákladům projektu a kratší době návratnosti. FN následně příjemcům dotace umožní získat výhodné finanční prostředky na financování části investice, která nemůže být pokryta dotací. V současné situaci je pro OP PPR výhodné poskytovat na podporovanou aktivitu 2.1.3 výlučně financování formou dotace, **a motivovat tak příjemce realizovat i investičně náročné projekty inteligentních budov.** Zavedení

⁸ Analýza potenciálu transformace vybraných objektů v majetku hl. m. Prahy na inteligentní budovy v rámci konceptu Smart Prague, Fakulta stavební ČVUT v Praze, leden 2014

FN by naopak mohlo vést k **odlivu pražských projektů do OP ŽP**, který jim také nabízí FN na mnohem jednodušší projekty snižování energetické náročnosti.

Závěr k využitelnosti FN

Podporovaná aktivita sice vykazuje určité předpoklady pro zavedení FN, avšak s ohledem na aktuální situaci **nelze zavedení FN** pro projekty proměny městských budov na budovy s téměř nulovou spotřebou energie **doporučit**. V následujícím obrázku je uveden přehled hlavních argumentů pro vyloučení podporované aktivity 2.1.3 z další analýzy.

Aktualizace listopad 2018

V oblasti veřejných budov by Praha mohla v teoretické rovině připravit finanční nástroj využívající např. metodu EPC, jak vyplynulo ze závěrů studie závěrů *The Ex-ante analysis update and extension with the best practices from the FINERPOL project and the Action plan development schedule for implementing regional support changes* (dokument FINERPOL). Tím by se podpora z OP PPR odlišila od podpory z OP ŽP, avšak za podmínky, že dojde k úpravě programového dokumentu OP PPR, která umožní podporu nejen pilotních projektů přeměny na budovy s téměř nulovou spotřebou energie, ale obecně podporu zvyšování energetické účinnosti ve veřejných budovách.

Za současného stavu však není efektivní vytvořit takovýto finanční nástroj, a to s ohledem na velmi nízkou absorpční kapacitu: např. v dotační výzvě č. 12 OP PPR nebyly obdrženy žádné projektové záměry. Za stávajících podmínek by se mohlo jednat spíše o podporu pilotních projektů podpořených formou dotace, která může být velmi hodnotná jako zkušenost pro další období, kde bude možné o podpoře EPC uvažovat na základě zkušeností ze současného OP PPR.

Obrázek 11 – Shrnutí argumentů podporované aktivity 2.1.3 pro další analýzu

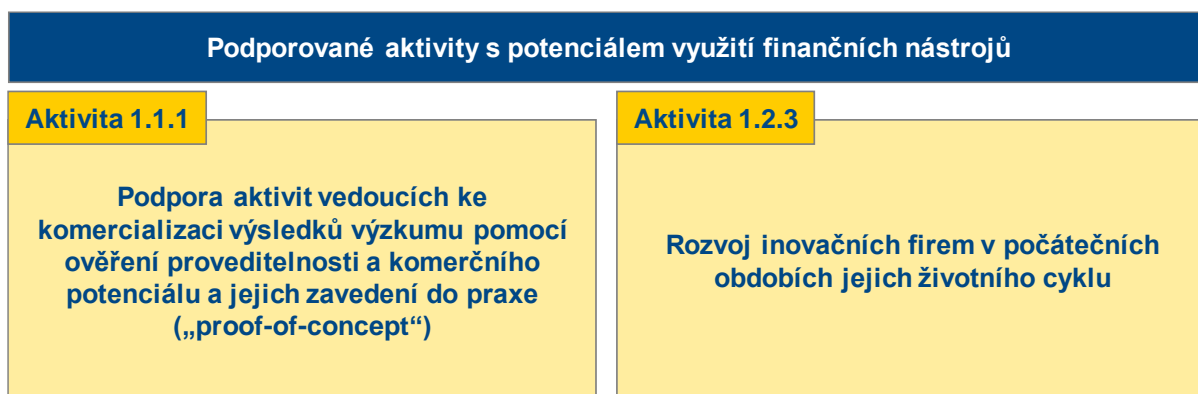
2.1.3 Realizace pilotních projektů přeměny energeticky náročných veřejných budov	
Kritérium	Argumenty
Výsledky a průběh výzev OP PPR	<ul style="list-style-type: none"> ■ Hl. m. Praha v době přípravy aktualizace ex-ante posouzení FN nedisponovala přehledem městských budov, které mají potenciál splnit přísné požadavky na proměnu objektů na inteligentní budovy ■ Typové projekty inteligentních budov obecně vyžadují významně vyšší investiční náklady než běžné projekty realizace energetických úspor v budovách, což značně prodlužuje návratnost investic (běžně více než 30 let) ■ Operační program projekty definuje jako „pilotní“ a nepředpokládá vysokou poptávku po financování rozsáhlých proměn budov na území hl. m. Prahy
Podmínky v jiných operačních programech v České republice	<ul style="list-style-type: none"> ■ Projekty realizace energetických úspor v městských budovách lze financovat i z OP ŽP, který nabízí dotaci v kombinaci se zvýhodněným úvěrem i pro objekty na území Prahy ■ Zavedení finančního nástroje v rámci podporované aktivity by mohlo vést k odlivu poptávky po financování z OP PPR do OP ŽP nabízející financování pro mnohem jednodušší typy projektů ■ Nevyužití finančního nástroje v OP PPR vytvoří výhodnější podmínky pro realizaci pilotních projektů inteligentních budov na území hl. m. Prahy

Podporovaná aktivita nebude předmětem další analýzy potenciálu využití FN

5 Blok I.: Analýza tržní situace

V této kapitole studie jsou analyzovány klíčové tržní charakteristiky umožňující identifikovat možná tržní selhání, tržní mezery či suboptimální investiční situace. Tyto analýzy budou provedeny pouze pro podporované aktivity v rámci specifických cílů, které byly v rámci předchozí kapitoly vyhodnoceny jako vhodné k další analýze potenciálu využití FN. V následujícím obrázku je zobrazena **rekapitulace dvou podporovaných aktivit**, u kterých byl úvodní analýzou zjištěn **potenciál využití FN**.

Obrázek 12 – Podporované aktivity s potenciálem využití finančních nástrojů

5.1 Specifický cíl 1.1 – Vyšší míra mezisektorové spolupráce stimulovaná regionální samosprávou

Úvodní analýza potenciálu využití FN doporučila detailní rozbor podporované aktivity v rámci specifického cíle 1.1 zaměřené na **podporu aktivit vedoucích ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí ověření proveditelnosti a komerčního potenciálu a jejich zavedení do praxe („proof-of-concept“)**.

V následující tabulce jsou uvedeny základní charakteristiky specifického cíle 1.1.

Tabulka 10 – Charakteristika specifického cíle 1.1

SC 1.1	Vyšší míra mezisektorové spolupráce stimulovaná regionální samosprávou
Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none"> ▪ 1.1.1 Podpora aktivit vedoucích ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí ověření proveditelnosti a komerčního potenciálu a jejich zavedení do praxe („proof-of-concept“) ▪ 1.1.2 Projekty zadávání veřejných zakázek v předobchodní fázi (PCP) a inovační poptávky veřejného sektoru (PPI) ▪ 1.1.3 Projekty spolupráce výzkumného sektoru s aplikační sférou
Příjemci podpory	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Hlavní město Praha ▪ Městské části hl. m. Prahy ▪ Organizace zřízené a založené hl. m. Prahou a městskými částmi ▪ Organizace pro výzkum a šíření znalostí (podle definice Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací) ▪ Podnikatelské subjekty ▪ Nestátní neziskové organizace ▪ Profesní a zájmová sdružení

5.1.1 Úvod do problematiky

Cílem aktivit proof-of-concept (PoC) je zvýšit **transfer technologií a znalostí mezi výzkumnými organizacemi a aplikační sférou** za účelem nalezení takových výsledků výzkumu a vývoje (VaV), které jsou realizovatelné a zároveň uplatnitelné na trhu. Projekty PoC jsou rozděleny do dvou na sebe navazujících kroků, kdy v prvním je zkoumána proveditelnost výzkumu a v druhém, pokud jsou výsledky proveditelnosti pozitivní, dochází k vytvoření funkčního vzorku/prototypu, nalezení strategického partnera, patentování a případně vzniku nové spin-off firmy. Tato druhá fáze je velmi důležitá, protože propojuje výsledky VaV dosažené na půdě veřejných institucí s komerčním trhem, který je dokáže finančně odměnit.

Podle Technologické agentury ČR (TA ČR) chybí současnému systému veřejné podpory VaV v ČR pokrytí inovačního procesu v klíčové přechodové fázi mezi výzkumem a inovacemi. Tato fáze spočívá v ověření funkčnosti prototypu, posouzení možných rizik a dotažení vývoje do zkušební série. Až v přechodové fázi se začíná reálně zhodnocovat možný komerční potenciál výsledků VaV a je svým způsobem rozhodující fází pro efektivní praktické uplatnění VaV.

České a tedy i pražské výzkumné organizace (VO) se často potýkají se situací, kdy **velká část aktivit zaměřených na komercializaci výsledků VaV je realizována mimo rámec VO**. Jedním z důvodů je Zákon 130/2002 o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, který VO klade překážky např. v oblasti zakládání spin-off firem, ale také celkový postoj VO, které chtějí být především známy pro svůj přínos v oblasti vzdělávání či VaV. Tento postoj se odráží v nízké orientaci prováděného VaV na tržním uplatnění výsledků a malé reálné spolupráci mezi VO a podniky. Z těchto důvodů VO často akceptují aktivity svých výzkumných pracovníků, kteří výsledky VaV komercializují prostřednictvím paralelních podnikatelských aktivit, v rámci kterých využívají získané know-how.

Navzdory těmto překážkám však lze v ČR nalézt příklady VO, ve kterých probíhají PoC aktivity velmi úspěšně. Jedná se především o Ústav organické chemie a biochemie AV ČR, který využívá **příjmy z licenčních poplatků a patentů k financování projektů VaV**, které jsou již od svého počátku koncipovány k následné komercializaci.

Aktivity proof-of-concept má smysl analyzovat především z pohledu veřejných institucí – vysokých škol, ústavů Akademie věd a dalších veřejných výzkumných pracovišť. Pro soukromá výzkumná pracoviště v rámci výrobních podniků je komercializace svých výsledků nedílnou součástí jejich práce. Praha je jako hlavní město sídlem velké části výzkumných institucí a vysokých škol. Podle Akademie věd a Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) sídlí 40 z celkových 54 vědeckých pracovišť Akademie věd ČR a 8 z celkových 26 veřejných vysokých škol v Praze. Zástupci TA ČR dále odhadují, že **na území Prahy se nachází přibližně polovina veškerých kapacit VaV v ČR**. Podpora PoC aktivit je pro území Prahy zcela relevantní.

V rámci programového období 2007 – 2013 stojí za zmínku podpora vytvoření institucionální infrastruktury, která vedla k podpoře komercializace výsledků VaV. Jednalo se především o vybudování center pro transfer technologií (CTT), která byla vytvářena při jednotlivých výzkumných pracovištích a organizacích. Vzhledem ke způsobu financování z prostředků Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpI) pod MŠMT však pražské výzkumné organizace neměly k tomuto druhu podpory přístup.

5.1.2 Analýza strany nabídky

Jak již bylo zmíněno výše, **většina současných PoC aktivit je financována z veřejných zdrojů**, a to buď národních, nebo zahraničních. Podle závěrů studie proveditelnosti Národního inovačního fondu (NIF) z roku 2015 nehrají soukromé finanční zdroje v této oblasti větší roli. Soukromé subjekty z velké části realizují výzkumné aktivity za využití vlastních kapacit. Pro většinu soukromých investorů jsou navíc PoC aktivity svou podstatou téměř neuchopitelné. Existuje tedy určitá **informační asymetrie**

mezi autory projektu a případnými investory, kteří postrádají potřebnou znalost ve zkoumané oblasti, aby byli schopni vyhodnotit potenciál projektového záměru. To má ve většině případů za následek neochotu riskovat svůj kapitál na podporu PoC projektů.

V následujícím textu proto budou analyzovány následující veřejné zdroje financování určené pro podporu PoC aktivit.

Obrázek 13 – Přehled zdrojů financování pro podporu PoC aktivit

Zahraniční zdroje financování		Domácí zdroje financování
Programové období 2007-2013	Programové období 2014-2020	
OP Výzkum a vývoj pro inovace	OP Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	TAČR GAMA
OP Praha – Konkurenceschopnost	OP Praha – pól růstu	

Zahraniční zdroje financování

Co se zahraničních veřejných zdrojů týče, byla na komercializace výsledků VaV v rámci minulého programového období zaměřena **oblast podpory 3.1 Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace (OP VaVpl)** pod MŠMT. Tato podpora však **nebyla určena pro subjekty na území hl. m. Prahy, a tak ji lze považovat pouze za ilustrativní příklad situace v ostatních regionech ČR**. V letech 2012 a 2013 byly vyhlášeny dvě výzvy zaměřené na podporu pre-seed aktivit s celkovou alokací 980 mil. Kč.

Tabulka 11 – Přehled výzev na podporu pre-seed v rámci OP VaVpl

Podrobnosti výzvy	Výzva 6.3	Výzva 7.3
Alokace	380 mil. Kč	600 mil. Kč
Zaregistrované projekty	29	36
Finanční objem zaregistrovaných projektů	1 271 mil. Kč	1 349 mil. Kč
Podpořené projekty	9	22
Překročení alokace	235 %	125 %

Zdroj: OP VaVpl

Jak je ze statistik patrné, poptávka po dotačních titulech v rámci těchto výzev značně převyšovala nabídku, a indikuje tak potenciálně vysoký zájem o financování i ze strany pražských výzkumných organizací. Pražské VO mohly v rámci VaVpl teoreticky žádat prostřednictvím svých detašovaných pracovišť v regionech mimo Prahu. V novém programovém období nemá MŠMT žádnou pokračující aktivitu tohoto zaměření.

V **Operačním programu Praha – Konkurenceschopnost (OP PK)** nebyla v minulém programovém období vymezena podporovaná oblast, která by se zaměřovala na ověření proveditelnosti a následnou komercializaci výsledků výzkumných aktivit.

V současném programovém období (2014 – 2020) již byly v rámci **OP PPR** na analyzovanou podporovanou aktivitu zaměřeny výzvy č. 7, 24 a 32 s celkovou alokací **1,05 mld. Kč**. Žádost o dotaci předložilo celkem 49 projektů v celkové hodnotě přes **1,01 mld. Kč**. Je nutno ovšem připomenout, že v rámci těchto výzev žádaly projekty o dotační podporu. Případné zavedení FN by mohlo ovlivnit počet žádostí o financování a snížit poptávku.

Zrcadlově s OP PPR poskytuje podporu PoC aktivit **Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK)**. V rámci specifického cíle 1.2 mohou o financování žádat kromě mimopražských subjektů také pražské subjekty za podmínky, že projekt bude realizován mimo Prahu. V době vypracování studie pro tuto podporovanou aktivitu ještě nebyla vyhlášena žádná výzva.

Domácí zdroje financování

Ze státního rozpočtu je financován **Program GAMA TA ČR**, který podporuje ověření výsledků aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje z hlediska jejich praktického uplatnění a na přípravu jejich následného komerčního využití. Tento program byl zahájen v roce 2014 s celkovou alokací pro období 2014 – 2019 ve výši 2,8 mld. Kč

Program GAMA je rozdělen do dvou podprogramů (PP), které jsou popsány v následující tabulce.

Tabulka 12 - Popis podprogramů TA ČR GAMA

Popis	Podprogram 1 Proof-of-concept	Podprogram 2 podpora komercializace výsledků VO
Zaměření PP	<ul style="list-style-type: none"> Podpora využití výsledků VaV, které vznikají ve VO a jejichž výsledky mají potenciál pro komerční uplatnění Vytvoření tzv. pre-seed fondu (fond zaměřený na podporu výzkumné aktivity před realizací výsledků v praxi, či před založením firmy za účelem komercializace výsledků) pro systemovou podporu VaV od identifikace prakticky využitelného výsledku VaV po jeho komerční ověření 	<ul style="list-style-type: none"> Podpora projektů vedoucích ke komercializaci získaných výsledků VaV ve smyslu uplatnění těchto výsledků v podobě inovací uplatnitelných na trhu
Alokace	620 mil. Kč	2 150 mil. Kč
Komentář	<ul style="list-style-type: none"> PP1 je zaměřen pouze na ověření praktického využití výsledků VaV, nikoliv již na jejich komercializaci 	<ul style="list-style-type: none"> PP2 nebyl spuštěn a s jeho spuštěním se do roku 2019 nepočítá

Zdroj: TA ČR

V době vypracování studie byly ukončeny již tři veřejné soutěže PP1, v rámci kterých bylo podáno již 65 žádostí o podporu. Výsledky jednotlivých veřejných soutěží jsou znázorněny v následující tabulce. Hodnoty v závorce uvádí počet žádostí podaných pražskými VO.

Tabulka 13 – Přehled výsledků veřejných soutěží PP1 TA ČR GAMA (v závorce pražské projekty)

Vyhodnocení žádostí o podporu	1. veřejná soutěž	2. veřejná soutěž	3. veřejná soutěž	Celkem
Doporučeno k podpoře	10 (5)	11 (2)	9 (3)	30 (10)
Nedoporučeno k podpoře kvůli nedostatku prostředků	6 (2)	7 (4)	-	13 (6)
Nedoporučeno k podpoře	12 (3)	6 (1)	4 (2)	22 (6)
Celkem	28 (10)	24 (7)	13 (5)	65 (22)

Zdroj: TA ČR

V rámci těchto výzev již bylo podpořeno přibližně 30 organizací, v rámci kterých bylo financováno 122 dílčích projektů, z nichž více jak 20 bylo úspěšně dokončeno a 4 zastaveny.

Ze statistik je patrné, že přibližně jedna třetina podaných projektů pochází od institucí na území hl. m. Prahy. Dá se tedy očekávat, že podobný trend bude zachován i v dalších letech fungování programu GAMA. Na druhou stranu je také patrný klesající trend v počtu přihlášených projektů. Podle zástupců TA ČR se sice postupně snižuje množství objemově velkých projektů, relativně menších projektů je však nadále mnoho.

Je důležité zdůraznit, že vzhledem k omezenému zaměření PP1 a nespuštění PP2⁹ podporuje program GAMA pouze malou část aktivit zamýšlených v rámci projektů proof-of-concept z OP PPR. Nejedná se tak o paralelně působící program.

5.1.3 Analýza strany poptávky

Pro vyhodnocení potenciální poptávky byli osloveni vybraní žadatelé z již zmiňované výzvy č. 7 OP PPR s žádostí o poskytnutí odhadu finančního objemu projektových záměrů typu proof-of-concept. Z 11 oslovených institucí byl poskytnut přehled projektových záměrů od 6 institucí v celkovém finančním objemu téměř 590 mil. Kč (celkové způsobilé výdaje).

Tabulka 14 – Odhad poptávky po financování projektů typu „proof-of-concept“

Žadatel	Počet projektů typu PoC	Celkové předpokládané náklady (mil. Kč)
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka	5	205
Univerzita Karlova v Praze	20	150
České vysoké učení technické v Praze	7	58
Ústav experimentální botaniky AV ČR, v. v. i.	5	50
Fyzikální ústav AV ČR, v. v. i.	7	37
Česká zemědělská univerzita v Praze	23	90
Celkem	67	590 mil. Kč

Zdroj: Průzkum ADL mezi žadateli v rámci 7. výzvy OP PPR

Je nutno brát v potaz, že odhad poptávky reflektuje pouze omezený počet VO, které byly osloveny a že do konce programového období se může seznam plánovaných projektů ještě rozšířit. Je tedy velmi pravděpodobné, že reálná poptávka po financování PoC aktivit je násobně vyšší.

5.1.4 Odhad absorpční kapacity

Získané údaje o velikosti poptávky dobrým způsobem indikují absorpční kapacitu projektů typu proof-of-concept aktivit v rámci Prahy. **V minimální hodnotě by se rovnala výše zmíněným 590 mil. Kč.** Podle expertního odhadu zpracovatele studie, který je založen na poměru žadatelů výzvy a celkového počtu pražských výzkumných institucí a pražských vysokých škol, může být **horní hranice absorpční kapacity až násobně vyšší než uvedené minimum.**

Odhadovaná alokace na tuto podporovanou aktivitu činí pro programové období 2014 – 2020 přibližně **562 mil. Kč¹⁰**. Minimální odhad absorpční kapacity by tak vyčerpal alokaci z téměř 89 %. Vzhledem ke skutečnosti, že hodnota minimální absorpční kapacity je založena na velmi omezeném počtu odpovědí

⁹ Dle informací TA ČR, Podprogram 2 nebyl zpuštěn z důvodu nedostatku finančních prostředků v rozpočtu poskytovatele

¹⁰ Pro jednotlivé podporované aktivity v rámci prioritních os nejsou přesně stanovené alokace a je možno flexibilně přesouvat zdroje z jedné podporované aktivity na druhou. Uvedená odhadovaná alokace je tak vypočítána na základě celkové alokace na prioritní osu 1 a počtu podporovaných aktivit v rámci této prioritní osy.

pražských VO, dá se předpokládat, že absorpce by přesáhla 100 %, respektive by odhadovaná alokace nebyla dostatečná pro pokrytí absorpční kapacity všech pražských VO.

V následující tabulce je uveden přehled vztahu absorpční kapacity a alokovaných finančních prostředků na podporovanou aktivitu 1.1.1.

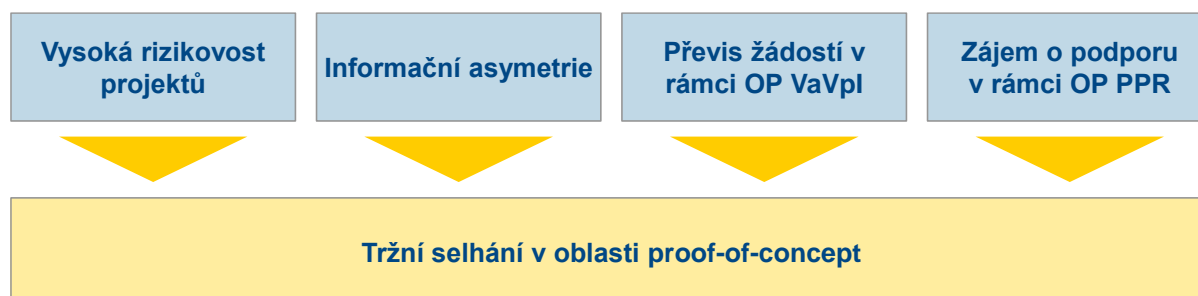
Tabulka 15 – Odhad absorpční kapacity podporované aktivity 1.1.1

Odhad absorpční kapacity podporované aktivity 1.1.1	
Odhadovaná alokace na podporovanou aktivitu 1.1.1	562 mil. Kč
Předpoklad absorpční kapacity z OP PPR	562 mil. Kč
Předpoklad úspěšnosti čerpání alokovaných prostředků	100 %

5.1.5 Identifikace tržního selhání a suboptimální investiční situace

Na základě analýzy tržní situace, potažmo strany nabídky a poptávky dospěl zpracovatel studie k závěru, že v případě aktivit vedoucích ke komercializaci výsledků výzkumu pomocí ověření proveditelnosti a komerčního potenciálu a jejich zavedení do praxe („proof-of-concept“) **dochází k tržnímu selhání, respektive suboptimální investiční situaci.** Tento závěr je založen na čtyřech argumentech znázorněných v následující grafice.

Obrázek 14 – Schéma tržního selhání v oblasti proof-of-concept

Oblast komercializace výsledků výzkumu téměř inherentně vykazuje prvky tržního selhání. Projekty PoC jsou svou podstatou spojeny s takovou mírou rizika, která je pro většinu soukromých investorů fungujících na tržních principech nepřijatelná. To je navíc často podpořeno informační bariérou, která dále odrazuje soukromé investory od financování těchto aktivit. Za těchto podmínek jsou proto PoC aktivity téměř zcela odkázány na veřejné zdroje financování, ze kterých jsou ve většině případů podporovány pouze projekty, u kterých je úspěch nejvíce pravděpodobný. Zajímavé projekty, jejichž úspěšnost je spojená s vyšší mírou rizika, tak mají horší vyhlídky pro získání finančních zdrojů.

Po analýze výzev realizovaných v rámci OP VaVpl je patrné, že zájem o podporu PoC aktivit ze strany mimopražských vysokých škol a výzkumných institucí je značný. Podobný závěr lze aplikovat i na pražské instituce, jejichž potenciální poptávka po financování v rámci OP PPR přesahuje alokaci na plánované výzvy pro podporu PoC.

5.1.6 Návrh řešení identifikovaných tržních selhání

Předpokladem úspěšné realizace projektů typu PoC je ukončení úvodní ověřovací fáze projektu s pozitivním výsledkem. Koncepty, u kterých je v rámci úvodní fáze zjištěn potenciál komercializace, mají předpoklad úspěšného uplatnění na trhu a tedy schopnost v budoucnosti generovat zisk. Vzhledem k značné nejistotě úspěchu PoC aktivit v jejich úvodní ověřovací fázi **navrhujeme financování projektů ve formě kombinace nevratné dotace a kapitálového vstupu.** Forma podpory bude odlišná pro jednotlivé fáze PoC projektů, kdy je možné odlišit výdaje i aktivity spojené

s předmětnou fází. Tento typ kombinované návratné a nenávratné podpory je zcela v souladu s obecným nařízením.

Obrázek 15 – Navrhovaný způsob financování projektů typu PoC

První fázi, během které je prověřena proveditelnost a komercializace předmětu výzkumu, je vhodné podpořit **formou nevratné dotace**. V případě pozitivních závěrů první fáze budou navazující aktivity, tj. druhá fáze, financovány **formou kapitálového vstupu** do nově vytvořené nebo již existující spin-off firmy, na kterou bude přenesen předmět PoC projektu. Vzhledem k stále vysokému riziku souvisejícího i s touto fází PoC projektu nepředpokládá zpracovatel studie významný podíl spolufinancování soukromých investorů. Na straně druhé, projekty PoC vykazující významnější potenciál návratnosti mohou být předloženy vybraným soukromým investorům s cílem ověřit jejich potenciální zájem při spolufinancování projektu.

Pro úspěšné zavedení tohoto typu kombinované podpory je nutno zajistit **plynulý přechod mezi jednotlivými fázemi PoC projektu**. Možnost získání kapitálového vstupu by měla být od začátku podmíněna úspěšným dokončením první fáze projektu a žadatel o financování (např. vysoká škola nebo výzkumný ústav) se musí zavázat k vytvoření spin-off společnosti, do které bude kapitálový vstup následně vložen.

Podle odhadů zástupců ŘO OP PPR činí rozdělení výdajů na jednotlivé fáze PoC aktivit přibližně 50:50. Dá se však předpokládat, že vzhledem k určitému procentu neúspěchu projektů bude v absolutní hodnotě větší objem zdrojů vyčerpán formou dotace než kapitálovými vstupy.

Detailní popis parametrů navrhovaného kombinovaného FN je předmětem kapitoly 6.1.3.

5.1.7 Odhad přidané hodnoty FN a dodatečných zdrojů

V rámci nástroje pro aktivitu 1.1.1 (proof-of-concept) zpracovatel předpokládá poskytování 100 % potřebných finančních prostředků z veřejných zdrojů. Vzhledem k tomu, že se nepředpokládá zapojení soukromých investorů a při zohlednění skutečnosti, že pro hl. m. Prahu jako více rozvinutý region stanovila EU podmínku 50% spolufinancování z národních zdrojů, je **očekávaný pákový efekt roven hodnotě 2**.

Zpracovatel zároveň předpokládá, že spolufinancování konečného příjemce bude na úrovni 20 %, přičemž bude především ve formě vložení oceněného nehmotného majetku, případně v podobě přímé finanční spoluúčasti. Za tohoto předpokladu je **kvantitativní přidaná hodnota 2,4**.

Tabulka 16 – Pákový efekt a přidaná hodnota kapitálového FN pro aktivitu 1.1.1 – Proof-of-concept

	Popis	Hodnota	Komentář
(a)	Alokace pro pilotní implementaci FN (mil. Kč)	130	Předpoklad
(b)	Spolufinancování z veřejných zdrojů (%)	100 %	Předpoklad
(c)	Financování z příspěvku z Unie (%)	50 %	50% národní spolufinancování
(d)	Financování z příspěvku z Unie (mil. Kč)	65	(a) * (c)
(e)	Pákový efekt	2,0	(a) / (d)
(f)	Spolufinancování konečných příjemců (%)	20 %	Předpoklad
(g)	Celkový investovaný objem prostředků (mil. Kč)	156	(a) * (1 + (f))
(h)	Přidaná hodnota	2,4	(g) / (d)

Z pohledu **kvalitativní přidané hodnoty** je třeba zmínit, že dotace či FN ze zdrojů ESIF mohou podporovat přeshraniční spolupráci a koordinaci. Zavedení dotace a kapitálového FN pro podporu aktivity proof-of-concept přispěje k řešení současného problému VO, který spočívá v nejistotě možného komerčního využití výsledků VaV. Navrhovaný FN poskytne potřebné financování pro úspěšné zavedení výsledků VaV na trh. Toto propojení VaV s trh je základním předpokladem udržení vedoucí pozice Prahy v oblastech VaV, technologií a průmyslu.

Je pravděpodobné, že navrhovaný FN bude pozitivně působit také na další cíle politiky EU. Posílení vazeb mezi výzkumnými činnostmi a komerčním využitím výsledků podpoří rozvoj celého dodavatelského řetězce, a to například prostřednictvím vytváření klastrů zaměřených na výzkum sdružujících vysoké školy, výzkumná střediska, podniky a orgány státní správy a podpoření jejich spolupráce. Klastry budou pro MSP sloužit jako příznivé prostředí pro inovace a rozvíjení vztahů s velkými společnostmi a mezinárodními partnery. Kromě toho, klastrové organizace nabízejí širokou škálu podpůrných služeb pro podniky, které jsou pro tyto podniky cenným zdrojem. Aspekty přidané hodnoty související se zvýšenou konkurenceschopností MSP jsou diskutovány v kapitole 5.2.7.

Aktualizace listopad 2018

V průběhu přípravy implementace finančních nástrojů dle doporučení předběžného posouzení došlo k následujícím změnám mimo kontrolu ŘO:

- V rámci aktivity 1.1.1 OP PPR bylo dosaženo cílových ukazatelů
- V rámci OP PPR v současnosti již neexistují volné finanční prostředky na podporu finančních nástrojů v rámci aktivity 1.1.1
- Doporučovaný finanční nástroj v podobě rizikového kapitálu není fakticky možné implementovat s ohledem na neočekávané změny politického charakteru, tj. (1) ukončení projektu Národního inovačního fondu (NIF) usnesením vlády č. 343 a doporučení o využití Českomoravské záruční a rozvojové banky jako správce finančních nástrojů a (2) odmítnutím spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) Radou hl. m. Prahy usnesením č. 1325 z 22. jednání dne 6. 6. 2017

S ohledem na výše uvedené skutečnosti není v rámci současného programového období nadále možné uvažovat o podpoře aktivity 1.1.1 prostřednictvím finančních nástrojů.

5.2 Specifický cíl 1.2 – Snazší vznik a rozvoj znalostně intenzivních firem

V následující tabulce jsou uvedeny základní charakteristiky specifického cíle 1.2. V průběhu prioritizace rozpracované v kapitole 4.3 byla v rámci tohoto specifického cíle k analýze aplikovatelnosti FN vybrána třetí podporovaná aktivita zaměřená na **rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích životního cyklu**.

Tabulka 17 – Charakteristika specifického cíle 1.2

SC 1.2	Snazší vznik a rozvoj znalostně intenzivních firem
Podporované aktivity	<ul style="list-style-type: none">Zvyšování kvality a efektivity fungování vědeckotechnických parků, včetně inkubátorůVznik a rozvoj kapacit poskytujících progresivní služby pro podnikatele (MSP)Rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu
Příjemci podpory	<ul style="list-style-type: none">Hlavní město PrahaMěstské části hl. m. PrahyOrganizace zřízené a založené hl. m. Prahou a městskými částmiOrganizace pro výzkum a šíření znalostí (podle definice Rámce Společenství pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací)Podnikatelské subjektyNestátní neziskové organizaceProfesní a zájmová sdružení

5.2.1 Úvod do problematiky

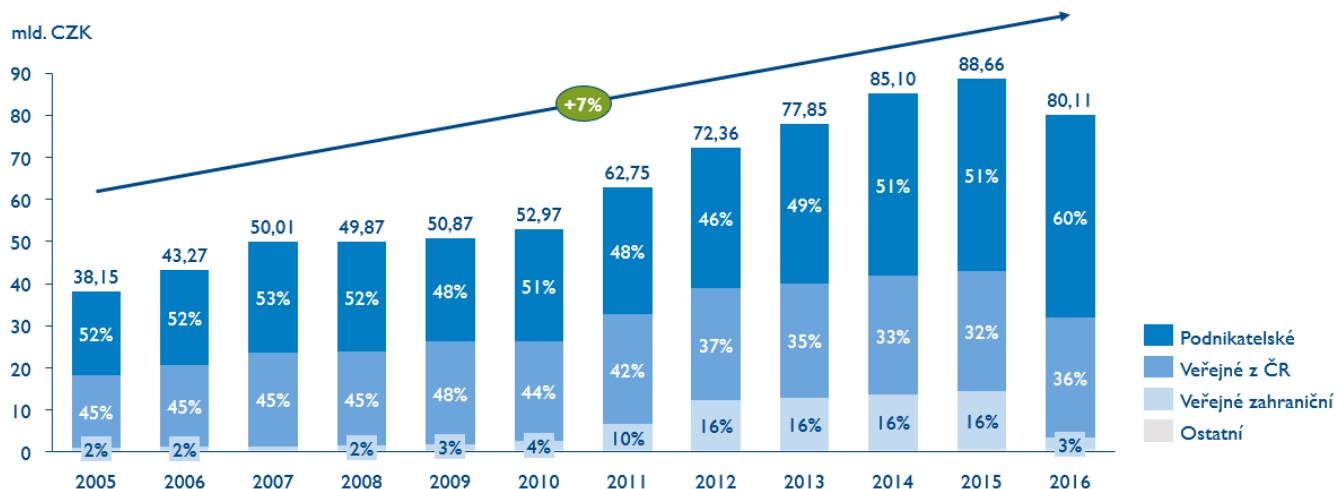
5.2.1.1 Inovační aktivita v Praze

Výzkumné a vývojové činnosti soukromých podniků, veřejných výzkumných institucí a vysokých škol jsou financovány prostřednictvím soukromých a veřejných zdrojů, jejichž hlavní složky jsou:

- Financování z podnikatelského sektoru – finanční prostředky na VaV jsou alokované z vlastních zdrojů, případně ze zdrojů mateřských zahraničních společností
- Veřejné domácí financování – zdroje financování ze státního rozpočtu ČR
- Veřejné zahraniční financování – způsob financování, který zahrnuje především prostředky¹¹:
 - Strukturálních fondů EU – financování operačních programů
 - Ostatních zdrojů z rozpočtu EU – financování výzkumných rámcových programů
 - Veřejných, vládních a mezinárodních organizací mimo EU (Norské fondy, WHO, NATO, atd.)

¹¹ ČSÚ, Přímá veřejná podpora výzkumu a vývoje v české republice

Obrázek 16 – Výdaje na VaV v rámci ČR (2005 – 2016)

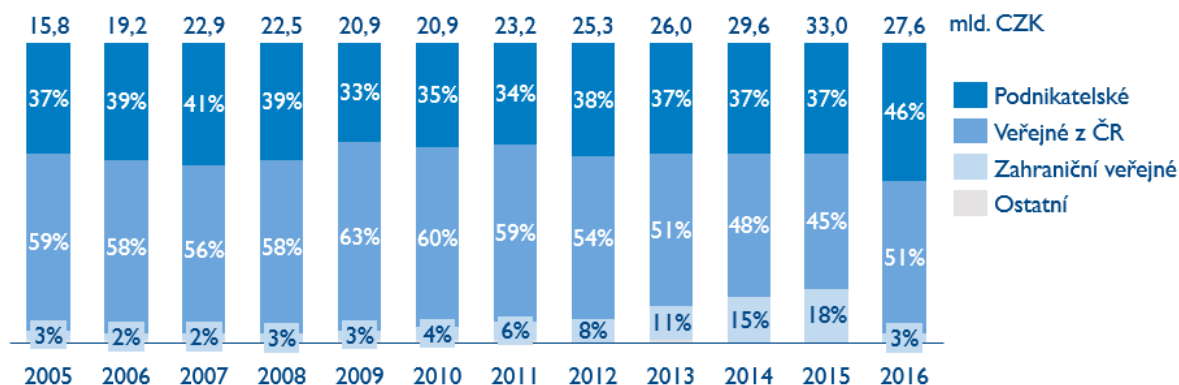

Zdroj: ČSÚ

Z výše uvedeného obrázku je zřejmé, že v rámci sledovaného období rostly alokované finanční prostředky do VaV v celé ČR průměrnou roční mírou růstu 7 %. Celkový objem alokovaných zdrojů v roce 2016 činil 80,11 mld. Kč. Přes 50 % finančních prostředků bylo poskytnuto ze soukromých zdrojů podnikatelských subjektů nebo ze soukromých zdrojů jejich zahraničních mateřských společností.

Podnikový výzkum je v rámci ČR koncentrován v regionech Praha, Střední Čechy a Jižní Morava. V roce 2016 investovaly podnikatelské subjekty v Praze do VaV přibližně 27,6 mld. Kč.

Obrázek 17 – Podíl jednotlivých zdrojů financování na VaV v Praze (2005 – 2016)

Zdroj: ČSÚ

Zároveň můžeme z obrázku konstatovat, že po celé sledované období probíhá financování především z domácích veřejných zdrojů, dále pak z vlastních zdrojů zkoumaných podnikatelských subjektů, které v roce 2016 tvořily přes 46 % celkových vynaložených nákladů. Podíl těchto investic zůstává v posledních letech pro podnikatelský sektor téměř konstantní. Investice ze zahraničních veřejných zdrojů vrcholily v roce 2015 vlivem intenzivního čerpání ze strukturálních fondů EU v rámci dočerpávání zdrojů programového období 2007–2013 (pravidlo „n+2“). Po prudkém poklesu v roce 2016 lze očekávat opět postupné navyšování v rámci náběhu programového období 2014–2020.

5.2.1.2 Rozvoj MSP a inovačních firem v Praze

V programovém dokumentu OP PPR poukazuje ŘO na důležitost podpory rozvoje podnikání a také na finanční mezeru, která podporuje myšlenku o vhodnosti zavedení FN k rozvoji inovačních firem:

„Omezené kompetence podnikatelů v počátečních kariéře a/nebo nedostatek vlastních kapacit a kapitálu začínajících nebo rozvíjejících se firem často vede k jejich stagnaci nebo dokonce zániku. Snížení velké míry neúspěchu v prvních letech existence firem přispěje k vyšší atraktivitě regionu pro podnikání a zvýšení pravděpodobnosti vzniku firmy s nadregionálním až globálním významem.“

Praha je jakožto hlavní a největší město ČR velmi oblíbeným sídelním městem pro mnoho vznikajících podniků. Pro nově zakládané společnosti navíc poskytuje sídlo v Praze snazší styk s případnými obchodními partnery a také určitou prestiž. V národním srovnání je Praha jednoznačně nejčastějším místem pro zakládání společností. Podle údajů společnosti Bisnode bylo v roce 2017 v Praze založeno 14 230 obchodních společností, tj. společností s ručením omezeným a akciových společností, což odpovídá přibližně 45% podílu v rámci celé ČR. Podle studie vypracované IPR Praha v dubnu 2016¹², která mimo jiné sleduje vývoj počtu nově založených společností v Praze v období od roku 2011 do roku 2014, je možno pozorovat rostoucí trend v počtu nově založených obchodních společností v Praze.

Tabulka 18 – Počet vzniklých obchodních společností v Praze

Právní forma	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Obchodní společnosti	11 208	11 656	12 534	12 717	12 105	12 625	14 230
Celkem	29 801	26 667	26 045	25 141	26 953	28 837	32 187

Zdroj: IPR Praha, Bisnode

Z pohledu počtu zaměstnanců splňuje podle výše uvedené studie charakteristiku MSP, tj. méně než 250 zaměstnanců, více než 99 % společností v Praze. Je však nutno podotknout, že tato statistika je značně zkreslená subjekty, které neuvádí informace o počtu zaměstnanců. V řadě případů se jedná o formální umístění sídla v Praze, kdy převážná činnost s početnějším počtem zaměstnanců je umístěna mimo Prahu.

Podle statistik ČSÚ sídlí na území hl. m. Prahy až čtvrtina inovujících podniků v ČR.¹³ Ačkoliv absolutní počet těchto podniků v ČR mezi lety 2008–2016 kolísá, v rámci Prahy jejich počet roste.

Tabulka 19 – Počet inovujících podniků v Praze

Počet inovujících firem	2008 – 2010	2010 – 2012	2012 – 2014	2014 – 2016
Celkem ČR	10 623	9 765	9 063	10 473
– Praha	2 340	2 269	2 348	2 355
– Praha (%)	22 %	23 %	26 %	22%

Zdroj: ČSÚ

Co se týče začínajících inovativních firem („startupů“) v Praze, neexistuje vzhledem k jejich charakteru žádná databáze, která by jejich aktivitu nějakým způsobem sledovala. Určení jejich počtu je tak téměř nemožné. Praha je však jedním z center VaV, inovací a z mnoha důvodů je také oblíbeným místem pro

¹² Struktura ekonomické základny hl. m. Prahy, porovnání některých ukazatelů s regiony a státy EU

¹³ Podnikatelské subjekty s 10 a více zaměstnanci zapsané i nezapsané do obchodního rejstříku ve vybraných odvětvích (B, C, D, E, G46, H, J, K, M71-73) dle Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE)

zakládání nových podniků v rámci ČR. Z těchto důvodů se dá předpokládat, že koncentrace startupů v Praze je relativně vyšší než ve většině měst ČR.

Pražské začínající firmy mohou pro svůj rozjezd využívat řadu institucí a podpůrné infrastruktury. Podle aktuálního přehledu¹⁴ funguje v Praze v současné době 36 coworkových center a mnoho dalších podpůrných institucí jako Prague Startup Centre, Node 5 atd. V posledních letech byly v rámci vysokých škol jako ČVUT, ČZU či VŠE založeny startup akcelerátory, které pomáhají mladým studentům realizovat jejich podnikatelské záměry.

Rozšíření oblastí podpory těchto mladých inovujících firem pomocí FN může zvýšit jejich úspěšnost a podpořit tak rozvoj celého pražského regionu.

5.2.2 Analýza strany nabídky

5.2.2.1 Veřejné finanční zdroje

Zahraniční veřejné zdroje financování

V rámci podpory VaV z veřejných zahraničních zdrojů je využíváno především strukturálních fondů EU (SF EU), které jsou součástí regionální politiky EU. Finanční prostředky ze SF EU jsou dostupné buď prostřednictvím operačních programů strukturálního financování, nebo prostřednictvím nadnárodních programů. Mezi nejvýznamnější programy financované ze zahraničních veřejných zdrojů financování patří:

- **Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost OP PIK**
 - V rámci tohoto programu pod MPO je v plánu rozdělit 4,33 mld. EUR
 - Program je zaměřen na rozvoj výzkumu a vývoje pro inovace či rozvoj podnikání a zvýšení konkurenceschopnosti MSP, podporu energetických úspor a rozvoj vysokorychlostních přístupových sítí k internetu a informačním a komunikačním technologiím
 - Podporované projekty mohou být realizovány na území celé ČR kromě hl. m. Prahy
 - V rámci dosud neuzavřené I. výzvy programu Expanze, který využívá zvýhodněné úvěry s cílem zvýšit konkurenceschopnost začínajících a rozvojových MSP, evidovala ČMZRB v roce 2017 ze strany MSP průměrně 10,4 žádostí za měsíc, přičemž poskytla průměrně 5,4 úvěrů za měsíc v průměrném měsíčním objemu 40 mil. Kč. Vzdávající zájem MSP o úvěrové financování dokazuje i fakt, že v roce 2018 ČMZRB evidovala měsíčně již 24,1 žádostí o úvěr a poskytla jich měsíčně 14,6 v průměrném měsíčním objemu 96,3 mil. Kč. Alokace na I. výzvu činí 2,2 mld. Kč, program Expanze však není dostupný pražským MSP.
 - Vzhledem k částečnému průniku zaměření operačních programů OP PIK a OP PPR je potřeba při návrhu FN v rámci OP PPR respektovat aktuální situaci implementace FN v OP PIK
- **Horizont 2020 – rámcový program pro výzkum a inovace**
 - Největší a nejvýznamnější evropský program pro podporu výzkumu a inovací – do programu je celkově alokováno 77 mld. EUR, které budou rozdělovány přímo koncovým příjemcům podpory
 - Současný program klade větší důraz na podporu inovací, což se projevuje zvýšenou podporou MSP a v zavedení nových dluhových a kapitálových nástrojů
 - Cílovou skupinou programu tvoří výzkumní pracovníci (akademická i průmyslová sféra), podniky a firmy, nevládní a neziskové organizace, občanská sdružení a zájmové skupiny z různých oblastí inovací a výzkumu

¹⁴ Dostupné na: <http://navolnenoze.cz/blog/coworkingy/>

- Program nabízí kromě standardních grantových nástrojů navíc FN, které uchazečům o financování zjednoduší přístup k úvěrům, zárukám, protizárukám a mezaninovému a kapitálovému financování
- Finanční nástroje jsou implementovány skrze program InnovFin, který díky prostředkům Horizont 2020, poskytuje záruky pro úvěry pro malé a střední inovativní podnikatele (do 500 zaměstnanců) až do výše 50 % úvěrového rizika. Poskytování úvěrů není omezeno stářími podporovaných podniků. Program je realizovaný skrze vybrané komerční bankovní instituce v jednotlivých členských státech, které prostřednictvím těchto záruk kryjí své standardně poskytované úvěrové produkty
- Implementace nástrojů probíhá prostřednictvím Evropské investiční banky (EIB) a Evropského investičního fondu (EIF) a za poslední sledované období 2015-2017 objem úvěrů významně roste (z 324 mil. EUR na 977 mil. EUR). Avšak podíl, který na čerpání mají začínající inovativní podniky není známý
- Program je dostupný i pro projekty realizované na území hl. m. Prahy **Program COSME**
 - Určen pro malé a střední podnikatele, kteří usilují o přeshraniční spolupráci a průnik na zahraniční trhy
 - Program se snaží dosáhnout snadnějšího přístupu podnikatelských subjektů k financím, zvýšení podnikatelské aktivity, zaměstnanosti a průmyslové konkurenceschopnosti. Kromě možnosti financování je podnikatelům nabízena i bezplatná celosvětová expertní síť Enterprise Europe Network
 - Z rozpočtu EU je do programu COSME alokováno 2,3 mld. EUR, které se vztahují na záruky za investiční úvěry na pořízení zásob (max. do 4 mil. Kč)
 - Program je dostupný i pro projekty realizované na území hl. m. Prahy

Veřejné domácí zdroje financování

Z domácích veřejných zdrojů je pro podporu rozvoje inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu na území hl. m. Prahy k dispozici v době přípravy studie programy Inostart, Záruka 2015 – 2023 a TRIO, jejichž specifika jsou popsány níže.

- **Program Inostart**
 - Program je zaměřen především na mladé firmy s inovativními projekty – startupy, drobné, malé a střední podnikatele s historií kratší než 3 roky působící ve vybraných oblastech
 - Program nabízí nejen výhodné úvěry, ale zároveň také poradenství začínajícím podnikatelům. Zprostředkované úvěry jsou nabízeny pro financování dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku či na pořízení zásob a drobného nehmotného majetku
 - Program je od 1. 1. 2017 v gesci MPO ČR. Úvěry, podpořené zárukou ze strany ČMZRB, jsou poskytovány Českou spořitelnou, a.s. a poradenství je nabízeno společností Erste Grantika Advisory, a.s.
 - V rámci programu mohou mladé společnosti získat úvěry v hodnotě 0,5 – 15 mil. Kč s dobou splatnosti max. 5 let. Uchazečům je nabídnuta záruka ze strany ČMZRB do výše 60 % jistiny úvěru s nulovým poplatkem za zpracování úvěru a dokumentace
 - Vysoké požadavky na inovační zaměření jsou jedním z důvodů nízké absorpční kapacity. Z rozpočtu programu bylo od zahájení programu v r. 2012 do konce roku 2017 uvolněno 205 mil. Kč k získání úvěrů v celkové výši 342 mil. Kč.
 - Program je dostupný i pro projekty realizované na území hl. m. Prahy
- **Záruka 2015 – 2023**
 - Program je zaměřený na mikro, malé a střední podniky z vybraných oblastí se speciálním zaměřením na tzv. sociální podniky
 - Program je administrován MPO ČR prostřednictvím ČMZRB

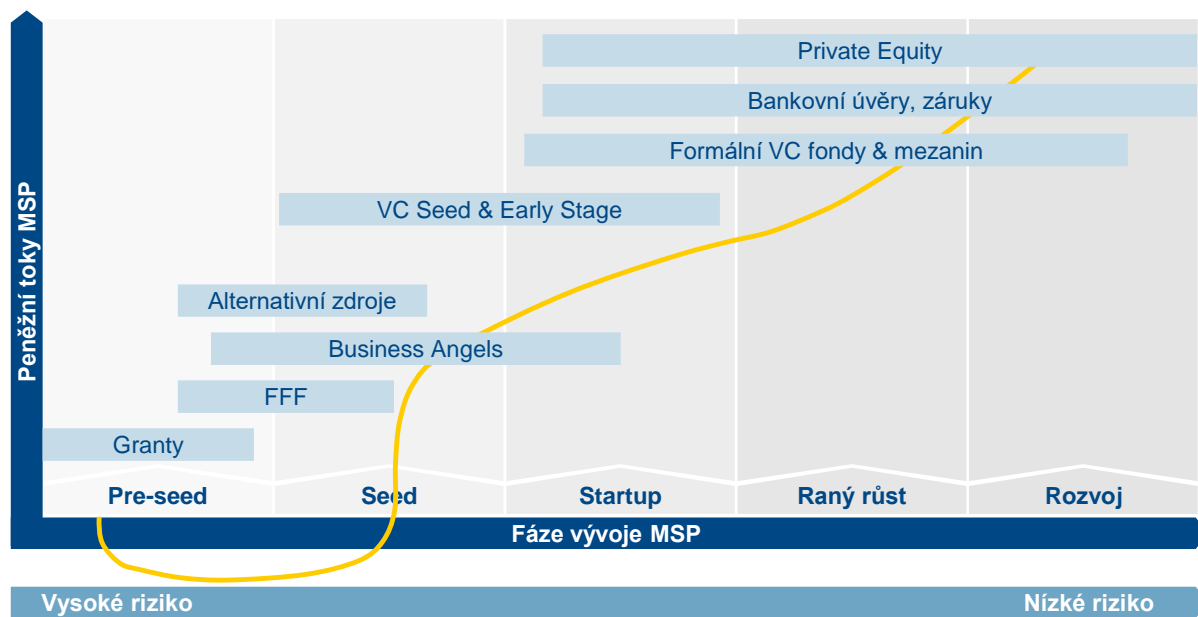
- Program využívá spolupráce EIF a ČMZRB v rámci programu COSME podpořeného z EFSI
 - V rámci programu Záruka jsou podnikatelům nabízeny individuální a portfoliové záruky, díky kterým mohou získat přístup k bankovním úvěrům. V současném kole výzvy (3. kolo, platné do 31. 12. 2020) je podnikatelům nabízena portfoliová záruka až do 70 % jistiny zaručovaného úvěru, který může dosáhnout maximální výše 4 mil. Kč s délkou ručení do 6 let. Individuální záruky pro sociální podnikatele jsou poskytovány do výše 80 % jistiny zaručovaného úvěru, který může dosáhnout maximální výše 20 mil. Kč s délkou ručení do 8 let spolu s finančním příspěvkem do 10% zaručovaného úvěru, ne však více než 500 000 Kč
 - Od konce roku 2014, kdy byla vypsaná první výzva, do konce 2017 bylo poskytnuto celkem 6 506 záruk v objemu 14,06 mld. Kč a byly jimi zaručeny úvěry ve výši přesahující 20 mld. Kč
 - Program je dostupný i pro projekty realizované na území hl. m. Prahy, avšak do konce roku 2017 bylo přes 23% úvěrů poskytnuto v rámci Prahy
- **Program TRIO**
- Program formou dotace podporuje aplikovaný vývoj a experimentální vývoj v oblasti „klíčových technologií“ (KETs) jako např. nanotechnologie, mikroelektronika nebo biotechnologie. Příjemce dotace nemusí být MSP
 - Program je realizován MPO ČR
 - V roce 2017 bylo ve formě dotací MSP vyplaceno přes 537 mil. Kč. V celém programu TRIO byla v roce 2017 vyplacena podpora ve výši 842 mil. Kč. Podle MPO bude za celou dobu trvání programu TRIO (2016 – 2021) předpokládána výše podpory cca 4,4 mld. Kč, z toho projekty vedené MSP získají podporu v odhadované výši cca 2,8 mld. Kč
 - Program je dostupný i pro projekty realizované na území hl. m. Prahy

Většina ostatních domácích veřejných prostředků je určena pro podporu VaV na veřejných VO, nikoli pro soukromé podnikatelské subjekty.

5.2.2.2 Soukromé finanční zdroje

Přístup MSP, respektive firem v počátečních obdobích svého podnikání k financování ze soukromých zdrojů se odvíjí od fáze jejich životního cyklu. Každá fáze vývoje společnosti je spojena s rozdílnými problémy, které vyžadují jiný typ financování. Obecně lze říci, že čím má společnost delší podnikatelskou historii, tím se snižuje její rizikovost a rozšiřuje se její přístup k financování z různých zdrojů. Před největším rizikem podfinancování tak stojí začínající společnosti, a to zejména v případě nedostatečné nabídky veřejných zdrojů.

Obrázek 18 – Typy financování podle fází životního cyklu

Zdroj: EIF Guidelines for SME Access to Finance Market Assessments; upraveno Arthur D. Little

FFF (family, fools and friends)

Na úplném začátku podnikatelské aktivity, kdy má podnikatel zatím pouze zformovanou myšlenku, je nejčastějším zdrojem financování tzv. FFF (friends, family and fools), kteří jsou ochotni podpořit tuto podnikatelskou myšlenku z vlastních zdrojů. Navzdory své důležitosti při zakládání nových podniků nelze vzhledem k jeho povaze tento zdroj financování podrobněji analyzovat ve vztahu k jeho dostupnosti pro pražské začínající podniky.

Business Angels

Business Angels (podnikatelští andělé), kterými jsou často movité fyzické osoby, poskytují svůj osobní kapitál na další rozvoj podnikatelské myšlenky, za který získají adekvátní podíl v nově vznikající společnosti. Spolu s kapitálem nabízejí Business Angels začínajícím podnikům také své vlastní zkušenosti s řízením firem a především svůj seznam kontaktů. Podle dostupných informací neexistuje žádná organizace, která by mapovala aktivity Business Angels působících na českém trhu. Vzhledem k této situaci neexistují žádná agregovaná data o objemu financování dostupného z tohoto zdroje jak pro celou ČR, tak specificky pro Prahu. Podle průzkumu EBAN (European Business Angels Network) je objem investic ze strany Business Angels jeden z nejmenších v porovnání s ostatními evropskými zeměmi. Pro alternativní posouzení aktivity těchto investorů na českém trhu lze využít portál AngelList¹⁵, který mimo jiné napomáhá začínajícím podnikům získat financování od Business Angels. V době vypracování studie figurovalo na tomto portálu 39 aktivních Business Angels udávajících jako místo svého investičního zájmu ČR, z toho 24 se specificky zaměřuje na podniky v Praze.

Alternativní zdroje financování pro začínající podniky

Mezi další více kreativní zdroje financování pro podniky v rané fázi svého rozvoje patří také např. startup soutěže či crowdfunding. Na českém trhu již funguje několik forem crowdfundingových platform – od nevratných, přes dluhové a podílové. Z údajů iDnes se k začátku roku 2015 vybralo přes crowdfundingové platformy od roku 2011 přibližně 34,6 mil. Kč, přičemž průměrná vybraná částka činí

¹⁵ Dostupný na: <https://angel.co/>

přes 81 tisíc korun.¹⁶ Tyto formy podpory jsou ze strany začínajících podniků zajímavé a vítané, celkový objem financování z těchto zdrojů však nestačí pokrýt případnou poptávku.

Venture Capital a Private Equity

Pro mladé podniky, které jsou již v pokročilejších fázích svého vývoje, jsou vhodnější formou financování investice do základního kapitálu od Venture Capital (VC) nebo Private Equity (PE) fondů. Národní inovační fond (NIF) definuje Venture Capital, též rizikový kapitál, jako: „...investování do rozvoje veřejně neobchodovaných společností, jež se vyznačuje vysokou mírou rizika a potenciálem vysokého zhodnocení. Bývá členěn dle fáze existence investovaného podniku na seed, start-up, later stage, replacement a rescue capital.“ PE, též rozvojový kapitál, zahrnuje investice do již existujících veřejně neobchodovaných společností. VC fondy se především zaměřují na inovativní společnosti s krátkou podnikatelskou historií a často tedy i s větší mírou rizikovosti. O to větší potenciál pro VC fondy ale tyto společnosti představují.

Podle Czech Private Equity & Venture Capital Association (CVCA) lze v posledních letech v ČR sledovat značný pozitivní vývoj především z pohledu profesionalizace odvětví, která vede ke zvýšené aktivitě jak ze strany investorů, tak potenciálních příjemců financování. Jako velmi pozitivní vývoj lze také považovat v posledních letech obnovený zájem českých investorů vkládat svůj kapitál do VC a PE fondů.

V roce 2015 spustily na českém trhu působící VC a PE firmy nové fondy v celkové hodnotě kolem 160 mil. EUR. V předešlých letech stojí za zmínku také založení fondů ze strany finančních skupin působících na českém trhu jako např. KKCG, PPF nebo J&T. Podobné záměry měla také Raiffeisenbank, avšak od tohoto projektu, na kterém měla banka spolupracovat s Jihomoravským inovačním centrem (JIC), nakonec sešlo. Většina těchto fondů, respektive tohoto kapitálu je však určena pro investice do projektů v pozdějších fázích vývoje. Na podporu projektů v rané fázi se specializuje primárně jeden český fond – v Praze sídlící VC fond Credo Ventures.

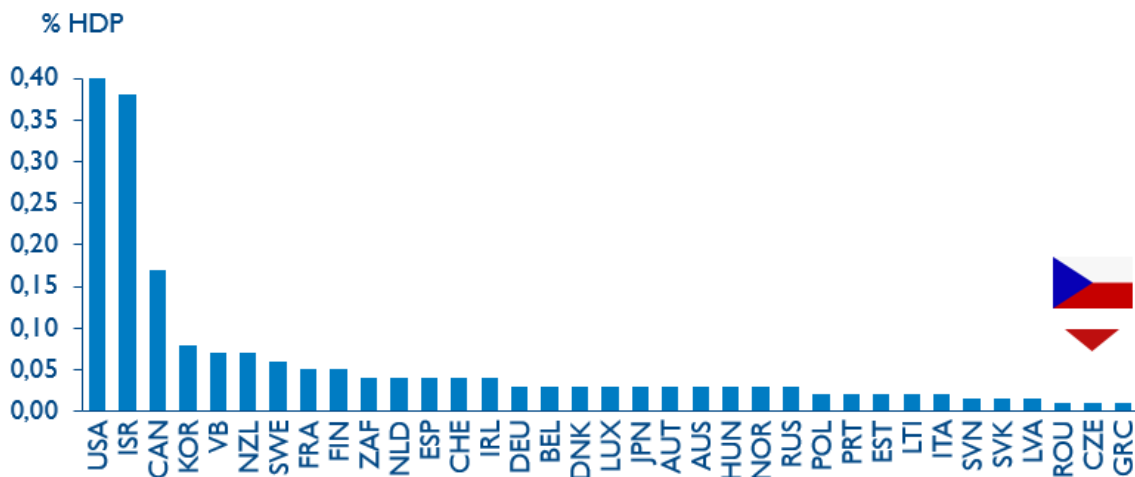
V tomto bodě je nutné zmínit, že vzhledem k poměrně malé velikosti českého trhu je většina českých VC a PE fondů zaměřena i na celý region střední a východní Evropy. Podobnou analogii lze použít i pro VC a PE fondy ze sousedních zemí, které se také zaměřují na projekty v rámci ČR, včetně Prahy. Z tohoto důvodu, ale i dalších důvodů je proto velmi obtížné určit velikost nabídky tohoto druhu kapitálu čistě pro české, respektive pražské začínající inovativní podniky.

Ondřej Bartoš, partner Credo Ventures, vidí vývoj situace na českém trhu rizikového kapitálu také pozitivně. Nárůst dostupných zdrojů však byl významnější než počet vysoce kvalitních projektů, které by odpovídaly požadavkům soukromých institucionálních investorů.

Tuto tezi lze doložit z dat Invest Europe, která potvrzují, že ani zvýšená aktivita nevede ke zlepšení situace v porovnání s ostatními evropskými zeměmi. Objem VC investic v poměru k HDP v ČR v roce 2017 dosahoval pouhých 0,01 %, což je značný rozdíl oproti evropskému průměru ve výši 0,039 % HDP. Aby se ČR dostala na evropský průměr, musela by ročně navíc investovat přibližně 47,8 mil. EUR. Podle dat OECD byla navíc Česká republika v roce 2017 zemí s druhým nejnižším podílem VC investic na HDP ze všech zemí OECD.

¹⁶ iDnes: V českém crowdfundingu padl rekord. Dohromady se vybralo už 35 milionů. Dostupné na: http://ekonomika.idnes.cz/nejuspesnejsi-projekty-ceskeho-crowdfundingu-flq-/ekonomika.aspx?c=A150215_164552_ekonomika_rny

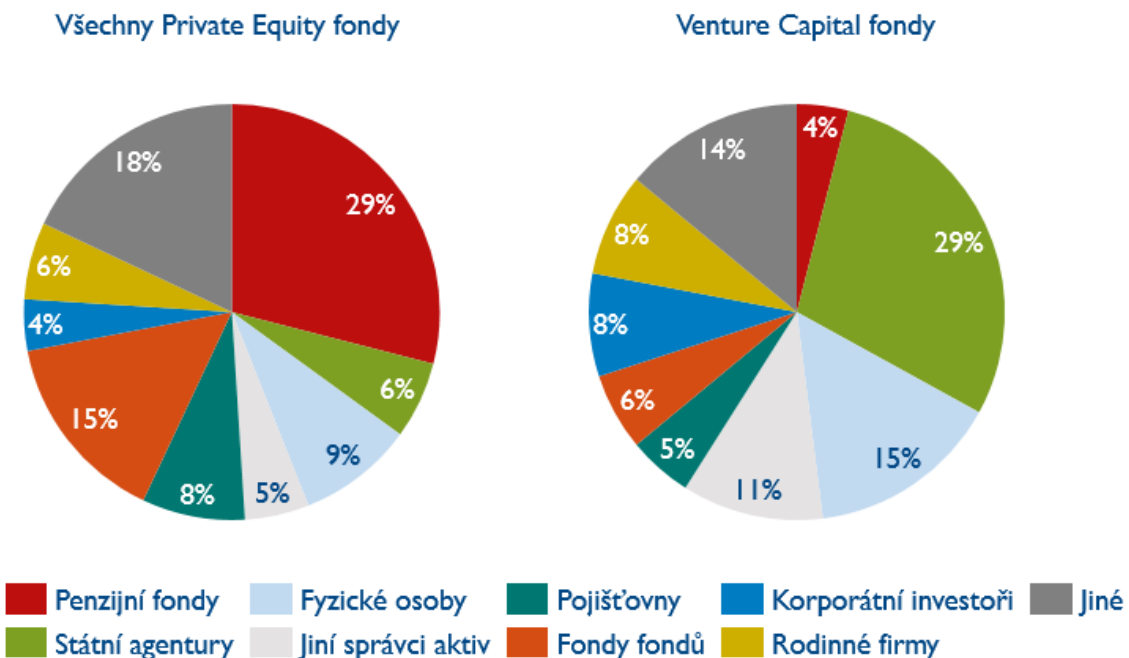
Obrázek 19 – VC investice vyjádřené jako procento HDP (2017)

Zdroj: OECD

Co se zdrojů kapitálu pro VC a PE fondy týče, patří na úrovni EU mezi hlavní investory penzijní fondy a pojišťovny. Penzijním fondům však v ČR z legislativních důvodů není povoleno investovat do cenných papírů, které nejsou veřejně obchodovány, což jim zabraňuje investovat do rizikového a rozvojového kapitálu. Dalším významným poskytovatelem kapitálu především pro VC fondy jsou v rámci Evropy vládní agentury. V České republice však zatím žádná státní podpora rizikového kapitálu neexistuje. Toto je obzvláště alarmující vzhledem k tomu, že v zemích střední a východní Evropy jako Polsko, Slovensko, Maďarsko Bulharsko nebo Baltské země již takové agentury fungují. Tato situace by se však měla brzy změnit spuštěním Národního inovačního fondu v gesci MPO.

Obrázek 20 – Zdroje financování investičních fondů (2017)

Zdroj: Invest Europe

Z dat Invest Europe (dříve EVCA – European Venture Capital Association) je patrná značná fluktuace investic PE a VC fondů na českém trhu v posledních šesti letech.¹⁷ Drtivá většina investic je zaměřena na segmenty rozvinutých firem – buyout a growth. Minimální objem investic pak putuje do začínajících podniků – ve fázích seed a startup – z čehož lze vyvodit omezený přístup k financování pro projekty v rané fázi vývoje. Tento závěr lze dále podpořit při pohledu na nízký počet provedených obchodů.

Tabulka 20 – Vývoj VC/PE investic na českém trhu (2011 – 2016)

Fáze VC/PE investic	2011		2012		2013		2014		2015		2016	
	tis. EUR	#	tis. EUR	#	tis. EUR	#	tis. EUR	#	tis. EUR	#	tis. EUR	#
Seed	0	0	0	0	516	1	0	0	300	2	712	N/A
Startup	2 713	3	127	1	1 441	3	2 933	4	1 263	3	3 488	N/A
Later stage venture	7 811	3	5 101	2	924	2	2 634	2	105	0	0	N/A
Growth	7 733	2	4 220	2	4 440	2	29 386	4	8 750	3	48 658	N/A
Replace ment capital	0	0	0	0	7 000	1	0	0	0	0	0	N/A
Buyout	125 678	10	96 425	5	120 118	6	261 001	4	3 407	2	159 059	N/A
Celkem	143 933	17	105 874	10	134 439	14	295 954	14	13 825	12	168 119	17

Zdroj: Invest Europe

Podle odhadů CVCA uspěje v českých podmínkách při získávání financování z VC a PE fondů pouze 2 – 5 % projektů. Specificky pro VC investice je toto procento ještě nižší a pohybuje se pouze mezi 1 – 2 %. Nejčastější důvody neúspěchu projektů jsou znázorněny v následujícím obrázku.

Obrázek 21 – Nejčastější důvody neúspěchu projektů při žádání o financování z rizikového kapitálu

Závěry studie proveditelnosti NIF ze srpna 2015 poukazují na skutečnost, že české fondy rizikového kapitálu investují v průměru do mnohem větších projektů než jinde v Evropě. České projekty v počátečních fázích životního cyklu tak často nejsou schopny splnit požadavky na minimální výši investice, čímž je jim přístup k tomuto zdroji financování znemožněn.

¹⁷ K údajům z roku 2015 je nutno podotknout, že ze statistických důvodů neobsahují významné obchody, které by celkové výsledky značně zlepšily.

Následující tabulka zobrazuje odhad Andreje Kisky Jr., partnera výše zmíněného VC fondu Credo Ventures, ohledně možností financování z výše zmíněných zdrojů v regionu střední Evropy. V případě seed investic je podle Ondřeje Bartoše velikost obchodů v českých podmínkách většinou v rozmezí 200 až 300 tis. EUR. Pro pražské začínající podniky je možno předpokládat, že situace bude obdobná.

Tabulka 21 – Odhad výše investice pro investiční fáze v rámci střední a východní Evropy

Fáze VC/PE investic	Průměrná výše investice (tis. EUR)
Business Angel a FFF	10 – 100
Seed investice	50 – 500
Serie A financování	400 – 3 000
Serie B financování a další	2 500+

Zdroj: A. Kiska Jr. – Central European Startup Guide

Celkově lze říci, že vzhledem k omezenému počtu provedených obchodů a k charakteru českých VC a PE fondů, které z pravidla investují pouze do větších projektů s vysokým potenciálem růstu a profitabilitou, je možno říci, že český a tedy i pražský VC a PE trh není schopen uspokojit všechny žadatele o tento druh financování. Tento závěr je však plně v souladu s podstatou a strategií toho typu investorů, kteří investují pouze do nejzajímavějších projektů. V porovnání s ostatními evropskými zeměmi však ČR v tomto směru významně zaostává, a proto je vhodné podporovat takové kroky, které by přístup k financování pomocí kapitálových vstupů pro české, respektive pražské, začínající a inovativní podniky více zpřístupnil.

Bankovní úvěry

Bankovní úvěry jsou další z variant financování podnikatelských aktivit. Obecně se dá však tvrdit, že komerční bankovní úvěry jsou přístupné především již etablovaným, ekonomicky stabilním firmám s podnikatelskou historií delší než 3 roky, které věnují pouze menší část investic do (z podstaty rizikových) inovací. Pro začínající podniky (startupy) se tím pádem většinou jedná o relativně málo dostupný způsob financování jejich aktivit. Například podle studie největší světové sítě andělských investorů Keiretsu Forum Startup Report 2017/2018 vnímá 65 % českých startupů financování z komerčních bank jako nedostupné. Mezi hlavní důvody neochoty bank financovat začínající inovativní podniky patří často velmi krátká nebo žádná podnikatelská historie, bez které banka nemůže vyhodnotit schopnost podnikatele splácet své závazky a vysoké riziko defaultu začínajících podniků. V oblasti regulace bankovního sektoru můžeme navíc v poslední době sledovat vzrůstající tlak na větší kontrolu solventnosti dlužníků, která dále ztěžuje začínajícím podnikům čerpání úvěrů.

Z dat uvedených v tabulce č. 22 je patrné, že ačkoli je objem nových úvěrů nepochybně ovlivňován výší úrokových sazeb, není jí determinován. Významný vliv tak může mít například celková ekonomická situace včetně recese po roce 2008, která vedla k celkovému omezení investic, nebo systémy záruk, které již v současnosti nabízí například ČMZRB. V pozdějších letech je možno pozorovat mírný nárůst objemů udělených úvěrů. Z hlediska geografické distribuce bankovních úvěrů v rámci ČR nejsou bohužel podrobnější data dostupná. Teoreticky by však měly být podmínky pro čerpání tohoto zdroje financování stejné nehlédě na sídlo společnosti.

Tabulka 22 – Úvěrová aktivita MSP na českém trhu 2012–2016

Ukazatel	Jednotka	2012	2013	2014	2015	2016
Nové podnikatelské úvěry – MSP (toky)	mil. Kč	129 830	86 660	97 764	118 217	100 464
Nové podnikatelské úvěry celkem (toky)	mil. Kč	694 944	500 502	544 725	607 585	510 582
Vládní záruky pro MSP	mil. Kč	1 534	3 251	4 010	6 913	3 530
Úvěry pro MSP s vládní zárukou	mil. Kč	2 215	4 616	5 711	9 947	5 055
Úroková sazba úvěrů pro MSP	%	3,48	3,13	3,76	2,70	2,50

Zdroj: ČNB, OECD, ČMZRB

Nabídka bankovních úvěrů pro MSP na českém trhu se v posledních letech rozšířila. Většina komerčních bank nabízí úvěrové produkty zaměřené na MSP. Z velké části jsou však tyto produkty určené pro **děle fungující a ekonomicky stabilní podniky**, či je pro jejich získání nutná zástava nebo firemní bílko směnka, čímž se stávají nedostupné pro firmy v počátečních fázích vývoje. Určitou výjimku tvoří nestandardní úvěrové produkty komerčních bank, které jsou kryty zárukami veřejných nebo polo-veřejných institucí (viz kapitola 5.2.2.1). Podle dostupných dat se nabídka těchto produktů v posledních letech zvětšuje, stejně jako zájem podnikatelů, a do určité míry se tak snižuje propast mezi potřebami začínajících podniků a nabídkou financování pro začínající podniky.

Tabulka 23 – Program ZÁRUKA 2015–2023 pro začínající podniky (max. 3 roky od registrace)

Ukazatel	Jednotka	2015	2016	2017	2018
Podpořené úvěry	mil. Kč / měsíc	46,3	37,5	19,5	23,9
Poskytnuté záruky	mil. Kč / měsíc	32,4	26,2	13,6	16,7

Zdroj: ČMZRB

5.2.3 Analýza strany poptávky

Analýza strany poptávky vychází z dvou základních zdrojů dat:

- Statistické údaje
- Dotazníkové šetření

5.2.3.1 Analýza statistických údajů

V rámci této analýzy jsou detailněji posouzeny pouze soukromé zdroje financování. V současné době neexistuje veřejný typ podpory, který by se soustředil na tento relativně specificky definovaný segment MSP, tj. inovativní firmy v počátečních obdobích jejich životního cyklu. V minulém programovém období byla v rámci Operačního programu Praha – Konkurenceschopnost (OP PK) plně vyčerpána alokace na podporu rozvoje MSP. Zaměření OP PPR je však natolik odlišné od OP PK, že jej není účelné použít pro odhad poptávky. V rámci OP PPR nebyla ještě žádná výzva pro tuto podporovanou oblast otevřena, protože se předpokládá využití FN.

Analýza soukromých zdrojů následně kopíruje stejnou strukturu jako v předchozí kapitole analýzy strany nabídky.

Statistiky o poprávce po financování ze strany **FFF** nejsou už z jejich podstaty nijak sledovány. V případě **Business Angels** je situace podobná jako při analýze strany nabídky – pro Českou republiku, respektive pro Prahu, nejsou vedeny žádné statistiky o poprávce po tomto druhu financování.

Alternativní zdroje financování jako **startup soutěže** a především **crowdfunding** jsou stále vyhledávanější a díky své propagaci také dostupnějšími způsoby financování. Podle iDnes do začátku roku 2015 proběhlo na osmi českých portálech 1 086 crowdfundingových kampaní, z nichž 420 bylo úspěšných.¹⁸ Vzhledem k rozvoji této oblasti se do budoucna dá očekávat větší poprávka po tomto druhu financování.

Poptávku po **kapitálových vstupech** ze strany pražských začínajících inovativních podniků lze velmi obtížně vyčíslit, a to především z následujících důvodů:

- Značná fluktuace objemu zainvestovaných prostředků mezi jednotlivými roky, která se odvíjí od existence vhodných projektů
- Rozdílné požadavky na velikost investice ze strany jednotlivých projektů (pro seed investice se může jednat od 50 tis. EUR do 500 tis. EUR)
- Rozdílné přístupy ke geografické příslušnosti projektů mohou výrazně zkreslovat výsledky odhadů. Některé začínající společnosti mohou být zapsány v obchodním rejstříku v Praze, ale provádět své aktivity mimo Prahu. Obdobná analogie lze použít pro mimopražské podniky provádějící své aktivity v Praze

I přes výše uvedená omezení, zpracovatel studie přistoupil k vytvoření hrubého odhadu potenciální poptávky po kapitálových vstupech na území hl. m. Prahy. Tento odhad vychází z informací získaných v rámci diskusí se zástupci organizací a společností působících v oblasti investic do rizikového kapitálu. Předpoklady pro stanovení odhadu velikosti poptávky kapitálových vstupů v Praze jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka 24 – Odhad velikosti poptávky po kapitálových vstupech v Praze

Předpoklady pro odhad poptávky po kapitálových vstupech v Praze	
Počet žádostí o financování v rámci ČR / rok	400
Procento pražských projektů	66 %
Průměrná velikost investice (tis. EUR)	500
Celkový odhad roční poptávky (tis. EUR)	133 332

Zdroj: Diskuse Arthur D. Little s klíčovými hráči v oblasti rizikového kapitálu

Z předpokladů vyplývá, že potenciální celková roční poptávka po rizikovém kapitálu je na území hl. m. Prahy přibližně 133 mil. EUR, tedy zhruba 3,6 mld. Kč. Je nutno zdůraznit, že se jedná jen o velmi hrubý odhad, který se může výrazně lišit od reálného stavu

Na základě značného propadu v objemu nových **podnikatelských úvěrů** pro MSP v minulých letech lze předpokládat, že s ústupem negativních vlivů ekonomické recese bude poptávka po úvěrovém financování opět narůstat. Určitou představu o poprávce mladých inovativních MSP po úvěrech může poskytnout studie českého startupového prostředí Startup Report 2017/2018, kterou zpracovalo největší světové sdružení andělských investorů Keiretsu Forum. V dotazníkovém šetření, jehož se

¹⁸ iDnes: V českém crowdfundingu padl rekord. Dohromady se vybralo už 35 milionů. Dostupné na: http://ekonomika.idnes.cz/nejuspesnejsi-projekty-ceskeho-crowdfundingu-flq-/ekonomika.aspx?c=A150215_164552_ekonomika_rny

zúčastnilo 105 českých startupů, 42 % respondentů uvedlo, že o bankovní úvěr již požádali nebo to mají v plánu.

Předpokládaný zvýšený zájem o tento druh financování, který je do velké míry spojený s ekonomickým cyklem a vyšší úrokových sazeb, je však možno očekávat především ze strany etablovaných podniků. Pro mladé inovativní společnosti jsou komerční (nezvýhodněné) bankovní úvěry při současných podmínkách obtížně realizovatelnou možností financování. Určitou výjimku tvoří úvěry podpořené zárukami státními či polo-státními subjekty (viz analýza strany nabídky), o které zájem podle nejnovějších dat stoupá (tabulka č. 23), a to i mezi začínajícími podniky.

Mezi hlavní důvody relativně nízké poptávky začínajících podniků po standardních úvěrech patří obecně značná zátěž na volné peněžní toky, která nutí podnikatele často předčasně komercializovat své podnikatelské záměry místo věnování času rozvoji samotného produktu/služby. Dluhová obsluha zároveň kromě přímých finančních dopadů představuje i značnou časovou zátěž pro začínající podnikatele. V neposlední řadě není s úvěrovým financováním spojen žádný druh poradenské podpory tak, jako tomu často je v případě kapitálových vstupů. Pokud podnik již využívá úvěrové financování, je pro něj navíc velmi složité získat dodatečné zdroje od jiných komerčních bank z důvodů zhoršené kapitálové struktury. Jak bylo již uvedeno výše, tento aspekt se netýká zvýhodněných úvěrů (např. zmíněný program Záruka 2015–2023), o které podniky zájem prokazují.

5.2.3.2 Dotazníkové šetření

Součástí analýzy v rámci ex-ante posouzení bylo i dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zhodnotit dosavadní a budoucí investiční aktivitu pro projekty v oblastech výzkumu, vývoje a inovací, identifikovat nejčastější příčiny ztíženého přístupu k finančním zdrojům, kvantifikovat případnou absorpční kapacitu a posoudit zájem jednotlivých podnikatelských subjektů o navrhované FN. Dotazník byl rozdělen do 5 tematických sekcí.

Tabulka 24 – Struktura dotazníku

Struktura dotazníku				
Charakteristiky společnosti	Investiční historie a způsoby financování	Plánované investice a způsoby financování	Podpora z veřejných zdrojů	Nastavení finančních nástrojů
Popis základní charakteristiky společnosti (velikost podniku, vývojová fáze a stáří společnosti)	Zhodnocení velikosti investic a použitých způsobů financování v uplynulých 3 letech	Zhodnocení velikosti investic a plánovaných způsobů financování v příštích 3 letech	Posouzení zájmu respondenta o využívání podpory z veřejných zdrojů	Posouzení zájmu respondenta o využívání FN a jejich nastavení

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno cca **10 tis. MSP se sídlem na území hl. m. Prahy**. Vybraným subjektům byl rozeslán odkaz na webový dotazník prostřednictvím průvodního emailu, který byl distribuovaný zpracovatelem studie, spřízněnými asociacemi MSP, pražskými inkubátory, akcelérátory a coworkingovými centry. Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo **263 respondentů**, což představuje **míru úspěšnosti dotazníků cca 3 %**.

Skladba respondentů

Základními kritérii využitými pro posouzení velikosti podniku byl počet zaměstnanců, velikost ročního obrátu a bilanční suma roční rozvahy (velikost aktiv). Pro účely dotazníkového šetření byly použity následující definice podnikatelských subjektů:

- **Mikropodnikatelé** jsou vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají **méně než 10 osob** a jejichž **roční obrát nebo bilanční suma** roční rozvahy nepřesahuje **2 mil. EUR**

- **Malí podnikatelé** jsou vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají **méně než 50 osob** a jejichž **roční obrát nebo bilanční suma** roční rozvahy nepřesahuje **10 mil. EUR**
- **Střední podnikatelé** jsou vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají **méně než 250 osob** a jejichž **roční obrát** nepřesahuje **50 mil. EUR** nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje **43 mil. EUR**

Největší skupinou zastoupenou v dotazníkovém šetření byli malí podnikatelé, jejichž odpovědi tvoří přes 40 % z celkového počtu respondentů. Zastoupení mikropodnikatelů a středních podnikatelů bylo téměř shodné. Na základě odpovědí bylo 7 podniků z dotazníkového šetření vyřazeno, protože dle poskytnutých odpovědí nesplňují definici MSP.

Tabulka 25 – Výsledky dotazníkového šetření – Velikost podniku

Velikost podniku	Počet	Podíl
Mikropodniky	70	26,6 %
Malé podniky	115	43,7 %
Střední podniky	78	29,7 %
Celkový počet respondentů	263	

Dotazníkového šetření se zúčastnily především **etablované společnosti**, které již disponují stabilním portfoliem produktů nebo služeb a jejichž investice směřují převážně do expanze a růstu společnosti, zvýšení výrobních kapacit, profinancování pracovního kapitálu a vývoje nového produktu resp. služby. Téměř 20 % respondentů uvedlo, že se jejich podnikání nachází v počátečních fázích podnikání. Počáteční fáze podnikání byla rozdělena do tří kategorií:

- **Seed** – raná fáze životního cyklu firmy, kdy má podnikatel základní představu o svém produktu a podnikatelském záměru. Zpravidla se podnik soustředí výhradně na výzkum a vývoj, do kterého směřuje převážná část finančních zdrojů
- **Startup** – již založené nebo teprve zakládané společnosti, které však ještě nezahájily komerční prodej svých výrobků nebo služeb a nemají žádný zisk. Financování je spojené s komercializací produktu vyvinutého v předchozí fázi
- **Počáteční růst** – firma již vyrábí svůj produkt, má nastavené vztahy se svými partnery (obchodními a finančními) a vymezené své vlastní místo na trhu. Financování firmy je orientováno zejména na zajištění provozního chodu firmy a pokrytí počátečních investic, které firmu nastartovaly po fázi startup

Detailní výsledky dotazníkového šetření jsou s ohledem na jejich rozsah součástí příloh studie (*příloha 2 – Výsledky dotazníkového šetření*). V následujícím přehledu jsou tak uvedeny pouze hlavní zjištění plynoucí z tohoto šetření:

- **Nejběžnější zdroje financování jsou úvěrové FN a vlastní zdroje financování**
- **Nízký podíl společností v počáteční fázi životního cyklu zapojených do dotazníkového šetření** neumožnil dostatečně identifikovat jejich specifické potřeby (není jednoduché společnosti identifikovat a získat odpovědi)
- MSP mají obecně dobrý přístup k běžným komerčním úvěrovým nástrojům (přibližně 90 %)
- **Přibližně 77 % respondentů by uvažovalo o FN**, pokud by byl poskytován státní institucí
- Respondenti z velké části uvádějí, že se nezajímají o jiné než současně využívané možnosti financování. Zároveň se obávají vysoké rizikovitosti
- Všechny dotazované společnosti plánují v nadcházejících 3 letech **navýšení objemu investic**
- Převážná většina podniků předpokládá návratnost plánovaných investic kratší než 5 let

- **Průměrná úroková míra** nabízená MSP se pohybuje v rozmezí 3,7–5,7 % s průměrnou dobou splatnosti 5,6–7 let
- V rámci dotazníkového šetření bylo vyhodnoceno **17,9 % životaschopných podniků se ztíženým přístupem k financování**
- **Nejčastější uváděnou příčinou ztíženého přístupu k financování je nízké zajištění**
- Etablované MSP projevují největší zájem o úvěrové FN se sníženou úrokovou mírou a odpuštění části splátek při řádném splácení

5.2.4 Odhad absorpční kapacity

S ohledem na výsledky dotazníkového šetření, kterého se zúčastnil relativně nízký počet podniků nacházejících se v seed nebo startup fázi, bude následující kapitola rozdělena do dvou částí. V první části je kvantifikována absorpční kapacita pro segment podniků v raných fázích podnikání (seed, startup). Další část kapitoly se věnuje etablovaným MSP. Vyhodnocení bude probíhat pro typy FN, jejichž potřeba je identifikovaná z dotazníkového šetření. V případě podniků v počátečních fázích podnikání uvažujeme především o zvýhodněném kapitálovém vstupu resp. rizikovém kapitálu. Pro etablované MSP se jedná o zvýhodněný úvěr s prodlouženou dobou splatnosti (případně s odloženou dobou splatnosti) a zvýhodněnou zárukou.

5.2.4.1 Firmy v raných fázích podnikání

Vzhledem k výše uvedeným důvodům má pro firmy v raných fázích podnikání smysl hodnotit absorpční kapacitu především v oblasti kapitálových vstupů zahrnující VC/PE fondy a Business Angels. Jak již bylo zmíněno, poptávku, respektive absorpční kapacitu, je pro tento typ financování **velmi obtížné odhadnout**, jelikož neexistují detailní statistiky, které by poskytovaly přehled o realizovaných transakcích na území hl. m. Prahy nebo alespoň na úrovni celé ČR.

I přes výše uvedená omezení, zpracovatel studie přistoupil k vytvoření **hrubého odhadu potenciální absorpce kapitálových vstupů na území hl. m. Prahy**. Tento odhad vychází z informací získaných v rámci diskusí se zástupci organizací a společností působících v oblasti investic do rizikového kapitálu. Přehled základních předpokladů pro stanovení odhadu absorpční kapacity kapitálových vstupů v Praze je uveden v následující tabulce:

Tabulka 26 – Předpoklady investic do rizikového kapitálu v ČR

Předpoklady investic do rizikového kapitálu v ČR	
Počet žádostí o financování / rok	400
Procento úspěšných žádostí / rok	2 %
Počet podpořených projektů / rok	8
Průměrná velikost investice (tis. EUR)	500
Investice celkem (tis. EUR)	4 000

Zdroj: Diskuse Arthur D. Little s klíčovými hráči v oblasti rizikového kapitálu

V tomto bodě je nutno zmínit, že odhad se zakládá především na zkušenostech nejsofistikovanějšího investora působícího na českém trhu (společnost Credo Ventures). **Nízký počet podpořených projektů za rok není výsledkem nedostatku kapitálu soukromých investorů, nýbrž kvality předložených žádostí, které se ucházejí o financování.** V České republice působící VC fondy se obecně zaměřují spíše na žádosti od společností ve vyšším stádiu životního cyklu (startupy), kdy už lze lépe posoudit poměr mezi riziky a návratnosti potenciální investice. Finanční prostředky z OP PPR by se měly tedy více zaměřovat na společnosti v rozvojové fázi typu seed, které nejsou z pohledu zavedených VC fondů natolik atraktivní. Pro další kvantifikaci absorpční kapacity byly využity následující předpoklady:

▪ **Počet realizovaných investic (projektů) – 12 až 15 ročně**

- Na území hl. m. Prahy se nachází **vysoká koncentrace rozvojových firem typu seed**, které se neúspěšně uchází o financování u existujících investorů / fondů. Potenciálně až 350 žádostí o financování je odmítnuto z důvodu nedostatečné kvality projektu nebo nevhodného poměru mezi riziky a očekávaným výnosem. V případě vyšší míry akceptovatelného rizika investice by při zapojení finančních zdrojů OP PPR mohlo být **ročně podpořeno dodatečných 5 až 8 projektů** pražských inovativních rozvojových firem
- Pokud na území hl. m. Prahy vzniknou **nové fondy rizikového kapitálu**, které se budou soustředit na **investice do odvětví, která v současné době z různých důvodů nejsou dostatečně atraktivní pro existující investory**, dá se předpokládat, že počet podpořených projektů vzroste. Na základě expertního odhadu se může jednat až o dalších 6 až 8 projektů ročně. Pro účely kalkulace byla zvolena střední hodnota **7 projektů ročně**

▪ **Velikost investice – 400 tis. EUR**

- Na základě zkušeností a statistik poskytnutých zástupci VC fondů v ČR činí obvyklá požadovaná výše financování ze strany společnosti v životní fázi **typu seed 200 až 300 tis. EUR**, u více rozvinutých firem se hodnota investice blíží k částce **500 až 700 tis. EUR**. Pro účely kalkulace byla zvolena **hodnota financování na úrovni 400 tis. EUR**
- S ohledem na předpoklad zapojení soukromých zdrojů do financování rozvojových firem byl dále přijat předpoklad **spolufinancování ze soukromých zdrojů v poměru 40:60**

Na základě těchto předpokladů lze odhadnout absorpční kapacitu v intervalu od 2,9 až 3,6 mil. EUR za rok, respektive **78 až 97 mil. Kč za rok**. Do konce období způsobilosti, tedy do konce roku 2023, by se tedy mohlo jednat o celkovou částku 17 až 22 mil. EUR, **respektive 467 až 583 mil. Kč**.¹⁹

Aktualizace listopad 2018

Pro **rámcový odhad absorpční kapacity v případě implementace finančního nástroje ve formě zvýhodněného úvěru** lze vycházet z výše uvedených dat o rizikovém kapitálu, tedy o **467 až 583 mil. Kč**, které inovativní podniky potřebují pro krytí svých provozních a investičních nákladů.

5.2.4.2 Etablované MSP

Na základě výsledků dotazníkového šetření, struktury podnikatelského sektoru v roce 2015, tempa růstu počtu inovativních podniků a souhrnných dat o úvěrovém a investičním chování byl vytvořen odhad objemu plánovaných investic podniků na území hl. m. Prahy v letech 2018 až 2023.

Tabulka 27 – Odhad objemu plánovaných investic MSP na území hl. m. Prahy

Kategorie podniku	Průměrná investice z dotazníku	Počet inovujících podniků ²⁰	Extrapolace 2018 – 2023
Mikropodnik	7,8 mil. Kč	1 940	35,9 mld. Kč
Malý podnik	11,6 mil. Kč	308	8,1 mld. Kč
Střední podnik	21,3 mil. Kč	79	3,8 mld. Kč
Celkem	-	2 327	47,8 mld. Kč

Za předpokladu, že počet inovujících podniků v Praze roste každé 2 roky o cca 3 %, výše uvedená kalkulace předpokládá, že inovativní podniky na území hl. m. Prahy uskuteční do konce roku 2023 investice v celkové hodnotě téměř 48 mld. Kč. Na základě tohoto odhadu lze vyčíslit **potenciální**

¹⁹ Velikost absorpční kapacity je vzhledem kalkulována od začátku roku 2018

²⁰ Český statistický úřad, IPR Praha

absorbci úvěrového financování na území hl. m. Prahy. Tato kalkulace je založena na následujících předpokladech:

- **Externí financování**
 - Na základě dotazníkového šetření je 58 % investičních aktivit pražských MSP financováno z externích zdrojů
- **Úspěšnost žadatelů o úvěrové financování**
 - Na základě dotazníkového šetření je úspěšnost pražských MSP při žádosti o úvěrové financování (krátkodobé, střednědobé a dlouhodobé úvěry) přibližně 90 %
- **Životaschopnost MSP**
 - Horní hranice: 17,9 % na základě dotazníkového šetření (neuspokojená poptávka životaschopných projektů)
 - Dolní hranice: 5,1 % na základě studie Evropské komise z let 2009–2011.²¹ Od roku 2011 zůstává úroveň úvěrů s výjimkou v roce 2013 stabilní. Z tohoto důvodu zpracovatel považuje hodnoty určené ve studii Evropské komise za stále relevantní

Tabulka 28 – Odhad absorpční kapacity úvěrového financování pražských MSP

Popis	Hodnota
Plánované investice	47,8 mld. Kč
Plánované externí financování	27,7 mld. Kč
Neúspěšně financované investice	2,8 mld. Kč
Odhad absorpční kapacity	141–496 mil. Kč

Na základě těchto předpokladů se pohybuje **absorpční kapacita úvěrového financování pražských MSP mezi lety 2018 a 2023 v rozmezí 141 až 496 mil. Kč** v závislosti na úrovni životaschopnosti MSP. Podle zpracovatele studie se jako více reálná hodnota absorpční kapacity jeví spíše horní hranice uvedeného rozmezí.

Alokace na podporovanou aktivitu 1.2.3 by na základě hrubého přepočtu alokovaných finančních prostředků na danou prioritní osu a specifické cíle mohla činit **přibližně 562 mil. Kč** a OP PPR pro tyto aktivity obecně předpokládá využití FN (nepředpokládá využití nevratných dotací).

V následující tabulce je uveden přehled vztahu absorpční kapacity a alokovaných finančních prostředků na podporovanou aktivitu 1.2.3.

Tabulka 29 – Odhad absorpční kapacity podporované aktivity 1.2.3

Odhad absorpční kapacity podporované aktivity 1.2.3	
Odhadovaná alokace na podporovanou aktivitu 1.2.3	562 mil. Kč
Předpoklad absorpční kapacity z OP PPR	608 –1 079 mil. Kč
Předpoklad úspěšnosti čerpání alokovaných prostředků	108–192 %

Vzhledem k odhadu absorpční kapacity je možno očekávat vysokou úspěšnost čerpání alokovaných prostředků v rozmezí 108 % až 192%. Je však nutno podotknout, že veřejné prostředky určené pro tuto podporovanou aktivitu by měly být využívány účelně a v žádném případě by neměly sloužit k financování projektových záměrů, které nebudou schopné zajistit potřebnou profitabilitu investičního portfolia, potenciál revolvingového efektu a tím pádem i plnění cílů OP PPR.

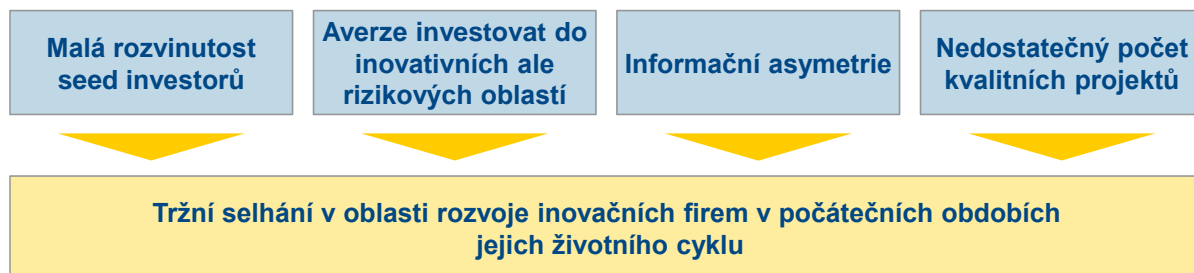
²¹ Evropská komise (2013). Ex-ante assessment of the EU SME initiative

5.2.5 Identifikace tržního selhání a suboptimální investiční situace

5.2.5.1 Financování firem v raných fázích podnikání

Následující obrázek shrnuje nejpodstatnější příčiny selhání na trhu rizikového kapitálu v Praze, které jsou založeny na výše uvedených analýzách a také studii proveditelnosti NIF, jejíž závěry jsou obecně aplikovatelné i pro region hl. m. Prahy.

Obrázek 22 – Schéma tržního selhání v oblasti rozvoje inovačních firem v raných fázích podnikání

Lze konstatovat, že vzhledem k pozitivnímu vývoji v posledních několika letech netrpí český, respektive pražský trh nedostatkem kapitálu, i když i tato oblast vykazuje určité prvky suboptimální situace (např. regulační omezení zabráňující penzijním fondům investovat do rizikového kapitálu, které jsou jedním z důležitých zdrojů kapitálu v ostatních evropských zemích). Příčinou tržního selhání je stále ještě **relativně malý počet institucionálních investorů**, které by podnikatelé mohli oslovit se žádostí o financování.

Velká mezera je pak především patrná v případě fondů specializujících se na **investice do projektů v rané fázi vývoje (seed)**, kdy na českém trhu působí pouze jeden fond specializující se právě na tuto skupinu podniků. Jiní institucionální investoři se na oblast seed investic většinou zaměřují pouze okrajově a pro zahraniční investory je český trh v porovnání s vyspělejšími zeměmi stále ještě relativně neznámý. Investoři působící na českém trhu také obvykle vyžadují větší minimální objem investice, než jsou často podnikatelé ochotni přijmout.

Podstatnou příčinou tržního selhání je stále **vysoká averze investorů vkládat svůj kapitál do značně inovativních, ale rizikových oblastí**, které nejsou obvyklými příjemci soukromého financování. Jedná se například o výsledky VaV, které jsou často i z pohledu zkušeného investora natolik komplexní, že není schopen objektivně vyhodnotit potenciál projektu.

Informační asymetrie, která panuje mezi jednotlivými stranami trhu, vede k jevu nazývanému **Equity Paradox**. Jedná se o situaci, kdy investoři (strana nabídky) disponují dostatkem finančních prostředků, které však nejsou schopni proinvestovat kvůli malému množství kvalitních projektů. Na druhou stranu podnikatelé (strana poptávky) jen obtížně získávají nezbytné financování svých projektů. Tento jev lze vypořádat v mnoha dalších evropských zemích.

Velký problém lze také identifikovat na straně poptávky, kdy podle expertního názoru **neexistuje v českých, respektive pražských podmínkách dostatek vysoce kvalitních projektů**. Podle výše zmíněného přehledu hlavních příčin neúspěchu při získávání financování formou kapitálových vstupů nesplňují často projekty požadavky investorů a to jak co se týče možného růstového potenciálu, tak rizikosti nebo realizačního týmu či produktu/služby. Pro podporu podnikatelských záměrů v tomto ohledu zaznamenala Praha v posledních několika letech značný posun, kdy začalo fungovat několik inkubátorů a akceleratorů, které jsou dále podporovány národními institucemi jako CzechEkoSystem či CzechAccelerator. Jejich reálný vliv na zlepšení této situace je však těžko odhadnutelný.

Tržní selhání v oblasti rizikového kapitálu pro začínající společnosti není v dostatečné míře napraveno ani jinými zdroji standardního soukromého financování třetích stran s výjimkou

postupně se rozvíjejících crowdfundingových platform, které typicky cílí na nižší finanční objemy (v průměru pod 100 tisíc Kč).

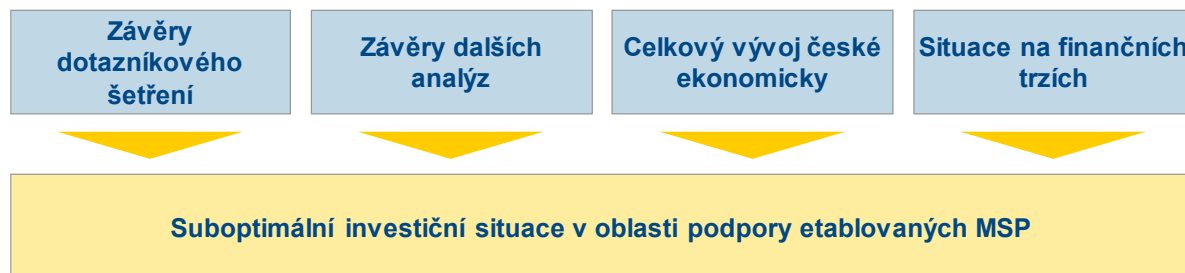
Typickými nástroji, které by mohly nahradit nefunkční rizikový kapitál, jsou komerční úvěry. V jejich případě však začínající podniky naráží na velmi nízkou ochotu komerčních bank poskytovat půjčky. Ta je způsobena zejména zvyšujícím se tlakem na posilování bankovní stability a celkové administrativní náročnosti takto rizikových úvěrů (např. analýza business plánu), které zároveň zpravidla nedosahují pro velké finanční ústavy atraktivního finančního objemu.

Pokud se přesto začínající podniky rozhodnou získat zdroje s pomocí úvěrů a úspěšně absolvují vyjednávání s bankovním ústavem, čeká je zpravidla finančně a časově náročná etapa obsluhy dluhu, která omezí jejich kapacity pro rozvíjení vlastního inovačního záměru. V konečném důsledku tak v dnešní době dochází k úvěrovému financování začínajících podniků pouze v cca 5 % případů²². Většina financování je prováděna prostřednictvím tzv. FFF („Family, friends and fools“), na kterou je pro nemalou část začínajících podnikatelů téměř nemožné dosáhnout. Faktický zájem o úvěrové financování při nedostatku nabídky rizikového kapitálu lze demonstrovat prokazovaným zájmem začínajících podniků o úvěry se zárukou od státních či polostátních institucí (např. ČMZRB v rámci programu Záruka 2018–2023). Finanční nástroj zvýhodněného úvěru by tak mohl přispět k nápravě existujícího tržního selhání v oblasti financování inovačních podniků.

5.2.5.2 Financování etablovaných MSP

Na následujícím schématu jsou uvedeny argumenty podporující tržní selhání či suboptimální investiční situaci v oblasti podpory etablovaných MSP na území hl. m. Prahy. Jedná se především o závěry provedeného dotazníkového šetření a dalších relevantních analýz dostupnosti financování v podmínkách České republiky, jejichž závěry jsou obecně aplikovatelné i pro region hl. m. Prahy, a možného vývoje na finančních trzích.

Obrázek 23 - Schéma suboptimální investiční situace v oblasti podpory etablovaných MSP

Výsledky dotazníkového šetření naznačují, že navzdory relativně dobrému přístupu k úvěrovému financování ze strany pražských etablovaných MSP stále existují podniky, které nejsou schopny získat potřebné financování, ačkoliv jejich investiční projekty jsou posuzovány jako životaschopné. Dotazované subjekty uvedly jako důvody ztíženého přístupu k úvěrovému financování neadekvátně vysokou úrokovou míru a požadované zajištění.

K obdobným závěrům o relativně dobré dostupnosti financování v sektoru MSP ale stále existujícím nedostatkům docházejí i jiné studie hodnotící dostupnost financování na území celé ČR, jako např. ex ante posouzení využití FN v rámci OP PIK. Proto se v této souvislosti hovoří spíše o suboptimální investiční situaci než o tržním selhání.

²²<https://byznys.ihned.cz/finance-zdroje-financovani-cashflow/c1-62608900-vetsina-start-upu-financuje-svuj-byznys-z-vlastnich-penez-s-pujckou-u-banky-obvykle-neuspeji>

Při posuzování přístupu MSP k úvěrovému financování je také nutné vzít v potaz faktory vyplývající z celkového vývoje české ekonomiky. Důsledkem hospodářské krize v roce 2008 je zvýšená opatrnost podnikatelských subjektů investovat kvůli obavám souvisejícím s nejistým budoucím vývojem hospodářství, stěží předvídatelnými finančními toky v návaznosti na ztíženém odbytů na domácích i hlavních zahraničních trzích a volatilitou základních ekonomických parametrů investic. Je proto možné, že část podniků odložilo své investice do VaVal, a proto se ani neucházely o úvěrové FN. Vzhledem k oživení ekonomiky a očekávanému ekonomickému růstu je možno předpokládat, že investiční apetit MSP se v následujících letech navýší.

Dalším významným faktorem je také situace na finančních trzích. Tlak na posílení bankovní stability, který vyvíjí regulátor na bankovní instituce, se projevuje zvýšením ukazatele kapitálového poměru. Nákladový tlak na banky nevyhnutelně vede k poklesu generovaných výnosů, a tudíž ke vzrůstající nespokojenosti akcionářů. Žadatelé o bankovní úvěry zatím nejsou touto situací nijak ovlivněni, dá se ovšem důvodně předpokládat, že současně nízké depositní sazby budou v budoucnu růst, aby byla zajištěna dostatečná úroková marže bank. Kromě zvýšení úrokové sazby se předpokládá, že porostou i požadavky bankovních institucí na zajištění úvěru, aby se minimalizovaly ztráty související s případnou insolvenčí žadatele. V konečném důsledku zajištění bankovní stability vyústí ve zvyšující se procento neúspěšnosti žadatelů o úvěrové FN.

Aktualizace listopad 2018

5.2.5.3 Financování MSP v oblasti energetické účinnosti

Zvýhodněné půjčky mohou být podle The Ex-ante analysis update and extension with the best practices from the FINERPOL project and the Action plan development schedule for implementing regional support changes (dále jen "Dokument FINERPOL") vhodným finančním nástrojem pro oblast energetické efektivity, avšak ve spojení s podmínkami OP PPR a CPR (Obecné nařízení) se nejeví jako reálné. Omezení OP PPR spočívá v zaměření výhradně na projekty na území hl. m. Prahy, které jsou zároveň MSP inovačního charakteru. CPR pak stanoví tematické cíle. Zatímco energetická účinnost spadá pod tematický cíl 4, kterému odpovídá prioritní osa 2 OP PPR, podpora MSP spadá pod tematický cíl 3, kterému odpovídá prioritní osa 1 OP PPR. Existuje zde proto riziko nesouladu případného finančního nástroje zaměřeného na zvyšování energetické účinnosti MSP s pravidly pro poskytování podpory z ESIF, resp. by se v rámci prioritní osy 1 OP PPR mohlo jednat o nezpůsobilé výdaje ESIF.

Toto riziko lze eliminovat podporou startupů, které se věnují oblasti energetické účinnosti. Nedoporučujeme však vytvoření samostatného finančního nástroje zaměřeného na startupy zaměřené na technologie nebo management související se zvyšováním energetické účinnosti, neboť takto úzce vymezený finanční nástroj by neměl dostatečnou absorpční kapacitu, resp. by měl tak malou velikost z hlediska alokace, že by bylo jeho spuštění neefektivní. Mj. by bylo velmi problematické najít správce pro takový finanční nástroj o odhadované velikosti cca 10–50 mil. Kč.

Jednoznačné doporučení je jít cestou vytvoření podmínek pro specializovanou podporu startupů působících v oblasti energetické účinnosti v rámci finančních nástrojů již navržených v tomto dokumentu, tedy finančního nástroje v podobě zvýhodněných úvěrů. Energetická účinnost by se dle našeho názoru měla stát horizontálním tématem finančních nástrojů OP PPR, nikoliv samostatným finančním nástrojem. Tento trend lze vysledovat i na evropské úrovni, kdy skupina EIB v současné době při kontraktaci finančních zprostředkovatelů vyžaduje částečné zaměření na energetickou

účinnost ve všech oblastech, kde vyhláší výzvy k vyjádření zájmu o spolupráci, včetně např. finančních nástrojů ve výzkumu a vývoji.

5.2.6 Návrh řešení identifikovaných tržních selhání

5.2.6.1 Firmy v raných fázích podnikání

Jak již bylo zmíněno, pro inovační podniky v počátečních fázích životního cyklu se jako nejvhodnější způsob podpory pro vyřešení identifikovaného tržního selhání jeví **kapitálový FN**. Kapitálový FN má potenciál podpořit jak rozvoj podniků samotných, tak také celého trhu rizikového kapitálu v ČR, který zaostává za ostatními zeměmi EU. Podmínkou navrhovaného FN je **zapojení soukromého kapitálu**.

Kapitálové vstupy nabízejí firmám rychlý přístup k financování jejich růstu, který není omezován pravidelnými úrokovými platbami a nezatěžuje bilanci společnosti cizími zdroji. Vytvoření fondu rizikového kapitálu v rámci OP PPR pro podporu firem v počátečních fázích životního cyklu by navíc mohlo pomoci dále rozvinout tento segment trhu, na kterém dnes působí pouze malé množství investorů specializovaných na tyto typy projektů s větší mírou rizika.

Nově vzniklý veřejný fond v žádném případě **nesmí představovat konkurenci** pro soukromé fondy, ale naopak je musí **účelně doplňovat**. Zpracovatel studie vidí potenciální výhody využívání veřejných a soukromých prostředků především v následujících oblastech:

- **Sdílení rizika („Leverage“ investice)** – v některých případech může žadatel o financování požadovat vyšší částku, než je soukromý investor na základě své analýzy rizik ochoten poskytnout. Veřejné zdroje mohou pomoci doplnit nabídku soukromého investora na financování a soukromému investorovi také nabídnout další zvýhodňující podmínky, které umožní danou transakci realizovat ke spokojenosti všech zúčastněných stran
- **Překlenovací „bridging“ investice** – zejména investice do rozvojových společností typu seed jsou spojeny se značnými riziky, které odrazují soukromé investory od jejich financování. Veřejné zdroje by v tomto případě mohly sloužit jako forma „překlenovací investice“, která podpořenému subjektu umožní další krok v rozvoji jeho podnikání. Soukromý investor se může zavázat, že pokud kapitálový vstup z veřejných zdrojů povede k požadovanému růstu cílového subjektu, poskytne z vlastních zdrojů další část kapitálového vstupu a dále podpoří rozvoj
- **Investice do „netradičních“ oblastí** – velká část v České republice působících soukromých investorů se zaměřuje na financování projektů v oblastech, které lze z globálního pohledu považovat za tradiční příjemce rizikového kapitálu (např. IT, e-commerce atd.). Investoři, kteří budou mít k dispozici veřejné zdroje schopné snést vyšší míru rizika než soukromý investor, mohou sloužit jako průkopníci v oblastech, které lze v současné době označit jako netradiční či jsou považovány za značně rizikové

Aktualizace listopad 2018

V průběhu přípravy implementace finančního nástroje ve formě rizikového kapitálu dle doporučení předběžného posouzení došlo ke změnám mimo kontrolu ŘO, které tuto možnost nadále vylučují. Jedná se primárně o politická rozhodnutí, která omezila možnosti spolupráce s potenciálními správci fondů rizikového kapitálu (NIF a EIF).

S ohledem na přetrvávající a v některých ohledech i prohlubující se tržní selhání při získávání finančních prostředků začínajících inovačních firem tak doporučujeme přistoupit k náhradnímu řešení, kterým je využití zvýhodněných úvěrů (popř. doplněných i o finanční příspěvek na umoření úroků u komerčních úvěrů) segmentem mladých inovačních podniků společně se segmentem etablovaných MSP, jelikož:

- Úvěrový FN je doporučovaným nástrojem podpory pro etablované MSP. Implementace tohoto nástroje i pro začínající podniky tak přináší některé synergické efekty po celou dobu životního cyklu nástroje (snazší vyjednávání podmínek se správcem, nižší poplatky, jednodušší kontrola, atd.)
- Usnesení vlády č. 343 o zrušení projektu NIF přímo uděluje doporučení o využití Českomoravské záruční a rozvojové banky jako náhradního správce finančních nástrojů namísto NIF. Spolupráce s ČMZRB nepřímo implikuje využití úvěrového finančního nástroje, jelikož tato banka rizikový kapitál nespravuje
- Analýza nabídky a poptávky potvrdila, že úvěry mohou být funkčním nástrojem pro napravení tržního selhání v případě, že jsou určitým způsobem zvýhodněné. V takové chvíli o ně mají začínající podniky zájem a mohou tak nahradit původně zamýšlený nástroj rizikového kapitálu

5.2.6.2 Etablované MSP

Pro řešení suboptimální investiční situace v segmentu etablovaných MSP v Praze se jako nejvhodnější možnost jeví podpora formou **úvěrového financování**. Úvěry patří na základě dotazníkového šetření mezi nejčastěji užívané způsoby financování. Možnost poskytnout tento druh financování za výhodnějších podmínek formou správně nastaveného finančního nástroje tak má velký potenciál přilákat značný počet zájemců.

Detailní popis parametrů navrhovaných finančních nástrojů je předmětem kapitoly 6.1.3.

5.2.7 Odhad přidané hodnoty FN a dodatečných zdrojů

Pro **kapitálový finanční nástroj** pro rozvoj inovačních firem v počátečních fázích podnikání předpokládá zpracovatel poskytování 60 % potřebných finančních prostředků z veřejných zdrojů. Vzhledem k tomu, že pro hl. m. Prahu jako více rozvinutý region stanovila EU podmínku 50% spolufinancování z národních zdrojů, činí **očekávaný pákový efekt hodnotu 3,3**.

Zpracovatel uvažuje spolufinancování konečného příjemce na úrovni 10 %. Za tohoto předpokladu činí **kvantitativní přidaná hodnota 3,7**. Zmíněné výpočty jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 30 – Pákový efekt a přidaná hodnota kapitálového FN pro aktivitu 1.2.3 (Rozvoj inovačních firem)

	Popis	Hodnota	Komentář
(a)	Alokace pro pilotní implementaci FN (mil. Kč)	544	Předpoklad
(b)	Spolufinancování z veřejných zdrojů (%)	60 %	Předpoklad
(c)	Financování z příspěvku z Unie (%)	30 %	50% národní spolufinancování, (b) * 50 %
(d)	Financování z příspěvku z Unie (mil. Kč)	163,2	(a) * (c)
(e)	Pákový efekt	3,3	(a) / (d)
(f)	Spolufinancování konečných příjemců (%)	10 %	Předpoklad
(g)	Celkový investovaný objem fin. prostředků (mil. Kč)	598,4	(a) * (1 + (f))
(h)	Přidaná hodnota	3,7	(g) / (d)

V případě **úvěrového finančního nástroje** zpracovatel uvažuje pilotní alokaci v hodnotě 400 mil. Kč. Při využití úvěrového FN předpokládá zpracovatel poskytování 100 % potřebných prostředků z veřejných zdrojů. Při dodržení podmínky 50% spolufinancování z národních zdrojů tak činí **očekávaný pákový efekt hodnotu 1,9**.

Za předpokladu dalších mobilizovaných prostředků na úrovni 90 % je **kvantitativní přidaná hodnota rovna 3,7**. Tyto výpočty jsou znázorněny v následující tabulce.

Tabulka 31 – Pákový efekt a přidaná hodnota úvěrového FN pro aktivitu 1.2.3 (Rozvoj inovačních firem)

	Popis	Hodnota	Komentář
(a)	Alokace pro pilotní implementaci FN (mil. Kč)	400	Předpoklad
(b)	Spolufinancování z veřejných zdrojů (%)	100 %	Předpoklad
(c)	Financování z příspěvku z Unie (%)	50 %	50% národní spolufinancování, (b) * 50 %
(d)	Financování z příspěvku z Unie (mil. Kč)	200	(a) * (c)
(e)	Poplatky za správu fondu	25	Předpoklad
(f)	Výnos z úroků	0,1	Předpoklad
(g)	Pákový efekt	1,9	(a-e+f) / (d)
(h)	Další mobilizované prostředky (%)	90 %	Předpoklad
(ch)	Celkový investovaný objem fin. prostředků (mil. Kč)	735	(a) * (1 + (f)) - (e) + (f)
(i)	Přidaná hodnota	3,7	(g) / (d)

Z pohledu **kvalitativní přidané hodnoty** je třeba zmínit, že zvýšení přístupu k financování jak začínajících, tak etablovaných MSP je klíčovým faktorem pro jejich růst. Implementace navrhovaných FN může podpořit vytváření pracovních míst v hl. m. Praze, což následně může vést ke zlepšení příjmů domácností a jejich spotřeby. Tím dojde k pozitivnímu efektu na celkovou ekonomickou situaci. Navíc, vyšší spotřeba domácností znamená větší trh pro produkty všech MSP napříč sektory. To vytváří pobídku ke vstupu na trh pro nové společnosti, což zvyšuje konkurenci. To má následně pozitivní dopad na spotřebitele v podobě snižování cen. Společnosti jsou následně více motivovány zvyšovat produktivitu a zavádět procesní a produktové inovace jako cestu ke snižování nákladů a k zachování svého podílu na trhu.

Konkurenční prostředí MSP také přispívá k atraktivitě celého území, což vede k většímu množství firem (domácích i mezinárodních), které se rozhodnou operovat a investovat v hl. m. Praze. Geografická koncentrace vzájemně propojených podniků, dodavatelů a přidružených institucí v dané oblasti může potenciálně vést k vytváření klastrů. To povede k vytvoření většího trhu pro poskytovatele služeb (např. finančních, právních, daňových či realitních) tak, aby byly uspokojeny potřeby nově příchozích firem.²³

5.3 Přehled zkušeností s využitím finančních nástrojů

5.3.1 Zkušenosti s využitím finančních nástrojů v zahraničí

V této kapitole studie jsou shrnuty hlavní závěry analýzy zahraničních zkušeností s využitím kapitálových FN. Detailní popis používaných FN, jejich implementačního uspořádání a dalších relevantních parametrů je s ohledem na jeho rozsah součástí příloh tohoto dokumentu (*příloha 3 – Zahraniční zkušenosti s FN*).

Analýza zahraničních zkušeností s FN je vzhledem k nízkému povědomí zaměřena pouze na oblasti kapitálových vstupů do inovačních MSP. Výsledky analýzy slouží jako významná argumentační podpora při návrhu konkrétních parametrů plánovaných FN.

²³ Dosavadní studie poznamenaly, že hlavním následkem poskytnuté dotace je obvykle tzv. „kapitálové rozšíření“, tedy že dojde ke zvětšení rozsahu daných společností (navýšení zaměstnanosti, kapitálu a výstupu). Ale k tzv. „kapitálovému prohlubování“, tedy ke zvyšování produktivity kapitálu a tudíž ke zvyšování výstupu při stejném množství vstupu, dochází v případě poskytnutí dotací pouze v omezené míře.

Zkušenosti ze zahraničí ukazují pozitivní vliv podpory ve formě kapitálových investic. Analýzou bylo zjištěno, že **podpora ve formě kapitálových vstupů je již v zahraničí běžně užívána i více než 10 let**. Jako příklad může sloužit německý High-Tech Gruenderfonds, který byl založen již v roce 2005 nebo polský Národní kapitálový fond, který byl založen ve stejném roce.

V zahraničí jsou kapitálové investice realizovány at' už nepřímou, tedy kdy jsou realizovány investice do fondů rizikového kapitálu, které následně investují do konkrétních společností, tak i prostřednictvím přímého koinvestování. Nepřímou investuje např. německý ERP Venture Capital Fund Investments či polský Národní kapitálový fond. Zpracovatelem je navrhováno investování přímé, které je realizované např. v rámci německého coparion fondu, německé společnosti Bayern Kapital či rakouského OÖ Hightechfonds.

Na příkladech mnoha zemí lze také ilustrovat, že implementované FN uspěly při mobilizaci soukromého kapitálu. Fondy založené na podporu MSP také mnohdy poskytují finanční prostředky pouze v případě, že dojde ke spoluinvesticím i ze strany jiných investorů. Jako příklad může sloužit německý koinvestiční fond coparion či Fond růstu Bavorsko (Wachstumsfonds Bayern) v rámci společnosti Bayern Kapital. Stejně tak je i v rámci zpracovatelem navrženého FN na podporu MSP v počátečních obdobích jejich životního cyklu nutné zapojení spoluinvestorů na úrovni koinvestic.

Celkový počet realizovaných investic se do značné míry liší pro jednotlivé fondy v uvedených zemích. **Typicky je fondem realizováno do 15 investic za rok**. Příkladem může být polský Národní kapitálový fond či rakouský OÖ Hightechfonds. Německý High-Tech Gründerfonds, jakožto nejaktivnější investor do společností v seed fázi, od svého vzniku v roce 2005 realizoval 439 investic v celkovém objemu 576 mil. EUR (vč. následných kol financování) a při mobilizování další 1 mld. EUR. Zároveň za tuto dobu HTGF úspěšně realizovalo exit u 60 z jejich portfoliových společností. Zmíněný polský Národní kapitálový fond za stejné období, tedy od roku 2005, kdy byl založen, realizoval prostřednictvím kapitálových fondů celkem 171 investic. Na základě této analýzy a při zohlednění velikosti ČR zpracovatel předpokládá **12–15 realizovaných investic v rámci FN** – Kapitálové vstupy pro aktivitu 1.2.3 – Rozvoj inovačních firem.

Zároveň bylo analýzou zjištěno, že výše podpory se liší především dle fáze společnosti, kdy **v prvotních fázích je podpora nejčastěji do 3 mil. EUR** a v pozdější fázi nejčastěji do 5 mil. EUR. Ilustrativním příkladem mohou být již zmíněné fondy v rámci Bayern Kapital.

Organizace samotných fondů, které poskytují podporu MSP, se liší. Jednou z variant je založení fondu národními bankami ve spolupráci s EIF, tak jak tomu bylo např. v případě polského fondu PGFF. Dalšími variantami je podpora národní rozvojovou bankou (viz např. německá KfW), fondy ve formě partnerství veřejného a soukromého sektoru (např. německý High-Tech Gruenderfonds) nebo fondy založené vládou dané země a ve 100% vlastnictví národní banky (např. polský Národní kapitálový fond). Zpracovatel doporučuje napojení na společnost NIF IS, která bude 100% vlastněna Českou republikou, zastoupenou MPO a činnost tedy bude řízena státem. Jedná se tedy o variantu, která je srovnatelná se zmíněným polským Národním kapitálovým fondem.

Zahraníční zkušenosti také ukázaly, že **podpora projektů VaV veřejných VO ve fázi proof-of-concept / pre-seed formou kapitálových vstupů je běžná**. Jako příklad může sloužit např. zmiňovaná podpora proof-of-concept fondem BRIDGE Alfa v Polsku nebo investice německým High-Tech Gründerfonds (např. jeho investice do biotechnologické společnosti GeneQuine Biotherapeutics).

V následující tabulce jsou shrnuty „lessons learnt“ z analýzy zahraničních zkušeností s implementací FN.

Tabulka 32 – Shrnutí „lessons learnt“ z analýzy zahraničních zkušeností s implementací FN

Existence fondů	<ul style="list-style-type: none"> V jiných zemích je podpora MSP ve formě FN zcela běžná i více než 10 let (např. německý High-Tech Gruenderfonds od 2005, polský Národní kapitálový fond také od 2005)
Organizace	<ul style="list-style-type: none"> Implementační uspořádání poskytování FN může být nastaveno různě: <ul style="list-style-type: none"> Fondy založenými národními bankami ve spolupráci s EIF (např. polský fond fondů PGFF) Národními rozvojovými bankami (např. německé KfW) Fondy založenými vládou dané země a ve 100% vlastnictví národní banky (např. polský Národní kapitálový fond) Fondy ve formě partnerství veřejného a soukromého sektoru (např. německý High-Tech Gruenderfonds)
Počet podpor	<ul style="list-style-type: none"> Typicky je fondem realizováno do 15 investic/rok (např. polský Krajowy Fundusz Kapitałowy, rakouský OÖ Hightechfonds apod.); neaktivnější německý investor do seed fáze podniků High-Tech Gruenderfonds realizuje v průměru 37 investic/rok
Výše podpor	<ul style="list-style-type: none"> Výše podpory se liší, především dle fáze společnosti (v prvotních fázích nejčastěji do 3 mil. EUR, v pozdější fázi nejčastěji do 5 mil. EUR)
Role EIB / EIF	<ul style="list-style-type: none"> Spolupráce s EIB / EIF je předpokladem úspěšné implementace a fungování fondů
Spoluinvestice	<ul style="list-style-type: none"> Veřejné prostředky jsou zpravidla poskytovány pouze při spoluinvestici ze soukromých zdrojů (např. německý coparion fond, fondy v rámci Bayern Kapital či rakouský OÖ Hightechfonds)

Z důvodu, že se v uvedených zemích kapitálové investice ukázaly jako vhodný typ FN, který do značné míry zaplňuje mezeru ve financování podniků v počáteční fázi, zpracovatel studie navrhuje implementovat příslušné kapitálové nástroje uvedené v kapitole 6.1.

5.3.2 Zkušenosti s využitím finančních nástrojů v ČR

Již v programovém období 2007–2013, bylo v ČR možné využívat FN v podobě zvýhodněných úvěrů, záruk, kapitálových a kvazikapitálových vstupů do podniků. FN bylo možné čerpat jak na nadnárodní úrovni (v podobě JEREMIE, JESSICA), tak prostřednictvím národních programů v OP PIK (Start, Progres, Záruka).

Nadnárodní programy

V předchozím programovém období byly na nadnárodní úrovni evropskou komisí nabízeny čtyři iniciativy v rámci politiky soudržnosti: JEREMIE, JESSICA, JASPER, JASMINE. První dvě zmíněné iniciativy poskytovaly podporu formou FN, zatímco iniciativy JASPER a JASMINE poskytovaly podporu prostřednictvím nástroje technické pomoci, a proto nejsou v následujícím textu zmiňovány.

JEREMIE (Společné evropské zdroje pro mikropodniky až střední podniky):

- Společná iniciativa EK, EIB a EIF v zájmu **zlepšení přístupu k financování rozvoje mikropodniků, malých a středních podniků v regionech EU**²⁴
- Program podpory umožňující zemím EU využít část finančních prostředků, které jim jsou přiděleny z evropských strukturálních fondů na investice do revolvingových nástrojů, jako jsou fondy rizikového kapitálu, zápůjčkové či záruční fondy

²⁴ JEREMIE: společné evropské zdroje pro nejmenší až střední podniky. Dostupné online na: http://ec.europa.eu/regional_policy/cs/funding/special-support-instruments/jeremie/#2

- Od roku 2007 se do iniciativy Jeremie zapojilo 13 členských států (např. Slovensko, Polsko, Bulharsko, Rumunsko, Pobaltí) s celkovými výsledky²⁵:
 - 86 žádostí o poskytnutí rizikového kapitálu
 - 42 žádostí o poskytnutí záruky
 - 22 prověřených projektů
 - Rizikový kapitál a záruky byly poskytnuty 19 žadatelům
- **Program Jeremie je stále aktivní i v současném programovém období**

JESSICA (Společná evropská podpora udržitelných investic do městských oblastí):

- Společná iniciativa EK, EIB a Rozvojové banky Rady Evropy (CEB) pro **podporu udržitelného městského rozvoje a obnovy**
- Program podpory umožňující zemím EU využít část finančních prostředků, které jim jsou přiděleny z evropských strukturálních fondů na investice do revolvingových fondů, aby se urychlily investice do městských oblastí Evropy
- **Iniciativa JESSICA** nabízela žadatelům dlouhodobé nízkouročené úvěry na rekonstrukci či modernizaci bytových domů. O úvěry mohli žádat vlastníci bytových domů, tj. města, bytová družstva, společenství vlastníků a fyzické a právnické osoby vlastníci bytový dům
- V rámci programu bylo prostřednictvím správce fondu, kterým byla Komerční banka, poskytnuto žadatelům celkem 153 zvýhodněných úvěrů ve výši bezmála 602 mil. Kč. Celkově bylo do programu alokováno 550 mil. Kč, z čehož 50 mil. Kč bylo určeno na vytvoření sociálního bydlení²⁶
- Iniciativa Jessica byla nabízena od ledna 2014 do konce roku 2015. **V současné době je program ukončen**

Národní programy

Na národní úrovni byly v předchozím operačním období poskytovány finanční prostředky převážně ve spolupráci s ČMZRB. FN nabízené v jednotlivých programech nebyly nabízeny po celé programové období 2007–2013, proto jsou uváděné výsledky zkreslené.

Záruka

- Program byl zaměřený na mikro, malé a střední podniky, kdy byly podnikatelům **nabízeny individuální a portfoliové záruky**, díky kterým mohli získat přístup k bankovním úvěrům
- Program byl nabízen MPO a ČMZRB v rámci operačního programu OP PI
- Celkem bylo v rámci veřejné pomoci poskytnuto přes 2 000 záruk v celkovém objemu téměř 11,5 mld. Kč
- Program nabízel dva druhy záruk:
 - S-záruka za úvěr s finančním příspěvkem pro sociální podnikatele
 - M-záruka pro podnikatele podnikající v podporované ekonomické činnosti
- Celková výše nedobytných pohledávek odepsaných po ukončení procesu vymáhání:
 - S-záruka: 36,2 mil. Kč (12 záruk)
 - M-záruka: 67,8 mil. Kč (36 záruk)
- Z důvodu vysokého zájmu o poskytované FN a celkovým pozitivním výsledkům, je program Záruka využíván i v současném programovém období (Záruka 2015–2023)

²⁵ Viz. Národní inovační fond, Studie proveditelnosti. str. 33

²⁶ Státní fond rozvoje bydlení. Program Jessica. Dostupné na: <http://www.sfrb.cz/programy/program-jessica/vse-o-programu/>

Start

- Program byl zaměřen na realizaci podnikatelských projektů osob **vstupujících do podnikání poprvé nebo s delším časovým odstupem** (minimálně po 7 letech)
- Program byl nabízen MPO a ČMZRБ v rámci operačního programu OP PI
- V rámci programu Start byly uchazečům nabízeny dva typy FN:
 - Uvěřové FN
 - Po dobu trvání programu bylo poskytnuto 97 úvěrů v celkovém objemu téměř 63 mil. Kč
 - K 31. 12. 2014 evidovala ČMZRБ pohledávky po době splatnosti v hodnotě 6,3 % z celkových poskytnutých úvěrů
 - Záruční NF
 - Po dobu trvání programu bylo poskytnuto 85 záruk v celkovém objemu téměř 102 mil. Kč
 - K 31. 12. 2014 evidovala ČMZRБ nedobytné pohledávky odepsané po ukončení procesu vymáhání v hodnotě necelých 0,3 % z celkových poskytnutých záruk

Progres

- Program byl zaměřen na **umožnění realizace rozvojových podnikatelských projektů MSP a zvyšování zaměstnanosti**
- Program byl nabízen MPO a ČMZRБ v rámci operačního programu OP PI
- V rámci programu Progres, mohli uchazeči využít **úvěrový FN**
- Celkem bylo v rámci poskytnuto 472 podřízených úvěrů v celkovém objemu přes 3,8 mld. Kč
- K 31. 12. 2014 evidovala ČMZRБ pohledávky po době splatnosti v hodnotě 2,5 % z celkových poskytnutých úvěrů

Seed fond

- Program měl být zaměřen na **rozvoj investic do začínajících i déle fungujících inovačních firem se ztíženým přístupem k financování**
- Možnost využít finančních prostředků ze Seed-fondu měla být nabízena pod záštitou OP PIK
- Program měl být rozdělen na dvě části dle podnikatelské fáze společnosti žadatele:
 - Early-stage capital (seed a startup) - celkové alokované zdroje ve výši 31,8 mil. EUR
 - Later-stage capital (Venture capital) - celkové alokované zdroje ve výši 21,2 mil. EUR
- Využití FN mělo být podmíněno koinvestičními dohodami mezi národním fondem a soukromými investory
 - Early-stage capital – podíl soukromých prostředků se měl pohybovat mezi 10–70 %
 - Later-stage capital – podíl soukromých prostředků se měl pohybovat mezi 10–50 %
- Kvůli komplikacím při zadávacím řízení a hlavně při výběru obhospodařovatele fondu **nebyl seed-fond nikdy uveden do provozu** a finanční prostředky, které měly být do fondu alokovány, byly rozděleny do jiných programů spadajících pod OP PI

Finanční nástroje v programovém období 2014–2020

V současném programovém období jsou FN navrženy v několika operačních programech, v jiných se ještě jejich využití hodnotí a v některých operačních programech se FN využívat nebudou. V následující tabulce je shrnuto, jaké typy FN jsou navrhovány v rámci operačních programů OP PIK, OP ŽP a IROP.

Tabulka 33 – Shrnutí využití FN v operačních programech OP PIK, OP ŽP a IROP

Operační program	Úvěrový FN	Záruční FN	FN kapitálový vstup
OP PIK	✓	✓	✓
OP ŽP	✓	✗	✗
IROP	✓	✗	✗

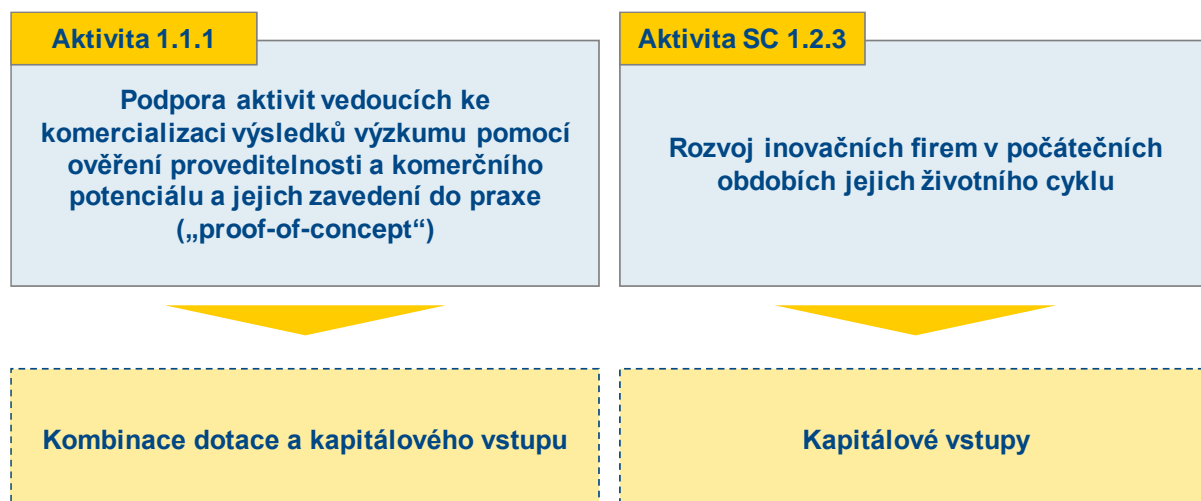
6 Blok II.: Strategie řízení a implementace

6.1 Návrh investiční strategie

6.1.1 Shrnutí závěrů předchozích analýz

Na základě analýzy v předchozí kapitole byly definovány **dvě oblasti podporovaných aktivit OP PPR**, u kterých lze tržní selhání resp. suboptimální tržní situaci řešit prostřednictvím FN. V následujícím obrázku je uvedena rekapitulace relevantních podporovaných aktivit včetně navržených způsobů financování projektových záměrů:

Obrázek 24 – Navrhované finanční nástroje pro podporované aktivity OP PPR

V případech obou podporovaných aktivit se jedná o **financování inovačních aktivit podniků a výzkumných organizací v rané fázi**, která je zpravidla spojená s vysokou mírou rizika a delší a nejistou návratností vložených finančních prostředků. I z tohoto důvodu byly doporučeny FN ve formě kapitálových vstupů, které představují standardní FN pro financování aktivit v oblasti výzkumu, vývoje a inovací.

V případě podporované aktivity pro rozvoje inovačních firem byl k řešení suboptimální tržní situace relativně **více etablovaných inovačních MSP doporučen úvěrový FN**. Tento FN by měl sloužit jako alternativa ke kapitálovým FN.

V následujících podkapitolách studie jsou detailně rozpracovány navrhované FN a jejich specifické parametry.

Aktualizace listopad 2018

V průběhu přípravy implementace finančních nástrojů dle doporučení předběžného posouzení došlo k následujícím změnám mimo kontrolu ŘO:

- V rámci aktivity 1.1.1 OP PPR bylo dosaženo cílových ukazatelů
- V rámci OP PPR v současnosti již neexistují volné finanční prostředky na podporu finančních nástrojů v rámci aktivity 1.1.1
- Doporučovaný finanční nástroj v podobě rizikového kapitálu není fakticky možné implementovat s ohledem na neočekávané změny politického charakteru, tj. (1) ukončení projektu Národního inovačního fondu (NIF) usnesením vlády č. 343 a doporučení o využití Českomoravské záruční

a rozvojové banky jako správce finančních nástrojů a (2) odmítnutím spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) Radou hl. m. Prahy usnesením č. 1325 z 22. jednání dne 6. 6. 2017

S ohledem na výše uvedené skutečnosti není v rámci současného programového období nadále možné uvažovat o podpoře aktivity 1.1.1 prostřednictvím finančních nástrojů.

V případě aktivity 1.2.3 není nadále možné uvažovat o zavedení finančního nástroje ve formě rizikového kapitálu z důvodu politických rozhodnutí týkajících se NIF a EIF. S ohledem na přetrvávající a v některých ohledech i prohlubující se tržní selhání při získávání finančních prostředků začínajících inovačních firem tak doporučujeme přistoupit k náhradnímu řešení, kterým je využití zvýhodněných úvěrů (popř. doplněných i o finanční příspěvek na umožnění úroků u komerčních úvěrů) segmentem mladých inovačních podniků společně se segmentem etablovaných MSP (tedy v rámci aktivity 1.2.3 jako celku).

6.1.2 **Preferenční odměňování a kombinace FN s dotační podporou**

Preferenční odměňování

Jedním z cílů navrhovaných FN je dosáhnout **vyššího pákového efektu**. Z tohoto důvodu je žádoucí, aby byly v rámci navrhovaných FN zakomponovány prvky preferenčního odměňování, které můžou zvýšit motivaci jak na straně spolufinancujících soukromých subjektů, tak na straně konečných příjemců. Úroveň a výše odměny soukromých spoluinvestorů by měla reflektovat úroveň rizika investice do FN (kladný či záporný rozdíl oproti běžnému tržnímu riziku) ve vztahu k úrovni odměny (jejímu kladnému či zápornému rozdílu oproti standardně dosahovanému zisku).

Jednou z variant preferenčního odměňování, kterou by bylo možné využít v souvislosti s navrhovanými **FN v podobě kapitálových vstupů**, je **asymetrické sdílení zisků**, kdy minimální výnos jednotlivých spolufinancujících subjektů není stanoven rovnoměrně dle hodnoty kapitálového vstupu, nýbrž je spolufinancujícímu subjektu poskytnut dodatečný finanční benefit zvyšující jeho motivaci podílet se na investici.

V souladu s výše popsanou alternativou preferenčního odměňování v rámci finančních nástrojů v období 2014–2020 byly ze strany Evropské komise rozšířeny možnosti sjednání těchto principů v rámci obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER), a to především ve vazbě na možnosti financování MSP.

Preferenční odměňování nesmí překročit míru nezbytnou k vytvoření pobídek pro přilákání doplňkových soukromých zdrojů a musí zajistit přiměřené sdílení rizika a zisku. Zároveň je nutné respektovat pravidla veřejné podpory a provádět odměňování na běžném komerčním základě.

V případě **úvěrového FN zpracovatel studie nenavrhuje využít preferenční odměňování**. Zapojení soukromých bankovních zdrojů je možno motivovat např. formou poskytování delší doby splatnosti, odkladem splátek jistiny či nižší úrovní zajištění.

Kombinace FN s dotační podporou

V souladu s článkem 37 odst. 7 obecného nařízení **existuje možnost kombinovat FN s nevratnou dotační podporou**. Dotace může být využita např. jako technická podpora ve prospěch konečného příjemce pro účely přípravy budoucí investice. Podmínky kombinování finančních nástrojů s jinými zdroji financování v rámci ESIF nebo jiných nástrojů a programů v rámci EU detailně upravuje metodický pokyn EK (Guidance note) *Kombinace podpory z finančního nástroje s jinými formami podpory*. Podle definic obsažených v tomto dokumentu může být kombinace podpory poskytnuta v rámci jedné operace nebo v rámci dvou samostatných operací.

V případě projektů typu **proof-of-concept** (podporovaná aktivita 1.1.1) byla finanční podpora navržena jako **kombinace nevratné dotace a kapitálového vstupu**, jelikož úvodní ověřovací fáze těchto typů projektů ještě sama nepředstavuje dostatečný předpoklad úspěšnosti, tedy ani důvodu pro zakládání nové spin-off společnosti, do které by byl vložen kapitálový vstup (úvodní ověřovací fáze může potenciál zkoumaného konceptu vyhodnotit jako nízký nebo žádný).

Navrhovaná kombinace dotace a FN je možná a v tomto konkrétním případě představuje **kombinaci podpor v rámci dvou samostatných operací**. Podle ustanovení výše zmíněného metodického pokynu EK musí být splněny následující podmínky:

- Podpora ve formě FN z ESIF pro konečného příjemce je součástí operace zahrnující způsobilé výdaje odlišné od jiných zdrojů podpory
- Jsou respektována pravidla veřejné podpory, především ve vztahu ke kumulaci podpor
- Jsou zachovány oddělené záznamy pro jednotlivé formy podpory (dotace a FN)

Specificky v případě kombinování FN a dotace musí být splněny i následující podmínky:

- V souladu s článkem 37 odst. 9 obecného nařízení může být dotace i FN použit na financování stejné nákladové položky, avšak součet všech forem podpory nesmí přesáhnout celkové náklady dané položky
- Dotace nesmí být použita na úhradu podpory poskytnutých ve formě FN
- FN se nesmí používat k předfinancování dotací

6.1.3 Parametry navrhovaných finančních nástrojů

V následujícím textu jsou nejprve podrobněji popsány off-the-shelf nástroje, které by bylo hypoteticky možno využít pro obě analyzované podporované aktivity. Jedná se o kapitálový nástroj pro spoluinvestice (Co-Investment Facility) a úvěr se sdílením rizik (Risk Sharing Loan). Následně jsou uvedeny charakteristiky jednotlivých navržených FN.

Možnosti využití off-the-shelf nástroje Co-Investment Facility

Pro investice do vlastního kapitálu MSP byl v červenci 2016 představen kapitálový off-the-shelf nástroj pro spoluinvestice (**Co-Investment Facility**), který je definován v prováděcím nařízení komise (EU) 2016/1157. V rámci prováděcího nařízení jsou podrobně uvedeny podmínky využití tohoto off-the-shelf nástroje. Základní charakteristiky včetně jeho výhod a nevýhod jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 34 – Charakteristiky off-the-shelf nástroje Co-Investment Facility

Účel nástroje	<ul style="list-style-type: none"> Provádět investice do MSP ve fázi jejich zakládání, zahajování činnosti a expanze nebo do realizace nových projektů, pronikání na nové trhy či do nového rozvoje stávajících podniků Poskytování MSP více kapitálu na zvýšení objemu investic
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> Programový příspěvek ESIF (účast 90 %, 60 % nebo 40 %, a to v závislosti na příspěvku soukromých spoluinvestorů) Vlastní zdroje finančního zprostředkovatele (účast min. 1 % na celkové investici) Soukromí spoluinvestoři (účast min. 10 %, 40 % nebo 60 %, a to v závislosti na období životního cyklu, ve kterém se podporovaný podnik nachází)
Výhody	<ul style="list-style-type: none"> Soulad s režimem veřejné podpory Omezení potřeby notifikace FN
Nevýhody	<ul style="list-style-type: none"> Omezení možnosti přizpůsobit FN specifickým požadavkům, které mohou vzejít v průběhu implementace Značně omezené zkušenosti s implementací a využíváním tohoto nástroje (nástroj byl představen v průběhu července 2016)

Na základě výše uvedených informací **nelze doporučit využití tohoto FN pro podporu proof-of-concept projektů** (podporovaná aktivita 1.1.1). Hlavním důvodem je nesplnění podmínky spolufinancování ze strany soukromých spoluinvestorů dané značnou rizikovostí projektů typu PoC.

V případě **Rozvoje inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu** (podporovaná aktivita 1.2.3) **zpracovatel studie také nedoporučuje využití Co-Investment Facility**. Vzhledem k předpokládanému napojení na strukturu NIF IS (viz kapitola 6.2) nebude splněna podmínka využití vlastních zdrojů finančního zprostředkovatele v minimální výši 1 % z celkové investice. NIF IS, jakožto státem vlastněná společnost, nepředpokládá poskytování dodatečných finančních prostředků na spolufinancování projektů podporovaných v rámci OP PPR.

Možnosti využití off-the-shelf nástroje Risk Sharing Loan

Další off-the-shelf nástroj, úvěr se sdílením rizik (**Risk Sharing Loan**), byl představen již v roce 2014 prováděcím nařízením komise (EU) č. 964/2014, které také obsahuje podrobné požadavky na využití tohoto nástroje. Základní charakteristiky včetně jeho výhod a nevýhod jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 35 – Charakteristiky off-the-shelf Risk Sharing Loan

Účel nástroje	<ul style="list-style-type: none"> Zkombinovat zdroje z programu ESIF a od finančního zprostředkovatele s cílem podpořit financování malých a středních podniků Uspadnit malým a středním podnikům přístup k finančním prostředkům tím, že finančnímu zprostředkovateli poskytne finanční příspěvek a sdílí s ním úvěrové riziko, a tím malým a středním podnikům poskytnout více prostředků za zvýhodněných podmínek ve formě snížení úrokové sazby a případně snížení zajištění
Zdroje financování	<ul style="list-style-type: none"> Programový příspěvek ESIF Vlastní zdroje finančního zprostředkovatele ve výši alespoň 25 % celkového finančního závazku
Výhody	<ul style="list-style-type: none"> Soulad s režimem veřejné podpory Omezení potřeby notifikace FN
Nevýhody	<ul style="list-style-type: none"> Omezení možnosti přizpůsobit FN specifickým požadavkům, které mohou vzejít v průběhu implementace Možnost využití veřejné podpory pouze v režimu de minimis

Zpracovatel studie neshledává tento off-the-shelf FN jako vhodný úvěrový FN k implementaci v rámci podporované aktivity 1.2.3. Hlavním důvodem je omezení možnosti přizpůsobit FN specifickým požadavkům, které mohou vzejít v průběhu implementace.

Kapitálové vstupy pro aktivitu 1.1.1 – Proof-of-concept

V následující tabulce je uveden strukturovaný popis navrhovaného FN pro projekty proof-of-concept. Parametry navrhovaného FN jsou vypracovány ve struktuře, která byla použita při zpracování ex-ante posouzení FN v rámci OP PIK.

Tabulka 36 – Kapitálové vstupy pro aktivitu 1.1.1 – Proof-of-concept

<p>Cíle finančního nástroje</p>	<p>Cílem FN je poskytnout financování pro výzkumné aktivity, u nichž byl v rámci úvodní ověřovací fáze zjištěn vysoký potenciál komercializace, a tedy vysoká pravděpodobnost úspěchu předmětu výzkumu. V případě úvodní ověřovací fáze se počítá s financováním ve formě nevratné dotace. Kapitálová forma podpory ve druhé fázi komercializace výsledků VaV umožní financování perspektivních projektů a usnadní přechod do komerčního fungování a případného nalezení soukromého investora. Prostředky z prodaných podílů v úspěšných podporovaných projektech se budou vracet zpět do fondu stejně jako případné dividendy z podporovaných projektů</p>
<p>Definice a kritéria způsobilých projektů</p>	<p>Projekty VaV veřejných výzkumných organizací ve fázi proof-of-concept / pre-seed</p>
<p>Forma podpory</p>	<p>Kapitálový vstup do nově vytvořené / již existující společnosti disponující předmětem VaV v rámci fáze komercializace (způsobilé náklady v souladu s parametry výzvy pro druhou, komercializační fázi)</p>
<p>Výše podpory</p>	<p>V souladu s výsledky již ukončené výzvy č. 7 OP PPR lze očekávat průměrnou výši celkových způsobilých výdajů projektů v rozmezí 5 až 30 mil. Kč, s výrazným rozptylem jednotlivých projektů</p> <p>Dle aktuálních odhadů, hodnota druhé fáze PoC projektů, která bude financována FN, činí cca 50 % z celkových způsobilých výdajů</p> <p>Maximálně výše celkových způsobilých výdajů závisí od parametrů nastavení výzvy, ve výzvě č. 7 se jednalo o max. hodnotu 30 mil. Kč, kdy by na druhou fázi připadalo cca 15 mil. Kč</p> <p>Dle expertního odhadu TA ČR je pouze 30 % projektů ukončeno s pozitivním výsledkem úvodní ověřovací fáze, tedy pouze 30 % projektů má možnost získat podporu formou FN</p>

Základní parametry poskytované podpory	<p>Poskytovaný kapitálový vstup do entity bude mít následující parametry:</p> <p>Výše investice bude odpovídat až 100 % způsobilých nákladů projektu</p> <p>Účast konečného příjemce bude formou vloženého oceněného duševního vlastnictví, případně menší mírou finanční spoluúčasti</p> <p>Účast Fondu na projektu v entitě není časově omezena</p> <p>FN jako minoritní podílník, má nárok na výplatu podílu na zisku</p> <p>Poskytnuté prostředky jsou účelově vázané na krytí výše vymezených způsobilých investičních výdajů na komercializaci výsledků VaV</p> <p>Možná účast soukromých investorů na úrovni projektu</p> <p>Realizace projektu probíhá v režii konečného příjemce</p> <p>Způsob prodeje z entity vyděleného projektu: Kapitálový vstup bude vykopen zpět spoluiinvestory buď přednostně ve zkrácené době za využití např. opčního práva, případně může být postupně vykupován dle předem sjednaných pravidel nebo bude prodej podílu realizován po uplynutí sjednané doby pro přednostní výkup na volném trhu</p> <p>Předpokládaný exit v horizontu 4–8 let</p>
Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluiinvestorů	<p>Zapojení soukromých spoluiinvestorů není primárně očekáváno. Potenciálním soukromým investorům na úrovni projektů je vhodné nabídnout preferenční odměňování</p> <p>Preferenční dělení zisku vůči soukromému investorovi v případě, že výnos úspěšného projektu přesáhne stanovenou základní mez</p> <p>Opční právo investora odkoupit od FN vlastnický podíl v cílové společnosti za předem určenou cenu</p>
Očekávaná alokace	<p>Doporučujeme kapitálový nástroj využít na menší část alokace připadající na podporovanou aktivitu 1.1.1, a finanční prostředky v hodnotě 130 mil. Kč. Tato alokace může být případně navýšena v návaznosti na úspěšnost vyhlášených výzev</p> <p><i>Poznámka: doporučená alokace FN vychází z předpokládané hodnoty absorpční kapacity a z expertního názoru TA ČR GAMA, že pouze 30 % projektů bude ukončeno s pozitivním výsledkem úvodní ověřovací fáze</i></p>

Aktualizace listopad 2018

Implementace finančních nástrojů na podporu aktivity 1.1.1 není v současnosti dále rozvíjena s ohledem na důvody specifikované v úvodu kapitoly 6.

Kapitálové vstupy pro aktivitu 1.2.3 – Rozvoj inovačních firem

Zpracovatel studie předpokládá, že kapitálový FN pro rozvoj inovačních firem může být realizován dvěma způsoby, a to přímými kapitálovými vstupy do jednotlivých inovačních společností a potenciálně také investicemi do již existujících nebo nově vytvořených fondů rizikového kapitálu (např. v případě realizace FN prostřednictvím FF).

V následující tabulce jsou rozpracovány hlavní parametry kapitálového FN zaměřeného na financování potřeb pražských podniků v počátečních obdobích jejich životního cyklu.

Tabulka 37 – Kapitálové vstupy pro aktivitu 1.2.3 – Rozvoj inovačních firem

Cíle finančního nástroje	<p>Cílem finančního nástroje je investovat do MSP v počátečních obdobích jejich životního cyklu na základě uzavřené investiční dohody se spoluinvestory (např. Business Angels, Venture Capital fondy apod.) na investování do konečných příjemců.</p> <p>Příspěvek OP PPR finančnímu zprostředkovateli nesmí vytěsnit investice od jiných veřejných či soukromých investorů a naopak je musí účelně doplňovat. Výkonnost finančního nástroje je odvislá od investiční výkonnosti kapitálových vstupů do MSP.</p>
Definice a kritéria způsobilých projektů	Konečným příjemcem mohou být inovativně zaměřené MSP v rozvojové fázi vykazující přiměřený potenciál zhodnocení kapitálové investice. Nesmí jít o financování podniků v obtížích.
Forma podpory	Kapitálový vstup do nově vytvořené / již existující společnosti.
Výše podpory	<p>Při aplikaci GBER čl. 21 – Rizikový kapitál je možné s ohledem na fázi životního cyklu příjemce poskytnout až 15 mil. EUR kapitálového financování a potenciálně i kvaziekvivalentního financování na projekt, včetně následných kol financování, kde je podíl nového kapitálu min. 50 %.</p> <p>Výše investic bude velmi flexibilní v závislosti na jednotlivých podporovaných projektech. Průměrná výše investice z veřejných zdrojů je odhadována na přibližně 280 tis. EUR, tj. přibližně 7,6 mil. Kč. Minimální hodnotu investice lze doporučit na úrovni 50 tis. EUR, tj. 1,35 mil. Kč.</p>
Základní parametry poskytované podpory	<p>Kapitálové vstupy jsou určeny přímo do kapitálu konečných příjemců společně s dalšími investory a do vybraných fondů rizikového kapitálu. Exit v horizontu 4–6 let (IPO/odkup).</p> <p>Poskytnuté prostředky jsou účelově vázané na krytí způsobilých výdajů projektu.</p>
Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů	Nutné zapojení spoluinvestorů na úrovni koinvestic či fondů, vhodné nastavení preferenčního odměňování – preferenční dělení zisku vůči soukromému investorovi v případě, že výnos úspěšného projektu přesáhne stanovenou základní mez nebo call opce.
Očekávaná alokace	Doporučujeme na kapitálový FN alokovat prostředky v rozmezí 467 až 583 mil. Kč. Alokace v horní hranici intervalu doporučujeme rozšířit až v případě ověření úspěšného fungování FN.

Aktualizace listopad 2018

Implementace finančních nástrojů v podobě rizikového kapitálu na podporu aktivity 1.2.3 není v současnosti dále rozvíjena s ohledem na důvody specifikované v úvodu kapitoly 6 a ve větším detailu i v kapitole 5.2.6.

Úvěrový nástroj pro aktivitu 1.2.3 – Rozvoj inovačních firem

V následující tabulce jsou rozpracovány hlavní parametry FN zaměřeného na úvěrové financování potřeb pražských podniků v počátečních i pokročilých obdobích životního cyklu.

Tabulka 38 – Úvěrový nástroj pro aktivitu 1.2.3 – Rozvoj inovačních firem

Cíle finančního nástroje	<p>Cílem finančního nástroje je:</p> <p>a) zvýšit nabídku dostupného financování pro realizaci projektů realizovaných na území hl. m. Prahy založených na využití výsledků výzkumu pro účely nabídky výroby produktů a (nebo) poskytování služeb</p> <p>b) zvýšit nabídku dostupného financování pro realizaci projektů realizovaných na území hl. města Prahy inovačními podnikateli s krátkou podnikatelskou historií.</p> <p>Aktualizace listopad 2018</p> <p>c) zvýšit nabídku dostupného financování pro projekty v oblasti energetické efektivity a obnovitelných zdrojů.</p>
Definice a kritéria způsobilých projektů	<p>Konečným příjemcem mohou být inovační podnikatelé (MSP) v počátečních obdobích jejich životního cyklu. Nesmí jít o financování podniků v obtížích.</p> <p>Aktualizace listopad 2018</p> <p>Konečným příjemcem mohou být inovační podnikatelé (MSP) v počátečních obdobích jejich životního cyklu – tj. uzavřena maximálně tři účetní období – nebo etablované MSP, které však nemají více než 7 let od prvního komerčního prodeje. Nesmí jít o financování podniků v obtížích.</p>
Forma podpory	<p>Zvýhodněný úvěr se sníženou úrokovou sazbou, delší dobou splatnosti, delším odkladem splátek jistiny či zvýhodněný úvěr s finančním příspěvkem</p>
Výše podpory	<p>Zvýhodněný úvěr je poskytován na max. 90 % způsobilých výdajů projektu, minimálně 1 mil. Kč, maximálně 10 mil. Kč. Průměrná výše podpořeného projektu je odhadována na 7 až 10 mil. Kč</p> <p>Aktualizace listopad 2018</p> <p>Zvýhodněný úvěr je poskytován pro:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Podniky s krátkou historií (750 tis–3 mil. až na 90 % způsobilých výdajů projektu)2. Podniky s historií (1 mil–15 mil. Kč, až na 50 % způsobilých výdajů). Průměrná výše podpory je odhadována na 7 mil. Kč na základě zkušeností z obdobného finančního nástroje Expanze OP PIK.

Základní parametry poskytované podpory	<p>Zvýhodněný úvěr by měl být poskytován spolu s komerčním úvěrem soukromé úvěrující instituce a spolufinancováním konečného příjemce. Podíl komerčního úvěru je doporučen na úrovni 50–100 % zvýhodněného úvěru.</p> <p>Aktualizace listopad 2018</p> <p>Zvýhodněný úvěr by měl být poskytován spolu s komerčním úvěrem soukromé úvěrující instituce a spolufinancováním konečného příjemce. Pro</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Podniky s krátkou historií (až na 90 % způsobilých výdajů projektu) 4. Podniky s historií (až na 50 % způsobilých výdajů projektu) <p>Tohoto poměru bude dosaženo minimálním požadovaným podílem soukromého spolufinancování a maximálním podílem zvýhodněného úvěru. V případě začínajících podnikatelů (podnik s krátkou historií) a zvýhodněných úvěrů do 3 mil. Kč nemusí být komerční úvěr vyžadován.</p>
Kroky vedoucí k zapojení potenciálních spoluinvestorů	Preferenční odměňování není potřebné
Očekávaná alokace	<p>Pro úvěrový FN doporučujeme alokovat prostředky v objemu 520 mil. Kč</p> <p>Aktualizace listopad 2018</p> <p>Pro úvěrový FN doporučujeme alokovat prostředky v objemu 400 mil. Kč</p>

6.2 Prověření možností implementace navrhovaných FN

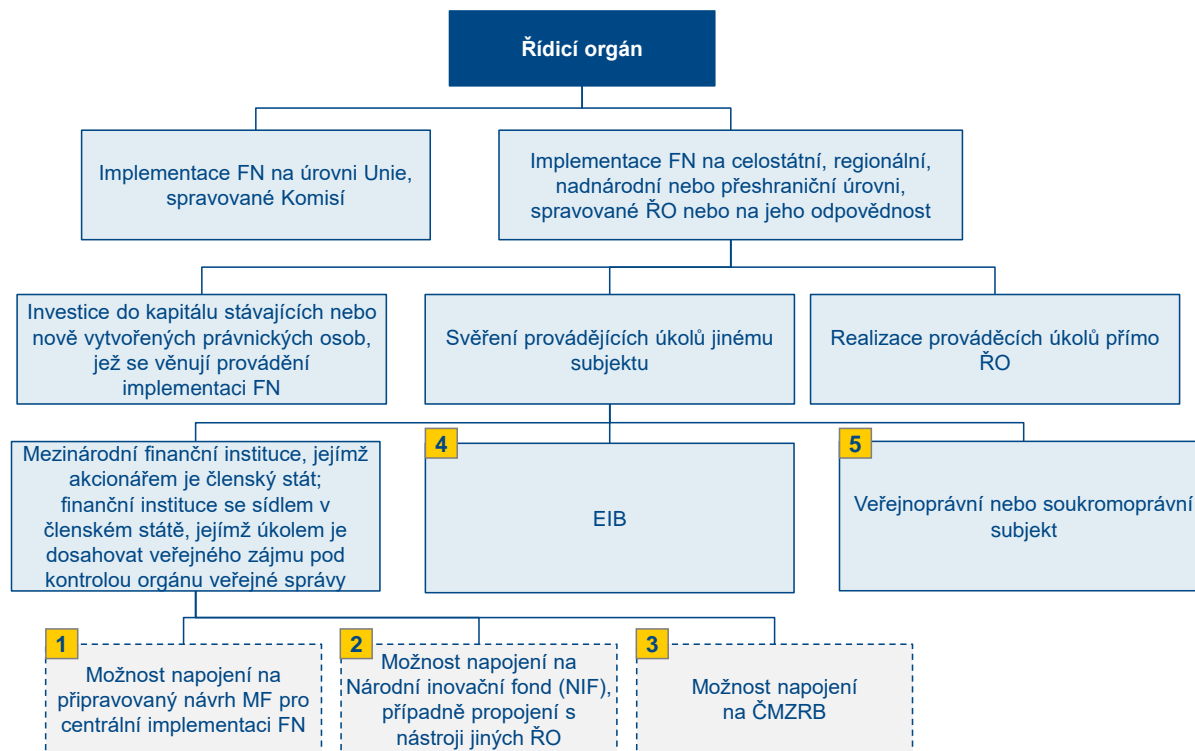
Předmětem této kapitoly je analýza možností implementačního uspořádání navrhovaných FN. Kapitola je zpracována v souladu s požadavky zadavatele (MHMP), který v zadávací dokumentaci k zakázce přesně definoval oblasti, jež musí být předmětem prověření možností implementace FN. Jedná se o možnosti uvedené na následujícím obrázku.

Obrázek 25 – Možnosti implementace FN pro další analýzu dle zadávací dokumentace

Možnosti implementace FN pro další analýzu		Kapitola
1	Možnost napojení na připravovaný návrh centrální implementace FN (Centrální správa finančních nástrojů v programovém období 2014 – 2020 připravovaná MF ČR)	5.2.1
2	Možnost napojení na Národní inovační fond v gesci MPO	5.2.2
3	Možnost pověření Českomoravské záruční a rozvojové banky	5.2.3
4	Možnost pověření Evropské investiční banky / Evropského investičního fondu správou FN	5.2.4
5	Možnost ŘO OP PPR realizovat soutěž na správce FN	5.2.5

Zadání zadavatele pro analýzu možností implementace FN je v souladu s čl. 38 obecného nařízení, které definuje jednotlivé možnosti implementačního uspořádání. Jak je naznačeno na následujícím obrázku, FN mohou být dle čl. 38 odst. 4 obecného nařízení implementovány na úrovni Unie, spravované Komisí nebo mohou být implementovány na celostátní, regionální, nadnárodní nebo přeshraniční úrovni, spravované ŘO nebo na jeho odpovědnost.

Obrázek 26 – Možnosti implementačního uspořádání dle obecného nařízení

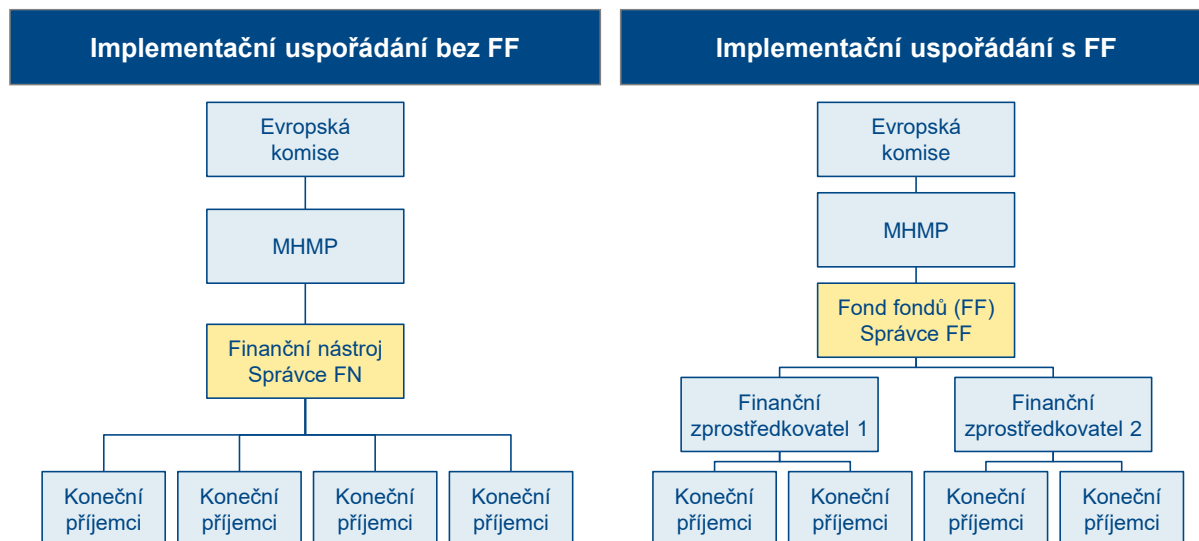

Implementace FN může být svěřena mezinárodní finanční instituci a finanční instituci se sídlem v členském státě, skupině EIB či veřejnoprávnímu a soukromoprávnímu subjektu. Dle čl. 37 odst. 1 obecného nařízení musí řídicí orgán při výběru subjektů prováděcích FN²⁷ dodržovat platné právní předpisy, zejména pak předpisy, které upravují poskytování státní podpory a zadávání veřejných zakázek. Dle čl. 38 odst. 4 obecného nařízení musí subjekty prováděcí FN zajistit soulad s platnými právními předpisy (včetně předpisů zadávání veřejných zakázek). Výběr finančních zprostředkovatelů musí dle čl. 38 odst. 5 obecného nařízení opakovat zásady Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) probíhat prostřednictvím otevřených, transparentních, přiměřených a nediskriminačních postupů, při kterých je vyloučen střet zájmů.

Struktura, prostřednictvím níž budou FN implementovány, může být buď **dvoustupňová** (při zapojení Fondu fondů) či **jednostupňová** (pouze úroveň FN). Nastavení systému může být od plné **centralizace** (jednotlivé ŘO využívají stejnou implementační strukturu) až po úplnou **decentralizaci** (jednotlivé ŘO implementují FN samostatně). Fond fondů může být spravován stejným subjektem jako FN (čl. 13 odst. 4 Aktu v přenesené pravomoci č. 480/2014). V takovém případě je správce fondu fondů a FN stejná právnická osoba.

²⁷ Tímto jsou myšleny subjekty prováděcí fond fondů i finanční zprostředkovatelé, tj. subjekty prováděcí produkty specifických FN.

Obrázek 27 – Implementačního uspořádání s a bez fondů fondů (FF)

Náklady a poplatky spojené s řízením

V případě subjektů provádějících FN, který poskytuje financování dle čl. 37 odst. 7 obecného nařízení, nesmí být ze strukturálních fondů uhrazeny náklady a poplatky spojené s řízením, které lze vykázat jako způsobilé výdaje podle čl. 42 odst. 1 písm. d) uvedeného nařízení, které překračují jednu z následujících podmínek²⁸:

- Základní odměnu, která se vypočte u FN poskytujícího kapitál jako 2,5 % za rok v prvních 24 měsících od podpisu dohody o financování a následně 1 % za rok z příspěvků z programu vyčleněných dle dohody o financování, vypočtených poměrným dílem ode dne podpisu příslušné dohody o financování až do konce období způsobilosti, do zpětné úhrady příspěvků ŘO nebo do fondu fondů, nebo do data ukončení podle toho, co nastane dříve
- Výkonnostní odměnu, která se vypočte u FN poskytujícího kapitál jako 2,5 % za rok z příspěvků z programu uhrazených dle čl. 42 odst. 1 písm. a) obecného nařízení konečným příjemcům ve formě kapitálu a z reinvestovaných zdrojů připadajících na příspěvky z programu, které teprve mají být do FN vráceny, vypočtených poměrným dílem ode dne platby konečnému příjemci až do zaplacení investice, do konce postupu zpětného získávání v případě odpisů, nebo do konce období způsobilosti podle toho, co nastane dříve

Souhrnná částka nákladů a poplatků spojených s řízením v průběhu období způsobilosti stanoveného v čl. 65 odst. 2 obecného nařízení nesmí přesáhnout u FN poskytujícího kapitál 20 % celkové výše příspěvků z programu vyplacených do FN.

Níže uvedená tabulka shrnuje náklady a poplatky spojené s řízením pro subjekty implementující kapitálové nástroje.

²⁸ V případě, že způsobilé náklady a poplatky nesplní jednu z těchto podmínek, jsou tyto náklady a poplatky hrazeny např. ŘO

Tabulka 39 – Výše prahových hodnot nákladů na správu pro správce kapitálového FN

Subjekt	Souhrnná částka nákladů a poplatků spojených s řízením	Základní odměna	Výkonnostní odměna
Správce kapitálového FN	20 %	Během prvních 24 měsíců ²⁹ 2,5 % ³⁰	2,5 %
		Následující roky 1 % ³⁰	2,5 %

Specifika OP PPR

OP PPR se v porovnání s ostatními operačními programy v ČR vyznačuje určitými specifiky. Ty se odrážejí i ve způsobu, jakým mohou být finanční prostředky převáděny z ŘO do FN. V podmínkách ČR jsou operační programy předfinancovány ze státního rozpočtu. Pro všechny operační programy s výjimkou OP PPR platí, že výdaje státního rozpočtu jsou upraveny dle zákona č. 218/2000 Sb., který byl novelizován s ohledem na návratnou povahu výdajů. Tato novelizace tak umožňuje ze státního rozpočtu hradit nově i výdaje do FN nebo FF v souladu s uzavřenou dohodou o financování.

OP PPR však podléhá zákonu č. 250/2000, který podobnou novelizací jako zákon č. 218/2000 ještě neprošel a ani se jeho novelizace nepředpokládá. Tento zákon tak přímo neumožňuje převádět prostředky do FN nebo FF. V minulém operačním období (2007–2013) však byly v rámci Regionálního operačního programu (ROP) Moravskoslezsko na základě téhož zákona jako v případě OP PPR převedeny prostředky do FN v rámci programu JESSICA. Na základě této historické zkušenosti zpracovatel studie předpokládá, že je možné stejný postup využít i v případě OP PPR. Tento postup byl ze strany ŘO OP PPR prověřen se zástupci MF ČR a byl podroben detailní právní analýze. Obdržená stanoviska potvrdily možnost využití tohoto zákona pro převod prostředků do FN a FF.

V následující části kapitoly 6.2 jsou rozpracovány jednotlivé možnosti implementačního uspořádání navrhovaných FN v rámci OP PPR. Informace v dalších kapitolách ve značné míře vychází ze závěrů studie proveditelnosti Národního inovačního fondu z června roku 2015.

6.2.1 Možnost napojení na připravovaný návrh centrální implementace FN

V rámci usnesení vlády č. 85/2015 byl přijat materiál „Finanční nástroje jako forma zajištění financování projektů v programovém období 2014–2020“, který předpokládá zapojení ČMZRB jako správce fondu fondů. Zmíněný materiál řeší implementaci FN na národní úrovni především z hlediska technického řešení samotné implementace. Dále analyzuje jednotlivá řešení, která připadají v úvahu, přičemž bylo shledáno jako vhodné centralizované řešení implementace FN při využití ČMZRB jako správce fondu fondů. Zmíněný materiál také navrhuje kroky, které mají vést ke kapitálovému posílení ČMZRB a její aktivizaci, a to při rozdělení do následujících oblastí:

- Centralizace FN na podporu hospodářského růstu
- Rozšíření portfolia činností ČMZRB
- Diverzifikace externích zdrojů financování
- Zintenzivnění využití interních zdrojů banky

Zároveň v květnu 2016 MFČR společně s MPO a MMR předložilo materiál „Centralizovaná správa finančních nástrojů v programovém období 2014–2020 a aktivizace ČMZRB jako národní rozvojové banky“, který navrhuje vznik investičního fondu s proměnným základním kapitálem Český investiční

²⁹ Toto se vztahuje na období po podpisu dohody o financování

³⁰ Základní odměna navázaná na výši prostředků vyčleněných pro příslušný FN

fond, a.s. (ČIF). Oproti původním předpokladům tento materiál zvažuje návrh širšího využití NIF IS, kdy ČIF by byl spravován NIF IS.

Aktuální stav přípravy centrální varianty vyústil do situace, kdy není pravděpodobné, že by centrální varianta implementace FN byla dokončena před rokem 2020 a byla by tedy použitelná ještě v rámci probíhající programového období 2014–2020. Z tohoto důvodu není centrální varianta předmětem další analýzy.

6.2.2 Možnost napojení na Národní inovační fond v gesci MPO

Druhá varianta implementačního uspořádání FN pracuje s konceptem, kdy nově založená společnost NIF investiční společnost, a.s. (NIF IS) bude zajišťovat řízení struktury Národního inovačního fondu (NIF). Na základě komunikace se zástupci MPO v průběhu května se zahájení činnosti NIF předběžně předpokládá na třetí kvartál roku 2017. NIF investiční společnost, a.s. bude 100% vlastněna Českou republikou, zastoupenou MPO a činnost tedy bude řízena státem. Zároveň bude podléhat dohledu ČNB. Investiční společnost bude spravovat investiční fondy NIF v souladu se zákonem č. 240/2013 Sb., o investičních společnostech a investičních fondech, ve znění pozdějších předpisů. Tím bude zajištěno jak řízení dle zásad corporate governance, tak i transparentnost této společnosti.

Pro úspěch NIF je zásadní spolupráce s profesionálními soukromými investory a zároveň dostatečný počet vhodných projektů se zájmem o kapitálový vstup. Stejně tak je ale klíčové i obsazení pozic v managementu NIF manažery s potřebnou kvalifikací a zkušenostmi (např. pomocí výběrového řízení). V rámci NIF bude zřízena **investiční rada**, ve které by měli být zastoupeni jak např. odborníci a zahraniční podnikatelé nominovaní MPO, dalšími řídicími orgány (MHMP) a významnými koinvestory, tak i managementem fondu. Úkolem investiční rady bude odborně zhodnocovat vývoj fungování NIF a fungovat jako poradní orgán.

Investováním NIF ve spolupráci se soukromými subjekty dojde nejen k synergii se soukromým investičním sektorem a podpoře jeho růstu, ale také k tržní validaci výběru rentabilních projektů. **Cílem NIF je primárně rozšířit investiční možnosti soukromého kapitálu.** Aby k tomuto docházelo, NIF bude moci **přijmout nižší než tržně akceptovatelnou míru zhodnocení** a motivovat soukromé spoluinvestory **vstupovat do rizikovějších projektů na základě preferenčního rozdělení zisku.** V odůvodněných případech bude NIF ochoten **investovat do projektů s vyšší rizikovostí a do oblastí, kde v současnosti soukromí investoři nejsou příliš aktivní.** NIF bude také sloužit jako místo, kde bude docházet k **akumulaci know-how v oblasti rizikového kapitálu na národní úrovni.**

V programovém období 2014–2020 je zároveň v rámci OP PIK počítáno s **EIF jako se správcem fondu fondů a s jako implementačním subjektem** kapitálového FN zaměřeného na investice do fondů. Díky tomu bude docházet i k přenosu know-how mezi EIF a NIF IS tak, jak je znázorněno na schématu v kapitole 6.2.5.

Pro stávající programové období 2014–2020 je plánováno, že NIF IS bude vystupovat jako implementační subjekt FN proof-of-concept a rizikový kapitál (konkrétně koinvestice do startupů). V případě, že by OP PPR bylo přímo zapojeno do struktury NIF, resp., že prostředky OP PPR by byly spravovány NIF IS, bylo by dosaženo významných synergií s OP PIK. To je také klíčové pro samotnou implementaci rizikového kapitálu v rámci OP PIK vzhledem k tomu, že v Praze je v rámci ČR největší koncentrace inovativních podniků v rozvojové fázi a OP PIK ve své ex-ante analýze také počítá s možnou koordinací FN navržených v rámci OP PPR.

V době přípravy studie je již ukončeno výběrové řízení na obsazení manažerských pozic / investiční rady NIF IS. Tyto pozice byly uděleny způsobilým osobám se zkušenostmi z PE a VC fondů, investic a bankovníctví. Na základě diskusí se zástupci MPO bude ohodnocení manažerů v rámci NIF IS obsahovat také výkonnostní složku. V souvislosti s obsazením investiční rady byla již podána žádost o

získání licence od ČNB. Ta by měla být udělena **na podzim roku 2017**, s čímž se pojí také **zahájení činnosti NIF IS**.

Není obvyklé vkládat prostředky ze dvou operačních programů do jednoho nástroje, a tak by bylo při napojení na NIF nutné nastavit specifická pravidla týkající se odděleného účtování, vkladů a reportování pro OP PIK a OP PPR. Zároveň by při napojení na NIF bylo nutné definovat právní akt, na základě kterého kterým budou svěřeny/předány kompetence pro realizaci FN, případně bude třeba určit obdobný právní akt mezi ŘO OP PPR a OP PIK. Tyto úlohy by mohla plnit **dohoda o financování**, tedy smlouva upravující podmínky pro příspěvky z programu na FN. Tato smlouva by upravovala vztahy mezi ŘO a NIF IS jako správcem FN.

Problematika možnosti svěřeni správy FN NIF byla blíže diskutována se zástupci Evropské komise, kteří potvrdili, že vhodným řešením je **využití inter-administrativní (správní) spolupráce** definované ve sdělení Komise „Pokyny pro členské státy k výběru subjektů provádějících finanční nástroje“ (2016/C 276/01) reflektovaného i v par. 12 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek. Přehled ustanovení/podmínek pro využití institutu inter-administrativní (správní) spolupráce dle pokynů EK je součástí přílohy č. 4 tohoto dokumentu.

Provoz NIF bude financován zejména poplatky za správu (management costs and fees) hrazenými dle obecného nařízení přímo z FN. Před tím, než vznikne NIF IS a bude podepsána dohoda o financování, bude projekt NIF pravděpodobně financován prostřednictvím technické podpory OP PIK a ze státního rozpočtu.

V rámci projektu NIF jsou dle studie proveditelnosti Národního inovačního fondu z června roku 2015 stanoveny následující cíle:

- Zaručit návratnost investovaných finančních prostředků
- Vytvořit podpůrnou síť kontaktů NIF Network propojující aktéry inovačního ekosystému
- Do konce roku 2020 dosáhnout objemu nových investic rizikového kapitálu v ČR v celkové výši 10 mil. EUR/rok
- Do konce roku 2020 dosáhnout průměrného pákového efektu 1,6
- Do konce roku 2020 dosáhnout založení alespoň 4 nových soukromých fondů rizikového kapitálu v ČR
- Do konce roku 2023 dosáhnout alespoň jednoho exitu na veřejně obchodovaném trhu či alternativní obchodní platformě
- Do konce roku 2023 využít 65 mil. EUR z OP PIK prostřednictvím kapitálových a kvazikapitálových FN ve prospěch českých inovačních podniků a institucí VaV
- Do konce roku 2023 nainvestovat 82 mil. EUR (vč. soukromých zdrojů) do firem a výsledků VaV v ČR
- Do konce roku 2023 podpořit alespoň 90 projektů konečných příjemců
- Do konce roku 2023 díky FN provést projekty komercializace výzkumu a vývoje minimálně na 5 veřejných výzkumných organizacích

Následující tabulka zobrazuje SWOT analýzu varianty, kdy by správcem FN v rámci OP PPR byl NIF.

Tabulka 40 – SWOT analýza možnosti implementace FN prostřednictvím NIF

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Dosud chybějící instituce v okruhu státní správy, kde bude docházet k akumulaci nutného know-how Předpoklad možnosti využití ustanovení o „horizontální spolupráci“ vylučující potřebu realizace výběrového řízení 	<ul style="list-style-type: none"> Nutnost dodržování specifických pravidel (oddělené účtování, vklady a reportování pro OP PIK a OP PPR)
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Akumulace know-how v oblasti rizikového kapitálu využitelného i po skončení programového období (a to i díky plánované spolupráci s EIF) Možné synergie díky plánovanému zapojení NIF IS v rámci OP PIK (programy proof-of-concept a rizikový kapitál) 	<ul style="list-style-type: none"> Případný nedostatek kvalifikovaných lidských zdrojů pro obsazení managementu NIF IS

Aktualizace listopad 2018

Usnesením vlády č. 343 ze dne 30. 5. 2018 byl projekt Národního inovačního fondu (NIF) ukončen. S ohledem na toto rozhodnutí není nadále možné uvažovat o NIF jako o správci doporučených finančních nástrojů.

6.2.3 Možnost pověření Českomoravské záruční a rozvojové banky

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s., jejímž jediným akcionářem je od roku 2012 Česká republika zastoupená Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem financí a Ministerstvem pro místní rozvoj, představuje další alternativu implementačního uspořádání navrhovaných FN. ČMZRB je rozvojovou bankou České republiky a klade si za cíl napomáhat v souladu se záměry hospodářské politiky vlády České republiky a regionů rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu.

V současné době ČMZRB poskytuje především záruky za úvěry pro podnikatele, záruky a úvěry při podpoře exportu a jiné zvýhodněné úvěry pro podnikatele nebo obce. Díky těmto zkušenostem je ČMZRB pravděpodobně nejvíce specializovanou bankovní institucí v České republice v oblasti poskytování zvýhodněných úvěrů. Je vhodné zmínit i díky tomu bylo ČMZRB vybráno pro správu úvěrových a záručních FN pro podporu MSP v rámci OP PIK. Z tohoto pohledu je možno uvažovat o ČMZRB jako o možném správci navrhovaného úvěrového FN i v případě OP PPR, čímž by byla zajištěna plošná podpora v rámci všech regionů České republiky.

Obdobně jako u NIF lze i v případě ČMZRB předpokládat, že zadání zakázky na správu FN by mohlo probíhat bez nutnosti realizace výběrového řízení formou **inter-administrativní (správní) spolupráce** na základě ustavení par. 12 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek. Dle zpracovatele studie ČMZRB splňuje všechny podmínky uvedeného ustanovení, které je plně v souladu s bodem 3.6.2 Sdělení Komise, Pokyny pro členské státy k výběru subjektů provádějících finanční nástroje (2016/C 276/01). Tato skutečnost je v době přípravy studie projednávána se zástupci Evropské komise a čeká se na jejich vyjádření.

Aktualizace listopad 2018

V průběhu roku 2018 došlo prostřednictvím novely Obecného nařízení, tzv. „Omnibus regulation“ k udělení výjimky v podobě možnosti přímého zadání správy finančního nástroje subjektu, který je

ovládán státem/regionem, působí ve veřejném zájmu, nikoliv primárně za účelem dosahování zisku, a podléhá nezávislému dohledu. Po nabytí účinnosti zmíněné novely by tak mělo být dle právního názoru zadavatele možné navázat spolupráci mezi hl. m. Prahou a ČMZRB na implementaci FN. Z toho důvodu se spolupráce s ČMZRB jeví jako nejrealističtější a v současnosti tedy preferovaná varianta.

Výhodou správy FN prostřednictvím ČMZRB může být **rychlost implementace FN, dlouholeté zkušenosti ČMZRB s podporou financování podniků v ČR** a také **spolupráce s EIB a EIF**³¹.

Obdobně jako v případě NIF, kompetence pro realizaci FN z OP PPR by byly ČMZRB svěřeny na základě **dohody o financování**, smlouvy upravující podmínky pro příspěvky z programu na FN. Tato smlouva by upravovala vztahy mezi ŘO a ČMZRB jako správcem FN.

Následující tabulka zobrazuje SWOT analýzu s hodnocením možnosti využití ČMZRB.

Tabulka 41 – SWOT analýza možnosti implementace FN prostřednictvím ČMZRB

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dlouholeté zkušenosti s finanční podporou podnikání v ČR formou zvýhodněných úvěrů ▪ Zkušenosti s financováním z EU (např. OP PIK, COSME) ▪ Instituce již existuje a není potřeba vybudovat kompetence ▪ Zkušenost spolupráce s EIB a EIF ▪ Předpoklad možnosti využití inter-administrativní spolupráce vylučující potřebu realizace výběrového řízení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Specializace pouze na úvěrové a záruční FN (v případě využití ČMZRB jako správce navrženého úvěrového FN by se nejednalo o slabou stránku)
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozšíření oblastí zájmu a kompetencí instituce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Případná nutnost svěřením správy FN na základě otevřené veřejné soutěže v případě negativního stanoviska EK k využití institutu inter-administrativní spolupráce <p>Aktualizace listopad 2018</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Právní nejistota ohledně aplikace nařízení Omnibus v případě přímého zadání ČMZRB

6.2.4 Možnost nechat FN spravovat EIB / EIF

EIB / EIF má v oblasti rizikového kapitálu více jak 20leté zkušenosti získané v rámci správy národních fondů rizikového kapitálu např. na Slovensku, v Polsku, Bulharsku či Pobaltí. Díky těmto zkušenostem tak EIF disponuje standardizovaným nastavením struktury fondu, procesy investičního rozhodování a kvalifikovanými zaměstnanci.

Další výhodou pověření EIB / EIF prováděním FN je **eliminace potřeby realizace výběrového řízení**, jelikož tuto činnost lze EIB / EIF zadat přímo bez výběrového řízení. Pokud by ŘO zadal EIB / EIF

³¹ V letech 2001 až 2003 spravovala ČMZRB prostředky EIB pro podporu projektů v oblasti dopravy a životního prostředí. V současné době spolupracuje ČMZRB s EIF v rámci programu COSME

provádění fondu fondů, EIB / EIF dále vybere finanční zprostředkovatele za účelem provádění FN na základě vlastních interních pravidel a postupů, které musí být v souladu se Smlouvou.³²

Nespornou výhodou je také možnost **využití know-how** v oblasti implementace FN ze zdrojů rozpočtu EU (nejen z ESIF) a jeho následný přenos na národní úroveň. Další výhodou je možnost využití dobrého jména EIB / EIF jako důvěryhodného partnera, což by vedlo ke zvýšení kredibility celého systému a k většímu zapojení soukromých investorů a jejich zdrojů.

V neposlední řadě je výhodou možnosti využití EIB / EIF již výše zmíněná skutečnost, že **OP PIK počítá s EIF jako se správcem FF** a s jako implementačním subjektem kapitálového FN zaměřeného na investice do fondů. Paralelní struktura by pro sjednocení přístupu mezi oběma operačními programy mohla být využita i v rámci OP PPR, aby byla zajištěna plošná podpora v rámci všech regionů České republiky.

Situace, kdy by funkci správce fondu fondů zastupovala místní instituce a zároveň by funkci správce FN plnila EIB / EIF, by však představovala určité komplikace z hlediska stránky právní (uplatňování českých právních předpisů na úrovni fondu fondů a evropských na úrovni správce FN), ale také komunikační. Zajištění smluvních podmínek s EIB / EIF může být komplikované, a to v případě, že by byly použity podmínky, které nejsou v českém právním řádu obvyklé. Navíc, možnost ŘO ovlivnit znění smluvních podmínek může být limitována.

Rozdělení odpovědnosti za správu FN může být také problematické. ŘO dle legislativy odpovídá za to, že prostředky, které mu byly svěřeny, budou čerpány v souladu s právními předpisy. Dle čl. 37 obecného nařízení musí být zajištěno, že alokace prostředků z FN je ve shodě s cíli Programů, z nichž byly tyto prostředky vyčleněny. Aby se omezily případné komplikace, musí být jasně rozděleny kompetence tak, aby bylo zřejmé, do jaké míry ŘO může ovlivnit průběh daného FN.

Nevýhodou je **povinnost přejmout vlastní standardizované podmínky** spolupráce od EIB / EIF a komplikovaná evropsko-národní struktura.

Následující tabulka zobrazuje SWOT analýzu možnosti, kdy by správcem FN / FF byla EIB / EIF.

Tabulka 42 – SWOT analýza možnosti implementace FN prostřednictvím EIB / EIF

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Bohaté zkušenosti s implementací FN ze zdrojů rozpočtu EU Přípravná fáze může být urychlena díky možnosti svěřit implementační úkoly na základě přímého zadání bez nutnosti realizace výběrového řízení 	<ul style="list-style-type: none"> Případná delší doba přípravy Nutnost přistoupit na standardizované podmínky spolupráce Omezená možnost ŘO ovlivnit znění smluvních podmínek
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Přenos zkušeností mezinárodní finanční instituce Zvýšení kredibility díky silnému partnerovi vedoucí k získání důvěry dalších investorů S ohledem na využití EIF jako správce FF v rámci OP PIK, lze dosáhnout jednotného řešení pro celou ČR 	<ul style="list-style-type: none"> ČR nemusí mít dostatek zkušeností v době exitu EIF nutných ke správě daného FN po tomto exitu

³² Sdělení Komise - Pokyny pro členské státy k výběru subjektů provádějících finanční nástroje (2016/C 276/01) články 3.2 a 3.3

Aktualizace listopad 2018

Usnesením Rady hl. m. Prahy č. 1325 z 22. jednání dne 6. 6. 2017 byla spolupráce s Evropským investičním fondem (EIF) při implementaci finančních nástrojů odmítnuta. S ohledem na toto rozhodnutí není nadále možné uvažovat o EIF jako o správci doporučovaných finančních nástrojů.

6.2.5 Možnost ŘO spravovat FN prostřednictvím správce vybraného veřejnou soutěží

S výjimkou situací popsaných dále v textu a případech, kdy se ŘO dle čl. 37 odst. 4 písm. c) obecného nařízení rozhodne FN provádět přímo, musí ŘO při výběru subjektů provádějících FN postupovat v souladu s pravidly a zásadami pro zadávání veřejných zakázek ve smyslu zákona č. 134/2016 Sb. To musí být dodrženo i zprostředkujícími subjekty³³ a subjekty provádějící FF, pokud jsou veřejnými zadavateli.

Zadávání veřejných zakázek musí probíhat v souladu se zásadami Smlouvy o fungování Evropské unie, zejména ve vztahu k volnému pohybu zboží, svobodě usazování a volnému pohybu služeb, i dalšími souvisejícími základními principy, jakými jsou zákaz diskriminace, rovné zacházení, transparentnost a přiměřenost.

Výběr orgánů provádějících finanční nástroje v souladu s ustanoveními směrnice 2004/18/ES nebo směrnice 2014/24/EU

Na veřejné zakázky přesahující určitý limit se vztahují směrnice o zadávání veřejných zakázek. V souvislosti se zakázkami na služby jsou v čl. 7 směrnice 2004/18/ES a čl. 4 směrnice 2014/24/EU zmíněny dva finanční limity³⁴, po jejichž překročení se odpovídající směrnice na veřejnou zakázku vztahuje:

- 135 000 EUR u veřejných zakázek na služby zadávaných veřejnými zadavateli uvedenými jako ústřední orgány státní správy v příloze I směrnice 2014/24/EU a v příloze IV směrnice 2004/18/ES
- 209 000 EUR u veřejných zakázek na dodávky a služby zadávané jinými druhy veřejných zadavatelů

Veřejným zadavatelem by měl být vybrán druh zadávacího řízení pro výběr subjektů provádějících FN. V případě velice složitých nákupů je možné najít ve směrnících o zadávání veřejných zakázek specifické druhy zadávacího řízení (např. soutěžní dialog nebo jednací řízení).

Aby došlo k omezení nutnosti provádět změny smluv a řídit budoucí změny v rozsahu svěřených úkolů, může veřejný zadavatel použít rámcovou dohodu. Ta poskytuje v případě řízení zakázek na poskytování finančních služeb do určité míry flexibilitu, protože umožňuje upravovat objem služeb dle potřeb veřejného zadavatele a/nebo příjemců. Dle čl. 33 odst. 1 směrnice 2014/24/EU nesmí doba platnosti rámcové dohody překročit 4 roky, až na výjimečné a náležitě odůvodněné případy.

Dle platné judikatury jsou změny smlouvy na veřejnou zakázku dle směrnice 2004/18/ES možné pouze v situaci, kdy byla tato informace uvedena v oznámení o vypsání zadávacího řízení pro všechny případné zájemce a pokud změny byly upraveny v původní zadávací dokumentaci v přesných, jednoznačných a jasných ustanoveních o změnách. Směrnice 2014/24/EU uvádí situace, kdy je možné,

³³ Zprostředkující subjekt je dle čl. 2 odst. 18 nařízení o společných ustanoveních „jakýkoliv veřejný nebo soukromý subjekt, za jehož činnost odpovídá řídicí nebo certifikační orgán, nebo který z pověření takového orgánu plní povinnosti vůči příjemcům provádějícím operace“.

³⁴ Dle čl. 7 směrnice 2004/18/ES a čl. 4 směrnice 2014/24/EU platí tyto finanční limity pro odhadovanou hodnotu služeb poskytnutých subjektem provádějícím bez daně z přidané hodnoty. Dle čl. 6 směrnice 2014/24/EU jsou tyto finanční limity každé dva roky upraveny.

při splnění konkrétních podmínek uvedených v čl. 72 této směrnice, provést změny smluv na veřejné zakázky bez nového zadávacího řízení.

Výběr orgánů provádějících FN v souladu se zásadami Smlouvy o fungování EU

V případě, že zakázka nedosahuje finančních limitů stanovených v předešlé podkapitole, ale tato zakázka představuje přeshraniční zájem, musí být subjekt provádějící FN vybrány v souladu se zásadami Smlouvy o fungování EU. To, zda daná zakázka představuje přeshraniční zájem, posuzuje zadavatel na základě vyhodnocení jednotlivých okolností případu (např. technických charakteristik zakázky, předmětu zakázky apod.).

Zásady Smlouvy o fungování EU, které je nutné dodržovat, zahrnují svobodu usazování, volný pohyb zboží a služeb, zákaz diskriminace, rovné zacházení, přiměřenost, transparentnost a vzájemné uznávání. Požadavky vyplývající z těchto zásad jsou uvedeny v interpretačním sdělení vydaným Komisí nazvaným „Právní předpisy Společenství použitelné pro zadávání zakázek, na které se plně nebo částečně nevztahují směrnice o zadávání veřejných zakázek“ z 23. června 2006.

Zhodnocení varianty se správcem FN vybraného veřejnou soutěží

Subjekty, které se mohou stát správcem FN vybraným veřejnou soutěží jsou:

- Veřejnoprávní subjekty
- Soukromoprávní subjekty (např. banky, fondy rizikového kapitálu či private equity fondy)

Mezi hlavní výhody zapojení komerčních bank patří vysoké pokrytí České republiky vzhledem k jejich síti poboček a také přenos jejich specifického know-how především v oblasti poskytování úvěrového financování.

Další možností je zapojení fondu rizikového kapitálu či private equity fondu. Výhodou zapojení těchto subjektů je jejich zkušenost s kapitálovými investicemi a znalost českého prostředí. S tím souvisí i další výhoda, kterou je potenciální poskytnutí nejen finančních prostředků v podobě kapitálové investice, ale i znalostí, zkušeností nebo obchodní kontakty (poskytnutí tzv. smart money). Potenciální nevýhodou je velikost daného subjektu, jeho nedostatečná kapacita potřebná pro implementaci kapitálového FN či neexistence efektivního interního kontrolního systému.

Mezi výhody této varianty se řadí potenciální úspora nákladů a poplatků za správu. Další výhodou by v případě zapojení soukromého subjektu jako správce FN byla potenciální kvazi-PPP spolupráce státu a tohoto subjektu a z ní plynoucí vzájemný přenos know-how.

Mezi rizika svěřením správy FN subjektu vybranému veřejnou soutěží je možné zpoždění v harmonogramu plynoucí z výběru příjemce pro FN v otevřeném zadávacím řízení, které může mít za následek až nerealizování FN. V období 2011 – 2013 připravovalo MPO v rámci OP PI projekt „Seed fond“. Na začátku roku 2013 byl na základě výsledků otevřeného zadávacího řízení vybrán depozitář a správce fondu. Jeden z uchazečů o veřejnou zakázku na správu majetku fondu, který byl vyloučen, podal stížnost v dubnu 2013. To vedlo k zahájení správního řízení před ÚOHS. O rok později bylo zadávací řízení na správce zrušeno, mj. z důvodu zmíněného dlouho trvajících správního řízení, které bylo ukončeno až v říjnu 2014 pro bezpředmětnost. ŘO poté přesměroval prostředky původně určené na implementaci Seed fondu do dotačních programů podpory OP PI. Stejně tak i zkušenosti s přípravou úvěrových nástrojů JESSICA ROP Střední Morava a OP PK z období 2007 – 2013 naznačují potenciální rizika spojená se zpožděním v harmonogramu při výběru správce v otevřeném zadávacím řízení. Ani tento FN nebyl spuštěn. Dalším rizikem je potenciálně nižší kvalita služeb či nedostatek subjektů na českém trhu s požadovanými znalostmi a zkušenostmi.

Následující tabulka zobrazuje SWOT analýzu možnosti správy FN subjektem vybraným veřejnou soutěží.

Tabulka 43 – SWOT analýza možnosti implementace FN subjektem vybraným ve veřejné soutěži

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> Možné nižší náklady a poplatky za správu Znalost českého prostředí 	<ul style="list-style-type: none"> Může dojít ke zpoždění implementace FN vzhledem k výběru správce v otevřeném zadávacím řízení (viz zkušenosti s přípravou Seed fondu OP PI a přípravy úvěrových nástrojů JESSICA ROP Střední Morava a OP PK v období 2007 – 2013)
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> Kvazi-PPP spolupráce státu a soukromého správce FN, která může vést k vzájemnému přenosu zkušeností Nižší očekávané poplatky za správu oproti ostatním variantám 	<ul style="list-style-type: none"> Značné časové zpoždění přípravné fáze, které může vést až k ohrožení implementace Omezený počet subjektů na českém trhu s dostatečnými zkušenostmi nutnými pro správu FN Případná nižší kvalita služeb

6.2.6 Shrnutí závěrů analýzy možnosti implementace FN a doporučení

Na základě analýzy v předešlé podkapitole bylo provedeno zhodnocení jednotlivých variant, a to pomocí definování 4 kritérií, kterým byly přiděleny následující váhy:

- Rychlost implementace** (váha 40 %)
- Know-how** (váha 20 %)
- Využití synergií** (váha 20 %)
- Znalost českého prostředí** (váha 20 %)

Následně byla použita stupnice od 1 (vysoké hodnocení) do 3 (nízké hodnocení), kdy každé z variant (bez centrální varianty) bylo na základě výše uvedené analýzy přiděleno ohodnocení v rámci všech 4 kritérií.

Tabulka 44 – Vyhodnocení jednotlivých možností pro správu navrhovaných FN

Kritérium	Váha	Centrální varianta	NIF	ČMZRB	EIB / EIF	Soutěž
Správce FN	-	✓	✓	✓	-	✓
Rychlost implementace	40 %	-	1	1	2	3
Know-how	20 %	-	2	2	1	2
Využití synergií	20 %	-	1	2	2	3
Znalost českého prostředí	20 %	-	1	1	2	1
Vyhodnocení	-	-	1,2	1,4	1,8	2,4

Stupnice hodnocení: 1 – Vysoký(á) 2 – Střední 3 – Nízký(á)

Na základě výsledku tohoto zhodnocení zpracovatel studie navrhuje využít pro implementaci spojené navrhovaných FN následující možnosti jejich správy:

- NIF IS pro kapitálové FN zaměřené na projekty PoC a pro koinvestice do inovačních podniků**

- **EIF pro kapitálové FN využívající fond fondů pro investice do již existujících nebo nově založených fondů rizikového kapitálu**
- **ČMZRB pro úvěrové FN pro podporu více etablovaných MSP**

Toto na první pohled duplicitní řešení správy kapitálových FN prostřednictvím NIF IS a EIF lze podpořit následujícími hlavními argumenty:

- Řešení s EIF jako správcem FF může nejenom významně podpořit rozvoj inovací v rámci hl. m. Prahy, ale také celkově **nastartovat ekonomiku** prostřednictvím investic do případně nově vytvořených VC fondů zaměřených na nové oblasti (aktivity EIF v minulosti vedly k založení nových a úspěšných VC fondů)
- Rozdělení implementace FN mezi více subjektů slouží jako **záložní řešení pro případ, kdyby jedno z řešení z jakýchkoliv důvodů nabralo zpoždění nebo by došlo k úplnému ukončení jeho příprav**. Druhý subjekt by tak v takovémto případě zaručil čerpání alokovaných prostředků (neplatí pro projekty typu PoC, jejichž financování se předpokládá pouze prostřednictvím NIF IS)

Podpůrným argumentem pro výběr tohoto řešení je také fakt, že **identický přístup je navržen v rámci OP PIK**. K zajištění jednotných podmínek financování napříč všemi regiony ČR je vhodné, aby OP PPR využilo tohoto rozdělení správy FN.

Pro jednotlivé správce FN navrhuje následující alokaci:

- **NIF IS – 324 až 441 mil. Kč** obsahující podporu prostřednictvím kapitálových FN pro podporované aktivity 1.1.1 (projekty typu proof-of-concept) a 1.2.3 (rozvoj inovačních firem v počátečních fázích podnikání). Alokaci na horní hranici rozmezí doporučuje rozšířit až v případě ověření úspěšného fungování FN v průběhu uskutečněných výzev
- **EIF – 272 mil. Kč** pro kapitálové FN v rámci podporované aktivity 1.2.3
- **ČMZRB – 141 až 496 mil. Kč** pro úvěrové FN v rámci podporované aktivity 1.2.3. Zpracovatel studie doporučuje nejprve alokovat přibližně 250 mil. Kč a případně alokaci navýšit v případě ověření úspěšného fungování FN v průběhu uskutečněných výzev

Aktualizace listopad 2018

Z hlediska formy podpory je možné v případě aktivity 1.2.3 uvažovat jak o kapitálovém, tak o dluhovém finančním nástroji. V rámci OP PPR je však nutné uvážit vhodnou formu finančního nástroje při existujících omezeních, blíže popsanych v rámci poznámek ke kapitole 5 a 6.

Z hlediska kapitálových vstupů je tento faktor velmi důležitý. V zásadě existují dva způsoby, jak lze kapitálově podpořit investice do MSP, a to prostřednictvím fondu fondů a prostřednictvím přímých investic. Územní zaměření výhradně na hl. m. Prahu je významným omezujícím faktorem pro fond fondů. Potenciální finanční zprostředkovatelé z řad manažerů fondů rizikového kapitálu působících v České republice nepracují s takovým regionálním omezením při hledání vhodných investic, zaměřují se spíše např. na Českou republiku a Slovensko, případně též další země střední a východní Evropy, což potvrzují mj. údaje z CVCA (Czech Venture Capital and Private Equity Association). Vytvořená struktura fondu fondů by tak byla pro potenciální finanční zprostředkovatele příliš omezená a komplikovaná.

Pro přímé kapitálové investice nebo koinvestice do MSP v tuto chvíli v České republice chybí vhodný správce, kterým měl být NIF ve formě investiční společnosti, avšak NIF byl usnesením vlády ČR č. 343 zrušen. Funkční taktéž není tzv. centrální varianta implementace finančních nástrojů, která rovněž měla disponovat vhodnou strukturou pro provádění přímých investic.

Z hlediska podpory ve formě zvýhodněných úvěrů není územní hledisko tak zásadní. Je však velmi podstatné zvážit celkovou alokaci tak, aby došlo k efektivnímu využití prostředků ESIF s ohledem na dostupnou absorpční kapacitu.

Jako určitý základ představy o absorpční kapacitě pro dluhový nástroj OP PPR pro začínající podniky mohou posloužit data o podpoře ČMZRB na území hl. m. Prahy ve formě záruk, které ukazuje výše tabulka č. 23. Z rozhovorů se zástupci ČMZRB vyplynulo, že záruky jsou poskytovány MSP v kategorii sledované pohledávky, tedy jde o skupinu MSP, které mají ztížený přístup k financování s ohledem na rané stádium podnikání. Rámcová kalkulace absorpční kapacity převyšuje odhadovaný podíl začínajících podniků na celkovém objemu plánovaných úvěrů pro MSP (kapitola 5.2.4.1).

S ohledem na výše uvedená omezení je doporučeno využít v OP PPR v S aktivitě C 1.2.3 finanční nástroj spočívající v poskytování zvýhodněných úvěrů a na tento finanční nástroj použít celou dostupnou alokaci 400 mil. Kč prostřednictvím ČMZRB jako správce FN. Částka 400 mil. Kč může být v budoucnosti v případě vysoké poptávky navýšena. Zároveň doporučujeme celou tuto částku alokovat mezi všechny potenciální příjemce podpory v rámci aktivity 1.2.3 bez dalšího rozlišování mezi začínajícími a etablovanými podniky.

Podmínky pro spolupráci s NIF

Jak již bylo výše zmíněno, svěřením implementačních úkolů NIF IS navrhuje zpracovatel studie provést na základě ustanovení o inter-administrativní (správní) spolupráci dle par. 12 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek resp. dle bodu 3.6.2 Sdělení Komise, Pokyny pro členské státy k výběru subjektů provádějících finanční nástroje (2016/C 276/01). V době přípravy studie již ŘO OP PPR obdržel stanovisko ze strany EK, které potvrzuje možnost využití institutu inter-administrativní spolupráce v případě svěřením správy FN NIF IS.

S ohledem na aktuální stav příprav zahájení činnosti NIF a možné komplikace, které by hypoteticky oddálit zahájení jeho činnosti plánované na druhou polovinu roku 2017, doporučuje zpracovatel studie **úzkou koordinaci mezi zástupci ŘO OP PPR a MPO**. V případě, že by zahájení činnosti NIF mělo být ohroženo, nebo délka přípravní fáze přesáhla únosnou dobu, musí být zástupci ŘO OP PPR **informováni v dostatečném předstihu** a případně rozhodnout zvolení alternativní možnosti implementačního uspořádání FN v rámci OP PPR. Za tímto účelem je potřeba nominovat zástupce ŘO OP PPR, který bude průběžně monitorovat aktuální situaci ohledně příprav zahájení činnosti NIF, účastnit se všech relevantních jednání souvisejících se zahájením činnosti NIF a bude identifikovat rizika, která mohou ohrozit zahájení poskytování FN z OP PPR ve stanovém termínu.

Podmínky pro spolupráci s EIF

Vzhledem ke specifickému statutu EIF může ŘO OP PPR svěřit správu FF EIF přímo bez výběrového řízení na základě dohody o financování.

Podmínky pro spolupráci s ČMZRB

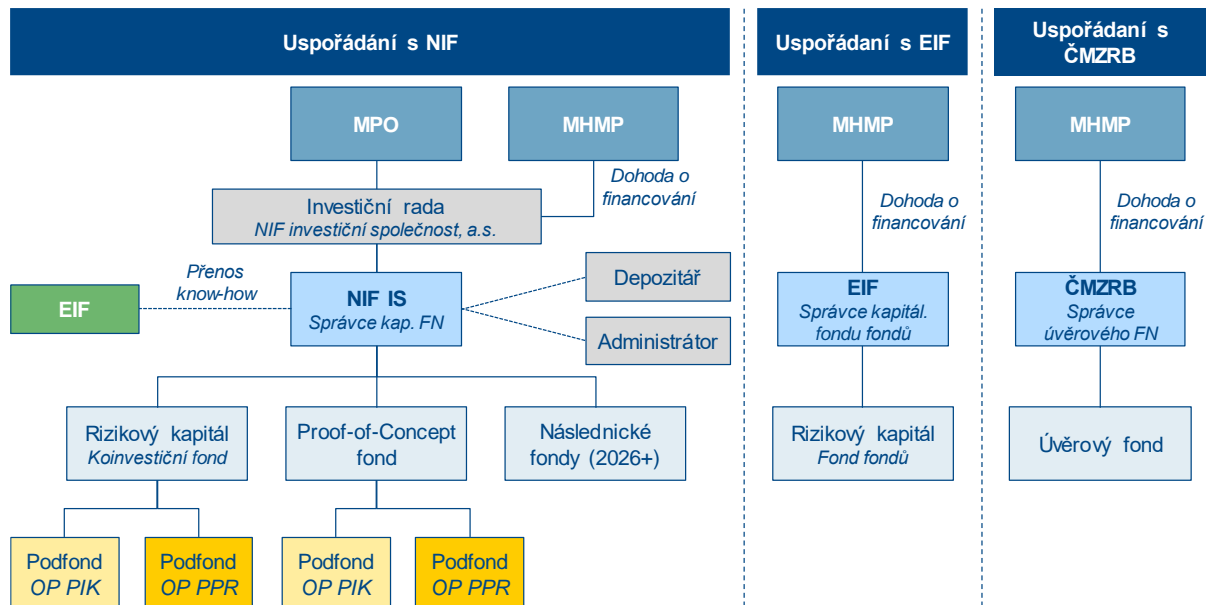
Stejně jako v případě NIF IS je pro svěřením správy úvěrového FN ČMZRB uvažováno o využití inter-administrativní (správní) spolupráce dle par. 12 zákona č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek resp. dle bodu 3.6.2 Sdělení Komise, Pokyny pro členské státy k výběru subjektů provádějících finanční nástroje (2016/C 276/01). ŘO OP PPR již zaslal EK požadavek, který by potvrdil možnost využití tohoto institutu. Dle zpracovatele studie splňuje ČMZRB všechny požadavky.

Návrh implementační struktury

Zpracovatel studie navrhuje pro FN pro projekty PoC a pro koinvestice do inovačních podniků využít současné implementační schéma v rámci NIF. Pro investice do již existujících nebo nově založených

fondů rizikového kapitálu pak zpracovatel studie doporučuje uspořádání s využitím fondu fondů ve správě EIF. Navrhovaná implementační struktura je znázorněna na následujícím obrázku.

Obrázek 28 – Navrhované implementační uspořádání FN

V případě **uspořádání s NIF** je touto dobou již zaváděný „distribuční kanál“ díky tomu, že v rámci OP PIK je plánované zapojení NIF IS jako správce koinvestičního fondu programu RIZIKOVÝ KAPITÁL a finančního nástroje PROOF-OF-CONCEPT, který by takto zastřešoval finanční prostředky poskytnuté jak v rámci OP PIK, tak i OP PPR. Další výhodou je spolupráce (alespoň v první fázi) NIF IS s EIF, díky které bude docházet k přenosu cenného know-how na národní úroveň. Toto implementační uspořádání je také výhodné vzhledem k tomu, že NIF IS bude vždy vystupovat jako spoluinvestor po boku soukromých investičních subjektů. Díky tomu dojde k aktivizaci soukromého kapitálu a k synergii se soukromým finančním/investičním sektorem.

Vzhledem k tomu, že vklad prostředků ze dvou operačních programů do jednoho nástroje není obvyklým postupem, bude muset být při napojení na NIF IS definován právní akt, kterým budou z ŘO OP PPR svěřeny/předány kompetence pro realizaci FN, případně bude třeba určit obdobný právní akt mezi ŘO OP PPR a OP PIK. Tuto úlohu by mohla plnit **dohoda o financování**, tedy smlouva upravující podmínky pro příspěvky z programu na FN. Tato smlouva by upravovala vztahy mezi ŘO a NIF IS jako správcem FN. V rámci této dohody o financování bude také nutno nastavit např. oddělené účtování, vklady a reportování pro zmíněné dva operační programy.

Uspořádání s fondem fondů spravovaného EIF do značné míry kopíruje strukturu navrženou v rámci OP PIK. Na základě dohody o financování mezi hl. m. Prahou a EIF bude proveden vklad prostředků do správy EIF, který dále sám vybere finanční zprostředkovatele z řad existujících nebo nově založených fondů rizikového kapitálu.

Uspořádání s ČMZRB je vhodné pro implementaci úvěrového FN v rámci podporované aktivity 1.2.3 se zaměřením na více etablované MSP. Toto uspořádání také do značné míry kopíruje podmínky v OP PIK.

6.3 Akční plán k zavedení finančních nástrojů

Výše uvedené návrhy jednotlivých FN a implementační struktury pouze rámcově naznačují další postup implementace FN v rámci OP PPR. Pro jejich úspěšnou implementaci bude potřeba učinit několik dílčích kroků, které společně tvoří akční plán, dle kterého by měl ŘO postupovat.

Akční plán vychází z navrhovaného napojení na struktury NIF IS. Postup implementace tak do značné míry závisí na rychlosti příprav NIF IS, jehož zpuštění je předběžně předpokládáno na podzim 2017. V ideálním případě by první výzvy mohly být vyhlášeny koncem roku 2017.

Aktualizace listopad 2018

Akční plán vychází ze zvolené implementační varianty, tedy ustavení úvěrového finančního nástroje v rámci ČMZRB.

Tabulka 45 – Akční plán k zavedení FN v OP PPR

#	Krok	Stav k říjnu 2018
1	Akceptace aktualizovaných výstupů ex-ante posouzení ŘO přijme aktualizované výstupy této verze Předběžného posouzení využití FN v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014–2020.	Splněno
2	Předložení aktualizované zprávy ex-ante analýzy monitorovacímu výboru V souladu s požadavky obecného nařízení musí být předběžné posouzení FN předloženo monitorovacímu výboru, jehož úkolem je monitorovat provádění programu. V tomto případě je doporučeno s ohledem na následující krok předložit výboru také aktualizované posouzení.	Splněno
3	Rozhodnutí ŘO o implementaci navržených FN ŘO se rozhodne, zda budou výsledky ex-ante posouzení implementovány v plném rozsahu a reviduje plán výzev (ŘO nemá povinnost se řídit závěry ex-ante posouzení).	Splněno
4	Schválení kritérií výběru operací monitorovacím výborem programu Monitorovací výbor musí posoudit a schválit výběrová kritéria, na základě kterých bude vybrán subjekt/subjekty zajišťující správu FN.	Splněno
5	Zveřejnění aktualizace ex-ante posouzení FN Po akceptaci aktualizace ex-ante posouzení FN je třeba zveřejnit souhrnný přehled zjištění a závěrů.	Splněno
6	Ujasnění možnosti spolupráce s ČMZRB Ujasnění možnosti spolupráce na základě výjimky pro národní rozvojové finanční instituce prostřednictvím novely Obecného nařízení, tzv. „Omnibus regulation“, jakmile tato novela vejde v účinnost a za předpokladu splnění podmínek stanovených novelou Obecného nařízení ze strany ČMZRB.	Splněno

#	Krok	Stav k říjnu 2018
7	Procesní nastavení administrace FN Organizační zajištění: vymezení rolí a odpovědností pro pracovníky ŘO včetně vytvoření manuálu metodických postupů a pracovních činností ve vztahu k úkonům spojených s FN včetně školení (Operační manuál FN). Stanovení rozsahu monitoringu na úrovni správce FN a konečných uživatelů.	Splněno
8	Příprava a uzavření dohod o financování Vedení MHMP musí schválit podmínky dohody o financování včetně investiční strategie předložené ČMZRB. Konzultace se zástupci MMR-NOK, Platebního a certifikačního orgánu a Oddělení Implementace finančních nástrojů MF ČR. Uzavření dohody o financování.	Probíhá
9	Vyhlášení výzev	
-	Průběžný monitoring legislativy a metodik Monitoring legislativního a metodického vývoje na úrovni EK a jejich případné reflektování do akčního plánu pro implementaci FN.	
-	ŘO přijme aktualizované výstupy této verze Předběžného posouzení využití FN v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014–2020.	

6.4 Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře

Veřejná podpora a koneční příjemci FN

V souladu s čl. 107 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie se o veřejnou podporu jedná pouze v případech, kdy jsou splněny následující 4 základní kritéria definice veřejné podpory:

Obrázek 29 – Kritéria definice veřejné podpory

Kritéria definice veřejné podpory		
1	Podpora je poskytnuta státem nebo z veřejných prostředků	✓
2	Podpora zvýhodňuje určité podniky nebo určitá odvětví podnikání a je selektivní	✓
3	Je ovlivněn obchod mezi členskými státy	✓
4	Je narušena nebo hrozí narušení soutěže	✓

FN, které byly navrženy v rámci studie posouzení využití FN splňují všechny kritéria definice veřejné podpory. Veřejná podpora je obecně zakázána a je potřeba najít právní výjimku, která poskytnutí veřejné podpory umožní. Možnosti řešení veřejné podpory jsou následující:

- **Podpora de minimis** – v případě projektů nepřesahující částku 200 000 EUR (podpora jednomu příjemci za 3leté fiskální období) je možno využít režimu de minimis ukotveného v Nařízení Komise (EU) č. 1407/2013 o použití článku 107 a 108 Smlouvy o fungování Evropské unie na podporu de minimis. O využití tohoto režimu je možno uvažovat v případě úvěrového FN a hypoteticky také pro kapitálové FN pro podporu inovačního podnikání, např. formou akcelérátorů (oba FN jsou součástí aktivity 1.2.3)
- **„Off-the-shelf“ nástroje vypracované Evropskou komisí** – pro podporu MSP existují jak kapitálové, úvěrové „off-the-shelf“ FN. Jak již bylo uvedeno výše, využití těchto off-the-shelf nástrojů pro podporované aktivity 1.1.1 a 1.2.3 není dle zpracovatele studie vhodné. Tento režim veřejné podpory proto nelze aplikovat
- **Obecné nařízení o blokových výjimkách (GBER)** – blokové výjimky představují specifické oblasti poskytování veřejné podpory, u kterých se za určitých okolností předpokládá slučitelnost s vnitřním trhem EU. Veřejná podpora pro konečné příjemce by měla být řešena v režimu veřejné podpory GBER a to použitím oddílu 3 (článek 21) pro financování inovativních MSP (aktivita 1.2.3) a oddílu 4 GBER (článek 25) pro financování VaV projektů typu proof-of-concept (aktivita 1.1.1)

Na základě výše uvedených informací zpracovatel studie doporučuje pro navrhované FN režim veřejné podpory podle GBER nebo podporu de minimis. V případě, že by nakonec nebyly využity podmínky dle oddílu GBER, bylo by potřeba navrhované finanční nástroje notifikovat EK (viz akční plán zavedení FN – kapitola 6.3).

Veřejná podpora a správce fondu / finanční zprostředkovatel

Posouzení pravidel veřejné podpory se musí týkat nejen konečných příjemců plánovaných FN, ale je také potřeba posoudit celé předpokládané implementační uspořádání, tedy i finanční odměnu pro správce fondu resp. finančního zprostředkovatele.

Odměna pro finančního zprostředkovatele musí zpravidla **odpovídat odměně tržní**. Tuto podmínku lze splnit jedním z následujících dvou případů:

- Finanční zprostředkovatel bude vybrán prostřednictvím otevřeného, transparentního, nediskriminačního a objektivního výběrového řízení
- Výše odměny je stanovena v souladu s čl. 12 a 13 nařízení Komise v přenesené pravomoci č. 480/2014 z 3. března 2014

V případě, že by finanční zprostředkovatel nebyl vybrán v rámci transparentního výběrového řízení, definuje nařízení Komise č. 480/2014 prahové hodnoty pro výpočet nákladů a poplatků spojených s prováděním fondu. Vzhledem k návrhu implementace FN prostřednictvím vybraných správců doporučuje zpracovatel studie aplikovat pro případ OP PPR takový režim veřejné podpory, který umožní převod zdrojů z ŘO OP PIK na jednotlivé správce FN.

V případě, že ŘO OP PPR bude muset svěřit správu FN na základě otevřené veřejné soutěže, bude nutné zohlednit zákon o zadávání veřejných zakázek č. 134/2016 Sb. a příslušné pokyny EK. V době přípravy studie se však předpokládá využití inter-administrativní spolupráce dle bodu 3.6.2 pokynu EK 2016/C 276/01, která již byla ze strany EK schválena pro NIF IS a v případě ČMZRB se očekává pozitivní stanovisko.

Veřejná podpora a spoluinvestoři v rámci FN

V případě finančních nástrojů, u kterých se předpokládá spolufinancování ze strany soukromých investorů, je potřeba posuzovat veřejnou podporu i na úrovni jednotlivých soukromých spolufinancujících subjektů. Poskytnutí výhody soukromému investorovi, která může vést ke vzniku veřejné podpory, nastává v případě, kdy realizovaná investice nesplňuje podmínku *pari-passu*. V souladu s relevantními pokyny EK³⁵ splňuje investice podmínku *pari-passu* v následujících případech:

- Investice veřejného a soukromého investora je realizována za stejných podmínek (sdílení stejného rizika a výše odměn) a
- investice obou stran je realizována v rámci stejné investiční transakce a
- podíl soukromého investora musí mít skutečný ekonomický význam (na úrovni min. 30 %)

V případě, že by soukromému investorovi byly poskytnuty jiné než výše uvedené podmínky, podmínka *pari-passu* by nebyla splněna (např. v případě využití preferenčního odměňování, popsaného v kapitole 6.1.2 dokumentu). Nesplnění výše uvedených podmínek však nemusí automaticky znamenat nezbytnou notifikaci u EK. Je možné využít ustanovení Obecného nařízení o blokových výjimkách (GBER), které blíže definuje podmínky režimu veřejné podpory pro FN nástroje v podobě kapitálových vstupů (např. v případě asymetrického sdílení ztrát mezi veřejnými a soukromými investory musí být první ztráta převzatá veřejným investorem omezena na nejvýše 25 % celkové investice)³⁶.

V závislosti na finálním nastavení podmínek doporučených FN je při jejich implementaci vhodné ověřit, zda jsou splněny podmínky vylučující notifikaci EK nebo bude potřeba získat schválení ze strany EK.

³⁵ Pracovní dokument: Guidance on State aid in ESI Funds financial instruments (EGESIF_16-0009-00 21/04/2016)

³⁶ Nařízení komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem, oddíl 3, čl. 13 písm. c)

6.5 Vymezení očekávaných výsledků

Vymezení očekávaných výsledků vychází z verze 8 operačního dokumentu OP PPR vydaného k 9. 6. 2015. Zpracovatel neposuzoval relevanci navrhované soustavy výsledkových a výstupových indikátorů, protože nastavení této soustavy je v gesci ŘO OP PPR. **Zpracovatel nepředpokládá potřebu změny soustavy při využití FN**, a tak doporučuje zachování současných indikátorů.

V následujícím textu jsou uvedeny jak výsledkové, tak výstupové indikátory, které jsou relevantní pro sledované oblasti podpory v rámci ex-ante analýzy, tedy specifický cíl 1.1 a 1.2.

6.5.1 Specifický cíl 1.1

Následující tabulka udává výsledkové indikátory pro specifický cíl 1.1. Zpracovatel navrhuje ponechat cílové hodnoty tak, jak byly navrženy ŘO.

Tabulka 46 – Výsledkové indikátory pro specifický cíl 1.1

Indikátor	Měrná jednotka	Kategorie regionu	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
Výdaje podnikatelského sektoru na provádění VaV ve vládním a vysokoškolském sektoru v hl. m. Praze jako % celkových výdajů na provádění VaV v těchto sektorech	%	Více rozvinutý region	12,4	2013	17,2 – 18,0	ČSÚ	Ročně
Podíl výdajů na VaV v podnikatelském Sektoru financovaných z veřejných zdrojů (domácích i zahraničních) (hl. m. Praha)	%	Více rozvinutý region	20,2	2013	20,5 – 21,5	ČSÚ	Ročně

Zdroj: Programový dokument OP PPR

Navrhovaný FN by se měl na naplnění těchto cílových hodnot výsledkových indikátorů podílet skrze dosažení cílové hodnoty následujícího výstupového indikátoru aplikovatelného pro projekty typu proof-of-concept.

Tabulka 47 – Výstupové indikátory pro specifický cíl 1.1

Indikátor	Měrná jednotka	Kategorie regionu	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
Počet ověřených aktivit/konceptů proof-of-concept	Aktivity	Více rozvinutý region	12	Ž/P	Průběžně

Zdroj: Programový dokument OP PPR

Současná cílová hodnota 12 ověřených aktivit/konceptů PoC je vzhledem k výše uvedeným výsledkům průzkumu pražských VO ohledně PoC aktivit (průzkum prokázal zájem o podporu 67 projektů od 6 výzkumných organizací) a k již ukončeným nebo stále otevřeným výzvám č. 7 a 24 **relativně nízká**. Vzhledem k navrhovanému pilotnímu režimu však **zpracovatel studie navrhuje současnou cílovou hodnotu zachovat nezměněnou a případně ji upravit v návaznosti na úspěšnosti pilotního využití FN**.

6.5.2 Specifický cíl 1.2

Následující tabulka udává výsledkové indikátory pro specifický cíl 1.2. Zpracovatel navrhuje ponechat cílové hodnoty tak, jak byly navrženy ŘO.

Tabulka 48 – Výsledkové indikátory pro specifický cíl 1.2

Indikátor	Měrná jednotka	Kategorie regionu	Výchozí hodnota	Výchozí rok	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
Podnikové výdaje na VaV v podnikatelském sektoru jako % HDP - regiony ČR (hl. m. Praha)	%	Více rozvinutý region	0,75	2013	0,80	ČSÚ	Ročně

Zdroj: Programový dokument OP PPR

Navrhovaný FN by se měl na naplnění této cílové hodnoty výsledkového indikátorů podílet skrze dosažení cílových hodnot následujících výstupových indikátorů, které jsou relevantní pro rozvoj inovačních firem v počátečních obdobích jejich životního cyklu.

Tabulka 49 – Výstupové indikátory pro specifický cíl 1.2

Indikátor	Měrná jednotka	Kategorie regionu	Cílová hodnota (2023)	Zdroj údajů	Četnost podávání zpráv
Počet podniků pobírajících podporu	Podniky	Více rozvinutý region	300	MS 2014+	Průběžně
Počet podniků, které dostávají podporu pro účely uvádění nových výrobků na trh	Podniky	Více rozvinutý region	50	Ž/P	Průběžně
Počet podniků, které dostávají podporu pro účely zavádění výrobků nových pro podnik	Podniky	Více rozvinutý region	250	Ž/P	Průběžně

Zdroj: Programový dokument OP PPR

Cílová hodnota prvního výstupového indikátoru (Počet podniků pobírajících podporu) v sobě zahrnuje i podniky podpořené v rámci ostatních podporovaných aktivit SC 1.2, a proto ji nelze adekvátně posoudit. **Zpracovatel studie proto navrhuje cílovou hodnotu ponechat nezměněnou**.

Zbýlé dva výstupové indikátory (Počet podniků, které dostávají podporu pro účely uvádění nových výrobků na trh a Počet podniků, které dostávají podporu pro účely zavádění výrobků nových pro podnik) specifitěji odpovídá charakteru podporované aktivity 1.2.3. Jeho cílová hodnota je relativně nižší než hodnoty využití pro předpoklady s výše uvedenou analýzou absorpční kapacity, která předpokládá 12

– 15 podpořených projektů ročně. Pro roky 2017 – 2023 se tak jedná o 72 – 90 projektů.³⁷ **Zpracovatel však vzhledem k nejistému úspěchu FN nedoporučuje měnit cílové hodnoty indikátorů a ponechat je nezměněné.**

6.6 Další aktualizace předběžného posouzení

Při zpracování předběžného posouzení využití FN v OP PPR zpracovatel použil řadu předpokladů. Ke stanovení těchto předpokladů došlo zejména v případech, kdy nebyly dostupné nutné statistické či jiné informační vstupy a také např. v případech, kdy nebyly definitivní verze dokumentů upřesňující konečnou podobu jednotlivých variant implementačního uspořádání (viz např. centrální varianta).

V případě, že ŘO usoudí, že ex-ante analýza již přesně nevystihuje aktuální tržní podmínky v době provádění, je nutné tuto ex-ante analýzu přezkoumat a aktualizovat během provádění zpracovatelem navrhovaných FN. V případě, že dojde k výrazným změnám ještě před samotným prováděním FN, je doporučeno předpoklady použité v této ex-ante analýze zpřesnit či aktualizovat ještě před samotnou implementací FN. Zároveň je žádoucí, aby docházelo k průběžnému monitoringu, při kterém budou vybrané závěry analýzy konfrontovány se skutečností, popř. s vývojem předpovědi.

6.6.1 Přezkum či doplnění předběžného posouzení před implementací FN

Zpracovatelem studie je doporučeno, aby v případě, že nastanou významné změny v předpokladech použitých v této ex-ante analýze ještě před samotnou implementací FN, aby ještě před implementací došlo k validaci příslušných částí předběžné analýzy. Zejména (ale ne výlučně) jde o validaci následujících částí ex-ante analýzy:

- **Vymezení aktivit s potenciálem využití finančních nástrojů** (kap. 4.3) – aktualizace posouzení potenciálu podporovaných aktivit v rámci specifických cílů OP PPR pro účely možného využití FN
- **Odhad absorpční kapacity** (kap. 5.1.4 a 5.2.4) – aktualizace závěrů v návaznosti na možné přerozdělení prostředků z jednotlivých podporovaných aktivit ze strany ŘO
- **Identifikace tržního selhání a suboptimální investiční situace** (kap. 5.1.5 a 5.2.5) – validace závěrů týkajících se kvantifikace tržních selhání
- **Odhad přidané hodnoty FN a dodatečných zdrojů** (kap. 5.1.7 a 5.2.7) – revize předpokladů o spolufinancování z veřejných zdrojů, o spolufinancování konečných příjemců apod.
- **Návrh investiční strategie** (kap. 6.1) – validace předpokladů, na kterých je postaven návrh FN a v případě potřeby revize návrhu nastavení příslušného FN
- **Prověření možností implementace navrhovaných FN** (kap. 6.2, zejm. podkapitola 6.2.5) – aktualizace na základě nově známých skutečností, které ovlivní vyhodnocení jednotlivých možností implementace navrhovaných FN
- **Akční plán k zavedení FN** (kap. 6.3) – revize jednotlivých kroků vedoucích k implementaci FN a limitních termínů
- **Posouzení slučitelnosti s pravidly o veřejné podpoře** (kap. 6.4) – nutnost aktualizovat závěry této kapitoly v případě, že by došlo ke změně navrhovaného režimu veřejné podpory, nebyly by využity blokové výjimky dle GBER a režim de minimis a navrhované FN by bylo nutno notifikovat u EK
- **Vymezení očekávaných výsledků** (kap. 6.5) – validace hodnot výsledkových a výstupových indikátorů SC 1.1 a SC 1.2 v návaznosti na výsledky pilotních projektů implementace FN a v případě vydání aktuálnější verze operačního dokumentu OP PPR

³⁷ Počet projektů je počítán od začátku roku 2018

6.6.2 Přezkum předběžného posouzení během programového období

I v průběhu programového období a po zavedení podpory poskytované prostřednictvím navrhovaných FN je nutno monitorovat a případně revidovat závěry kapitoly 6.1 této ex-ante analýzy (Návrh investiční strategie). V případě, že dojde k výrazným změnám a nebude dosahováno očekávaných výsledků příslušného FN, je nutné provést aktualizaci návrhu příslušného FN.

Předběžné posouzení by mělo být pravidelně revidováno v závislosti na případném pozbytí platnosti zpracovatelem využitých předpokladů, na základě kterých bylo toto předběžné posouzení vypracováno nebo v případě změny celkové ekonomické situace. Je doporučeno, aby se ŘO při revizi ex-ante analýzy zaměřil zejména na tyto kapitoly:

- **Identifikace tržního selhání a suboptimální investiční situace** (kap. 5.2.5) – validace závěrů týkajících se kvantifikace tržních selhání
- **Odhad přidané hodnoty FN a dodatečných zdrojů** (kap. 5.1.7 a 5.2.7) – revize předpokladů o spolufinancování z veřejných zdrojů, o spolufinancování konečných příjemců apod.
- **Návrh investiční strategie** (kap. 6.1) – validace předpokladů, na kterých je postaven návrh FN a v případě potřeby revize návrhu nastavení příslušného FN
- **Akční plán k zavedení FN** (kap. 6.3) – revize jednotlivých kroků vedoucích k implementaci FN a limitních termínů
- **Vymezení očekávaných výsledků** (kap. 6.5) – validace hodnot výsledkových a výstupových indikátorů SC 1.1 a SC 1.2 v návaznosti na výsledky pilotních projektů implementace FN a v případě vydání aktuálnější verze operačního dokumentu OP PPR

Zpracovatel zároveň doporučuje nastavení funkčního monitoringu a reportingu, a to na celé programové období tak, aby docházelo ke včasnému upozornění na případné nedostatky navrhovaného implementačního uspořádání.

6.7 Využitelnost prostředků alokovaných do FN po skončení programového období

Návratnost vložených finančních prostředků z jednotlivých podpořených projektů z OP PPR nelze s dostatečnou přesností odhadovat a zpracovatel studie tak ve svých kalkulacích nezohledňuje revolvingový (obrátkový) efekt finančních nástrojů. S ohledem na předpokládanou délku implementační fáze navrhovaných finančních nástrojů (předpokládané ukončení ke konci roku 2017) nelze předpokládat, že by významná část finančních prostředků získaná z FN mohla být použita ještě v období do konce roku 2023.

Na straně druhé, článek 45 obecného nařízení udává členským státům EU povinnost zajistit opětovné využití navrácených prostředků v souladu s cíli programu nejméně po dobu 8 let po skončení období způsobilosti, které pro programové období 2014 – 2020 vyprší ke konci roku 2023. Tzv. inkasní fáze finančních nástrojů tak skončí až 31. prosince 2031. Po uplynutí této doby je možno tyto prostředky využít i jiným způsobem než v souladu s cíli programu (zbývající finanční prostředky se po uplynutí období stávají vlastními zdroji řídicího orgánu).

7 Přílohy

7.1 Příloha 1 – Výhody a nevýhody jednotlivých typů FN

V následujícím textu jsou blíže představeny jednotlivé typy FN (úvěrů, záruk, kapitálových vstupů a financování pohledávek)³⁸. Tento přehled vychází z dokumentu fi-compass.³⁹

Úvěry

Úvěrem se rozumí dohoda, která zavazuje věřitele zpřístupnit dlužníkovi předem dohodnutý finanční obnos za předem dohodnutých podmínek (doba splatnosti, výše a typ úrokové sazby, záruky atd.).

Zvýhodněné úvěrové FN mají za cíl poskytnout přístup k financování v případech, kdy komerční bankovní instituce nejsou ochotny poskytnout koncovým příjemcům přijatelné podmínky. Úvěrové FN dokáží nabídnout nižší úrokové míry, delší dobu splatnosti, odložení splátek nebo nižší požadavky na záruky.

Tabulka 50 – Výhody a nevýhody úvěrových FN

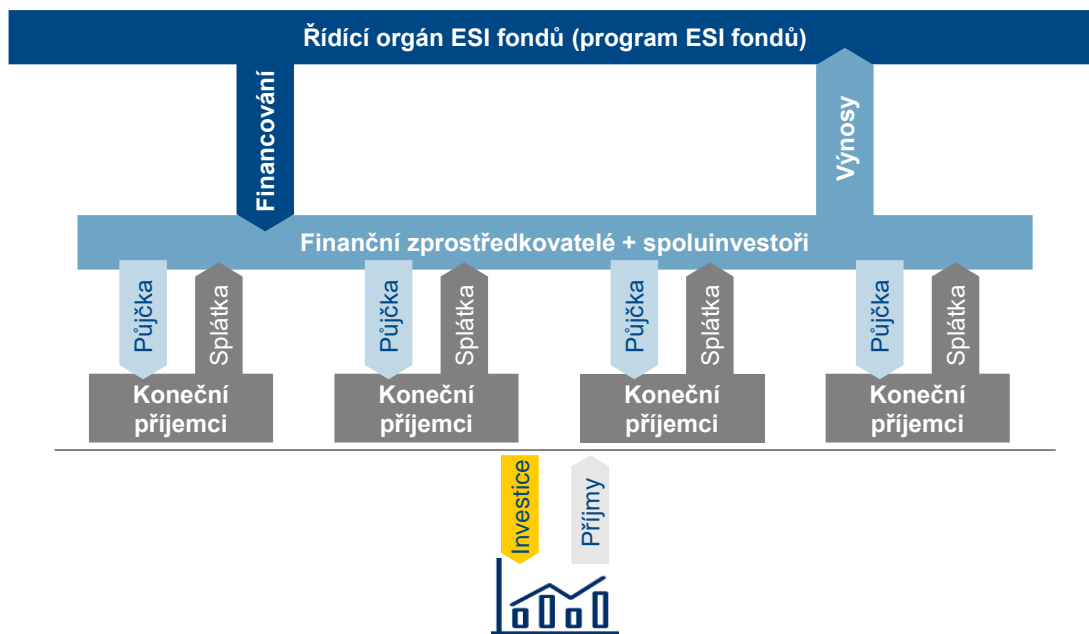
	Výhody	Nevýhody
ŘO	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dostatečně vyvinutá oblast financování omezující nutnost vytváření nových kapacit a know-how ▪ Možnost pokrytí velkého počtu koncových příjemců ▪ Relativně nízké náklady na správu ▪ Jasně stanovené peněžní toky díky předem určeným splátkovým kalendářům ▪ Relativně velký potenciál revolvingu díky pravidelným splátkám 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Omezený efekt jiných než finančních benefitů jako např. transfer podnikatelského know-how ▪ Relativně nižší výnosnost úvěrových FN především v porovnání s kapitálovými vstupy ▪ Relativně vyšší investiční riziko a náklady na správu v porovnání se zárukami se stejnými finančními závazky
Spolu-investoři	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Možnost poskytnout nové úvěry se sníženými kapitálovými požadavky ▪ Přístup k novým potenciálním klientům 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Relativně nižší výnosnost úvěrových FN především v porovnání s kapitálovými vstupy
Koncoví příjemci	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Možnost odpisu úrokových plateb, které mohou být využity na snížení daňového základu (daňový štít) ▪ Zachování struktury vlastního kapitálu koncového příjemce – nevzniká nárok na vlastní kapitál podniku ▪ Zvýšení poměru dluhu k vlastnímu kapitálu zlepšující poměrové ukazatele rentability 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Snížený přístup k dodatečnému úvěrovému financování ze strany bank v případě, že daný subjekt již úvěrové financování využívá ▪ Dostupnost úvěrů z větší míry společně s určitou podnikatelskou historií ▪ Povinnost platit splátky neohledně na finanční výkonnost ▪ Velmi omezený přenos know-how na koncového příjemce ▪ Možná nutnost zajištění úvěru, a to až na hodnotu samotného úvěru

³⁸ Z geografických důvodů a také vzhledem k charakteru případných koncových příjemců podpory v rámci OP PPR nepředpokládá zpracovatel studie využití kvazikapitálových finančních nástrojů, které proto nejsou obsaženy v přehledu

³⁹ fi-compass: Financial Instrument products – Loans, guarantees, equity and quasi-equity (2015)

Na následujícím obrázku je znázorněn princip fungování úvěrového FN, jak jej definuje příručka k FN fi-compass.

Obrázek 30 – Způsob fungování úvěrového nástroje

Zdroj: fi-compass – Financial Instrument products. Loans, guarantees, equity and quasi-equity

Záruky

Záruka je písemný závazek, kterým ručitel přebírá odpovědnost za celek nebo část nových úvěrových transakcí třetí osoby v rámci financování nebo za úspěšné vykonání činností v situaci, která vyvolá uplatnění záruky, např. nesplacení dluhu. Cílem je především zlepšit přístup k úvěrům. Záruka může být poskytnuta buď na jednotlivý projekt (úvěr), nebo na celé portfolio úvěrů.

Záruční FN mohou koncovým příjemcům nabídnout např. nižší nebo žádné záruční provize, požadavky na zástavu nebo nižší rizikové prémie.

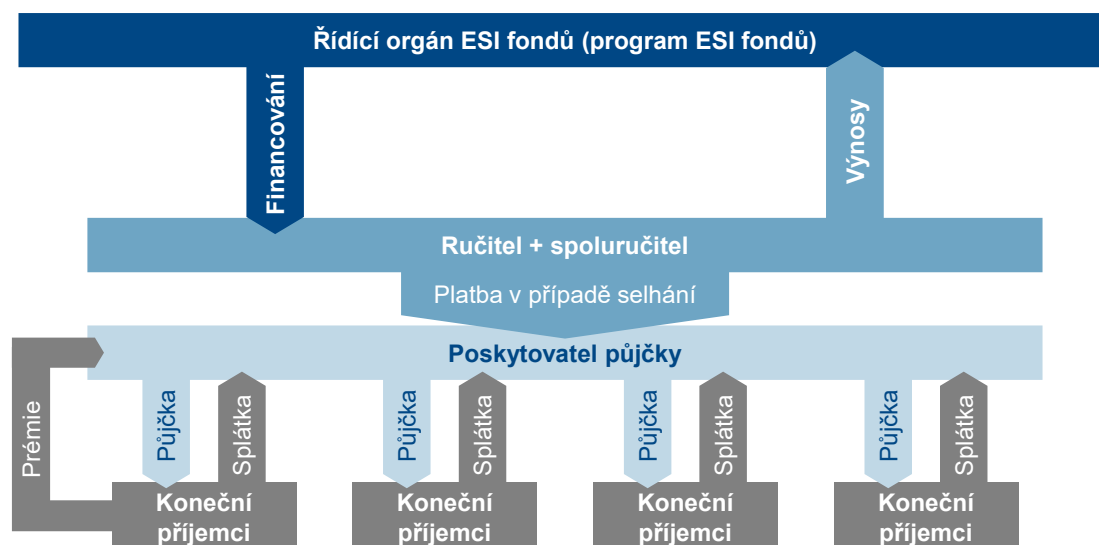
Tabulka 51 – Výhody a nevýhody záručních FN

	Výhody	Nevýhody
ŘO	<ul style="list-style-type: none"> Možnost zvýšit pákový efekt přístupem k širší nabídce úvěrových produktů Vhodný doplněk strategie pro rozšíření přístupu k úvěrovému financování Možnost pokrýt velký počet koncových příjemců Vyplacení pouze v případě defaultu Nižší potřeba počátečních zdrojů např. na rozdíl od půjček Nižší náklady na správu v porovnání s úvěry se stejnými finančními závazky 	<ul style="list-style-type: none"> Záruky snižují riziko, ale neposkytují přístup k likviditě Omezený, respektive žádný transfer podnikatelského know-how Malý potenciál revolvingu vzhledem ke skutečnosti, že zdroje použité na záruky mohou být znovu využity až v době, kdy je zajištěné proplacení zaručeného úvěru
Spolu-investoři	<ul style="list-style-type: none"> Snížení rizika investice pro věřitele poskytující úvěr, na který byla vystavena záruka Větší objem úvěrů s nižším rizikem Nižší náklady na správu Možné další příjmy z poplatků 	<ul style="list-style-type: none"> Komplexní administrativní proces vymáhání majetku v případě defaultu

	Výhody	Nevýhody
Koncoví příjemci	<ul style="list-style-type: none"> Zachování vlastního kapitálu vzhledem ke skutečnosti, že záruky obvykle nevyžadují žádný nárok na vlastnictví podniku Zvýšení poměru dluhu k vlastnímu kapitálu zlepšující poměrové ukazatele rentability 	<ul style="list-style-type: none"> Velmi omezený přenos know-how na koncového příjemce

Na následujícím obrázku je znázorněn princip fungování záručního FN, jak jej definuje příručka k FN fi-compass.

Obrázek 31 – Způsob fungování záručního nástroje

Zdroj: fi-compass – Financial Instrument products. Loans, guarantees, equity and quasi-equity

Kapitálové vstupy

Přímá nebo nepřímá investice do kapitálu společnosti výměnou za úplné nebo částečné vlastnictví této společnosti, přičemž investor do vlastního kapitálu může převzít část kontroly nad řízením firmy a podílet se na jejích ziscích. Finanční výnosnost závisí na míře růstu a ziskovosti společnosti. Výnosy získá investor buď formou dividend nebo prodejem svého podílu jinému investorovi (exit) nebo nabídkou svého podílu na akciovém trhu (IPO).

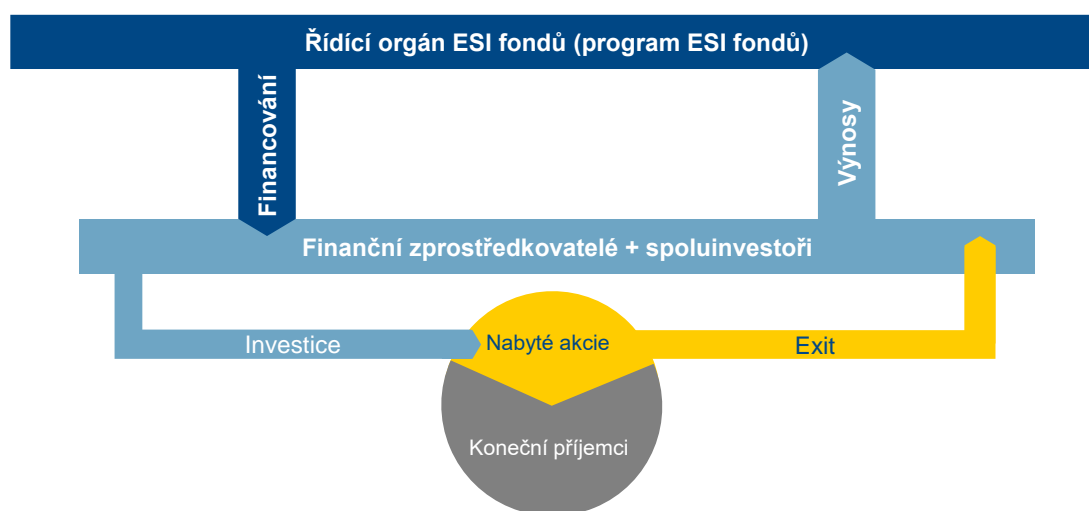
Kapitálové investiční nástroje mají za účel stimulovat investice do méně rozvinutých a vysoce rizikových oblastí.

Tabulka 52 – Výhody a nevýhody kapitálových FN

	Výhody	Nevýhody
ŘO	<ul style="list-style-type: none"> Potenciálně vyšší míra návratnosti v porovnání s dluhovým financováním Možnost aktivního zapojení investora do managementu společnosti a s tím spojený vliv na strategii podpořeného podniku Stimulace investic do rizikovějších oblastí, do kterých nemíří investice ze soukromých zdrojů Potenciál přilákat externí investory (velký pákový efekt) 	<ul style="list-style-type: none"> Ztráta celé investice v případě bankrotu podpořené společnosti Časově i nákladově náročnější než jiné FN Dlouhodobý charakter investice (návratnost lze posuzovat pouze v dlouhodobějším časovém intervalu) Obvykle nízký počet dostatečně kvalitních projektů – omezený počet případných příjemců podpory Nedostatečná podpora využití výsledků VaV a jejich transformace do kvalitních projektů Pomalý revolvingový efekt (návratnost investice spojená s exitem)
Spolu-investoři	<ul style="list-style-type: none"> Možnost aktivního zapojení do managementu projektu a s tím spojený přístup k interním informacím 	<ul style="list-style-type: none"> Ztráta celé investice v případě bankrotu podpořené společnosti
Koncoví příjemci	<ul style="list-style-type: none"> Zachování dluhem nezatížené bilance (kapitálové vstupy nezatěžují cizí kapitál) Možnost aktivního zapojení investora do managementu společnosti a s tím spojený přenos zkušeností a zprostředkování kontaktů ze strany investora Zástava není vyžadována 	<ul style="list-style-type: none"> Neochota příjemců podpory vzdát se určitého podílu ve svém podniku Sdílení případných zisků se spoluinvestory Vysoké nároky na finanční kázeň vyžadované ze strany investora

Na následujícím obrázku je znázorněn princip fungování kapitálového FN, jak jej definuje příručka k FN fi-compass.

Obrázek 32 – Způsob fungování kapitálového (či kvazikapitálového) nástroje

Zdroj: fi-compass – Financial Instrument products. Loans, guarantees, equity and quasi-equity

Financování pohledávek

Financování pohledávek nepatří mezi základní typy FN. Z pohledu určitých typů případných koncových příjemců, především MSP, by však mohlo jít o relativně zajímavý způsob podpory. Tento FN by fungoval na principu odkupu pohledávek před splatností vzniklé z dodávek zboží nebo služeb. Byl by poskytován i takovým subjektům, které nemají přístup ke komerčnímu financování pohledávek.

Tabulka 53 – Výhody a nevýhody financování pohledávek

	Výhody	Nevýhody
ŘO	<ul style="list-style-type: none">▪ Velmi vysoká obrátkovost prostředků díky obvykle rychlému splácení pohledávek v porovnání s výše uvedenými FN▪ Možné další příjmy z poplatků	<ul style="list-style-type: none">▪ Komplexní administrativní proces vymáhání majetku v případě defaultu
Spolu-investoři	<ul style="list-style-type: none">▪ Snížení rizika▪ Přístup k novým potenciálním klientům	<ul style="list-style-type: none">▪ Komplexní administrativní proces vymáhání majetku v případě defaultu
Koncoví příjemci	<ul style="list-style-type: none">▪ Omezení problémů s krátkodobým nedostatkem peněžních toků (soulad peněžních výdajů a příjmů)▪ Snížení rizika nezaplacení	<ul style="list-style-type: none">▪ Náklady spojené s postoupením pohledávek

Jak je z výše uvedeného přehledu patrné, výhody a nevýhody jednotlivých typů FN předurčují jejich případné využití na základě zjištěné tržní mezery (suboptimální investiční situace) a také jejich „oblíbu“ mezi různými druhy koncových příjemců. Obecně je však možno říci, že všechny zainteresované strany (ŘO, spoluinvestoři, koncoví příjemci) mohou v případě správné implementace FN využít jejich benefity.

7.2 Příloha 2 – Výsledky dotazníkového šetření

Součástí analýzy v rámci ex-ante posouzení bylo i dotazníkové šetření, jehož cílem bylo zhodnotit dosavadní a budoucí investiční aktivitu pro projekty v oblastech výzkumu, vývoje a inovací, identifikovat nejčastější příčiny ztíženého přístupu k finančním zdrojům, kvantifikovat případnou absorpční kapacitu a posoudit zájem jednotlivých podnikatelských subjektů o navrhované FN. Dotazník byl rozdělen do 5 tematických sekcí.

Tabulka 54 – Struktura dotazníku

Struktura dotazníku				
Charakteristiky společnosti	Investiční historie a způsoby financování	Plánované investice a způsoby financování	Podpora z veřejných zdrojů	Nastavení finančních nástrojů
Popis základní charakteristiky společnosti (velikost podniku, vývojová fáze a stáří společnosti)	Zhodnocení velikosti investic a použitých způsobů financování v uplynulých 3 letech	Zhodnocení velikosti investic a plánovaných způsobů financování v příštích 3 letech	Posouzení zájmu respondenta o využívání podpory z veřejných zdrojů	Posouzení zájmu respondenta o využívání FN a jejich nastavení

V rámci dotazníkového šetření bylo osloveno cca **10 tis. MSP se sídlem na území hl. m. Prahy**. Vybraným subjektům byl zaslán odkaz na webový dotazník prostřednictvím průvodního emailu, který byl distribuován zpracovatelem studie, spřízněnými asociacemi MSP, pražskými inkubátory, akcelerátory a coworkingovými centry. Dotazníkového šetření se celkem zúčastnilo **263 respondentů**, což představuje **míru úspěšnosti dotazníků cca 3 %**.

Skladba respondentů

Základními kritérii využitými pro posouzení velikosti podniku byl počet zaměstnanců, velikost ročního obrátu a bilanční suma roční rozvahy (velikost aktiv). Pro účely dotazníkového šetření byly použity následující definice podnikatelských subjektů:

- **Mikropodnikatelé** jsou vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají **méně než 10 osob** a jejichž **roční obrát nebo bilanční suma** roční rozvahy nepřesahuje **2 mil. EUR**
- **Malí podnikatelé** jsou vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají **méně než 50 osob** a jejichž **roční obrát nebo bilanční suma** roční rozvahy nepřesahuje **10 mil. EUR**
- **Střední podnikatelé** jsou vymezeni jako podnikatelé, kteří zaměstnávají **méně než 250 osob** a jejichž **roční obrát** nepřesahuje **50 mil. EUR** nebo jejichž bilanční suma roční rozvahy nepřesahuje **43 mil. EUR**

Největší skupinou zastoupenou v dotazníkovém šetření byli malí podnikatelé, jejichž odpovědi tvoří přes 40 % z celkového počtu respondentů. Zastoupení mikropodnikatelů a středních podnikatelů bylo téměř shodné. Na základě odpovědí bylo 7 podniků z dotazníkového šetření vyřazeno, protože dle poskytnutých odpovědí nesplňují definici MSP.

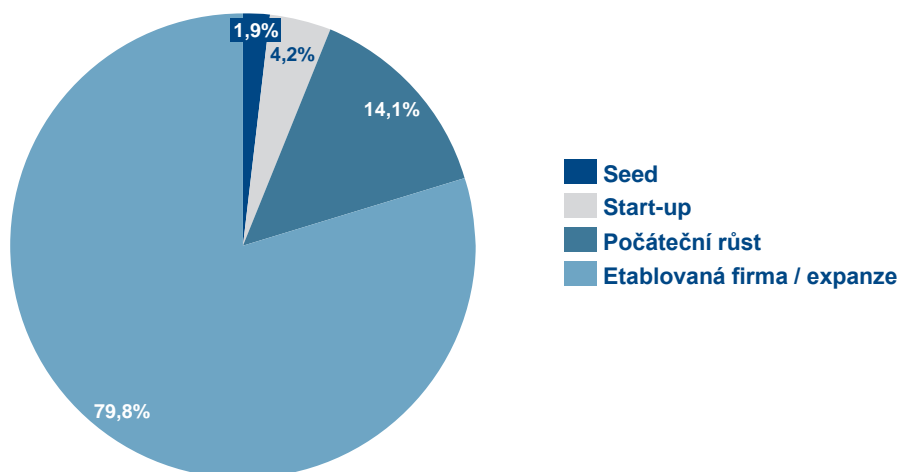
Tabulka 55 – Výsledky dotazníkového šetření – Velikost podniku

Velikost podniku	Počet	Podíl
Mikropodniky	70	26,6 %
Malé podniky	115	43,7 %
Střední podniky	78	29,7 %
Celkový počet respondentů	263	

Dotazníkového šetření se zúčastnily především etablované společnosti, které již disponují stabilním portfoliem produktů nebo služeb a jejichž investice směřují převážně do expanze a růstu společnosti, zvýšení výrobních kapacit, profinancování pracovního kapitálu a vývoje nového produktu resp. služby. Téměř 20 % respondentů uvedlo, že se jejich podnikání nachází v počátečních fázích podnikání. Počáteční fáze podnikání byla rozdělena do tří kategorií:

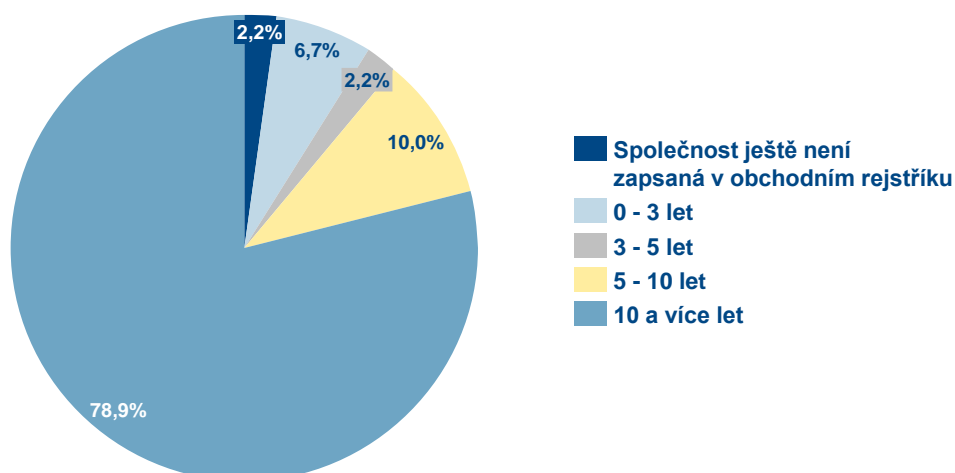
- **Seed** – raná fáze životního cyklu firmy, kdy má podnikatel základní představu o svém produktu a podnikatelském záměru. Zpravidla se podnik soustředí výhradně na výzkum a vývoj, do kterého směřuje převážná část finančních zdrojů
- **Startup** – již založené nebo teprve zakládané společnosti, které však ještě nezahájily komerční prodej svých výrobků nebo služeb a nemají žádný zisk. Financování je spojené s komercializací produktu vyvinutého v předchozí fázi
- **Počáteční růst** – firma již vyrábí svůj produkt, má nastavené vztahy se svými partnery (obchodními a finančními) a vymezené své vlastní místo na trhu. Financování firmy je orientováno zejména na zajištění provozního chodu firmy a pokrytí počátečních investic, které firmu nastartovaly po fázi startup

Obrázek 33 – Výsledky dotazníkového šetření – Fáze podnikání

Převážná většina dotazovaných společností uvedla, že působí na trhu už více než 10 let. Naopak podíl podniků mladších 3 roky byl přibližně 9 %. Struktura respondentů indikuje nízký zájem rozvojových firem podílet se na dotazníkových šetřeních.

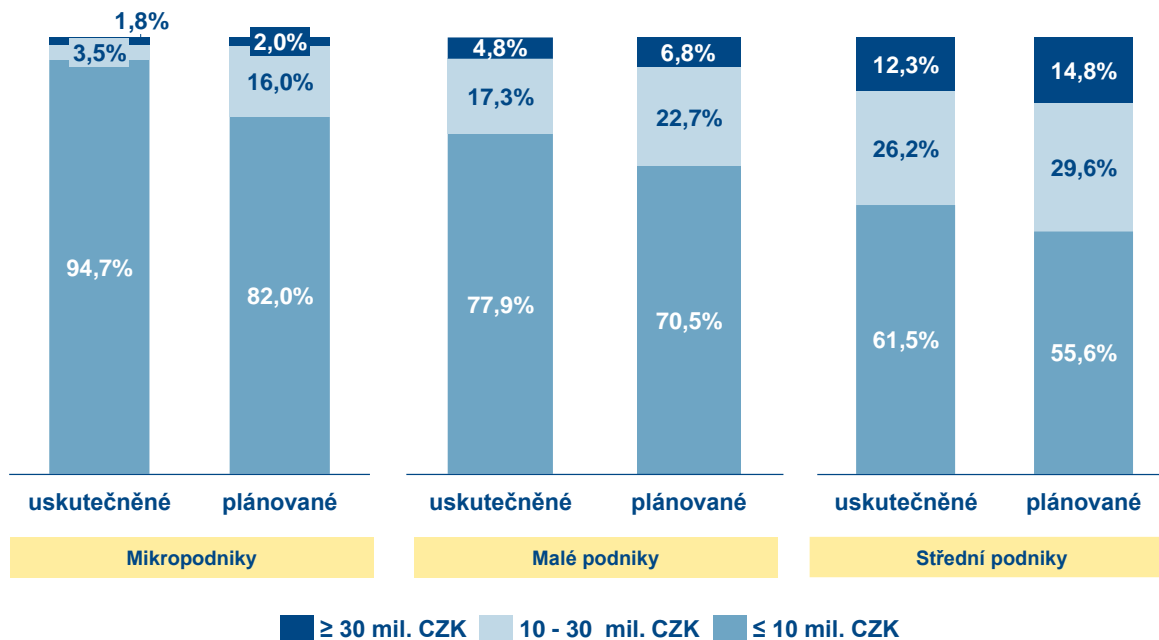
Obrázek 34 – Výsledky dotazníkového šetření – Stáří společnosti

Uskutečněné a plánované investice

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že společnosti plánují v nadcházejících 3 letech investovat více, než tomu bylo v předešlém období.

Obrázek 35 – Výsledky dotazníkového šetření – Uskutečněné a plánované investice

V uplynulých 3 letech uskutečnili pouze 3,5 % mikropodniků investice v rozmezí 10 – 30 mil. Kč, zatímco v následujícím období tyto investice zamýšlí 16 % dotazovaných mikropodniků. Shodný trend byl zaznamenán i mezi středními a velkými podniky. Malý a střední podnikatelé plánují navýšit investice nejen v rozmezí 10 – 30 mil. Kč, ale také investice nad 30 mil. Kč. Zvýšení ochoty investovat je částečně způsobeno překonáním následků hospodářské krize, která zasáhla českou resp. celosvětovou ekonomiku mezi roky 2008 – 2009.

Zároveň navýšení objemu investic může částečně souviset s dobou návratnosti, kdy přes 70 % dotazovaných podnikatelských subjektů uvedlo, že očekávají návratnost plánovaných investic kratší než 5 let.

Tabulka 56 – Výsledky dotazníkového šetření – Předpokládaná doba návratnosti investice

Doba návratnosti investice	Počet	Podíl
1 – 3 roky	54	27,0 %
3 – 5 let	90	45,0 %
5 – 10 let	49	24,5 %
Více než 10 let	7	3,5 %

V následující tabulce je přehledně zobrazeno, jaké formy financování MSP využily, resp. se pokoušely využít v uplynulých 3 letech a zároveň jaké zdroje financování tyto subjekty plánují využít pro nadcházející investice.

Tabulka 57 – Výsledky dotazníkového šetření – Zdroje financování MSP

Zdroje financování	Uskutečněné				Plánované
	Celkový počet žádostí	Úspěšné žádosti	Neúspěšné žádosti	Neúspěšnost žádostí	Žádosti celkem
Vlastní zdroje financování	210	209	1	0,5 %	155
Dlouhodobé / střednědobé půjčky	76	69	7	9,2 %	68
Dotace nebo jiná veřejná podpora	62	39	23	37,1 %	52
Krátkodobé půjčky	57	53	4	7,0 %	38
Leasing	48	48	0	0,0 %	37
Rodina, přátelé a známí	38	38	0	0,0 %	17
Záruky	14	13	1	7,1 %	9
Faktoring	14	13	1	7,1 %	5
Firemní dluhopisy	5	5	0	0,0 %	4
Venture Capital	4	2	1	50,0 %	4
Private equity	3	3	0	0,0 %	5
Mezaninové financování	1	1	0	0,0 %	3
Mikropůjčky	1	1	0	0,0 %	1
Emise akcií na veřejně obchodovaném trhu	1	1	0	0,0 %	1

Dotazované podnikatelské subjekty financovaly v uplynulých 3 letech své investice převážně z vlastních zdrojů a prostřednictvím půjček, kde jejich **úspěšnost u střednědobých resp. dlouhodobých úvěrů byla 90,8 %**. Celková úspěšnost krátkodobých půjček byla dokonce ještě vyšší. V rámci jednotlivých segmentů dotazované skupiny byla zjištěna **95% úspěšnost žádostí o dlouhodobý úvěr mezi mikropodnikateli**, nejnižší i když stále ještě vysoká úspěšnost byla identifikována u segmentu malých podnikatelů, a to 88,2 %. Tento výsledek indikuje vysokou dostupnost jednotlivých úvěrů, což je vzhledem ke složení dotazovaných společností překvapivý výsledek.

Výsledky realizovaného dotazníkového šetření jsou plně v souladu se závěry dotazníkového šetření provedeného v rámci zpracování studie „Předběžné posouzení finančních nástrojů Operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost 2014 – 2020“. Vysoká dostupnost úvěrových FN může částečně souviset se současnou nízkou úrokovou mírou a zvýšenou ochotou bankovních institucí poskytovat FN.

Velmi nízký zájem MSP zaznamenal rizikový kapitál a alternativní způsoby financování (Venture Capital, Private Equity, mezaninové financování, mikropůjčky a emise akcií na veřejně obchodovaném trhu). Podnikatelské subjekty, které se ovšem o alternativní zdroje financování nebo rizikový kapitál ucházely, uvedly až na Venture Capital 100% úspěšnost.

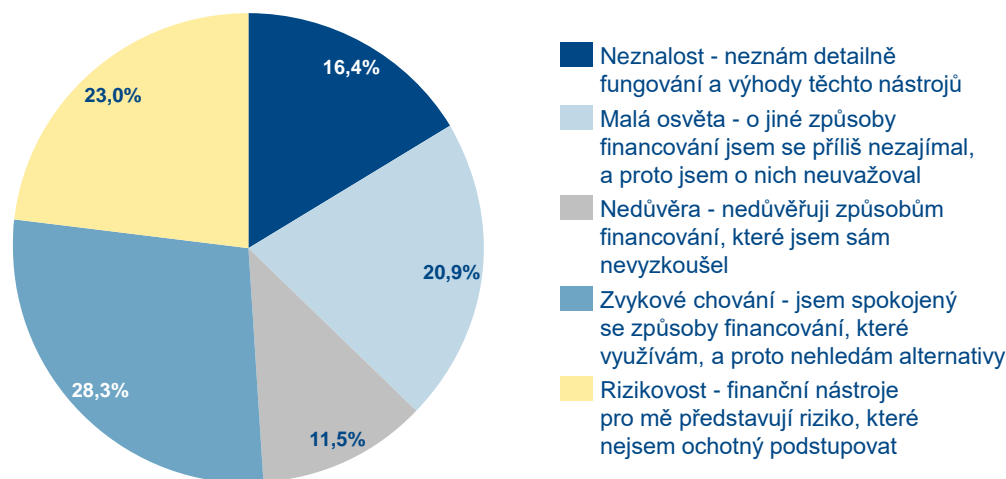
Dotazované společnosti žádající o úvěr zároveň uvedly vcelku široké rozmezí parametrů poskytovaných úvěrů. Z dotazníkového šetření vyplývá, že nejnižší průměrná úroková sazba byla poskytovaná středním podnikům, a to ve výši 3,7 %. Současně nejkratší průměrná doba splatnosti byla nabídnuta malým podnikatelům.

Tabulka 58 – Výsledky dotazníkového šetření – Charakteristiky poskytovaných úvěrů

Charakteristiky poskytovaných úvěrů	Úroková sazba		RPSN		Doba splatnosti	
	Rozmezí	Průměr	Rozmezí	Průměr	Rozmezí	Průměr
Mikropodniky	1 - 10	5,7	3,5 - 15	6,0	2 - 20	7,0
Malé podniky	0,8 - 16	4,3	1,2 - 16	5,2	1 - 10	5,5
Střední podniky	1,5 - 8,5	3,7	1,7 - 9	3,9	1 - 15	6,5

Frekvence využití jednotlivých zdrojů financování pro investice v následujících 3 letech je shodná s frekvencí zaznamenanou v předchozím období. Největší podíl respondentů plánuje financovat investice z vlastních zdrojů (38,8 %), dále pak formou dlouhodobých úvěrů (17,0 %). Tento závěr koreluje s odpověďmi respondentů ohledně důvodů, proč nevyužívají i jiné způsoby financování.

Obrázek 36 – Výsledky dotazníkového šetření – Důvody nevyužívání jiných způsobů financování

Rozložení odpovědí na otázku týkající se důvodů nevyužívání jiných než nejfrekventovanějších způsobů financování je přes celé spektrum navrhovaných odpovědí rovnoměrné. Přesto respondenti nejčastěji uvedli, že jsou spokojeni se způsoby financování, které v současné době využívají, a proto nehledají žádné alternativy.

Zpracovatel by ale vzhledem k poměrně vysokému procentu respondentů uvádějících, že jiné způsoby financování neznají, sami je aktivně nevyhledávají a případně jim přijdou příliš rizikové, doporučoval **zviditelnit nové FN pomocí kampaně**, která by podnikatelským subjektům objasnila jejich fungování a podmínky.

Přibližně 77 % respondentů zároveň uvedlo, že by uvažovali i o jiných typech FN než jaké využívají doposud, kdyby byly poskytovány státní institucí.

Tabulka 59 – Výsledky dotazníkového šetření – Dostupnost financování

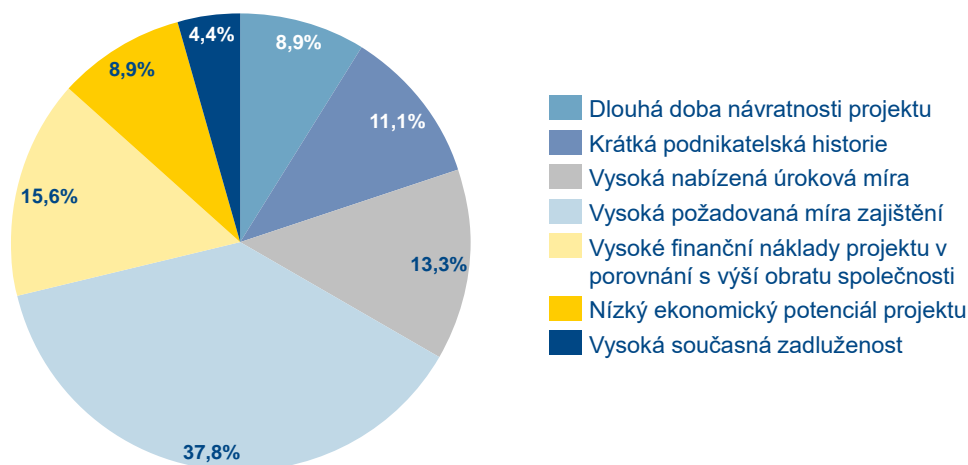
Dostupnost financování	Uskutečněné investice		Plánované investice	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl
Bezproblémová – získání zdrojů je rychlé a jednoduché; jednání s poskytovateli finančních zdrojů je efektivní a úspěšné	47	22,1 %	34	19,5 %

Dostupnost financování	Uskutečněné investice		Plánované investice	
	Počet	Podíl	Počet	Podíl
S menšími problémy – informací je dostatek a lze nalézt financující subjekt po vícekolovém vyjednávání	64	30,0 %	65	37,4 %
Dostupnost je dostatečná – finanční zdroje zde jsou, ale je obtížné je získat	62	29,1 %	45	25,9 %
Dostupnost je špatná – existuje informační bariéra; banky mají velké požadavky na hodnotu zástavy apod.	40	18,8 %	30	17,2 %

I přes vysoké procento úspěšnosti při získávání finančních zdrojů ohodnotilo téměř 50 % respondentů dostupnost financování pro uskutečněné i plánované investice jako ztíženou. Mezi hlavní důvody ztíženého přístupu dotazované podnikatelské subjekty uvedly zejména nedostatečné požadované zajištění, neadekvátně vysokou úrokovou míru a příliš nízkou hodnotu obratu společnosti v posledních letech v porovnání s výší požadovaných finančních zdrojů.

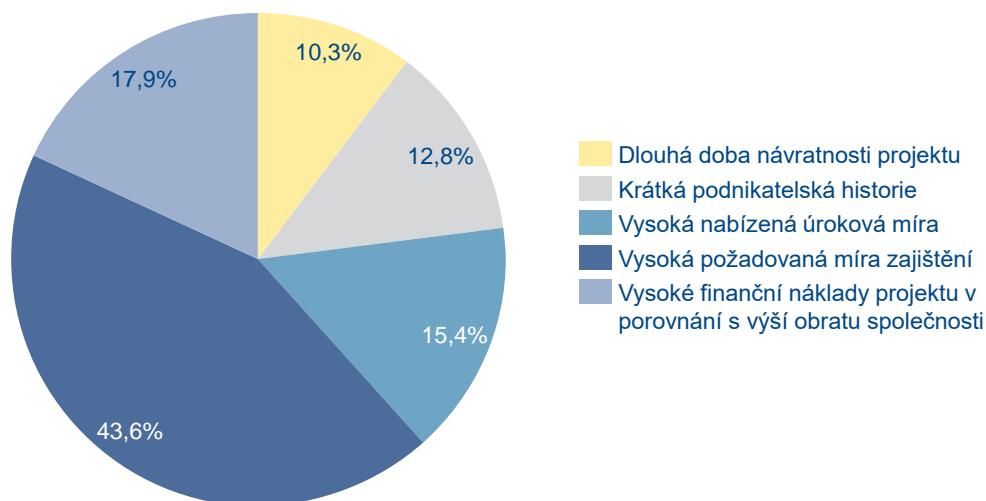
Uvedené důvody jsou typické pro mikropodnikatele a malé podnikatele, kteří investují do inovací a VaV. Tyto podnikatelské subjekty zpravidla nedisponují potřebnou hodnotou investičního majetku vzhledem k výši požadovaného financování, což je řadí do příliš rizikové skupiny žadatelů pro komerční bankovní instituce.

Obrázek 37 – Výsledky dotazníkového šetření – Důvody ztíženého přístupu k financování

Pro identifikaci společností se ztíženým přístupem k financování pro účely analýzy absorpční kapacity FN bylo nezbytné vyhodnotit dle pokynů metodiky EK životaschopnost podnikatelských subjektů. Pro účely této studie se za životaschopné podniky nepovažují ty podniky, které uvádějí jako důvod ztíženého přístupu nízký ekonomický potenciál nebo vysokou současnou zadluženost.

Obrázek 38 – Výsledky dotazníkového šetření – Důvody ztíženého přístupu k financování životaschopných projektů

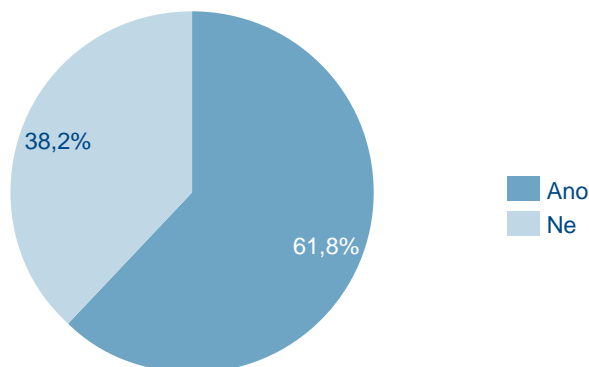

Celkový podíl životaschopných podniků se ztíženým přístupem k financování v dotazované skupině tvořil 14,8 % (39 / 263). Téměř polovina z nich uvedla, že největší překážkou při získávání finančních zdrojů je příliš vysoká požadovaná míra zajištění. S ohledem na vysoké zastoupení odpovědí poukazujících na tento problém, by bylo vhodné řešení investiční situace zavedení záručního FN. Zároveň 15,4 % životaschopných podniků uvedlo obtíže s vysokou úrokovou mírou, 12,8 % s krátkou podnikatelskou historií a 10,3 % s dlouhou dobou návratnosti projektu, všechny uvedené bariéry spolu při získávání financování pro MSP úzce souvisí. Řešením na uvedené komplikace by mohl být např. zvýhodněný úvěr s prodlouženou dobou splatnosti případně s odloženou dobou splatnosti. Zbýlé procento respondentů uvedlo, že hlavní bariérou pro ně představují vysoké finanční náklady projektu v porovnání s výší obrátu společnosti, což by se dalo vyřešit pomocí záruk, nebo v případě podniků s technologickým zaměřením v počátečních fázích prostřednictvím rizikového kapitálu.

Podpora z veřejných zdrojů

Z výsledků dotazníkového šetření vyplývá, že přibližně 62 % dotazovaných podnikatelských subjektů uvažovalo o možnosti financování prostřednictvím dostupných dotačních titulů. Největší zastoupení ve skupině projevující zájem o dotační podporu byl ze strany malých podnikatelů a to přes 50 %. Současně pouze čtvrtina zástupců z řad mikropodnikatelů a středních podniků uvedla, že možnost financování z veřejných zdrojů zvažovala. I přes relativně vysoké procento respondentů, kteří uvažovali o tomto způsobu financování, o dotační programy v konečném důsledku žádala méně než polovina (započítány úspěšné i neúspěšné žádosti).

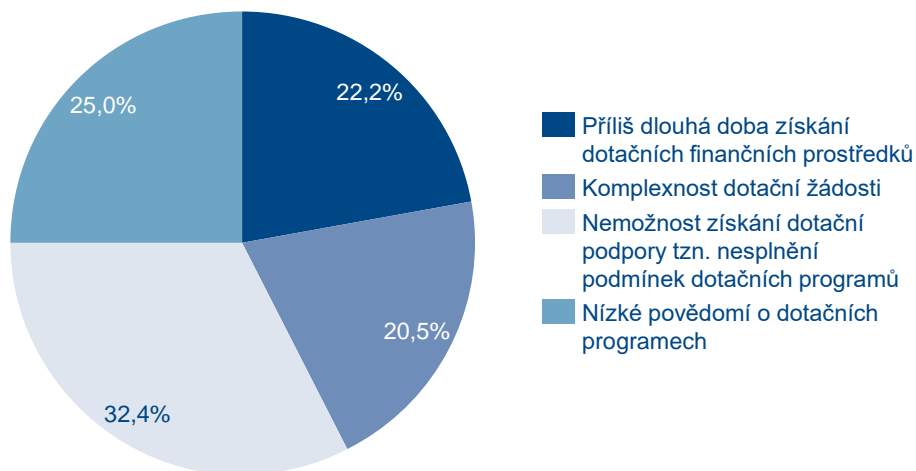
Obrázek 39 – Výsledky dotazníkového šetření – Zájem o možnost financování z veřejných zdrojů

Uvedené výsledky jsou částečně zkreslené z důvodu vysokého počtu respondentů, kteří se účastnili předchozích operačních programů OP PA a OP PK. Podíl respondentů v dotazované skupině byl 16,6 %.

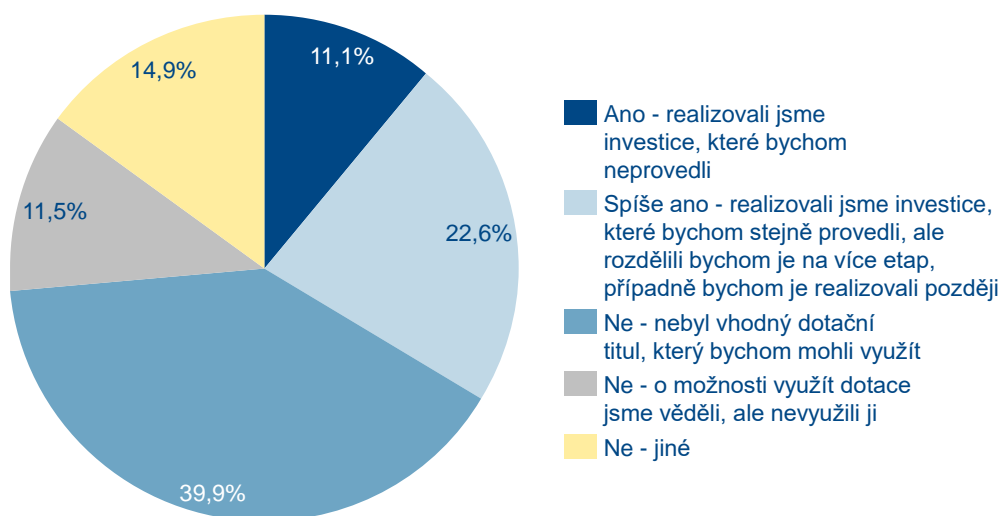
Podnikatelské subjekty, které o dotačním programu neuvažovaly, nejčastěji jako důvod uváděly nemožnost získání dotační podpory z důvodu nesplnění podmínek dotačních programů a to v přibližně 32 %. Další frekventovanou odpovědí bylo nízké povědomí o dotačních programech. Z tohoto důvodu by zpracovatel studie doporučoval zintenzivnit marketingovou kampaň, aby bylo dosaženo vyššího povědomí o nabízených možnostech dotačních programů.

Obrázek 40 – Výsledky dotazníkového šetření – Důvody nezájmu o dotační podporu

Zároveň z dotazníkového šetření vyplynulo, že existence dotačních programů výrazně ovlivnila téměř 35 % dotazovaných, kteří uvedli, že by bez veřejné podpory své investice buď vůbec neuskutečnili, nebo by tyto investice minimálně byli nuceni rozložit na více etap či je odložit. V souladu s předchozí otázkou opět většina respondentů uvedla, že nebyl vypsán vhodný dotační program, který by jim umožnil žádat o veřejnou podporu.

Obrázek 41 – Výsledky dotazníkového šetření – Vliv existence dotačních programů na uskutečněné investice

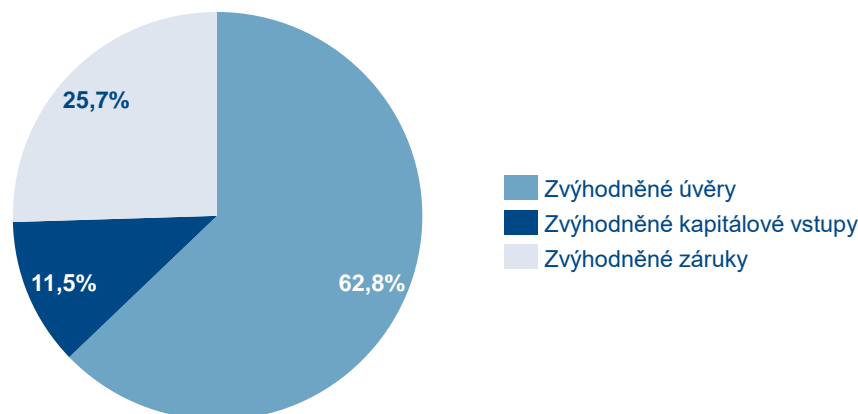

Preferované nastavení finančních nástrojů

V poslední části dotazníku byly uvedeny otázky týkající se nastavení preferovaných způsobů veřejné podpory v podobě FN poskytovaných v rámci Operačního programu Praha – pól růstu. Uvedené odpovědi respondentů by měly sloužit jako inspirace pro poskytovatele veřejné podpory, aby konečná podoba FN co nejvíce reflektovala přání a potřeby žadatelů o veřejnou podporu a tím byla zajištěna dostatečná absorpční kapacita.

Nejčastěji podniky uvádějí, že by měli zájem o zavedení zvýhodněných úvěrů. Více než čtvrtina dotázaných podniků by také uvítala možnost veřejné podpory v podobě zvýhodněných záruk.

Obrázek 42 – Výsledky dotazníkového šetření – Preferované způsoby veřejné podpory

Převážná většina respondentů by upřednostňovala, aby v rámci nastavení finančního nástroje - zvýhodněný úvěr byla žadatelům nabízena nižší úroková míra. Současně přes 23 % dotazovaných podniků projevilo zájem o odpuštění části splátek při důsledném plnění úvěrových podmínek. Další připomínkou k nastavení zvýhodněného úvěru bylo zmírnit a zjednodušit požadavky na požadované záruky, které by poskytovatel po žadatelích vyžadoval.

Tabulka 60 – Výsledky dotazníkového šetření – Zvýhodněný úvěr

Preferované nastavení finančního nástroje – zvýhodněný úvěr (bylo možné uvést více odpovědí)	Počet	Podíl
Nižší úroková sazba	99	37,5 %
Odpuštění části splátek při důsledném plnění úvěrových podmínek	61	23,1 %
Odložená doba splatnosti	51	19,3 %
Finanční příspěvek na úhradu úroků	50	18,9 %
Jiné	3	1,1 %

Z odpovědí respondentů vyplývá, že v rámci nastavení zvýhodněného kapitálového vstupu by MSP upřednostňovaly především snazší přístup ke kapitálu, a to v téměř 40 %. Současně přes 30 % respondentů uvedlo, že by zároveň uvítali prodlouženou dobu navrácení poskytnutých zdrojů.

Tabulka 61 – Výsledky dotazníkového šetření – Zvýhodněný kapitálový vstup

Preferované nastavení finančního nástroje - zvýhodněný kapitálový vstup (bylo možné uvést více odpovědí)	Počet	Podíl
Snazší přístup ke kapitálu	15	39,5 %
Prodloužená doba navrácení	12	31,6 %
Zvýhodněné podmínky odkupu	9	23,7 %
Jiné	2	5,3%

Nejvíce upřednostňovanou variantou nastavení zvýhodněné záruky mezi MSP bylo zaručení se za bonitu žadatele o bankovní záruku. Tuto variantu upřednostňovalo přes 42 % respondentů. Zároveň téměř 39 % dotazovaných podniků uvedlo, že by měly zájem o sníženou úrokovou sazbu záruky.

Tabulka 62 – Výsledky dotazníkového šetření – Zvýhodněná záruka

Preferované nastavení finančního nástroje - zvýhodněná záruka (bylo možné uvést více odpovědí)	Počet	Podíl
Zaručení se za bonitu žadatele o bankovní záruku	34	42,5 %
Nižší úroková sazba	31	38,8 %
Snížený poplatek za zprostředkování záruky bankou	14	17,5 %
Jiné	1	1,3 %

Přehled hlavních zjištění plynoucích z dotazníkového šetření:

- MSP mají obecně **dobry přístup k běžným komerčním úvěrovým nástrojům** (přes 90 %)
- **Nejběžnější zdroje financování jsou úvěrové FN a vlastní zdroje financování**
- **Nizký podíl společností v počáteční fázi životního cyklu zapojených do dotazníkového šetření** neumožnil dostatečně identifikovat jejich specifické potřeby (není jednoduché společnosti identifikovat a získat odpovědi)
- Respondenti z velké části uvádějí, že se nezajímají o jiné než současně využívané možnosti financování. Zároveň se obávají vysoké rizikovosti
- **Přibližně 77 % respondentů by uvažovalo o FN**, pokud by byl poskytován státní institucí
- Všechny dotazované společnosti plánují v nadcházejících 3 letech **navýšení objemu investic**
- Převážná většina podniků předpokládá návratnost plánovaných investic kratší než 5 let
- **Průměrná úroková míra** nabízená MSP se pohybuje v rozmezí 3,7 – 5,7 % s průměrnou dobou splatnosti 5,6 – 7 let
- V rámci dotazníkového šetření bylo vyhodnoceno **14,8 % životaschopných podniků se ztíženým přístupem k financování**
- **Nejčastější uváděnou příčinou ztíženého přístupu k financování je nízké zajištění**
- Etablované MSP projevují největší zájem o úvěrové FN se sníženou úrokovou mírou a odpuštění části splátek při řádném splácení

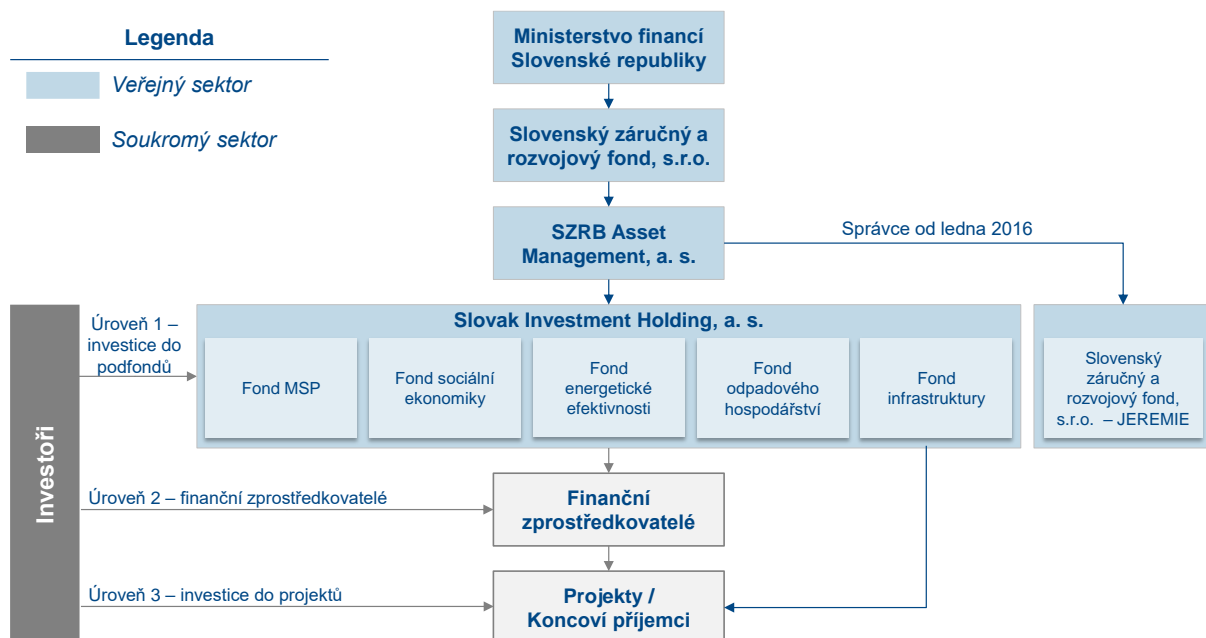
7.3 Příloha 3 – Zahraniční zkušenosti s FN

V této kapitole jsou představeny zahraniční zkušenosti s implementací FN. Zpracovatelem studie byly vybrány příkladové země, které umožní vhodně ilustrovat možnosti implementačního uspořádání FN, popřípadě založily instituce, které podporují výzkumné a inovační aktivity MSP v daných zemích. Dále jsou v této kapitole popsány konkrétní formy podpory, které jsou příslušnými institucemi poskytovány.

7.3.1 Slovensko

Na základě usnesení vlády Slovenské republiky č. 227 z 15. května 2013 bylo rozhodnuto o implementaci FN na centrální úrovni prostřednictvím Slovak Investment Holding, a. s. (SIH). V roce 2014 byla založena společnost Slovenská záruční a rozvojová banka Asset Management, a. s. (SZRB AM) jako správce ve společnosti Slovak Investment Holding, a. s. vykonávající správu fondů a podfondů zaměřených na implementaci FN.

Obrázek 43 – Implementační uspořádání Slovak Investment Holding, a.s.

Zdroj: SZRB Asset Management, Implementácia finančných nástrojov v rámci Operačného programu Výskum a Inovácie, s. 3, květen 2016

SIH je tvořen orgány, jako jsou představenstvo, dozorčí rada a valná hromada. Hlavní rozhodovacím orgánem bude na základě investiční strategie správce fondu. Dozorčí rada bude složená ze zástupců ŘO, které budou alokovat prostředky do SIH. Současně v SIH budou zapojeni i zástupci Ministerstva financí, Ministerstva hospodářství a další subjekty.

V následující tabulce je uveden přehled investičních oblastí SIH. Z celkové alokace 552 mil. EUR je pro podporu MSP vyčleněno 90 mil. EUR (16 %). Nejvyšší podíl na celkové alokaci z ESIF má oblast energetické efektivity se 177 mil. EUR (32 %).

Tabulka 63 – Investiční oblasti SIH

Investiční oblast	Alokace ESIF (mil. EUR)	Ekvita	Mezanin	Úvěry	Záruky
Dopravní infrastruktura	140	✓	✓	✓	✓
Energetická efektivita	177	-	-	✓	✓
Odpadové hospodářství	73	-	✓	✓	✓
Podpora MSP	90	✓	✓	✓	✓
Sociální ekonomika	72	✓	-	✓	✓
Celkem	552				

Fond na financování MSP

Inovační aktivity MSP na Slovensku jsou primárně řešeny v rámci Operačního programu Výzkum a Inovace. V rámci tohoto programu je alokováno 84 mil. EUR v rámci 5 finančních nástrojů ve dvou oblastech podpory v závislosti na sídle MSP. Do oblasti rizikového kapitálu, tzn. kapitálové vstupy a kvazikapitálové financování typu mezanin pro MSP je alokováno 45,4 mil. EUR (54 % alokace). Z této částky je 19,5 mil. EUR alokováno v rámci nástroje rizikového kapitálu pro začínající podniky - seed a startup a 25,9 mil. EUR v rámci nástroje rizikového kapitálu - Venture Capital.

Tabulka 64 – Alokace na finanční nástroje – Fond MSP

Oblast podpory	Finanční nástroj	Alokace (mil. EUR)
MSP mimo Bratislavský kraj	Úvěrový nástroj (Portfoliový úvěr sdíleného rizika – PRSL ⁴⁰)	23
	Záruční nástroj (Portfoliová záruka za první ztrátu – FLPG ⁴¹)	13
	Nástroj rizikového kapitálu	38
MSP v rámci Bratislavského kraje	Úvěrový nástroj (Portfoliový úvěr sdíleného rizika – PRSL)	3
	Nástroj rizikového kapitálu	7

Zhodnocení implementace FN na Slovensku

Silné stránky implementačního uspořádání

- Možné využití zkušeností a kapacit Slovenského záručního a rozvojového fondu (implementace FN JEREMIE)
- Zjednodušení implementace FN díky sjednocenému postupu a centralizovanému řízení
- Potenciální úspora nákladů (administrativních a kapacitních)
- Centralizace know-how
- Díky úzké spolupráci společnosti SZRB Asset Management s EIB, European Investment Advisory Hub a European Investment Project Portal může dojít k přenosu know-how na národní úroveň

⁴⁰ Portfolio Risk Sharing Loan

⁴¹ First Loss Portfolio Guarantee

Slabé stránky implementačního uspořádání

- Úspěch implementačního uspořádání se odvíjí od toho, jak bude SZRB AM pro soukromé investory důvěryhodný
- Operační programy ESIF jsou povinny vyčlenit ze své alokace minimálně 3 % prostředků, které investují do struktury SIH
- Potenciální problém s absorpční kapacitou vzhledem k nedostatku velkých projektů, se kterými je v rámci působení SIH počítá
- Potenciálně nedostatečná flexibilita při případném zavedení změn, pro které bude nutný souhlas více různých stran

7.3.2 Bulharsko

Na základě dokumentu bulharského OP „Inovace a konkurenceschopnost“ z března roku 2015 byla nabídka kapitálových investic v několika předešlých letech v Bulharsku téměř neexistující, a to zejména v oblasti menších investic do 5 mil. EUR. To je dáno především strukturálními omezeními finančního sektoru a nestabilním podnikatelským prostředím v Bulharsku.

V blízké budoucnosti lze očekávat, že pouze iniciativy podpořené z JEREMIE budou potenciálními zdroji kapitálových investic. Nedostatek rizikového kapitálu byl v březnu roku 2015 odhadován na ročních 30,6 mil. EUR a nedostatek kapitálových investic do společností v pokročilejší fázi byl odhadnut na 88 mil. EUR za rok.

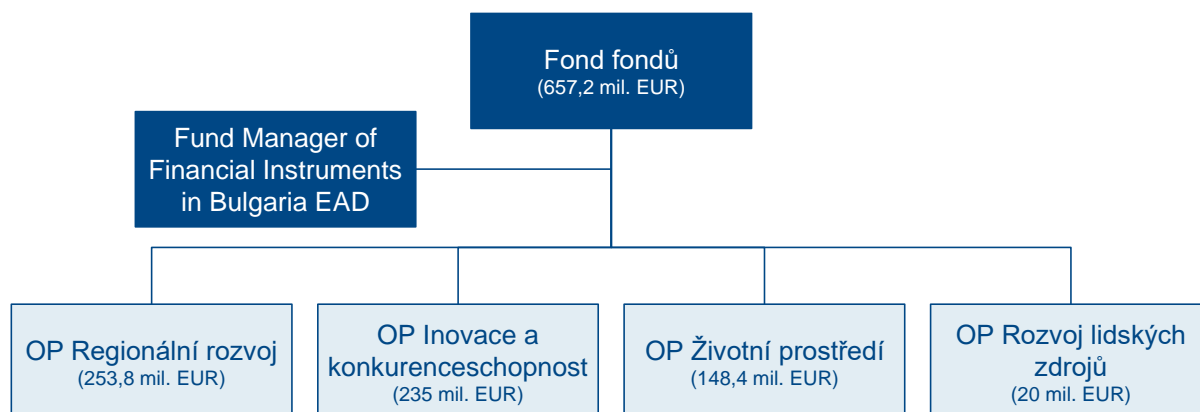
Bulharská vláda se pokoušela zvýšit rychlost a kvalitu absorpce SF EU prostřednictvím lepšího managementu a rychlejší implementace. Za tímto účelem požádala EBRD, EIB a Světovou banku, aby Bulharsku pomohly prostřednictvím poradenských služeb v oblasti rozvoje a implementace udržitelné a tržně orientované struktury na efektivní implementaci SF EU. Součástí této spolupráce byla i podpora při založení fondu fondů, který bude spravovat příslušné FN.

Vyhláška č. 3 z 22. července 2015 Rady ministrů zřizuje státem vlastněnou společnost **Fund Manager of Financial Instruments in Bulgaria EAD**. Tato společnost má dozorčí radu a správní radu, jejichž předmětem činnosti je správa FN, které mají být implementovány v rámci programů spolufinancovaných z fondů EU v programovém období 2014 – 2020. Tato společnost je zodpovědná za implementaci FN, které jsou spolu s dalšími formami podpory, které jsou poskytnuté Bulharsku z ESIF prostřednictvím operačních programů.

Na následujícím obrázku je znázorněno implementační uspořádání v Bulharsku.⁴²

⁴² Náčrt tohoto implementačního uspořádání vychází z prezentace JEREMIE Initiative in Bulgaria OP “Competitiveness” 2007-2013” z 26. ledna 2016

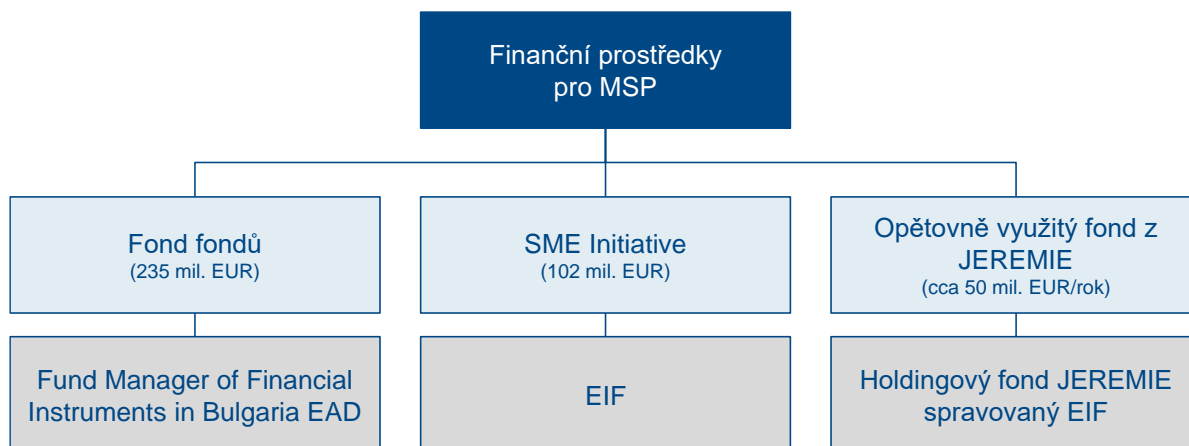
Obrázek 44 – Implementační uspořádání (Bulharsko)

V roce 2016 byla v Bulharsku spuštěna takzvaná „SME Initiative“, která je spolufinancována bulharskou vládou prostřednictvím operačního programu, Evropskou komisí, EIB a EIF, který spravuje prostředky jednotlivých příspěvatelů.

Dochází ke kombinaci ESIF, rozpočtu EU (prostředků z programu Horizont 2020) a prostředků z EIB a EIF. Prostřednictvím mechanismu sdílení rizik bylo bulharské vládě poskytnuto 102 mil. EUR s tím, že tato částka má mobilizovat (díky komerčním úvěrům) více než 600 mil. EUR nových úvěrů pro MSP za zvýhodněných podmínek. Na následujícím obrázku je uveden přehled zdrojů financování dostupných pro MSP.⁴³

Obrázek 45 – Finanční prostředky dostupné MSP v Bulharsku

Dle dokumentu bulharského OP „Inovace a konkurenceschopnost“ z března roku 2015 jsou typově předpokládány především tyto FN:

- Kapitálové a/nebo kvazikapitálové investice
- Úvěrové instrumenty

Dále se dle konkrétního specifického cíle kapitálové investice liší především tím, v jaké fázi se podnik, do kterého je investováno, nachází. Součástí podpory v rámci zmíněného programu jsou i kapitálové a/nebo kvazikapitálové investice do transferu technologií, komercializace vědeckých výsledků, práv k duševnímu vlastnictví, nových nápadů a produktů, tedy projektů v oblasti proof-of-concept.

⁴³ Viz předchozí poznámka pod čarou

V následující tabulce je uveden přehled investic EIF do PE a VC fondů v Bulharsku k 31. 3. 2016. EIF neinvestuje do MSP přímo. Fondy podporované EIF poskytují podnikům nejen kapitálové financování, ale i poradenství a know-how. EIF není zapojeno do rozhodovacího procesu žádného z těchto fondů.

Tabulka 65 – Investice EIF do private equity a VC fondů (Bulharsko)

Název VC fondu	Plánované ukončení	Seznam zdrojů (bez EIF)	Zaměření dle fáze	Zaměření dle sektoru	Produkt
New Europe Venture Equity II	12/2015	JEREMIE	Startup / raná fáze	ICT	Kapitál
Empower Fund	6/2024	JEREMIE	Mid-Market PE	Všestranné (netechnické)	TTA ⁴⁴
Eleven Fund	11/2022	JEREMIE	Seed	ICT	TTA
Launchub	11/2022	JEREMIE	Seed	ICT	TTA

7.3.3 Rakousko

Podpora MSP v Rakousku může být považována za relativně decentralizovanou, a to z hlediska institucionálního, tak i geografického (hlavní instituce mají standardně v každé spolkové zemi své zastoupení).

OP Investice do růstu a zaměstnanosti Rakousko

OP Investice do růstu a zaměstnanosti Rakousko je do velké míry (z více než 80 %) zaměřen na následující 3 oblasti:

- Výzkum, vývoj a inovace
- Konkurenceschopnost MSP
- Přejchod na nízkouhlíkovou ekonomiku

Mezi priority pro financování patří:

- Zvýšit počet inovativních MSP
- Zvýšit konkurenceschopnost MSP
- Zvýšení energetické účinnosti a účinnosti zdrojů v MSP
- Udržitelný integrovaný rozvoj měst

Na základě výroční zprávy výše zmíněného OP z roku 2015 je implementován kapitálový **FN OÖ Hightechfonds**. Jde o tailor-made FN, přičemž celková výše finančních prostředků byla uvedena ve výši **9 mil. EUR**, z toho 3 mil. EUR z ERDF a zbylých 6 mil. EUR z národního spolufinancování (z toho 3 mil. EUR z veřejných prostředků a 3 mil. EUR ze soukromých prostředků).

Cílem tohoto fondu je podpořit inovativní a exportně orientované společnosti konkurenceschopnými řešeními, které jsou založené na výsledcích výzkumu a vývoje a se silným potenciálem v sektoru high-tech. Způsobilými koncovými příjemci jsou MSP v startup a rané růstové fázi vyvíjející high-tech produkty a služby (např. v oblasti energetické účinnosti, IT apod.) se škálovatelným obchodním modelem a tržním potenciálem nad 10 mil. EUR a také výzkumné a rozvojové aktivity v regionu.

⁴⁴ Technology Transfer Accelerator

V závislosti na tom, v jaké fázi se společnost nachází, OÖ Hightechfonds investuje buď přímo do dané společnosti, nebo investuje formou tichého společenství. V současné době má OÖ Hightechfonds 8 investic.

Ostatní fondy rizikového kapitálu v Rakousku se v poslední době více zaměřují na růstové společnosti, což má za následek, že nemají dostatek prostředků na nové investice, případně jsou příliš zaměřeni na region, ve kterém působí.

V Horním Rakousku byla zjištěna mezera v dostupnosti investic do technologicky zaměřených podniků v rané fázi. Z tohoto důvodu Hightechfonds podporuje high-tech podniky v této oblasti, stimuluje atraktivitu regionu pro technologicky orientované a inovativní podniky a zmenšuje mezeru ve financování. Fond poskytuje kapitál ve formě tichého společenství, kapitálových investic či podřízeného úvěru ve výši od 250 tis. EUR do 1,5 mil. EUR pro investiční období od 5 do 10 let.

Konkrétním finančním produktem je **OÖ Hightechfonds Beteiligungen**. V roce 2015 bylo z produktu vyplaceno celkem 450 tis. EUR, z toho 150 tis. EUR z ERDF, 150 tis. EUR z národního veřejného spolufinancování a zbylých 150 tis. EUR z národního soukromého spolufinancování.

Austria Wirtschaftsservice Gesellschaft (AWS)

Austria Wirtschaftsservice Gesellschaft mbH je rakouská spolková banka pro podporu podnikání ve 100% vlastnictví Rakouské republiky (Spolkového ministerstva pro vědu, výzkum hospodářství a Spolkového ministerstva dopravy, inovací a technologií). AWS byla vytvořena sloučením společnosti Finance Guarantee, Innovation Agency, banky BÜRGES pro podporu MSP a fondu ERP. V roce 2015 AWS poskytnula zakladatelům firem přibližně 200 mil. EUR.

AWS pomáhá společnostem při realizaci jejich inovativních projektů poskytováním úvěrů, kapitálových vstupů, přidělováním dotací a vydáváním záruk, a to zejména v případech, kdy tyto společnosti nemohou získat potřebné finanční prostředky. Kromě toho poskytuje podporu ve formě poradenství apod.

V následujících tabulkách je uveden přehled vybraných finančních nástrojů poskytovaných AWS.

Tabulka 66 – Founder Fund

Základní parametry poskytované podpory	Kapitálový vstup do společností
Koncoví příjemci	Rakouské obchodní společnosti s velkým růstovým potenciálem v startup fázi a na počátku fáze růstu
Způsobitelné projekty	Škálovatelný business model se značným přínosem pro zákazníka. Cílový trh vykazuje značný růstový potenciál
Výše podpory	100 000 EUR až 3 mil. EUR

Tabulka 67 – Growth Capital Fund

Základní parametry poskytované podpory	Kapitálový vstup; Kvazikapitálové investice
Koncoví příjemci	Rakouské MSE ve fázi expanze s max. 1000 zaměstnanci a tržbami do 2 mil. EUR
Způsobitelné projekty	Např. vývoj nových produktů, akvizice nové společnosti atd.
Výše podpory	300 000 EUR až 5 mil. EUR

Tabulka 68 – Venture Capital Initiative

Základní parametry poskytované podpory	Investice do fondů
Koncoví příjemci	Fondy, které se zaměřují na investice do společností orientovaných na výzkum a technologie a které jsou v startup fázi nebo na počátku fáze růstu a jsou současně regionálně zaměřené. Také musí tyto fondy prokázat dostatečnou zkušenost s investováním do společností v jejich rané fázi.
Způsobitelné projekty	Viz výše
Výše podpory	N/A

7.3.4 Německo

Podpora v Německu je z institucionálního hlediska decentralizovaná. 15 spolkových zemí využívá financování ERDF na FN:

- Úvěry (10 spolkových zemí)
- Kapitálové vstupy (13 spolkových zemí)

V rámci programového období 2014 – 2020 činí příspěvky na FN 1,125 mld. EUR z celkových 10,37 mld. EUR, což znamená 11% alokaci na FN. Devět spolkových zemí má jako specifický cíl inovace a výzkum a dvanáct spolkových zemí má jako specifický cíl konkurenceschopnost MSP.

OP Bavorsko ERDF 2014-2020

Zpracovatelem studie byl vybrán jeden z mnoha operačních programů v Německu, přičemž analýza FN v rámci tohoto OP bude sloužit jako ilustrativní příklad.

Jednou z priorit financování OP Bavorsko je posílení konkurenceschopnosti MSP. V rámci této priority je poskytován rizikový kapitál zejména MSP v seed a startup fázi. Je předpokládáno využití několika modelů financování: jak kombinace ERDF prostředků a státních prostředků, tak i kombinace ERDF prostředků a prostředků od soukromých subjektů.

Bavorské státní ministerstvo hospodářství a médií, energie a technologií má společně s prostředky z ERDF a společnostmi BayBG Bayerische Beteiligungsgesellschaft mbH, Bayern Kapital GmbH, S-Refit AG a VR-Equitypartner GmbH čtyři fondy rizikového kapitálu o celkovém objemu 70 mil. EUR. Bayern Kapital GmbH je dceřinou společností bavorské rozvojové banky LfA Foerderbank Bayern. V rámci společnosti Bayern Kapital jsou 4 fondy:

- Seed fond Bavorsko (Seedfonds Bayern) – max. investice 250 tis. EUR
- Clusterfond Startup! (Clusterfonds Start-Up!) – max. investice 500 tis. EUR
- Inovační fond ERDF (Innovationsfonds/Innovationfonds EFRE) – max. investice 2 mil. EUR
- Fond růstu Bavorsko (Wachstumsfonds Bayern) – max. investice 8 mil. EUR

V následující tabulce jsou pro ilustraci uvedeny bližší podrobnosti k Seed fondu Bavorsko.

Tabulka 69 – Seed fond Bavorsko

Základní parametry poskytované podpory	Kombinace kapitálové investice a podřízeného úvěru: <ul style="list-style-type: none"> ▪ 18,75 % akcií společnosti: 12,5 % High-Tech Gruenderfonds (HTGF)⁴⁵ a 6,25 % Seed fond Bavorsko ▪ Akcionářská půjčka s možností konverze do podílu ve firmě (splatnost 7 let, úrok 6 % p.a., možnost odkladu na 4 roky)
Koncoví příjemci	Technologické společnosti mladší než 1 rok v průběhu jejich seed fáze
Způsobilé projekty	Nedefinováno
Výše podpory	V prvním kroku max. 500 tis. EUR od HTGF a max. 250 tis. EUR od Seed fondu Bavorsko

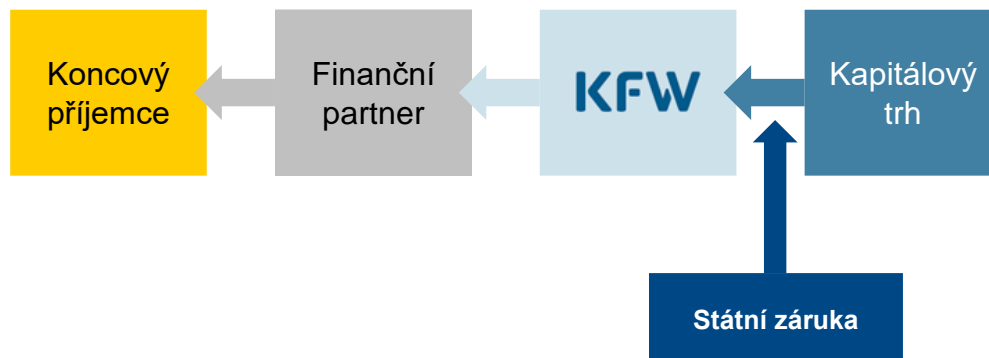
⁴⁵ High-Tech Gruenderfonds je německý nejaktivnější investor do seed fáze podniků, přičemž investuje do technologicky zaměřených podniků. Od svého založení v r. 2005 realizoval k 16. 8. 2016 439 investic v celkové výši 576 mil. EUR a při zapojení dodatečně více než 1 mld. EUR. Největším investorem v HTGF je KfW.

KfW

KfW je největší rozvojová banka na světě a zároveň třetí největší banka v Německu s 966 zaměstnanci. Konsolidovaný zisk této banky byl v roce 2015 2,2 mld. EUR. Celková výše podpory KfW MSP dosáhla v roce 2015 částku 20,4 mld. EUR.

Přes 90 % svých potřeb financování získává KfW na kapitálových trzích, a to především prostřednictvím dluhopisů garantovaných vládou⁴⁶. Díky tomu KfW získává prostředky na finančním trhu výhodněji. KfW je také osvobozena od daně z příjmu právnických osob. Tato zvýhodnění poté KfW reflektuje výhodnými podmínkami pro své klienty.

Obrázek 46 – Německá státní rozvojová banka KfW financuje své potřeby zejm. prostřednictvím dluhopisů garantovaných vládou a současně využívá soukromých bank ke spolufinancování projektů

Zdroj: KfW, KfW presents itself, s. 6, červenec 2016

Pro srovnání postavení národní rozvojové instituce v ČR a v Německu slouží například následující data: bilanční suma KfW byla v roce 2015 cca 503 mld. EUR, přičemž bilanční suma ČMZRB ve stejném období činila 1,1 mld. EUR, tj. 457krát menší. Přitom HDP ČR je cca 18,5 krát menší než HDP Německa.

Tabulka 70 – ERP start fond – KfW

Základní parametry poskytované podpory	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kapitálové investice ▪ KfW a lead investor nevyžadují pro realizování investice kolaterál ▪ Na investici se vztahuje pravidlo de minimis pouze pokud je spolufinancování poskytnuto státním lead investorem nebo investory, jejich investice má dotační charakter
Koncoví příjemci	<p>Zaměření především na mladé inovativní technologické společnosti operující v Německu – společnosti vyvíjející nové nebo podstatně vylepšené výrobky nebo nabízejí nové/vylepšené služby nebo je uvádí na trh.</p> <p>Společnosti, které splňují definici EU o MSP, tj. společnosti zaměstnávající méně než 50 lidí a buď má roční výnosy menší než 10 mil. EUR nebo má aktiva v celkové výši max. 10 mil. EUR a která není na trhu déle než 10 let.</p>
Způsobilé projekty	Zapojení jiného investora (lead investora) je podmínkou pro financování v rámci ERP start fondu – KfW investuje až 50 % z celkové požadované částky, ale ne více než investuje lead investor
Výše podpory	Max. 5 mil. EUR v R&D fázi a max. 2,5 mil. EUR ve fázi uvádění na trh

⁴⁶ KfW je jedním z největších a nejvíce aktivních světových emitentů dluhopisů na mezinárodních kapitálových trzích.

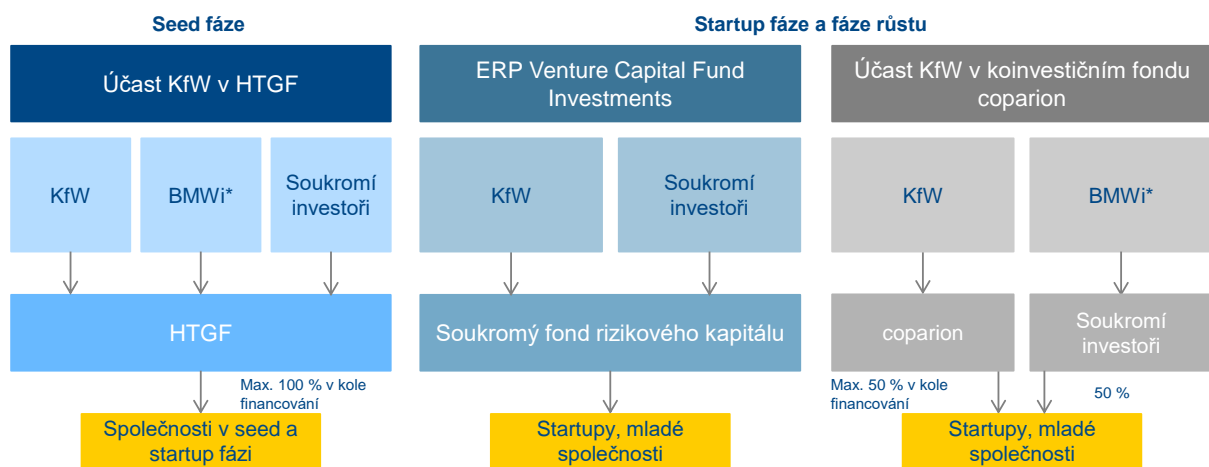
Výše popsaný ERP start fond byl v březnu roku 2016 nahrazen⁴⁷ veřejným koinvestičním fondem „coparion“, který společně se soukromými investory přímo investuje do inovativních startupů a mladých technologických firem. Celková výše finančních prostředků v rámci coparion je 225 mil. EUR, čímž se stal největším fondem rizikového kapitálu v Německu.

Tabulka 71 – coparion

Základní parametry poskytované podpory	<ul style="list-style-type: none"> Coparion převážně investuje formou kapitálových vstupů, případně ale i formou konvertibilní půjček. Coparion investuje pouze za spoluúčasti soukromých investorů, kteří investují během kol financování alespoň stejnou částku, a to za stejných pravidel a podmínek jako coparion. Coparion investuje společně jak s německými investory, tak i s mezinárodními investory
Koncoví příjemci	Společnosti se sídlem v Německu ve startup fázi a fázi raného růstu
Způsobilé projekty	Projekty v technologickém sektoru
Výše podpory	Celkově společnost může v několika kolech financování získat až 10 mil. EUR (v rámci 1 kola financování obvykle společnost získá 0,5 – 3 mil. EUR)

V roce 2015 KfW také společně se Spolkovým ministerstvem hospodářství a energetiky založila ERP Venture Capital Fund Investments, který investuje do mladých německých technologicky zaměřených společností nepřímo, a to prostřednictvím vybraných německých a evropských fondů rizikového kapitálu.

Obrázek 47 – Kapitálové investice KfW do technologicky orientovaných startupů a inovativních firem

*Spolkové ministerstvo hospodářství a energetiky

Zdroj: KfW, KfW info graph, 2016

⁴⁷ ERP start fond bude pokračovat v investicích do svých portfoliových společností.

7.3.5 Polsko

Fond fondů PGFF

EIF a Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) založily v dubnu 2013 fond fondů („The Polish Growth Fund of Funds (PGFF)“)⁴⁸ ke stimulaci kapitálových investic do společností v Polsku zaměřených na růst, přičemž EIF tento fond spravuje. V počáteční fázi byla ve fondu kombinace finančních prostředků z EIF (30 mil. EUR) a z BGK (60 mil. EUR), z nichž 20 mil. EUR bylo určeno na investice do společností v rané fázi a zbylých 70 mil. EUR bylo vyčleněno pro investice do společností v pozdější fázi. EIF v tomto fondu vystupuje jako správce.

PGFF má dva hlavní obory činnosti dle investiční fáze. Za prvé investuje do fondů rizikového kapitálu zaměřujících se na podporu společností v pozdější fázi tak, aby mohly pomocí kapitálového a kvazikapitálového financování expandovat. Za druhé PGFF investuje do vznikajících i zavedených VC fondů zaměřených na počáteční a růstovou fázi.

Mezi primární cíle PGFF patří:

- Zvýšení úrovně investic do private equity fondů, fondů rizikového kapitálu a hybridních fondů investujících do MSP a do polských společností s nízkou a střední úrovní kapitalizace
- Zvýšení dostupnosti financování MSP a polských společností s nízkou a střední úrovní kapitalizace a stejně tak i společností v rozvojové fázi a ve fázi expanze

Ke konci března 2015 PGFF podepsal tři smlouvy s private equity fondy, přičemž tyto fondy realizovaly celkem 5 investic do společností působících v oblasti finančních služeb, oblečení, hygienických potřeb, IT a kosmetického průmyslu.

Národní kapitálový fond

Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A. (Národní kapitálový fond – KFK S.A.) je fond, který by založen v roce 2005 polskou vládou, přičemž 100% vlastníkem je Banka národního hospodářství (Bank Gospodarstwa Krajowego - BGK). Tento fond investuje do fondů rizikového kapitálu, které následně investují do polských MSP, a to především do inovativních podniků, které prokazují vysoký potenciál pro rozvoj nebo které provádějí činnosti spojené s výzkumem a vývojem.

Národní kapitálový fond spravuje více než 200 mil. EUR, které pocházejí z polského rozpočtu, strukturálních fondů EU a od švýcarské vlády. K 16. 8. 2016 sestávalo portfolio Národního kapitálového fondu z 16 kapitálových fondů, přičemž mezi nejaktivnější patří např. fond Internet Ventures (9 realizovaných investic) či BBI Seed Fund (7 realizovaných investic).

OP Chytrý růst

Výdaje polských podniků na výzkum a vývoj je stále nízký a dosahuje 25 % průměru EU. V Dánsku je toto číslo 150 %, ve Švédsku 176 % a v ČR 77 %. Cílem OP Chytrý růst je toto změnit a stimulovat schopnost inovace a konkurenceschopnosti polské ekonomiky, a to zvýšením výdajů na VaV a zlepšením spolupráce mezi podniky a výzkumnými organizacemi. Financování by mělo umožnit přeměnu inovativních myšlenek v konkrétní, obchodovatelné nové produkty a technologie. FN jako záruky a kapitálové investice hrají klíčovou roli v dosažení výše zmíněných cílů.

Přibližně 10 % rozpočtu tohoto OP bylo alokováno do FN. V rámci oblasti podpory startupů v tomto OP jde o tyto FN: seed kapitál, rizikový kapitál, úvěry.

⁴⁸ Polski Fundusz-funduszy Wzrostu (PFFW)

Společnosti, které již projdou startup fází, budou moci využít prostředky z tohoto OP na financování činností spojených s jejich vstupem na kapitálové a dluhopisové trhy.

Tabulka 72 – Podpora projektů v oblasti výzkumu a vývoje v "pre-seed" stádiu proof-of-concept

Základní parametry poskytované podpory	<ul style="list-style-type: none"> Podpora proof-of-concept fondem BRIDGE Alfa49 – kapitálový FN Budou vytvořeny subjekty, které budou vyhledávat inovativní nápady nebo VaV projekty (včetně VaV projektů výzkumníků). Ty následně budou podpořeny a budou investovány veřejné a soukromé prostředky do společností, které budou stát na těchto nápadech či projektech
Koncoví příjemci	Podniky v rané fázi vývoje a provádějící výzkum a vývoj v oblasti pokročilých technologií a mikropodniky (spin-off společnosti)
Způsobilé projekty	VaV projekty v pre-seed fázi – financování pokrývá náklady na aplikovaný výzkum a experimentální vývoj a stejně tak i náklady spojené s přípravou R&D výsledků pro realizaci a vyhodnocení komerčního potenciálu daného projektu
Výše alokace	113 mil. EUR

Tabulka 73 – Podpora z veřejných a soukromých zdrojů s účastí kapitálového fondu BRIDGE VC

Základní parametry poskytované podpory	Kolektivní investování fondů veřejného subjektu, fondů OP Chytrý růst a fondů rizikového kapitálu (polských i zahraničních)
Koncoví příjemci	Podniky v rané fázi vývoje a provádějící výzkum a vývoj v oblasti pokročilých technologií (MSP)
Způsobilé projekty	VaV projekty v pre-seed fázi – financování pokrývá náklady na aplikovaný výzkum a experimentální vývoj a stejně tak i náklady spojené s přípravou R&D výsledků pro realizaci a vyhodnocení komerčního potenciálu daného projektu
Výše alokace	225 mil. EUR

Idea Bank

Idea Bank byla založena v roce 2010 a jejím hlavním cílem je podpora podnikatelských subjektů na jejich počátku. Produkty a služby, které Idea Bank poskytuje, kombinují tradiční bankovníctví s komplementárními obory jakými je účetnictví, faktoring, leasing apod.

V červenci 2015 podepsal EIF s Idea Bank první InnovFin SME dohodu v Polsku s financováním z Evropské unie na podporu MSP a podniků se střední kapitalizací. Díky této dohodě bude moci Idea Bank poskytnout finanční prostředky inovativním společnostem v Polsku v celkové výši 20 mil. EUR, a to v průběhu dvou let od podepsání této dohody. To vše za podpory EIF a také podpory v rámci rámcového programu Horizont 2020.

Idea Bank také v červenci 2015 spustila co-workingová centra pro podnikatele, kteří nemají své vlastní kanceláře, případně nedisponují vhodnými místy na pracovní schůzky. Idea Bank provozuje také Idea Cloud, což je první transakční platforma s integrovaným komplexním systémem řízení podniku. Tento

⁴⁹ Fondy BRIDGE Alfa jsou pre-seed proof-of-concept fondy každý s plánovanou kapitalizací až 30 mil. PLN. Tyto fondy jsou založeny v rámci fondu fondů a schváleny Národním centrem pro výzkum a vývoj (NCBIR).

inovativní bankovní cloud umožňuje majitelům MSP spravovat účty, platby, dokumenty, data dodavatelů či klientů apod. vše na jednom místě.

Inkubátor pro podnikatele v rámci Idea Bank pravidelně pořádá soutěže, během kterých je vybráno z několika tisíc business plánů 30 nejlepších. Idea Bank s nimi poté naváže spolupráci a poskytne jim 30 % kapitálu, které potřebují. Zbylou část dostane podnikatel v podobě zvýhodněné půjčky. Účastník může využít bezúročného období až do doby, kdy společnost začne být zisková. Banka také uhradí veškeré náklady spojené s právní pomocí, s přípravou příslušné dokumentace a se samotným vytvořením dané společnosti. V rané fázi daného podniku může podnikatel získat financování až do výše cca 175 000 EUR.

7.4 Příloha 4 – Podmínky pro využití „správní / horizontální spolupráce“

Zákon č. 134/2016 Sb. o zadávání veřejných zakázek

§ 12 - Horizontální spolupráce

Za zadání veřejné zakázky se nepovažuje uzavření smlouvy výlučně mezi veřejnými zadavateli, pokud

a) tato smlouva zakládá nebo provádí spolupráci mezi veřejnými zadavateli za účelem dosahování jejich společných cílů směřujících k zajišťování veřejných potřeb, které mají tito veřejní zadavatelé zajišťovat,

b) se spolupráce podle písmene a) řídí pouze ohledy souvisejícími s veřejným zájmem a

c) každý z těchto veřejných zadavatelů vykonává na trhu méně než 20 % svých činností, kterých se spolupráce podle písmene a) týká.

Sdělení Komise - Pokyny pro členské státy k výběru subjektů provádějících finanční nástroje (2016/C 276/01)

Výběr klíčových ustanovení pro hodnocení podmínek využití institutu správní spolupráce

3.6.2. Podmínky pro správní spolupráci po transpozici směrnice 2014/24/EU nebo od 18. dubna 2016

Podle čl. 12 odst. 4 směrnice 2014/24/EU smlouva uzavřená výlučně mezi dvěma nebo více veřejnými zadavateli nespadá do působnosti této směrnice, pokud jsou splněny tři podmínky:

- daná smlouva zakládá nebo provádí spolupráci mezi zúčastněnými veřejnými zadavateli s cílem zajistit, aby veřejné služby, které mají poskytovat, byly poskytovány za účelem dosahování jejich společných cílů. Jak ukazuje oddíl 3.6.1, lze za úkoly ve veřejném zájmu považovat případy, kdy řídicí orgán, zprostředkující subjekt nebo subjekt provádějící fond fondů, pokud se jedná o veřejného zadavatele, usiluje o naplnění operačních cílů a činností popsaných v programu (spíše než podpůrných činností, jako je vývoj IT nástrojů nebo pronájem kanceláří potřebných pro pracovníky podílející se na provádění ESIF);
- uskutečnění uvedené spolupráce se řídí pouze ohledy souvisejícími s veřejným zájmem (viz implikace vysvětlené výše v oddílu 3.6.1 z hlediska odměňování);
- zúčastnění veřejní zadavatelé vykonávají na otevřeném trhu méně než 20 % činností, kterých se spolupráce týká. Omezení se tedy nevztahuje na činnost na trhu mimo rámec spolupráce.

Podle poslední podmínky, která upravuje přísné omezení činností na trhu mimo rámec spolupráce, musí zúčastnění veřejní zadavatelé vykonávat méně než 20 % činností, kterých se spolupráce týká, na otevřeném trhu.

Jestliže strany, které se účastní správní spolupráce, nevykonávají hospodářské činnosti ani jakýkoliv druh hospodářské soutěže s jinými aktéry na trhu, je podmínka uvedená v čl. 12 odst. 4 písm. c) splněna, neboť není na volném trhu vykonávána žádná činnost.

Podle čl. 12 odst. 5 směrnice 2014/24/EU se pro určení procentního podílu činností vezme v úvahu průměrný celkový obrat nebo jiný vhodný ukazatel založený na činnosti, jako například náklady vzniklé příslušné právnické osobě nebo veřejnému zadavateli v souvislosti se službami, dodávkami a stavebními pracemi za tři roky předcházející zadání veřejné zakázky. Z definice vyplývá, že tento výpočet nezahrnuje činnosti vykonávané nově v rámci spolupráce, tj. činnosti, které žádný ze zúčastněných veřejných zadavatelů nevykonával před navázáním spolupráce.

Pokud kvůli datu, ke kterému byli příslušná právnická osoba nebo veřejný zadavatel založeni nebo zahájili činnost, nebo z důvodu reorganizace jejich činností není obrat nebo jiný ukazatel založený na

činnosti, například náklady za předchozí tři roky dostupný nebo nadále relevantní, postačí prokázat věrohodnost hodnocení činnosti, zejména prostřednictvím plánů činnosti.

K dispozici je rovněž řada smluvních ujednání popsanych výše v oddílu 3.6.1

Závěr:

Po transpozici směrnice 2014/24/EU nebo od 18. dubna 2016 může řídicí orgán, zprostředkující subjekt nebo subjekt provádějící fond fondů, pokud se jedná o veřejného zadavatele, uzavírat dohody o správné spolupráci v souladu s podmínkami uvedenými ve zmíněné směrnici s jinými veřejnými zadavateli, kterým by bylo možné úkol související s prováděním finančních nástrojů svěřit. K dispozici je rovněž řada smluvních ujednání popsanych výše v oddílu 3.6.1.

Příklad:

Ministerstvo hospodářství ovládá rozvojovou banku, která je ze 100 % ve veřejném vlastnictví a jejímž úkolem vyplývajícím ze zákona je poskytování úvěrů a záruk malým a středním podnikům s cílem podpořit inovace na celém území tohoto státu.

Region Y provádí program zaměřující se na podporu inovací v regionu. Uvedenou národní rozvojovou banku neovládá individuálně ani společně. Mezi uvedenými subjekty tudíž neexistuje vztah mezi propojenými osobami (in-house).

Správná spolupráce může být možná, pokud jsou splněny podmínky takové spolupráce:

- Smlouva, na základě které se navazuje spolupráce mezi ministerstvem hospodářství a regionem Y nebo mezi rozvojovou bankou a regionem Y, si musí klást za cíl zajistit, aby veřejné služby, které ministerstvo a region Y musí vykonávat, byly poskytovány za účelem dosažení společných cílů. Pokud jde o region Y, postačuje, že se program zaměřuje na cíl, jímž je podpora inovací v regionu.
- Uskutečnění spolupráce se řídí pouze ohledy souvisejícími s veřejným zájmem. Zejména platí, že regionu musí být poskytnut a odměna za poskytnutou službu za stejných podmínek jako ministerstvu. Jestliže finanční produkty, jejichž provádění region požaduje, jsou již bankou poskytovány za ministerstvo, účtuje banka regionu stejné náklady a p oplatky za provádění finančního nástroje při poskytování těchto produktů. Jestliže finanční produkty, jejichž provádění region požaduje, ještě bankou nejsou poskytovány, národní rozvojová banka se zavazuje účtovat regionu stejné náklady a p oplatky jako v případě ministerstva.
- Zúčastnění veřejní zadavatelé vykonávají na otevřeném trhu méně než 20 % činností, kterých se spolupráce týká. Národní rozvojová banka nesmí poskytovat financování takového druhu, jehož se příslušná spolupráce týká (tj. druh finančního produktu poskytovaný určitému typu příjemců v určitém sektoru, například základní kapitál pro začínající podniky zaměřené na inovace), na otevřeném trhu v rozsahu přesahujícím 20 % průměrného celkového obrátu za tři roky před udělením zakázky.

Jestliže národní rozvojová banka splňuje požadavky stanovené v článku 7 nařízení v přenesené pravomoci, region Y může zakázku dotyčné bance zadat a podepsat smlouvu přímo s bankou.

Výběr relevantních ustanovení z článku 3.6.1. Podmínky pro správnou spolupráci před transpozicí směrnice 2014/24/EU nebo do 18. dubna 2016, pokud k transpozici nedejde dříve

Správná spolupráce za účelem provádění finančních nástrojů vyžaduje, aby spolupracující orgány svoje úkoly ve veřejném zájmu. Je tomu tak v případě, že všechny činnosti veřejného zadavatele/subjektu, jemuž je úkol svěřen, jsou prováděny na základě veřejného pověření ze zákona, takže provádění finančního nástroje umožňuje orgánům plnit funkce stanovené v právních předpisech EU nebo ve vnitrostátních předpisech, například financování sociálních opatření nebo financování konkrétních druhů malých a středních podniků nebo podpora hospodářského rozvoje nebo výzkumu.

Za úkoly ve veřejném zájmu lze považovat snahu řídicího orgánu (zprostředkujícího subjektu nebo subjektu provádějícího fond fondů, pokud se jedná o veřejného zadavatele) o naplnění operačních cílů a činností popsanych v programu (spíše než podpůrných činností, jako je vývoj IT nástrojů nebo

pronájem kanceláří potřebných pro pracovníky podílející se na provádění ESIF). Jestliže jiné orgány veřejné správy sledují stejné cíle a provádí stejné činnosti, může jejich činnost poskytovat prostor pro správní spolupráci.

Spolupráce mezi orgány veřejné správy se musí řídit výhradně faktory a požadavky týkajícími se naplňování cílů ve veřejném zájmu, což vyžaduje analýzu každého případu.

Odměna za provádění finančního nástroje vyplácená řídicím orgánem, zprostředkujícím subjektem nebo subjektem provádějícím fond fondů, pokud se jedná o veřejného zadavatele, subjektu provádějícímu finanční nástroj musí být stejná jako odměna vyplácená jinými orgány veřejné správy využívajícími služeb dotyčného subjektu provádějícího finanční nástroj pro stejné druhy finančních produktů poskytovaných stejnému druhu příjemců, přičemž je nutné dodržet platné právní předpisy upravující správní náklady a poplatky (viz zejména články 12 a 13 nařízení v přenesené pravomoci).

7.5 Příloha 5 – Zkrácené předběžné posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 – 2020 v reakci na koronavirovou nákazu COVID-19

7.5.1 Úvod

S ohledem na aktuální krizovou situaci vyvolanou šířením koronaviru SARS-CoV-2 (resp. onemocněním s označením COVID-19, které tento koronavirus způsobuje) byla připravena aktualizace Předběžného posouzení využití finančních nástrojů v Operačním programu Praha – pól růstu ČR v rámci politiky soudržnosti pro období 2014 – 2020 (dále jen „Předběžné posouzení“) dle čl. 37 odst. 2 Nařízení 1303/2013, které zohledňuje přizpůsobení finančních nástrojů OP PPR potřebám podpory pražských podnikatelských subjektů, jejichž ekonomická aktivita byla omezena v důsledky výskytu koronavirové nákazy a souvisejících epidemiologických opatření.

Aktualizace se vztahuje k úvěrovým a záručním finančním nástrojům v rámci specifického cíle SC 1.2 Snazší vznik a rozvoj znalostně intenzivních firem OP PPR. Tyto finanční nástroje jsou v současnosti aplikovány v praxi a lze je tak s dostatečnou rychlostí realokovat na potřeby řešení současné situace. Z tohoto důvodu se toto Předběžné posouzení nezaobírá dalšími možnými finančními nástroji (kapitálové vstupy, atd.). Aktualizace doplňuje původní verzi Předběžného posouzení z roku 2014 a jeho dvě dosavadní aktualizace z let 2017 a 2018 a je zpracována s cílem, co nejrychleji přispět k řešení aktuální krizové situace a zmírnit dopady epidemie koronaviru na ekonomiku na území hlavního města Prahy. Tento záměr nabývá na urgenci mimo jiné i vzhledem k tomu, že malé a střední podniky (MSP) působící v rámci Prahy v současnosti pocítují asymetrický přístup státu při pomoci s řešením dopadů koronavirové epidemie. Zatímco MSP působící mimo území hlavního města Prahy mohou čerpat pomoc prostřednictvím záruk úvěrů a finančních příspěvků na pracovní kapitál prostřednictvím finančních prostředků v rámci OP PIK (program nemá působnost na území Prahy), pražské MSP žádnou obdobnou podporu nedostávají. V současnosti nemáme podrobná data o ekonomických dopadech preventivních opatření, ale v zásadě můžeme říci, že v některých oblastech ekonomiky nyní trh v hl. m. Praze prakticky neexistuje (např. cestovní ruch) a v jiných oblastech je významně poškozen (např. gastronomie) – přijatá epidemiologická opatření zásadně omezila stranu nabídky a na straně poptávky lze očekávat buďto poptávkový šok, to znamená šetření a nespotřebovávání, ale i přerušeni dodavatelsko-odběratelských řetězců, nebo při správně realizovaných navržených podpůrných opatřeních nastartování poptávky a udržení nabídky po odeznění epidemiologických opatření.

Očekávaným výsledkem aktualizace je tedy zajištění dostatečné likvidity pro MSP k řešení ztrát způsobených epidemiologickými opatřeními v důsledku výskytu koronavirové nákazy. Očekáváme, že tato opatření může využít dohromady až 345 tis. malých a středních podniků v hl. m. Praze se zjištěnou aktivitou.

7.5.2 Aktualizace SC 1.2 – úvěry a záruky MSP

Tržní analýza a analýza tržních selhání - dopady koronaviru pro MSP

Aktuální krizová situace vyvolaná šířením koronaviru v České republice i ve světě se významně promítá i do ekonomiky. V ČR bylo zavedeno množství preventivních opatření, která se promítají do omezení činnosti velké části ekonomických subjektů, které se v důsledku toho dostávají do obtížné situace. Obdobně má dopad na obchodní činnost i zavádění opatření v dalších státech. Nejohroženější skupinou z hlediska bezprostředních i dlouhodobých dopadů této krize jsou malé a střední podniky (MSP) včetně živnostníků, jejichž možnosti k překlenutí stávající krizové situace z hlediska finanční stability, rezerv a přístupu k financování z externích zdrojů jsou omezené. Dosud k 14. 4. 2020 program COVID II vyhlášený MPO ve spolupráci s ČMZRB nepůsobil na území hl. m. Prahy, což v souvislosti s rolí hlavního města v tvorbě HDP ČR není žádoucí. Tento fakt navíc způsobuje významnou asymetrii

(suboptimální tržní situaci či dokonce tržní selhání) v tržním postavení pražských MSP oproti regionální konkurenci. Nadto je území hlavního města Prahy v současnosti výrazně nejpostiženějším regionem v rámci ČR podle počtu nakažených koronavirem relativně vůči počtu obyvatel. V rámci specifického cíle SC 1.2 OP PPR Snazší vznik a rozvoj znalostně intenzivních firem, je proto na místě řešit též tuto aktuální situaci cílové skupiny MSP v hl. m. Praze, která je soustředěna na provozní financování podniku v krizovém období, vykrytí výpadku příjmů a rozšíření veřejných intervencí i na území hl. m. Prahy.

V Praze je ročně vyprodukováno zboží a služby za více než 1 bilion Kč (v roce 2018 to bylo 1,37 bilionů Kč). V přepočtu na obyvatele jde o 1,06 milionu Kč, což řadí Prahu na první místo v ČR. Mezi regiony Evropské unie úrovně NUTS 2 se Praha v hrubém domácím produktu v paritě kupní síly přepočteném na obyvatele dlouhodobě umísťuje v první desítce (v roce 2018 dosahoval 191 % průměru EU-28, tj. 7. místo z 281 regionů). Na úrovni regionů NUTS 3, jejichž vymezení mnohem více respektuje městské hranice, je porovnání realističtější a Praha se umísťuje okolo 50. místa (v roce 2017 42. místo ze 1348 regionů), tj. na pozici odpovídající německým městům regionálního významu. Vinou přijatých epidemiologických opatření byla ekonomická aktivita v hl. m. Praze zásadně utlumena. Je tedy v zájmu ČR i EU po odeznění těchto opatření rychle obnovit chod jednoho z pólů růstu středovýchodní Evropy. Zároveň je nezbytné v co nejvyšší míře zachovat úroveň příjmu domácností (v ukazateli čistého disponibilního důchodu domácností v paritě kupní síly přepočteného na jednoho obyvatele se Praha propadá do poloviny žebříčku regionů úrovně NUTS 2 /121. místo z celkového počtu 281 regionů v roce 2017/, avšak je regionem úrovně NUTS 2 s třetí nejvyšší hodnotou tohoto ukazatele v postkomunistických zemích /po Bratislavském kraji a regionu Varšavy/).

Odvětvová struktura hrubé přidané hodnoty v hl. m. Praze v roce 2018 byla následující: Služby tvořily 84,3 %. Zpracovatelský průmysl se na hrubé přidané hodnotě vygenerované v roce 2018 ve městě podílel 7 %, stavebnictví 4,8 % a zemědělství, lesnictví a rybářství 0,4 %. Vzhledem k nastavení epidemiologických opatření, dopadají tato převážně na sektor služeb. Vzhledem k pozastavení ekonomické aktivity jsou však ohroženy i dodavatelsko-odběratelské vztahy v průmyslu.

Dle údajů ČSÚ k 31. 12. 2018 sídlilo v hl. m. Praze 346 tis. ekonomických subjektů se zjištěnou aktivitou z toho 190 tis. fyzických osob. Přitom drobné podniky představují 332 tis. aktivních ekonomických subjektů v Praze tj. 96 %. Malé podniky představují další tři procenta. Lze předpokládat, že právě tyto kategorie podniků jsou současnými epidemiologickými opatřeními zasaženy nejvíce. Dle údajů Bisnode Česká republika, a. s., v hl. m. Praze v březnu 2020 přerušilo činnost 1708 fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona. Přitom je nutné podotknout, že epidemiologická opatření byla teprve v březnu zavedena. Pro porovnání: během hospodářské recese v letech 2008 a 2009 ČSÚ v hl. m. Praze evidoval 5,4 tis., respektive 5,8 tis. zaniklých fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona ročně. To znamená v průměru 450, respektive 480 zaniklých těchto entit měsíčně. Tato čísla tak ilustrují rozsah nepříznivé hospodářské situace, již podnikatelský sektor v hl. m. Praze čelí.

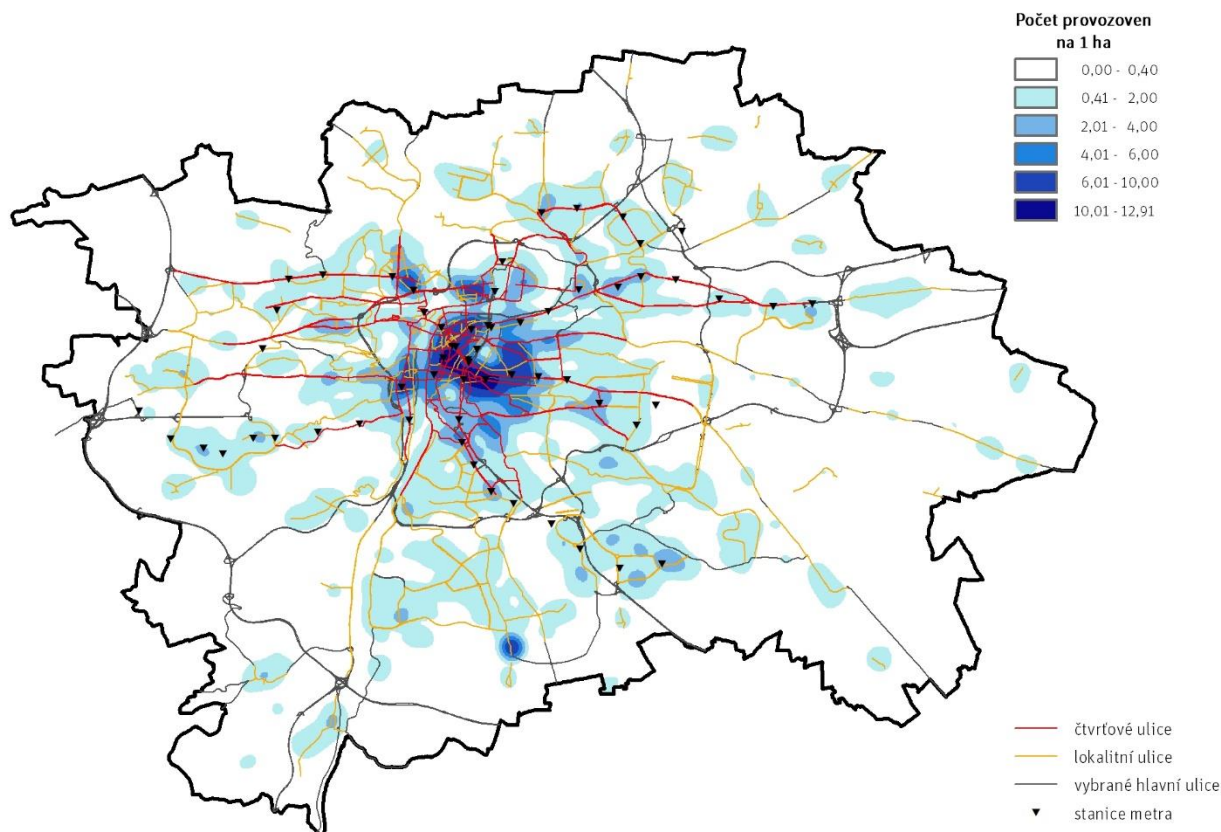
Dle údajů ČNB k 3. čtvrtletí 2019 bylo v hospodářství ČR evidováno 1,9 bilionu Kč poskytnutých jako půjčky nefinančním podnikům. Z toho lze usuzovat, že pražské subjekty v souhrnu dluží cca 500 miliard korun. Nelze opomenout ani sociální dopad, neboť dlouhodobé půjčky poskytnuté domácnostem ke stejnému období činily 1,7 bilionu Kč v ČR. Podle stejného propočtu může jít minimálně o 400 miliard Kč v Praze (hrozí tedy i výpadek splácení hypoték). Lze předpokládat, že schopnost mnoha domácností splácet hypoteční úvěry je provázaná s výkonností sektoru MSP – jedná se zejména o ty domácnosti, jejichž členové provozují živnost či mají svůj příjem spojený s fungováním malého či středního podniku. Charakteristický rys finančního trhu v ČR vyplývá i ze závěrů studií Evropské komise⁵⁰ nebo Světové banky⁵¹.

⁵⁰https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/file_import/european-semester_thematic-factsheet_small-medium-enterprises-access-finance_cs.pdf

⁵¹ <http://documents.worldbank.org/curated/en/961371576709159872/Czech-Republic-Assessment-of-the-SME-Policy-Mix>

Obrázek č. 1 ukazuje rozmístění aktivity fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona v hl. m. Praze v roce 2018. V případě neřešení pomoci navrhovaným nástrojem, lze očekávat negativní dopady na celém území hl. m. Prahy. Dopady budou nejenom sociální a ekonomické, jak udávají statistiky výše (zánik obchodů typu „mom’s and pop’s shop“, masová ztráta pracovních míst a zvýšení dosud velice příznivé míry nezaměstnanosti i ve srovnání s evropskými regiony, zásadní zhoršení ratingu podniků v Praze), ale negativně poznamenají i urbanistickou strukturu (hrozí znehodnocení parteru a zánik obchodních ulic).

Obrázek 48 – Rozmístění provozoven fyzických osob podnikajících podle živnostenského zákona v hl. m. Praze v roce 2018

Zdroj: Hospodářská komora hl. m. Prahy, vlastní zpracování IPR Praha

Posouzení absorpční kapacity

Jako nejlepší možný nástroj pro odhad absorpční kapacity slouží dosavadní programy podpory podniků zasažených koronavirovou epidemií. První vlnou opatření zaměřených na zvýšení likvidity pracovního kapitálu byl program COVID (vyhlášený MPO ve spolupráci s ČMZRB). Během prvního týdne přijala ČMZRB 3200 žádostí o úvěr přesahujících 10 miliard Kč, přičemž jeho původní alokace byla 5 miliard Kč. Navazující program COVID II, který využil FN záruk s případným finančním příspěvkem na snížení úroků (rovněž vyhlášený MPO ve spolupráci s ČMZRB) obdržel v prvním kole 5900 žádostí v objemu 19 miliard Kč při alokaci rovněž 5 miliard Kč. Oba nástroje se tak okamžitě vyčerpaly a podle všeho zdaleka nedosahovaly celkové absorpční kapacity trhu. Program COVID III je v současnosti ve fázi přípravy.⁵²

⁵² <https://www.patria.cz/zpravodajstvi/4379855/banka-v-prvnim-kole-covid-ii-prijala-5900-zadosti-za-19-mld-kc.html>

Při velice konzervativním předpokladu, že by žádosti o prostředky v rámci programů COVID a COVID II uspokojily absorpční kapacitu MSP mimo území Prahy a že pražské MSP mají výpadky pracovního kapitálu v průměru obdobné jako jejich regionální konkurence, můžeme předpokládat, že absorpční kapacita pražských MSP z pohledu likvidity pracovního kapitálu je minimálně 7-10 miliard Kč⁵³. Ve skutečnosti víme, že reálná absorpční kapacita bude vyšší, avšak v současné době ještě neexistují data pro její přesnější odhad. Objem prostředků vložených do uvažovaného FN tak bude pravděpodobně spíše omezen výší dostupných prostředků nežli nízkou absorpční kapacitou.

Posouzení přidané hodnoty finančního nástroje

V rámci hodnocení přidané hodnoty uvažovaných modelů úvěrů a záruk lze i v případě Prahy v detailu odkázat na Předběžné posouzení OP PIOK 2015.

Primární přidanou hodnotou úvěrových a záručních finančních nástrojů zaměřených na provozní financování v současné krizi je usnadnění přístupu k chybějící likviditě podniků zpřístupněním provozního financování, včetně kontokorentních úvěrů, využívaných zejména malými podnikateli a OSVČ. Úvěrový nástroj zaručuje obrátkovost vložených zdrojů a může být využit i pro cílenější podporu. Výhoda záručního nástroje spočívá ve využití sítě komerčních bank, vysokém pákovém efektu a možnosti plošnějšího využití i při omezených zdrojích. Tento aspekt je významný mimo jiné i s ohledem na výše zmíněný nedostatek finančních prostředků na celkovou absorpční kapacitu.

Typovými projekty jsou např. situace, kdy dojde k nařízení karantény v podniku či omezení činnosti v rámci karanténních opatření, zpozdí se plnění nebo se zruší obchodní kontrakty kvůli opatřením souvisejícím s šířením koronaviru. Pomoc se může týkat MSP, které kvůli nákaze přišly o obchodní zakázky, zahrnout může i dopravce kvůli poklesu objemu přeprav či podnikatele, kteří přišli o plánované kontrakty v důsledku zrušení veletrhů. Podpoření mohou být OSVČ, které se vyskytly v karanténě z důvodu podezření na nákazu koronavirovou infekcí, prodělaly koronavirovou infekci, nemohly po určitou dobu vykonávat samostatně výdělečnou činnost z důvodu opatření proti šíření koronavirové infekce nebo pečují o nezletilé dítě.

Veřejná podpora

Veřejná podpora je předpokládána pouze na úrovni konečných příjemců. Pro finanční nástroje zvýhodněných úvěrů a záruk vstupů v rámci provozního financování lze řešit veřejnou podporu využitím pravidla de minimis. V případě subjektů s vyčerpaným limitem de minimis lze aplikovat též nastavení poskytovaného produktu v souladu s Dočasným rámcem státní podpory v souvislosti s epidemií COVID⁶. Pravidla pro veřejnou podporu se v současnosti v reakci na krizi dynamicky vyvíjí, proto může nastavení být upraveno v reakci na tyto změny.

Návrh řešení, investiční strategie

Finanční nástroje (FN) lze efektivně využít pro podporu postižených MSP usnadněním jejich přístupu k provoznímu financování pracovního kapitálu, které jim umožní překlenout krizové období. Využitelné jsou oba modely FN předpokládané pro MSP Předběžným posouzením finančních nástrojů OP PIK 2015:

1. Záruka za bankovní úvěry se subvencí úrokové sazby (finančním příspěvkem na úhradu úroků)
2. Zvýhodněný úvěr se zvýhodněnou (až nulovou) úrokovou sazbou a možností odkladu splátek,

Oba modely jsou již na základě Předběžného posouzení finančních nástrojů OP PIK 2015 realizovány Českomoravskou záruční a rozvojovou bankou, a.s. (ČMZRB) v rámci programu Expanze OP PIK. Prostředky programu Expanze byly v souvislosti s epidemiologickou situací využity v rámci programu

⁵³ Předpokládá, že počet MSP na území Prahy je čtvrtinový až pětinnový oproti celkovému počtu MSP v ČR

COVID II, který se zaměřil na první model FN, tedy záruku za bankovní úvěry s finančním příspěvkem (netýká se MSP působících na území Prahy).

V případě hlavního města Prahy je v současnosti aplikován druhý model, a to v rámci fondu INFIN OP PPR, rovněž ve spolupráci s ČMZRB, který cílí na financování investic a rozvojových a modernizačních plánů inovativních MSP.

Obdobně jako v případě prostředků z OP PIK na program COVID II, lze též prostředky OP PPR využít pro podporu pražských MSP postižených dopady epidemiologických opatření. S ohledem na potřebu maximálního uspokojení vysoké absorpční kapacity by měl být preferován FN dosahující vyššího pákového efektu, tedy spíše model bankovních záruk tak, jako tomu je v případě programu COVID II.

Model finančních nástrojů podporujících provozní financování prostřednictvím zvýhodněných úvěrů a záruk je v boji proti současné krizi aplikován rozvojovými bankami po celé Evropě, včetně Rakouska, Německa či Polska⁵⁴. Tyto typy intervence jsou podporovány též Evropskou Komisí, která v rámci revize pravidel ESIF specifikovala, že finanční nástroje mohou jako dočasné opatření poskytovat podporu ve formě pracovního kapitálu v malých a středních podnicích za účelem zajištění účinné reakce na krizi v oblasti veřejného zdraví⁵⁵.

Primární přidanou hodnotou úvěrových a záručních finančních nástrojů zaměřených na provozní financování v současné krizi je usnadnění přístupu k chybějící likviditě podniků zpřístupněním prostředků vykrývajících výpadky v pracovním kapitálu. Úvěrový nástroj zaručuje obrátkovost vložených zdrojů a může být využit i pro cílenější podporu. Výhoda záručního nástroje spočívá ve využití sítě komerčních bank, vysokém pákovém efektu a možnosti plošnějšího využití i při omezených zdrojích

V případě hl. m. Prahy tedy doporučujeme využít část alokace ve finančním nástroji INFIN, který v současné podobě nabízí malým a středním podnikatelům zvýhodněné úvěry na financování inovativních podnikatelských projektů na území hlavního města Prahy. Program je financován z ESI fondů v rámci operačního programu hlavního města Prahy „Praha – pól růstu“.

Jsou uvažovány následující úpravy tohoto finančního nástroje:

- 3. PRIORITNÍ ÚPRAVA:** Část alokace programu INFIN bude přesunuta do nově vzniklého programu COVID PRAHA – půjde o záruky za bankovní úvěry se subvencí úrokové sazby (analogie programu COVID II MPO). Nová dohoda o financování vytvoří záruční schéma pro podniky a bude mít alokaci 600 mil. Kč. Dohoda bude podepsána mezi ČMZRB, Hl. m. Prahou a MPO.
- 4. PŘÍPADNÁ SEKUNDÁRNÍ ÚPRAVA:** Část alokace programu INFIN realizovaného ve spolupráci s ČMZRB bude zachována (předpoklad cca 40 mil. Kč) pro zvýhodněné úvěry dle stávajících pravidel, která budou doplněna o možnost provozního financování dopadů epidemiologických opatření.

Financování prostřednictvím komerčních úvěrů bude zvyšovat nároky firem na dostupnou likviditu a současně bude do určité míry omezovat možnost rozvoje firmy po skončení současných epidemiologických opatření. Z tohoto důvodu je preferovaným FN poskytnutí bankovní záruky, která usnadní získání komerčního financování, a která navíc díky vyššímu pákovému efektu dokáže lépe uspokojit vysokou absorpční kapacitu. V neposlední řadě se pak jedná o FN, který nabízen obdobným firmám mimo území Prahy v rámci programu COVID II a uvažovaném programu COVID III. Pro zvýšení dostupnosti navíc doporučujeme záruky doprovodit finančním příspěvkem na úhradu komerčních

⁵⁴ <http://www.oecd.org/cfe/COVID-19-SME-Policy-Responses.pdf>

⁵⁵ NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY, kterým se mění nařízení (EU) č. 1303/2013, nařízení (EU) č. 1301/2013 a nařízení (EU) č. 508/2014, pokud jde o specifická opatření pro aktivaci investic do systémů zdravotní péče členských států a do jiných odvětví jejich ekonomik v reakci na koronavirovou nákazu COVID-19 [investiční iniciativa pro reakci na koronavirus] COM(2020) 113 final

úroků. V rámci možných výrazně negativních dopadů krize na hospodaření podniků a úvěrovou politiku finančního sektoru lze též doporučit v závislosti na situaci zvýšit míru krytí rizik v rámci záručního nástroje až do výše 25 % ztrát portfolia zaručených úvěrů, resp. 25% ztrát celkového objemu nově poskytnutých úvěrů.

Preferovaným řešením je využití části prostředků z fondu INFIN v odhadované výši 360 milionů Kč a jejich převedení do nového fondu COVID PRAHA vytvořeným ve spolupráci s ČMZRB. Fond by měl hospodařit s prostředky až ve výši 600 milionů Kč s 50 % podílem národních zdrojů. Prostřednictvím fondu COVID PRAHA by byly MSP nabízeny bankovní záruky s finančním příspěvkem na snížení úroků. Hospodaření fondu by vycházelo z následujících předpokladů:

Tabulka 74 – Obchodní plán COVID PRAHA

Rok	2020	2021	2022	2023	Celkem
Záruky	1 124	0	0	0	1 124
Finanční příspěvek	225	0	0	0	225
Zaručované úvěry	1 405	0	0	0	1 405

Zároveň doporučujeme, aby celková výše úvěru byla zastropována na úrovni 15 milionů Kč a aby se výše finančního příspěvku k celkovému objemu úvěru poměrově snižovala. To znamená, aby subjekty s vysokým požadavkem na výši úvěru navíc nekonzumovaly úměrně vysoký finanční příspěvek. Ve výsledku by tak mělo dojít k vyššímu počtu podpořených subjektů. Tyto podmínky by měly být porovnatelné s existujícím programem COVID II.

Pákový efekt

Výše uvedené úpravy parametrů se promítnou do očekávaného pákového efektu:

Záruka za bankovní úvěry se subvencí úrokové sazby:

$$\text{Pákový efekt} = (1\,405 + 225) / (300) = 5,43$$

(Celkový objem zaručovaných úvěrů + Celkový objem finančních příspěvků) / (Příspěvek z prostředků Unie)

7.6 Shrnutí

Tabulka 75 – Bankovní záruky s finančním příspěvkem pro COVID PRAHA

Cíle finančního nástroje	Zpřístupnění zvýhodněného provozního financování MSP postiženým krizovou situací vyvolanou šířením koronaviru.
Definice a kritéria způsobilých projektů	Podpora je určena na provozní financování MSP postižených krizovou situací vyvolanou šířením koronaviru.
Forma podpory	Záruka za bankovní provozní úvěry se subvencí úrokové sazby (finančním příspěvkem na úhradu úroků) – COVID Praha
Výše podpory	Úvěry až do výše 15 mil. Kč. s finančním příspěvkem na snížení úroků
Správce FN	Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.
Kroky k aktivizaci soukromých finančních zdrojů	Záruční mechanismus a krytí části úvěrových rizik umožní komerčním bankám poskytnout vyšší objem finančních prostředků.
Očekávaná alokace	600 milionů Kč